

Strategija trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj 2014–2023 z elementi urbanega razvoja

Delovno gradivo, 9.6.2014

Dokument je bil sprejet na X. redni seji Sveta mestne občine Kranj, X.X.2014.

V 2.0

naročnik:

Mestna občina Kranj**Slovenski trg 1****4000 KRANJ**

Tel.: 04 23 73 000

Fax: 04 23 73 106

e-mail: obcina.kranj@kranj.siwww.kranj.si

predmet:

**STRATEGIJA TRAJNOSTNEGA RAZVOJA
MESTNE OBČINE KRANJ 2014-2023
z elementi urbanega razvoja**

Odgovorna oseba:

Mohor Bogataj, župan MO Kranj

Vodja priprave:

Mitja Herak, direktor uprave MO Kranj

Predsednik programskega sveta:

Dr. Ilija Dimitrijevski

Koordinacija in komuniciranje:

Janez Ziherl, vodja urada direktorja

Delovne skupine in vodje delovnih skupin:

Urad za gospodarstvo in
gospodarske javne službeVodja: Janez Ziherl, načelnik Urada za gospodarstvo in gospodarske
javne službe

Koordinatorji: Marko Hočevar

Tanja Varl

Barbara Čirič

Ana Pelko

Urad za družbene dejavnosti

Vodja: Nada Bogataj Kržan, načelnica Urada za družbene dejavnosti

Koordinatorji: Marko Trebec

Meglič Daša

Veternik Darja

Projektna pisarna

Vodja: Brane Šimenc

Koordinator: Tanja Hrovat, vodja službe za investicije

Služba za zaščito in reševanje ter
tehnične zadeve

Vodja: Sašo Govekar

Koordinator: Marinka Arh

Urad direktorja

Koordinator: Mendi Kokot, Tatjana Kocjančič

Urad za okolje in prostor

Vodja: Boštjan Gradišar

Koordinator: Mihaela Šuštar Gruber

Urad za finance

Vodja: Mirko Tavčar

Zavod za turizem

Vodja: Natalija Polenec, direktorica Zavoda za turizem

Lokalna energetska agencija

Vodja: Anton Pogačnik, direktor Lokalne energetske agencije

Gorenjske

Gorenjske

Predstavnica razvojne agencije:

Barbara Špehar, BSC Kranj

Zunanja sodelavka:

Slavka Zupan, K&Z, Svetovanje za razvoj d.o.o.

Datum:

9.6.2014

Kazalo

0.	<u>UVODNE BESEDE</u>	6
1.	<u>NAMEN IN METODOLOGIJA PRIPRAVE STRATEGIJE</u>	7
2.	<u>KRANJ DANES: PREGLED GOSPODARSKEGA, DRUŽBENEGA IN OKOLJSKEGA STANJA</u>	9
2.1.	OSNOVNI PODATKI O MESTNI OBČINI KRANJ	9
2.2.	KRANJ V ŠIRŠEM REGIONALNEM IN NACIONALNEM PROSTORU	10
2.3.	OKOLJE, PROSTOR IN PROMET	12
2.4.	LJUDJE: DEMOGRAFIJA, ZNANJE, ZDRAVJE IN SOCIALA	17
2.5.	PODJETNIŠTVO IN DELOVNA MESTA	20
2.6.	TURIZEM, KULTURA IN ŠPORT	24
2.7.	PODEŽELJE IN KRAJEVNE SKUPNOSTI	26
2.8.	ANALIZA INSTITUCIONALNEGA OKVIRA	28
3.	<u>SWOT – ANALIZA PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI IN TVEGANJ</u>	30
3.1.	BENCHMARK: KRANJ IN IZBRANE MESTNE OBČINE	31
3.2.	RAZVOJNI TRENDI IN SMERNICE ZA UKREPANJE	33
4.	<u>VIZIJA, POSLANSTVO IN PREDNOSTNE USMERITVE</u>	36
4.1.	VIZIJA: KRANJ 2023	37
4.2.	POSŁANSTVO MESTNE OBČINE KRANJ	38
4.3.	PREDNOSTNE USMERITVE	38
4.4.	STRATEŠKI PROJEKTI 2014 - 2023	40
5.	<u>PREDNOSTNE USMERITVE Z UKREPI IN PROGRAMI</u>	42
5.1.	HORIZONTALNI UKREPI	42
5.2.	PREDNOSTNA USMERITEV 1: SKRIBIMO ZA OKOLJE	46
5.3.	PREDNOSTNA USMERITEV 2: PAMETNO MESTO	55
5.4.	PREDNOSTNA USMERITEV 3: KRANJ – SREDIŠČE ZNANJA	60
5.5.	PREDNOSTNA USMERITEV 4: ODPRTO MESTO (KULTURA IN TURIZEM)	67
5.6.	PREDNOSTNA USMERITEV 5: KRANJ - SKUPNOST ZADOVOLJNIH IN ZDRAVIH LJUDI	77
5.7.	PREDNOSTNA USMERITEV 6: KRANJ – MESTO ŠPORTA	84
6.	<u>FINANČNI OKVIR</u>	88
7.	<u>KOMUNICIRANJE</u>	92
8.	<u>ORGANIZACIJSKI OKVIR ZA IZVAJANJE, SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE STRATEGIJE</u>	93
9.	<u>PRILOGE</u>	96
	PRILOGA 1: IZVEDBENI NAČRT	97
	PRILOGA 2: ANALITIČNE TABELE	137
	PRILOGA 3: LITERATURA IN VIRI	143

Seznam okrajšav

BDP	Bruto domači proizvod
BDV	Bruto dodana vrednost
BGP	Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo
BSC	Business Support Centre/ Poslovno podporni center, d.o.o., Kranj
CČN	Centralna čistilna naprava
CERO	Center za ravnanje z odpadki
CSD	Center za socialno delo
CTRP	Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj
ČN	Čistilna naprava
DIIP	Dokument identifikacije investicijskega projekta
DOLB	Daljinsko ogrevanje na lesno biomaso
DUO	Degradirana urbana območja
DURS	Davčna uprava RS
EMS	Elektromagnetno sevanje
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ESS	Evropski socialni sklad
EU	Evropska unija
EU ETS	Programi EU Evropsko teritorialno sodelovanje (pr. programi sodelovanja Slovenija/Avstrija)
FOV	Fakulteta za organizacijske vede
FŠ	Fakulteta za šport
GORKI	Gorenjska komunalna infrastruktura; velik regijski projekt izgradnje komunalne infrastrukture financiran iz sredstev EU
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
IKT	Informacijsko komunikacijske tehnologije
INTERREG	Program EU, namenjen pospeševanju čezmejnega sodelovanja
IRO	Indeks razvojne ogroženosti
ITP	Integralni turistični proizvod
JSKD	Javni sklad RS za ljubiteljsko kulturo
JZP	Javno–zasebno partnerstvo
KOPA	Bolnišnica Golnik – Klinični oddelek za pljučne bolezni in alergijo
KS	Krajevna skupnost
Ks	EU Kohezijski sklad
KZU	Kmetijska zemljišča
LAS	Lokalna akcijska skupina v programu EU za razvoj podeželja LEADER
LEADER	EU program za razvoj podeželja
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MIC	Medpodjetniški izobraževalni center
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MOK	Mestna občina Kranj
MKO	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
MORS	Ministrstvo za obrambo
MIP	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
MSP	Mala in srednje velika podjetja
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NVO	Nevladne organizacije
OE	Območna enota
OI	Območna izpostava
OOZ	Območna obrtna zbornica
OP	Operativni program
OPC	Obrtno poslovna cona
OPV	Občinski program varnosti
OPVO	Občinski program varstva okolja
OS	Območna služba

OVE	Obnovljivi viri energije
PC	Poslovna cona
PE	Populacijski ekvivalent
PE	Populacijski ekvivalent
PGK	Prešernovo gledališče Kranj
PM ₁₀	Trdi delci v zraku premera 10 µm
PP	Projektna pisarn
PPP	Public–private partnership/ javno-zasebno partnerstvo
RČV	Razvoj človeških virov
RC IKT	Razvojni center za informacijsko komunikacijske tehnologije Kranj
RRA	Regionalna razvojna agencija
RRP	Regionalni razvojni program
RVŠVC	Regijski športnovadbeni center
SKTE	Standardna klasifikacija teritorialnih enot
SURS	Statistični urad RS
SVRL	Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko
ŠC	Šolski center
UDD	Urad za družbene dejavnosti
UGGJS	Urad za gospodarstvo in gospodarske javne službe
UE	Upravna enota
URE	Učinkovita raba energije
VEM	Vse na enem mestu
ZRSZ	Zavod RS za zaposlovanje
ZUreP-2	Zakon o urejanju prostora

o. Uvodne besede

Po petih letih izvajanja obstoječe Strategije trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj za obdobje 2009-2023 je bilo potrebno izvesti njeno prenavo in prilagoditev novim okoliščinam ter usmeritvam finančne perspektive 2014-2020.

Obdobje, ki ga preživljamo, je drugačno od tistega pred petimi leti in kot tako bolj zapleteno ter za investicije težje. Temu se je potrebno prilagoditi, žal tudi tako, da se odpovemo kakšnemu projektu oziroma si zanj vzamemo več časa. Prepričan sem, da je strategije, ki je pred vami, realna in jo je možno izvajati, kljub težkim gospodarskim razmeram. Ne gre si zatiskati oči, da smo v obdobju zelo hitrih sprememb življenjskega in poslovnega okolja. Kljub temu želimo videti vsaj nekaj let naprej, seveda, ob upoštevanju današnjih pogojev. Imamo vizijo, kaj potrebujemo in kaj bi bilo dobro za razvoj. Temu se bomo skušali v prihodnjih letih približati in si pri financiranju prizadevali za podporo države in evropske skupnosti.

Strategija trajnostnega razvoja je dokument, ki idejnimi zamislim daje osnovo za operativni okvir. Je živ dokument, ki ga bomo zagotovo sproti dopolnjevali in spreminjali. Vsekakor pa daje upanje na lepšo prihodnost Kranja, ko berem vse naloge, ki si jih s tem dokumentom zadajamo.

Mohor Bogataj, župan MOK

1. Namen in metodologija priprave strategije

■ Namen: dogovor o prihodnosti Mestne občine Kranj

Lokalno in širše poslovno okolje, v katerem deluje občina, sta se v zadnjih desetih letih bistveno spremenila. Ob tem se spreminjajo tudi pričakovanja in vrednote občanov, podjetij, organizacij in civilne družbe do lokalne skupnosti. Občina mora nove trende spremljati, jih prepoznati in se nanje vnaprej pripraviti. V tem kontekstu je Mestna občina Kranj sprejela odločitev o izdelavi strategije razvoja MO Kranj. Namen strategije je doseči skupni dogovor o dolgoročnih prioritetah razvoja MO Kranj, tako z vidika usklajevanja med različnimi področji delovanja MO Kranj kakor tudi med nosilci razvoja.

Odločili smo se za celostni in trajnostni pristop. Z njim želimo doseči sinergije med sektorji in organizacijami, mobilizirati institucije razvoja ter zagotoviti proaktiven in podjetniški pristop za doseganje ključnih skupnih ciljev razvoja. Strategija daje osnovo za dolgoročno uveljavljanje Kranja na Gorenjskem in Sloveniji.

■ Osnovno načelo priprave: trajnostni razvoj

Podnebne spremembe, čista energija, trajnostni promet, trajnostna potrošnja in proizvodnja, varovanje in gospodarjenje z naravnimi viri, prenova degradiranih urbanih površin, zaposlovanje mladih, javno zdravje, socialna vključenost, demografija in migracija, boj proti revščini bodo v prihodnjem desetletju teme, po katerih se bodo občine, regije, dežele in tudi podjetja med seboj razlikovala in tekmovala. MO Kranj se zaveda, da mora svojim občanom zagotoviti kakovostno in zdravo naravno in socialno okolje, zato smo trajnostno delovanje postavili kot primarno načelo razvoja na vseh področjih, ki jih obravnava pričujoča strategija.

■ Obdobje veljavnosti: 2014–2023

Vizija, strateški cilji in prioritete razvoja MOK so opredeljene za desetletno obdobje, kar je primerljivo obdobju v katerem se izvaja nove finančne perspektive EU. Operativni izvedbeni del v prilogi razvojne strategije je natančneje opredeljen za obdobje med letoma 2014 in 2018.

■ Vloga in položaj strategije trajnostnega razvoja: najvišji strateški dokument MOK

Pričujoča strategija trajnostnega razvoja temelji na dosednji Strategiji trajnostnega razvoja MOK 2014 – 2023, a se prilagaja novim razvojnim smernicam države in Evropske unije za obdobje nove finančne perspektive. Strategija upošteva tudi v vmesnem času sprejete sektorske razvojne programe. Strategija predstavlja osnovna vsebinska izhodišča za prihodnje prostorsko načrtovanje, izdelavo vsakokratnih načrtov razvojnih programov proračuna, kakor tudi usmeritve za izdelavo področnih razvojnih dokumentov. Po sprejemu strategije je potrebno zagotoviti usklajeno spremljanje izvajanja tega in vseh ostalih sektorskih dokumentov MOK.

■ Proces in metodologija priprave

Izdelava programov razvoja občin ni zakonsko predpisana, zato strategija temelji na metodologiji dosedanje Strategije trajnostnega razvoja MOK 2008 -2023 ter primerljivih strateških dokumentih regije in države. Dokument sestavlja analiza, opredelitev razvojne vizije in strategije s prednostnimi usmeritvami ter finančni okvir. Izvedbeni načrt se nahaja v prilogi strategije.

Zaradi močno spremenjenih gospodarskih in finančnih okvirov leta 2014 v primerjavi z izhodišnimi leta 2007 ter glede na nove razvojne usmeritve nove finančne perspektive 2014 – 2020 ter zasnovo novega občinskega prostorskega načrta je bila potreben obsežnejši poseg v obstoječo strategijo. V ta namen je bila v začetku leta 2014 vzpostavljena delovna skupina MOK, ki je preverila obstoječe stanje in razvojne usmeritve ter predlagala njihovo posodobitev in nadgradnjo za naslednje desetletno obdobje. Besedilo strategije je bilo obravnavano v okviru delovnih teles MOK in posredovano v javno razpravo.

■ Celostna trajnostna urbana strategija

Mesta so prostorske koncentracije človekove dejavnosti (70% prebivalcev EU prebiva v mestih, 75% v MO Kranj) in motorji razvoja in inovativnosti. V evropskih mestih se ustvari 2/3 celotnega BDP-ja EU. V novi finančni perspektivi 2014 – 2020 Evropska unija posebno pozornost posveča izzivom s katerimi se srečujejo mesta: prepletajočim se gospodarskim, okoljskim, podnebnim, socialnim in demografskim problemom. Za uspešen urbani razvoj je potrebno ukrepe fizične prenovе povezati z ukrepi spodbujanja izobraževanja, gospodarskega razvoja, ustvarjanja delovnih mest, zagotavljanja storitev, socialne vključenosti in varstva okolja. Zato bo nova kohezijrska politika spodbujala izvedbo celostnih strategij, ki podpirajo trajnostni razvoj, krepitev in odpornost mest. Vsaka država članica bo 5% vseh sredstev evropskega sklada za regionalni razvoj namenila za razvoj mest.¹

Zato s pričujočo strategije dodaten poudarek namenjamo urbanemu razvoju Mestne občine Kranj. V dokumentu smo posebej izpostavili cilje, ukrepe in programe, ki podpirajo razvoj urbanih sistemov mestnih naselij Kranja. Posebej so opredeljeni nosilni projekti v smislu mehanizma celostnih teritorialnih naložb, ki omogoča sočasno financiranje operacije iz več evropskih skladov (ESRR, ESS,..) oz. prednostnih osi. S tem Strategija trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj vključuje vse ključne elemente s katerimi prevzema tudi značaj **celostne trajnostne urbane strategije Kranja. Elementi strategije, ki so posebej namenjeni urbanim območjem MO Kranj so v dokumentu označeni z znakom** .

■ Razvoj podeželja

Po drugi strani pa posebno pestrost in kakovost bivanja mestu omogočata njegov zeleni prostor in okoliška podeželska območja. Mesto Kranj se na vseh straneh zliva s podeželjem, ki je zaradi svoje lege in geografskih značilnosti zelo raznolik. Z namenom zagotavljanja skladnega razvoja podeželja in urbanih območij so elementi strategije, ki so posebej namenjeni podeželskim območjem MO Kranj v dokumentu označeni z znakom .

Slika 1 Urbani Kranj

Vstaviti fotografijo

Slika 2 Podeželje MOK

Vstaviti fotografijo

¹ Integrated Sustainable Urban Development, Cohesion Policy 2014 – 2020, European Commission

2. Kranj danes: pregled gospodarskega, družbenega in okoljskega stanja

Novi razvojni strategiji Mestne občine Kranj izhodišče predstavlja analiza sedanjega razvojnega položaja občine. Na podlagi dostopnih podatkov, ankete javnega mnenja med občani in že izdelanih sektorskih programov smo proučili stanje. Današnje stanje smo primerjali s predhodnimi leti, povprečjem Slovenije oziroma, kadar je smiselno, tudi s konkurenčnimi občinami, Ljubljano in bližnjimi večjimi mesti. Analiza je razdeljena v več sklopov: i) Kranj v prostoru, ii) okolje in promet, iii) ljudje in znanje, iv) podjetništvo in delovna mesta, v) turizem in kultura in vi) podeželje, mesto in KS.

2.1. Osnovni podatki o Mestni občini Kranj

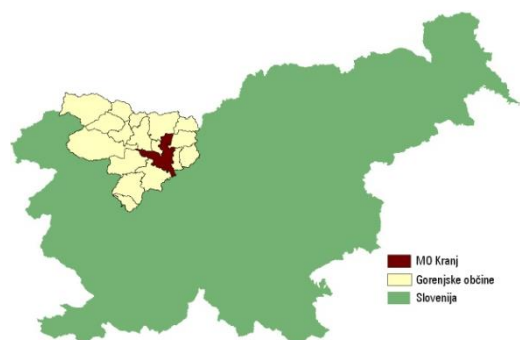
Tabela 1 Mestna občina Kranj - osnovni podatki, njihovo gibanje 2008 – 2013 in primerjava s Slovenijo

Kazalnik	2008		2013 (oz. zadnji razpoložljiv podatek)		Relativna sprememba v obdobju 2013/2008		Vir in leto podatka Novelacija
	MO Kranj	Slovenija	MO Kranj	Slovenija	MO Kranj	Slovenija	
Število prebivalcev	54.308	2.039.399	55.552	2.059.114	102,29	100,97	SURS H2 2013
Indeks staranja	115,32	117,06	109,60	118,90	95,04	101,57	SURS H2 2013
Število delovno aktivnih prebivalcev po del. mestu	25.544	879.820	22.213	783.276	86,96	89,03	SURS Feb 2014
Število delovno aktivnih prebivalcev po prebivališču	23.756	879.820	22.025	783.276	92,71	89,03	SURS Feb 2014
Stopnja brezposelnosti	5,1%	6,5%	12,2%	14,2%	239,22	218,46	SURS Feb 2014
Stopnja delovne aktivnosti prebivalstva	61,6%	60,5%	47,8%	45,6%	77,60	75,37	SURS H2 2013
Delež delovno aktivnih prebivalcev z višjo in visoko izobrazbo po občini bivanja	25,8%	22,7%	32,4%	29,4%	125,58	129,52	SURS 2012
Delež delovno aktivnih oseb z višjo in visoko izobrazbo po občini dela	24,6%	22,7%	31,9%	29,4%	129,67	129,52	SURS 2012
Število podjetij	4.190	152541	4.516	161.636	107,78	105,96	SURS 2012
Število podjetij/1000 preb.	75,4	77,9	81	78,5	107,82	100,77	SURS 2012
Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah	33.752 €	33.538 €	42.506 €	38.006 €	125,94	113,32	AJPES 2012
Število samozaposlenih oseb po občini dela	1.676	88.874	1.973	90.286	117,72	101,59	SURS Feb 2014
Bruto investicije v osnovna sredstva v ooo EUR	130.225 €	6.401.437 €	116.780 €	4.824.879 €	89,68	75,37	SURS 2012
Povprečne mesečne neto plače na zaposleno osebo po občini dela	933 €	905 €	1.043 €	994 €	111,74	109,87	SURS Feb 2014
Število prenočitev turistov	32.013	9.314.038	56.159	9.579.033	175,43	102,85	SURS 2013
Količine odpadkov zbrane z javnim prevozom (tone)	29.803	846.892	18.640	671.835	62,54	79,33	SURS 2012
Število stanovanj	20.483	820.400	21.487	844.349	104,90	102,92	SURS 2010

2.2. Kranj v širšem regionalnem in nacionalnem prostoru

- Mestna občina Kranj leži v **osrednjem delu Gorenjske** in meji z občinama Šenčur in Preddvor na vzhodu, z občinami Trzič, Naklo, Radovljica in Bohinj na severu, z Železniki in Škofjo Loko na jugozahodu ter z osrednjeslovensko regijo oz. občino Medvode na jugovzhodu. Poseben vpliv na razvoj Kranja ima **bližina Ljubljane** oz. somestje ljubljanske urbane regije.
- Po številu prebivalcev MOK sodi **na tretje mesto med slovenskimi občinami**, takoj za Ljubljano in Mariborom. Konkurenčni mestni občini Koper in Celje le malo zaostajata za Kranjem. Kranj sodi med mesta s pozitivno rastjo prebivalstva v zadnjih petih letih.

Karta 1 MO Kranj v Sloveniji in na Gorenjskem

Karta 2 Gostota poselitve na vplivnem območju MOK

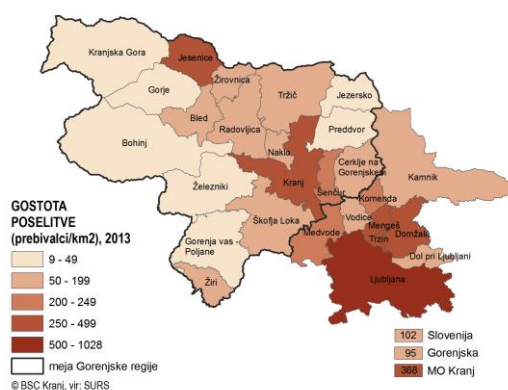

Tabela 2 Primerjava velikosti Kranja v gorenjskem, slovenskem in čezmejnem prostoru

Kranj med mestnimi občinami				Kranj na Gorenjskem			
	2008	2013	Indeks 2013/2008		2008	2013	Indeks 2013/2008
Ljubljana	270.828	282.741	104,4	Kranj	54.308	55.552	102,3
Maribor	111.407	111.115	99,7	Škofja Loka	22.647	22.894	101,1
Kranj	54.308	55.552	102,3	Jesenice	21.945	21.309	97,1
Koper	51.428	53.637	104,3	Radovljica	18.664	18.832	100,9
Celje	50.039	48.773	97,5	Trzič	15.406	15.086	97,9
Novo mesto	36.224	36.320	100,3	Kranj v čezmejnem prostoru			
Velenje	34.399	33.034	96,0		2008	2013	Indeks 2013/2008
Nova Gorica	32.385	31.797	98,2	Celovec (A)	90.660	95.450	105,3
Ptuj	23.721	23.322	98,3	Beljak (A)	58.412	59.646	102,1
Murska Sobota	19.699	19.114	97,0	Kranj	54.308	55.552	102,3
Slovenj Gradec	17.032	16.947	99,5	Gorica (I)	36.110	35.315	97,8

Vir: SURS, julij 2008 in julij 2013, Wikipedia

- **Kranj znotraj Gorenjske regije** opravlja vlogo **regijskega središča**, saj so tu koncentrirane javne službe, upravne, izobraževalne in kulturne ustanove ter ključne poslovno-storitvene dejavnosti, ki oskrbujejo prebivalce celotne regije. V skladu s Strategijo prostorskega razvoja (Ur.l. RS št. 76/2004) je Kranj opredeljen kot **središče nacionalnega pomena** in kot drugo najpomembnejše središče širšega ljubljanskega mestnega območja ter pomembno regionalno prometno vozlišče.

Na Kranj prek intenzivnih vsakodnevnih delovnih, izobraževalnih in prometnih tokov še posebej izrazit še posebej močno gravitirajo tudi okoliške lokalne skupnosti Naklo, Preddvor, Šenčur, Cerklje na Gorenjskem, Jezersko in vse bolj tudi Trzič. Obratno pa zaradi geografske bližine na razvoj Kranja in urbanih tokov močno vpliva tudi Ljubljana.

- **Kranj je urbana občina.** MO Kranj meri **150,9 km²** in jo sestavlja **49 naselij**.

Naselja so dokaj **enakomerno razporejena po celotnem območju občine z nekoliko večjo koncentracijo na območju mesta Kranj**. Za celotno območje občine je značilen kompakten poselitveni vzorec, razpršena poselitev se pojavlja le točkovno. Osrednji del občine z mestom Kranj in njegovim predmestjem je intenzivno urbaniziran, značilno strukturo pozidave določata obe večji reki s svojimi terasami. Na območju mesta Kranj je pozidava zasnovana izrazito centralno. Historično jedro Kranja se je razvilo na dvignjenem pomolu nad sotočjem Kokre in Save. Z razmahom intenzivne urbanizacije in suburbanizacije se je mesto z novimi stanovanjskimi soseskami razvilo preko zgodovinskega okvira in se (zlasti na lokacijah ob pomembnejših prometnicah) počasi zlilo s predmestno pozidavo v **večjo urbano aglomeracijo**. Za manjša naselja Kranjsko – Sorškega polja je značilna obcestna, za naselja Dobrav in Škofjeloškega hribovja, ki se razraščajo po vzpetem terenu, pa gručasta zasnova. Pomembnejša središča so se iz prvotne obcestne in gručaste zasnove ponekod (Golnik, Besnica) že preoblikovala v večje središčne aglomeracije.² (Vir:)

V skladu z opredelitvijo SURS³ v **mestno območje sodijo 4 naselja**: Kranj kot centralno mestno naselje Kranj in 3 naselja, ki mejijo na mestno naselje in so z njim prostorsko in funkcionalno povezana: Britof, Hrastje in Kokrica. Leta 2013 je na mestnem območju prebivalo **41.696 prebivalcev** ali **75,1 % vseh prebivalcev MOK**, v ostalih podeželskih (nemestnih) naseljih pa 13.956 oz. **24,9%** prebivalcev.⁴

Glede na strnjeno poselitev in dnevno funkcionalno povezanost ostalih naselij je dejansko vplivno urbano območje znotraj MO Kranj širše. V kolikor za merilo vzamemo območje, kjer se izvaja linijski mestni potniški promet, bi med suburbanizirana podeželska območja lahko prišteli še 18 naselij s skupaj 9.711 prebivalci. Tako širše vplivno območje mesta pokriva 22 naselij s 51.407 oz. 92,5% prebivalci. Pri tem je potrebno omeniti, da imajo med ostalimi naselji Golnik, Goriče in Tenetiše urejeno dostopnost z medkrajevnim potniškim prometom.

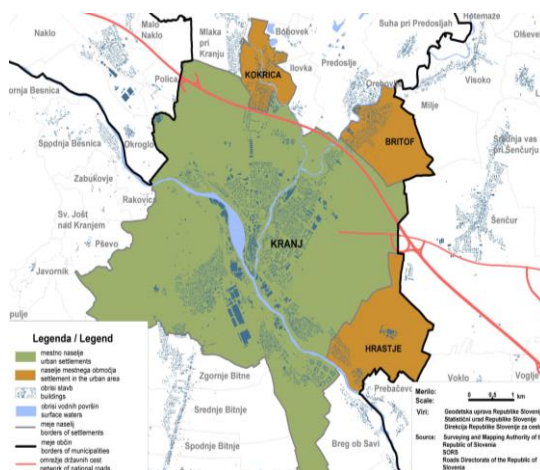
Po drugi strani pa so neaktera območja mestne občine Kranj izrazito **podeželjska in imajo zaradi hribovske lege** zahtevnejše pogoje bivanja, opravljanja dejavnosti in dostopnosti. Zaradi Posebno pozornost zato zaslužijo naselja znotraj najbolj odročnih krajevne skupnosti KS Podblica in KS Jošt nad Kranjem.

- Mestni značaj odraža tudi visoka gostota poselitve, ki je v **MO Kranj 368,1 prebivalcev na km²**, kar močno presega gorenjsko (95,8 preb./km²) in slovensko povprečje (101,6 preb./km²).

Karta 3 Območje Mestne občine Kranj

Karta 4 Mestna naselja znotraj MO Kranj

² Odlok o OPN MOK, osnutek, 2014

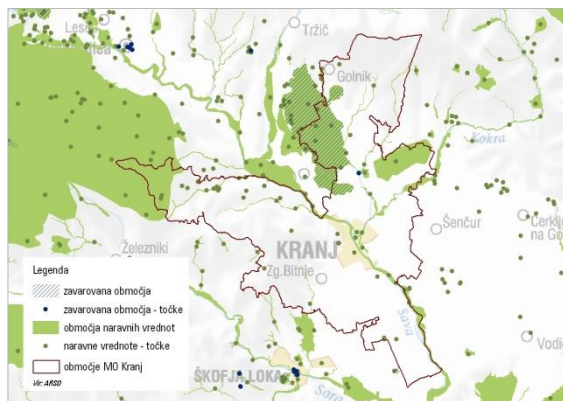
³ SURS, Mestna naselja v Republiki Sloveniji, 2003

⁴ SURS, julij 2013

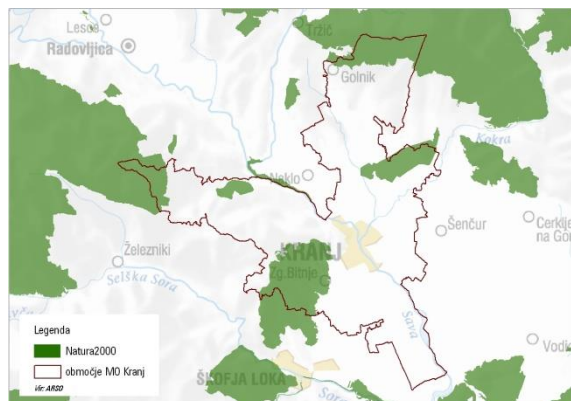
2.3. Okolje, prostor in promet

- Geografsko območje MO Kranj leži v dolinsko–ravninskem delu osrednje Slovenije, večji del predstavlja Savska ravan, hribovit del občine pa pripada delu Škofjeloškega hribovja, Dobrav in Kamniško-Savinjskih Alp. Za Kranjsko – Sorško polje je značilna kmetijska krajina z manjšimi zaplatami gozdnih površin. Povezovalni element celotnega občinskega prostora predstavljata reki Sava in Kokra s svojimi pritoki.
- **Varovanje narave in biotska raznovrstnost:** Kljub osrednji ravninski in prometno gospodarsko obremenjeni legi je v MO Kranj 2911ha območij NATURA 2000 (19,36% površine občine), 7 ekološko pomembnih območij, 54 naravnih vrednot in več zavarovanih območij narave. Med njimi gre izpostaviti po površini največje zavarovano območje spominskega parka Udinboršt, jezera Bobovek, kanjon Kokre z Zarico ter številne naravne vrednote. Med območja s posebno krajinsko vrednostjo sodi park Brdo.

Karta 5 Zavarovana območja narave v MO Kranj

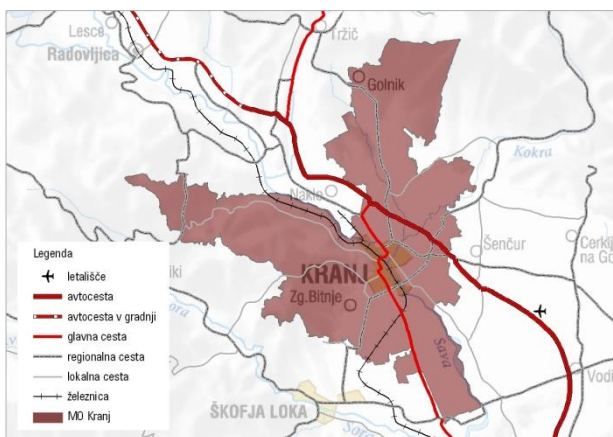

Karta 6 Območja Natura 2000

- **Odlična dostopnost, a slaba pretočnost in povezanost prometnih sistemov:** Ravninska lega in gosta cestna mreža prispevata k prometno ugodni legi in dobri dostopnosti Kranja.

Karta 7 Prometna infrastruktura na območju MO Kranj

- Prek občine poteka X. evropski železniški in avtocestni koridor (z dvema priključkoma – Kranj zahod in Kranj vzhod). Mestno središče je od avtoceste oddaljeno 2 km.
- Na območju občine je 380 km cest, od tega 44,4 km državnih in 335,6 km občinskih cest (od tega ter 8,5 km javnih kolesarskih poti) ter 15 km železnice.
- Cestna mreža je nadpovprečno gosta: 2,4 km/km² v MO Kranj, 1,9 km/km² v Sloveniji.
- 6 km južno od Kranja je mednarodno »Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana« s 1.321.100 potniki leta 2013.

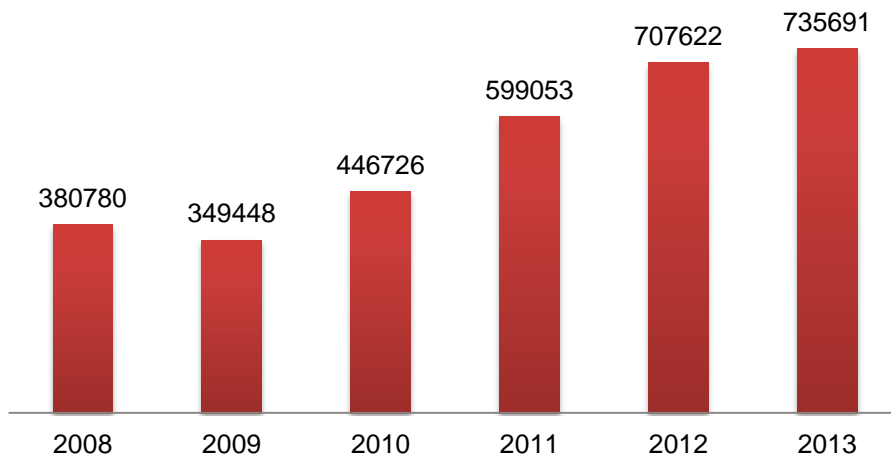
- Stopnja motorizacije v MO Kranj je visoka in na slovenskem in evropskem povprečju: 511 osebnih vozil/1000 prebivalcev (SURs 2012), a se kaže trend zmanjševanja.
- **Javni promet:** Kljub železniški povezavi z Ljubljano in Jesenicami, je železnica še premalo izkoriščena. Železniška postaja Kranj je 2 km oddaljena od mestnega središča, avtobusna postaja pa se nahaja v mestu. Obe postaji sta zastareli in ne ustrezata današnjim standardom.

Obseg potniškega prometa na **železniški postaji** Kranj se je leta 2012 v primerjavi z letom 2006 zelo zmanjšal (2012 - 358.614 , 2006 - 687.189). Leta 2012 je bilo odpremljenih v povprečju 41 vlakov dnevno, leta 2006 39.

V letu 2013 je bilo na **avtobusni postaji** Kranj zabeleženo 318.503 odhodov in prihodov vseh vrst linijskega prometa (mestni, medkrajevni, mednarodni,..) in vseh prevoznikov. V mestnem potniškem prometu pa je bilo leta 2013 prepeljanih 735.691 potnikov kar je še enkrat več kot leta 2008. **Rast mestnega potniškega prometa je posledica nekaterih novih ukrepov** zadnjih let: uvedba dijaških in študentskih subvenconiranih vozovnic leta 2012 in nova koncesijska pogodba med MOK in prevoznikom, s katero je mOK povečala obseg prevozov in linij. z novimi obsegom prevozov).

- Zaradi spremenjenih tokov delovne migracije (zmanjševanje števila delovnih mest v MO Kranj, nove zaposlitvene priložnosti v Ljubljani, na letališču in v poslovnih conah v okolici, intenzivne gradnje nakupovalnih središč in stanovanj ter spremenjenih življenskih navad, se MO Kranj v zadnjih letih srečuje z vse večjimi **težavami v prometu**: i) slabšo pretočnost prometa v mestnem obočju, še posebej obremenjenost mestnih vpadnic, ii) premalo izkoriščenimi linijami javnega potniškega prometa, iii) zastarelo avtobusno in železniško postajo, iv) pomanjkanjem varnih kolesarskih poti, hodnikov za pešce in pešpoti, v) nedokončanim sistemom mirujočega prometa, vi) okoljsko neprilagojeni avtobusi mestnega prometa in v) neprilagojenost celotnega prometnega sistema potrebam današnjega uporabnika, še zlasti za potrebe medmestne dnevne mobilnosti na vplivnem območju mestnega naselja, vplivnem območju sosednjih manjših občin in v smeri proti Ljubljani.

Slika 3 Gibanje uporabe mestnega potniškega prometa v MO Kranj (Vir: Alpetour)

- **Varstvo in kakovost okolja:** Na obremenjenost okolja v MOK največ vplivajo gospodarstvo, kmetijstvo, promet v mestnem središču, nedokončana komunalna infrastruktura in kurišča na trda goriva. Analizo stanja okolja povzemamo po Okoljskem poročilu za OPN MOK (2011) in Programu varstva okolja mok (2010).⁵

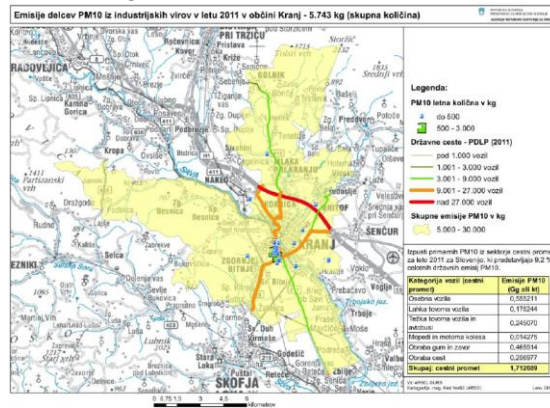
Tla: Glede rabe tal prevladuje v občini gozd, sledijo mu njive in vrtovi travniki, pozidana zemljišča in voda. Na območju MO Kranj so v projektu Raziskave onesnaženosti tal izvedena vzorčenja na treh merilnih mestih. V občini je največji potencialni onesnaževalec tal kmetijstvo (fitofarmaceutska sredstva in nitrati), saj velik del občine predstavljajo kmetijske površine. Posebno občutljivo je območje Kranjsko–sorškega polja, ki predstavlja pomembne vodne zaloge tako za Kranj kot za širšo osrednjo Slovenijo. Večina potencialnih plazovitih površine občine je na pobočja Storžiča, Tolstega vrha, Škofjeloškega hribovja in Jelovice, ki so porasla z gozdom, kar zmanjšuje možnosti nastanka erozijskih območij in plazov.

Karta 8 Območje in viri prekomerne

Zrak in podnebne spremembe: Prekomerni

⁵ Okoljsko poročilo za občinski prostorski načrt Mestne občine Kranj, IPSUM, okoljske investicije d.o.o., 2011; Občinski program varstva okolja za Mestno občino Kranj, Dopolnjen, Oikos d.o.o., 2010

onesnaženosti zraka v MO Kranj (Vir: ARSO, GURS, 2013)

promet v mestnem središču Kranja in ob mestnih vpadnicah ter individualna kurišča na nečiste energente in posamezni gospodarski objekti povzročajo emisije toplogrednih plinov in občasno v zimskem času preseženo mejno dnevno koncentracijo prašnih delcev (PM₁₀). Letna mejna koncentracija PM₁₀ v omejenem času meritev ni bila presežena. Te emisije so povezane tudi s podnebnimi spremembami. Zaradi navedenega je območje mestne občine Kranj s strani vlade opredeljeno kot območje prekomerne onesnaženosti zraka in vključeno v strategijo zniževanja izpustov CO₂ (SEAP). Z vladnim Odlokom o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Kranj (Ur.l. RS, št. 108/2013) pa so predpisani ukrepi in spodbude za odpravo virov emisij in zmanjšanje onesnaževanja.

Površinske in podzemne vode: Reka Sava je bila ob pripravi strategije leta 2008 v 2.-3. kakovostnem razredu (merilno mesto Prebačevo). V vmesnem času se je spremenila metodologija monitoringa voda. Po zadnjih podatkih za leto 2011 je bilo kemijsko stanje reke Save merjeno v Struževem in Prebačevem »dobro«, ekološko stanje glede na posebna onesnaževanja pa na merilni postaji Struževo »zelo dobro«, na merilni postaji Prebačevo pa »dobro«. Na kakovost vodotokov Save in tudi Kokre imajo največji vpliv kmetijska dejavnost, nedokončana kanalizacija in posamezni inudstrijski obrati. Na savskem prostoru Kranjskega in Sorškega polja pa bi se lahko v primeru nenadzorovanega vnosa gnojnice na kmetijska zemljišča povečale koncentracije nitratov v tleh.

Poplavna območja so evidentirana na območju Stražišča in Zgornjih Bitenj v povodju Žabnice in Trenče ter na območju Kokrice, Tenetiš, Golnika, Gorič in Preddvora v razvejanem povodju Kokre, kjer so poplave povezane z lokalnimi hidravličnimi razmerami na vodotokih (mostne odprtine, cevni prepusti), izrednimi hidrološkimi razmerami in erozijskimi pojavi.

Hrup: V MO Kranj je prisoten hrup cestnega in železniškega prometa (ob prometnicah, predvsem na regionalnih cestah skozi mesto), hrup obrtnih in industrijskih dejavnosti (tudi zaradi zmanjševanja razdalj med območji, namenjenimi za proizvodno dejavnost, ter čistimi stanovanjskimi območji), hrup z gradbišč, hrup, ki ga povzroča kmetijska dejavnost in uporaba kmetijske mehanizacije, ter občasno hrup, povezan z organizacijo javnih prireditev. KS Hrastje sodi v območje pristajalnega kroga letališča in je s tem podvrženo vse večjemu hrupu letalskega prometa. Na teh območjih hrupa živi tudi večina prebivalcev. Celovite meritve hrupa za občino niso bile opravljene, prav tako ni izdelana karta hrupa. Za zmanjšanje obremenitve s hrupom je potrebno zmanjšati in umakniti promet iz mestnega središča.

Elektromagnetno sevanje (EMS) in svetlobno onesnaženje: Skozi občino potekajo trije visokonapetostni daljnovodi. Drugi viri EMS so še daljnovodi manjših napetosti, transformatorske postaje in centrale za mobilno telefonijo. Ob pripravi strategije je poraba električne energije za osvetljevanje cest in javnih površin na letni ravni znašala 2.897.791 kWh oz. 53,35 kWh na prebivalca kar je bilo za 20% več od ciljne vrednosti postavljene z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS, št. 81/07, 109/07). V zadnjih letih je MO Kranj na podlagi Strategije prilagoditve svetilk javne razsvetljave zahtevam Uredbe izvedla zamenjavo svetilk, na podlagi katere se pričakuje zmanjšanje rabe energije na prebivalca na 402 kWh. Tako bo občina do roka, t.j. 31. decembra 2016 zagotovila skladnost z Uredbo, ki postavlja mejo porabe na 44,5 kWh/prebivalca.⁶

Tabela 3 Prikaz glavnih dejavnikov (pritiskov), ki vplivajo na stanje okolja na območju MO Kranj

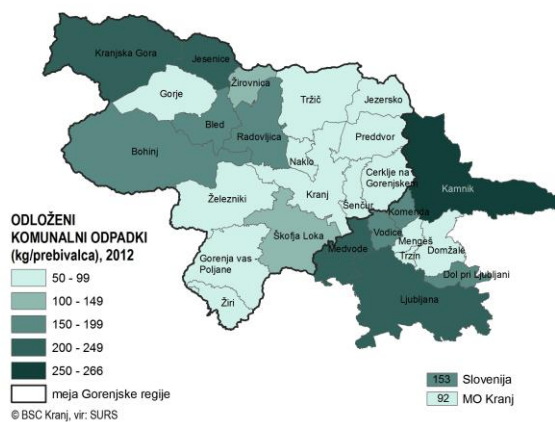
⁶ Strategija prilagoditve svetilk javne razsvetljave zahtevam Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja v MOK, Adesco

Pritiski, ki vplivajo na stanje okolja na območju MO Kranj	Tla	Površinske vode	Podzemne vode	Vodni viri in kakovost pitne vode	Zrak
Širjenje pozidanih površin					
Onesnaževanje s pesticidi in neprimernim gnojenjem					
Izkoriščanje proda in peska					
Nelegalna odlagališča odpadkov					
Nelegalni izpusti kanalizacije v površinske vodotoke					
Nepravilno sanirane gramoznice					
Povečevanje porabe vode zaradi večanja št. prebivalstva in obsega dejavnosti					
Staro in neustrezno vodovodno omrežje					
Promet					
Emisije iz industrije					

Vir: Poročilo o stanju okolja v MO Kranj, Oikos, d.o.o., marec 2007

- Upravljanje z odpadki:** Na območju MOK Kranj nastjajo odpadki iz gospodinjstev in iz opravljanja različnih dejavnosti. Ravnanje z odpadki je urejeno z občinskim odlokom. Zbiranje in odvoz odpadkov je organizirano za območje celotne občine. Zagotovljeno je ločeno zbiranje odpadkov in odvoz. Upravljanje z odpadki poteka prek dveh zbirnih centrov (Tenetiše in Kranj – Zarica) in 197 eko otokov. Deponija Tenetiše je danes v postopku zapiranja, odpadki potrebni za odlaganje pa se odvažajo na deponije izven občine. Za zaokrožitev sistema ravnanja z odpadki in povečanje ekonomske učinkovitosti mora MOK vzpostaviti še sortiranje odpadkov. Posamezna črna odlagališča so zabeležena in čakajo na sanacijo.

Karta 9 Odloženi komunalni odpadki v kg/prebivalca

Delež ločeno zbranih odpadkov je porastel zato so se bistveno zmanjšale potrebe pri odlaganju odpadkov na deponijo. Po podatkih Komune Kranj je bilo leta 2008 z rednim odvozom na območju MOK zbranih 14.000 mešanih odpadkov, leta 2013 pa le še 4.058 (43% vseh zbranih odpadkov), medtem, ko si zbrane frakcije predstavljale že 57% vseh odpadkov rednega odvoza (od tega embalaž 2.004 t in biološki odpadki 3314 t).

V primerjavi s slovenskim povprečjem občani MOK skrbneje ločujejo odpadke, saj je bilo leta 2012 v MOK odloženih na deponijo le 92,3 kg/prebivalca, v Sloveniji pa 153,2 kg/prebivalca.

- Vodooskrba:** Na območju MOK je znotraj javne službe 6 vodovodnih sistemov: vodovodni sistem Kranj s 49.890 prebivalci, Sp. Besnica 905, Golnik 1.063, Javornik 176, Planica 47 in Trstenik, ki oskrbuje 1.082 prebivalcev. Daleč najpomembnejši in največji je vodovodni sistem Kranj, ki oskrbuje 90% prebivalcev občine. Sistemi se napajajo iz vodnih virov na območju Krvavca (občina Cerklje), Čemšenika, Bašlja, Nove vasi (občina Preddvor), Olševka (občina Šenčur) in na Gorenji Savi (MO Kranj). Največji del oskrbe odpade na zajetje Bašelj, Nova vas in črpališče Gorenja Sava. Skupina **količina zaloga vode v navedenih vodnih virih je leta 2008 znašala 268 l/sek, potencialnih neizkoriščenih vodnih virov je evidentiranih še za 518 l/sek.**

Obstoječi vodni viri, iz katerih se oskrbuje celotni vodovodni sistem, so izkoriščeni maksimalno, poleg tega so nekatera najpomembnejša vodna zajetja obremenjena z možnostjo onesnaževanja, posledično pa tudi prenehanja delovanja. S ciljem izboljšanja dolgoročne zanesljivosti vodooskrbe MOK in izvedbe hidravličnih izboljšav je v letih 2014-2015 v izgradnji nov vodovod Bašelj - Kranj v dolžini 9.823 m. V letih 2012-2014 je MOK z uvedbo različnih ukrepov, ki jih je izvajal upravljavec javne službe oskrbe s pitno vodo,

uspela zmanjšati vodovodne izgube za slabih 13%% v primerjavi z letom 2008, ko je izguba znašala 42%. Količina porabe vode se tudi zmanjšuje. Po podatkih Komunale Kranj je le ta leta 2008 prodala 3.600.371 m³ vode, leta 2013 pa 3.200.134 m³ oz. 12 % manj.

Izven sistema javne službe deluje še 11 zasebnih vaških vodovodov (Babni vrt, Goriče, Jamnik, Letenice, Nemilje, Njivica, Podblica, Srednja vas – Goriče, Zabukovje, Zalog in Zg. Besenica), iz katerih se oskrbuje 1.866 prebivalcev (3,3%).

- **Odvajanje in čiščenje odpadnih voda:** Leta 2013 znaša skupna dolžina zgrajene javne kanalizacije 151 km, od tega je 28 km omrežja v slabem stanju. Skoraj 100 km kanalizacije je mešanega tipa, objekti, namenjeni razbremenjevanju, so zastareli, zato je CČN ob deževju preobremenjena. Obstoječa CČN z zmogljivostjo 100.000 PE je zastarela in po letu 2015 ne bo več ustrezala zakonodaji, zato je predvidena nadgradnja CČN. Opremljanje območij s kanalizacijo je v izvedbeni fazi. Konec leta 2012 je bilo na CČN Kranj priključenih 65,9% prebivalcev MOK. Ostali objekti so danes z odpadnimi vodami priključeni na pretočne greznice, ki jih je na območju MOK še cca. 3.800.⁷ Obnova CČN in izgradnja 24 km sekundarnega in 10 km primarnega kanalizacijskega omrežja (Huje, del naselja Kranj, Bitnje – Šutna – Žabnica, Kokrica) je vključena v projekt GORKI, ki se v letih 2014-2015 sofinancira iz Evropskega kohezijskega sklada. Do leta 2015 bo potrebno komunalno opremiti še naselja Mlaka, Britof-Suha, Hrastje-Smlednik, ki niso vključena v projekt GORKI, do konca leta 2017 pa aglomeracije z manj kot 2000 PE.
- **Raba energije v MO Kranj je nad slovenskim povprečjem.** V Sloveniji je bilo leta 2006 na prebivalca porabljenih 6.615 kWh električne energije, v MO Kranj pa 6.762 kWh, kar je 2 % nad povprečjem. 65 % stanovanj ima urejeno lokalno, etažno ali centralno ogrevanje, kar 60 % od teh za ogrevanje uporablja kurilno olje, ki povzroča večje emisije in v primeru zastarelih kotlov nizek izkoristek. Glede porabe energije je problematičnih tudi nekaj javnih objektov, ki imajo energijske vrednosti blizu alarmantnih ali jih celo prekoračujejo (vir: Lokalni energetske koncept MO Kranj, El-tec Mulej, marec 2008). V letu 2013 je znašala poraba energije v javnih objektih v lasti MOK 13.490 MWh. Objekti Po stanju maj 2014 so energetske sanacije potrebni še naslednji objekti v lasti MOK:
 - **osnovne sole:** OŠ Franceta Prešerna Kranj, PŠ Franceta Prešerna Kranj (Kokrica), OŠ Simona Jenka Kranj, PŠ Simona Jenka Kranj (Center), PŠ Simona Jenka Kranj (Primskovo), PŠ Simona Jenka Kranj (Trstenik), OŠ Staneta Žagarja Kranj, OŠ Stražišče Kranj, PŠ Stražišče Kranj (Podblica), OŠ Orehek Kranj, OŠ Matije Čopa Kranj, OŠ Jakoba Aljaža Kranj, OŠ Helene Puhar,
 - **vrta:** Vrtec Najdihojca Vrtec Mojca, Vrtec Čirče, Vrtec Živ žav, Vrtec Biba, Vrtec Sonček, Vrtec Čebelica – Mavrica, Vrtec Čenča, Vrtec Kekec, Vrtec Čira čara, Vrtec Janina, Ostržek, Vrtec Ježek;
 - **ostali javni objekti v lasti MOK:** Mestna občina Kranj - upravna zgradba, Prešernovo gledališče Kranj, Zdravstveni dom Kranj, Zobna poliklinika, Športna dvorana Planina;
 - **prazni objekti namenjeni prenovi in novim vsebinam:** objekt nekdanje srednje ekonomske šole (prenova za potrebe vrtca in OŠ) in objekt nekdanje srednje gradbene šole (prenova za potrebe glasbene šole).

V obdobju 2009-2014 so bile izvedene naslednje energetske sanacije javnih objektov: prenova ovoja in sistema priprave tople vode v olimpijskem bazenu, sanacija ovoja in prenova ogrevalnega sistema OŠ Besnica, sanacija strojnih inštalacij, prezračevanja in ureditev kotlovnice v stavbi MO Kranj, celovita prenova OŠ Predoslje (v zaključni fazi), prenova OŠ Žabnica, prenova vrtca Mojca (v izvedbi) ter več delnih prenov ovojev in stavbnega pohištva v različnih objektih. Skupaj z ostalo prenovijo so bile energetske prenovljeni kompleks Khislstein, mestna knjižnica in javna razsvetljava.

- **Degradirana urbana območja:** Gospodarska preobrazba in spremenjeni trendi razvoja so v zadnjih letih v Kranju pustili vidne posledice v prostoru. Na širšem delu mesta je evidentiranih več degradiranih urbanih območij (v nadaljevanju DUO), ki so posledica različnih dejavnikov:
 - **98 ha industrijskih degradiranih območij** (Gornjesavska cesta – Tekstilindus 10 ha, Kolodvorska cesta 9,3 ha, Savski log – Otok 4,2 ha, Savska cesta 16,3 ha, Smledniška cesta – Mlekarna 2,9 ha,

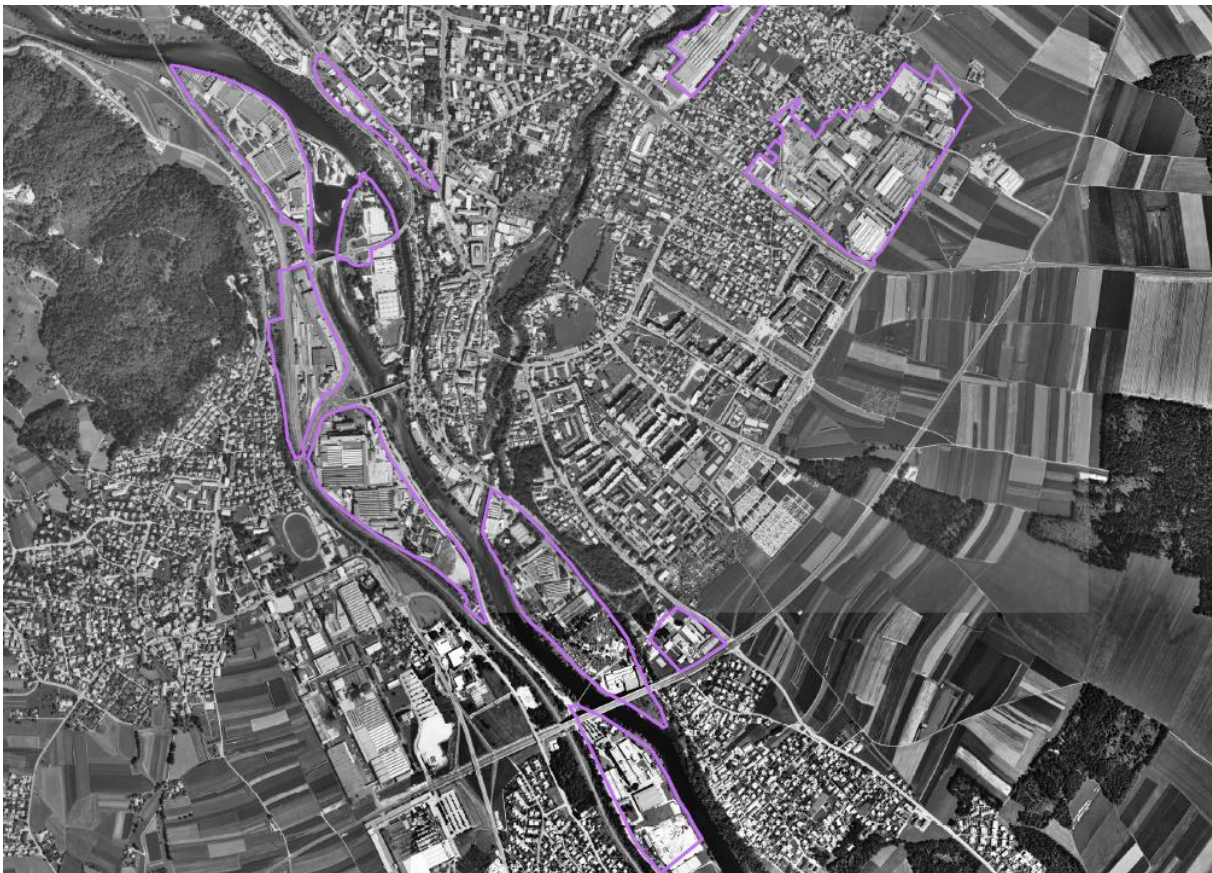
⁷ Operativni program in program odvajanja in čiščenja komunalno odpadne in padavinske vode za obdobje od leta 2013 do leta 2016

Savska loka 13,4 ha, Zarica 9,4 ha, Ul. M. Vadnova 24,6 ha, Jelenčeva ulica 4,5 ha, Koroška cesta 2,9 ha)

- **2 ha opuščeni javnih objektov in površin v mestnem središču**, ki več ne ustrezajo sodobnim standardom izvajanja določenih dejavnosti (2.000 m² notranih in 4.000 m² zunanih površin opuščena objekta nekdanje Srednje ekonomske šole Kranj, 11.300 m² velik kompleks med sedanjo avtobusno postajo, zdravstvenim domom in kotlovnico na križišču Bleiweisove in Kidričeve ceste ,
- **0,7 ha površin starega mestnega jedra**, ki zaradi opuščanja trgovskih, gostinskih in obrtnih dejavnosti ter preselitev doživlja socialno degradacijo (od tega 1.000 m² tržnice v mestnem jedru, 450 m² opuščena objekta srednje gradbene šole ter več drugih objektov v zasebni lasti).

Z degradiranimi površinami je povezanih veliko težav od zapletenih lastniških razmerij (90% industrijskih DUO je v zasebni lasti), zastarele in pomanjkljive infrastruktura, problematične dostopnosti, propadajočih objektov, onesnaženosti do socialnih problemov. Kljub temu pa DUO predstavljajo pomemben potencial za kompleksno preurejanje mesta Kranj, novo razmestitev dejavnosti v prostoru, izboljšanje povezanosti mesta navznoter in z okolico, zagotavljanje površin za nove gospodarske dejavnosti in blaženje razvojnih nasprotij.

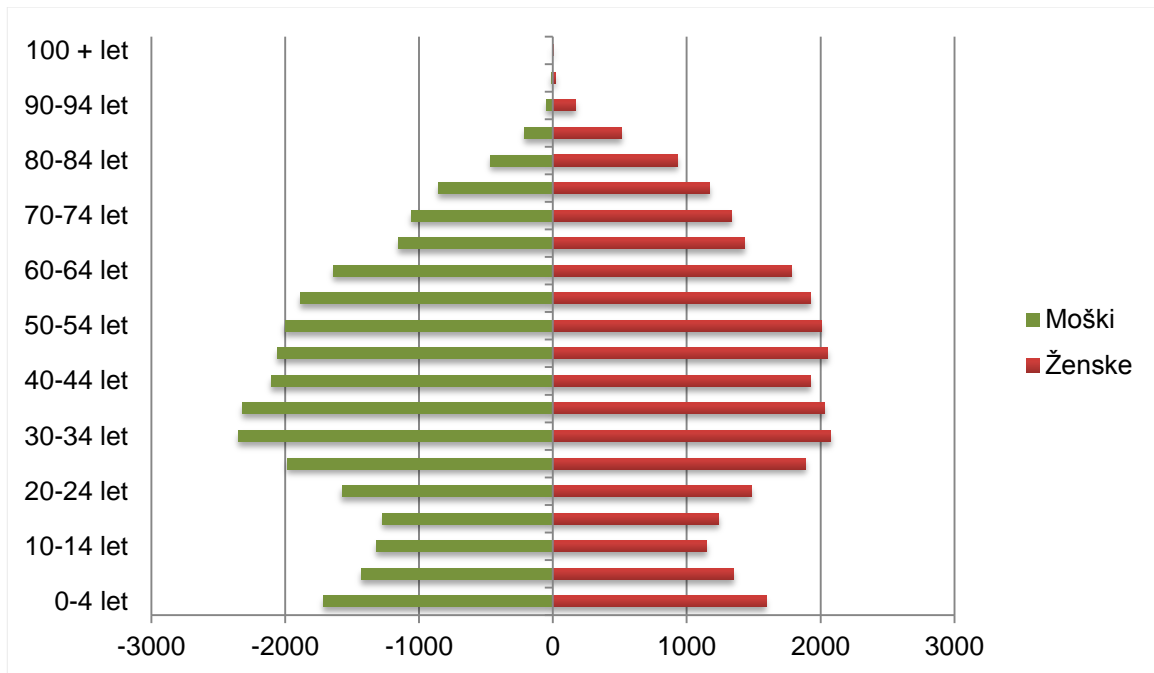
Slika 4 Degradirana industrijska urbana območja

2.4. Ljudje: demografija, znanje, zdravje in sociala

- Število prebivalcev MO Kranj se je v zadnjih petih letih povečalo iz **54.308 prebivalcev julija 2008 na 55.552 julija 2013**, kar predstavlja 2,7 % prebivalcev Slovenije in **27,2 %** prebivalcev Gorenjske.
- **Prebivalstvo v MOK je v zadnjih petih letih naraščalo, a so se trendi leta 2012 obrnili**
MOK je v letih 2008-2013 beležil rast prebivalstva, ki je bila sicer relativno nizka (2,3%), a večja kot v povprečju v Sloveniji (1,0 %) in primerljivih mestnih občinah. Rast je bila predvsem posledica visokega naravnega prirasta v letih 2008-2011 (med 240 in 260 oseb letno), medtem, ko je selitveni prirast med leti zelo nihal. Leta 2012 so se demografski trendi obrnili na slabše. MO Kranj leta 2012 beleži 132 več odselitev kot priselitev, naravni prirast pa je znašal 206 oseb, kar prinaša skupni prirast le 74 oseb.

Slika 5 Starostna piramida za MO Kranj, julij 2013 (vir: SURS)

- Posledica ugodne naravne rasti v zadnjih petih letih je povečanje števila mladih do 14 let za kar 13,0%. Število starih 65 let in več še naprej narašča (v zadnjih petih letih za 9,1%). V zadnjih petih letih se je indeks staranja v MO Kranj nekoliko izboljšal, saj je leta 2013 znašal 109,6 (Slovenija 118,9).
- **Demografski potencial Mestne občine Kranj** (vir: Demografska študija za izdelavo strategije trajnostnega razvoja mestne občine Kranj, september 2008, Aleksander Jakoš, Urbanistični inštitut RS, Ljubljana; in SURS, julij 2013)

Demografska analiza je pomembna za načrtovanje bodočega razvoja občine, njene infrastrukture in javnih storitev. Pretekli demografski razvoj se odraža v sedanjosti starostno-spolni sestavi prebivalstva MO Kranj. Starostna piramida nam najbolj nazorno pokaže, kakšen je bil pretekli demografski razvoj in kakšen je demografski potencial občine. Brez izdelave projekcije ocenimo, da se število rojstev v občini ne more povečevati, ker bo število žensk v rodni dobi čez deset, dvajset let bistveno nižje. K večjemu številu rojstev lahko prispeva priseljevanje mlajšega prebivalstva, ki pa lahko s svojo številčnostjo prispeva le k ohranjanju sedanjega števila rojstev. V občini je tako leta 2007 (2013) živelo 5500 (5448) žensk v starosti 20 do 34 let (ko je rodnost najvišja), deklic v starosti nič do 14 let pa 3500 (4000) ali skoraj 2000 (1500) manj. **Kljub temu, da je danes MO Kranj še nad demografskim pragom, pa demografska prihodnost ni prav svetla. V kolikor v MO Kranj ne bo prišlo do spremembe pri migracijskih tokovih, se bo število prebivalcev po naravni rasti začelo zniževati (negativna naravna rast).** Po projekciji prebivalstva po zgolj po naravni rasti bi se število prebivalcev občine znižalo na dobrih 45 000 v letu 2030.

Lahko pa pričakujemo tudi **velike spremembe v demografski sestavi prebivalstva**. Zaradi zelo številčnih povojnih generacij lahko pričakujemo zelo močan porast števila starejšega prebivalstva. Število starejših prebivalcev se bo povečalo od 8500 leta 2007 oz. 9500 leta 2013 na skoraj 11.000. Zaradi znižanja skupnega števila prebivalcev se pričakuje še hitrejši porast deleža starejšega prebivalstva. Le-ta danes v MO Kranj znaša med 16 in 17%, kar je pod slovenskim povprečjem. Po projekciji po naravni rasti pa bi se

dvignil na skoraj 24% v letu 2030. Zaradi nizke rodnosti pa se bo znižalo število in delež mladine. Istočasno pa bi se po naravni poti število otrok (o do 14 let) znižalo za več kot 2000, delež v vsem prebivalstvu pa upadel od sedanjih 14%-15% na 11,3% v letu 2030. Ker indeks staranja odraža razmerje med starejšo in mlajšo populacijo je seveda razumljivo, da se bo njegova vrednost bistveno zvišala. Junija (julija) 2008 (2013) je bil indeks staranja v občini 115,3 (109,6) bo do leta 2030 pa bo porasel na preko 200.

- **Vrtci in osnovnošolsko izobraževanje:** V občini v šolskem letu 2013/2014 delujejo 1 javni zavod - vrtec s 95 oddelki, 8 vzgojno-varstvenih enot pri 5 OŠ z 28 oddelki, 9 osnovnih šol z 9 podružničnimi šolami, 1 osnovna šola s prilagojenim programom, 1 glasbena šola in 1 ljudska univerza za izobraževanje odraslih, katerih ustanovitelj je MOK. Delujejo 3 zasebni vrtci s 7 oddelki in dva zasebna vrtca s koncesijo s 4 enotami s skupaj 6 oddelki (vir: MOK). V šolskem letu 2013/2014 je bilo v predšolsko vzgojo vključenih 2336 otrok (1,05% rast v primerjavi s preteklim letom), kar predstavlja 75,52% vseh otrok MOK letnik 2008-2012. Osnovno šolo je v šolskem letu 2013/2014 obiskovalo 4667 učencev (2,8% vseh v Sloveniji, od tega 158 iz drugih občin). 943 učencev je obiskovalo podružnične šole (6,6 % vseh v Sloveniji).

- **Kranj kot regijsko izobraževalno središče Gorenjske** je sedež več srednjih, višjih in visokih šol.

V Kranju delujeta dve gimnaziji (Gimnazija Kranj in Gimnazija Franceta Prešerna Kranj) in enega srednješolskega centra Šolskega centra Kranj. Znotraj šolskega centra deluje več izobraževalnih programov, od poklicnih, strokovnih do višjih. Po podatkih Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport je v šolskem letu 2013/2014 v 108 oddelkih kranjskih srednjih šol vpisanih 3113 dijakov, od tega 60,1% iz drugih občin. 794 kranjskih dijakov obiskuje srednje šole v drugih krajih (od tega 65% v ostalih gorenjskih občinah, 32% v Ljubljani).

Višješolske programe izvajata 2 zasebna ponudnika in Šolski center Kranj. B&B, Izobraževanje in usposabljanje, d.o.o., ponuja programe ekonomist, logistično inženirstvo in poslovni sekretar. EDC, EDC - zavod za strokovno izobraževanje, Kranj, Višja strokovna šola pa izvaja višješolski program s področja gradbeništva in Varstvo okolja in komunala. Šolski center Kranj v študijskem letu 2013/14 izvaja sledeče programe za pridobitev višje strokovne izobrazbe: inženir mehatronike, inženir informatike, inženir elektroenergetike, ekonomist, poslovni sekretar, organizator socialne mreže in inženir varovanja.

Visokošolsko izobraževanje v Mestni občini Kranj izvajata Fakulteta za organizacijske vede, Univerza v Mariboru (v nadaljevanju FOV) in zasebna Fakulteta za državne in evropske študije s sedežem na Brdu pri Kranju. **Število študentov FOV se je v obdobju 2008 – 2013 zmanjšalo.** V šolskem letu 2006/2007 je bilo na FOV vpisanih 1623 rednih in 2909 izrednih študentov ter 207 podiplomskih, 68 bolonjskih magistrskih, 18 specialističnih, 116 znanstveno magistrskih in 5 doktorskih študentov. V študijskem letu je na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju vpisanih 963 študentov na dodiplomskem in podiplomskem študiju, v letu 2013 so imeli 330 diplomantov na dodiplomskem in podiplomskem študiju. **Fakulteta za državne in evropske študije** je imela v letu 2013 178 rednih študentov na vseh stopnjah študija ter 7 izrednih študentov na vseh stopnjah študija.

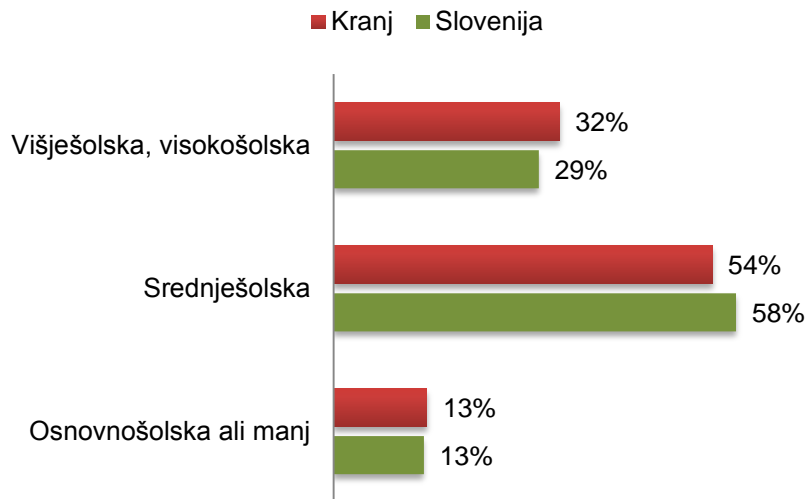
Dijaški in študentski dom Kranj ima v šolskem letu 2013/14 za dijake 220 postelj. Polovico jih zasedajo dijaki, proste sobe pa so namenjene športnim, kulturnim in drugim skupinam, ki potrebujejo bivanje za nekaj dni, ter priložnostnim individualnim gostom (youth hostel). Za študijsko leto 2013/14 so imeli razpisanih tudi 210 prostih mest za študente, za katere bo subvencija prvič dodeljena, ter 49 mest za podaljšanje bivanja študentov.

- **Delež študentov in diplomantov je v skladu s slovenskim povprečjem**

Število mladih iz MOK, ki študira se je v obdobju 2013 – 2008 zmanjšalo, deloma na račun manjših generacij, deloma zaradi spremenjenih pogojev izobraževanja. V študijskem letu 2007/2008 je bilo 3.328 študentov (od tega 62,4 % rednih) s stalnim prebivališčem v MO Kranj oz. 61,3/1000 prebivalcev, kar je bilo nad slovenskim povprečjem. V študijskem letu 2012/2013 se je število študentov znižalo na 2.557 študentov, povečal pa delež rednih študentov (77 %). Tako je v povprečju leta 2013 študiralo v MOK 46 študentov/1000 prebivalcev, v Sloveniji pa 47/1000 prebivalcev. V primerjavi z letom 2007/2008 se je v študijskem letu 2012/2013 povečalo število diplomantov iz 8 na 10 diplomantov/1000 prebivalcev, kar ustreza slovenskemu povprečju.

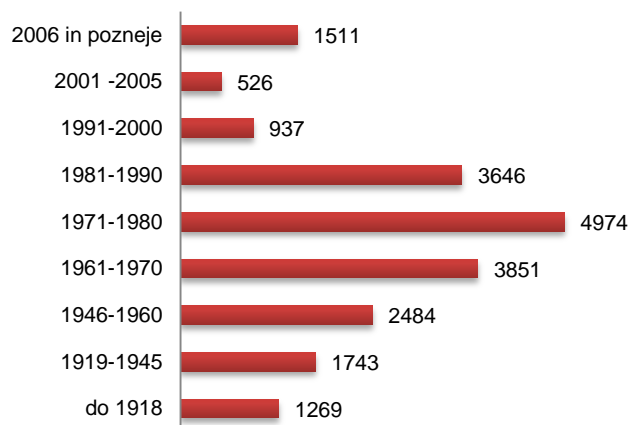
- **Ljudska univerza Kranj** skrbi za vsežvljensko izobraževanje odraslih. Izvaja osnovno šolo za odrasle za 8. in 9. razrede; srednješolske programe: bolničar-negovalec, predšolska vzgoja, ekonomski tehnik, tehnik varovanja; strokovna usposabljanja: socialni oskrbovalec, računovadja za manjše družbe, knjigovodja, pomočnik kuharja, maser, refleksoterapevt; v sodelovanju z Visoko poslovno šolo Ekonomske fakultete v Ljubljani izvajajo dodiplomski program za pridobitev naziva diplomirani ekonomist ter magistrski program smeri management. Poleg programov formalnega izobraževanja izvajajo programe jezikovnega izobraževanja, funkcionalnega usposabljanja in druge programe, v vse oblike izobraževanja odraslih je v letu 2013 vključenih 888 udeležencev.
- Izobrazbena struktura delovno aktivnega prebivalstva starega 15 in več let se je v letih 2008 – 2013 bistveno izboljšala in je nad slovenskim povprečjem. **32,4% delovno aktivnega prebivalstva ima višjo ali visoko izobrazbo**, kar je za 7 odstotkov več kot pred petimi leti. Hkrati pa se je delež delovno aktivnega prebivalstva z osnovnošolsko izobrazbo ali manj v enakem obdobju znižal kar za 8 %.

Slika 6 Izobrazbena struktura delovno aktivnih prebivalcev, starih 15 let ali več s prebivališčem v MO Kranj v primerjavi s Slovenijo, julij 2013 (vir: SURS)

■ 20.941 stanovanj

Po podatkih popisa stanovanj (SURS 2002) je bilo v MOK leta 2002 19.023 stanovanj, leta 2012 pa 20.941. 60% stanovanjskega fonda je iz obdobja 1960-1990, po letu 2006 je bilo zgrajenih 1511 ali 7% vseh stanovanj. Urbani del Kranja ima nekaj večjih strnjjenih in gosto poseljenih večstanovanjskih naselij s specifičnimi prostorsko-socialnimi problemi (urejanje zelenega prostora, zagotavljanje parkirišč, energetska upravljanje, socialna vprašanja,..). Med njimi je največja soseska Planina. Leta 2008 je MOK imela v lasti 252 neprofitnih stanovanj, maja 2014 pa jih 447.

Slika 7 Struktura stanovanj v MO Kranj po letu gradnje (vir: SURS, 2012)

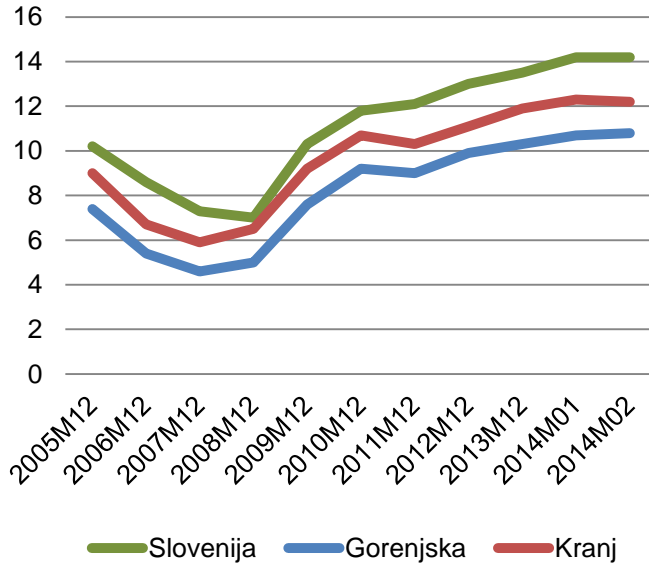
2.5. Podjetništvo in delovna mesta

- **Gospodarska kriza je močno vplivala na gospodarstvo in trg dela v mestni občini Kranj.** Do leta 2008 je MO Kranj beležila rast števila delovno aktivnih prebivalcev in ohranjala relativno stabino in visoko število delovnih mest (+/- 200 delovnimi mest). Tako je bilo v MO Kranj leta 2008 23.173 delovno aktivnih prebivalcev (leta 2006 22.149) in 25.114 delovnih mest (leta 2006 24.855). Prihodki gospodarskih družb so se po podatkih AJPEŠa med letoma 2012 in 2008 znižali za 15%, število zaposlenih pri njih pa kar za 21%. **Februarja 2014 je bilo v MO Kranj 22.213 vseh delovnih mest (zmanjšanje za 2.091 glede na leto 2008) in 22.025 delovno aktivnih prebivalcev (zmanjšanje za 1.688).** Presežek delovnih mest nad delovno aktivnimi prebivalci je še leta 2008 občino uvrščal med t.i. delovne občine, medtem, ko je danes MOK zaposlitveno-bivanjska občina.
- **Posledica znatnega upada gospodarske aktivnosti je dvig brezposelnosti. Stopnja registrirane brezposelnosti** v MOK konec oktobra 2008 znašala 5,8% (1.462 oseb), v Sloveniji 6,3%, na Gorenjskem 4,1%. **Februarja 2014 je bilo v MOK 3.050 brezposelnih oseb. S 12,2%** stopnjo brezposelnosti je MO Kranj nad gorenjskim (108%) , a pod slovenskim povprečjem (14,2%). Med brezposelnimi je več moških (53,2%) kot žensk. 40% je brezposelnih že več kot leto dni, 20% pa več kot 2 leti. Starostna struktura brezposelnih nekoliko odstopa od povprečja države. V MOK je več brezposelnih v starostni skupini 30-40 let (26%) in starejših od 55 let (20%) kot mladih do 30 let (22,5%, Slovenija 26%).
- **Polovica Kranjčanov se na delo vozi izven Kranja, med njimi 5.320 oseb ali 24% vseh v Ljubljano.** Zaradi upada delovnih mest znotraj občine se je v zadnjih letih še povečalo število Kranjčanov, ki se na delo vozijo v druge občine. Konec leta 2000 je bilo v domači občini zaposlenih 13.554 ali 66% Kranjčanov, leta 2006 12.802 oz. 57,8 %, **leta 2013 pa le še 10.973 oz. 50,4%.** **Zaposlitveni migracijski tok prebivalcev** iz Kranja gre pretežno v smeri Ljubljane, kamor se je v letu 2013 na delo vozilo že 5.320 oseb ali 24% delovno aktivnega prebivalstva (leta 2006 20% oz. 4602), Škofje Loke (834 oseb), Nakla (580 oseb), Šenčurja (510 oseb) in Cerkelj na Gorenjskem (533 oseb). **V obratni smeri se je leta 2013 v Kranj na delo pripeljalo 11.024 oseb,** največ iz občin Tržič (1.314), Šenčur (1.117), Škofja Loka (1.051), Ljubljana (976), Radovljica (916), Cerklje na Gorenjskem (775), Jesenice (668), Naklo (644) in Preddvor (485). Gre za kraje oddaljene od Kranja 15-30 minut vožnje.
- **Leta 2008 je 1.698 gospodarskih družb** (leta 2006 1.407) **s 14.535 zaposlenimi** (leta 2006 15.181), ustvarilo 2.136,6 mio EUR prihodkov (2006 1.963,5). **Leta 2012 je bilo v MOK delujočih več gospodarskih družb (1.778),** v katerih je bilo **manj zaposlenih (11.425),** obseg prihodkov pa se znižal na 1.803 mio EUR.
Samostojnih podjetnikov je bilo leta 2008 **1.595** (leta 2006 1.366). Leta 2008 je bilo pri sp-jih 1.337 zaposlenih (leta 2006 1.249), njihovi skupni prihodki pa so znašali 133,5 mio EUR (leta 2006 101,5). Tako kot povsod v Sloveniji je tudi v MOK v zadnjem obdobju poraslo število samostojni podjetnikov. **Leta 2012** jih je po podatkih AJPEŠ-a v MOK delovalo **1.881,** pri njih pa je bilo 1.048 zaposlenih. Njihovi prihodki so leta 2012 znižali v primerjavi z letom prek krizo na 120,6 mio EUR.
- Po drugi strani podatki o številu podjetij/1000 prebivalcev pokažejo na sorazmerno ugodno **podjetniško klimo v Kranju v primerjavi z regijo in državo:** MO Kranj 81, Gorenjska 77 in Slovenija 78,5 družb/ 1000 prebivalcev leta 2012. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da urbana središča že zaradi svojih funkcij po pravilu privlačijo večjo gostoto podjetij kot manjše občine.
- **Upad poslovne dejavnosti je največji v industriji oz. predelovalni dejavnosti, kjer se je število delovnih mest med letoma 2012 in 2008 znižalo za 1.976 oz. 25%, obseg prihodkov pa je upadel za 26%.** Pomembnejši upad zaposlenih beleži še sektor gradbeništva (762), medtem, ko se je število zaposlenih povečalo le v dejavnostih kmetijstva in gozdarstvo ter prometa. Znotraj gospodarskih družb predelovalna dejavnost industrija (gume, elektrotehnična, telekomunikacije,..) ustvari le še 45% vseh prihodkov kranjskega gospodarstva (leta 2006 še 60%).
- **Posledice krize se odražajo tudi v velikostni strukturi kranjskih podjetij.** V obdobju 2007 - 12 se je povečalo število mikro in malih podjetij za 16%. Leta 2012 je bilo v 1736 mikro in malih podjetjih 4.739 ali 41% vseh zaposlenih v gospodarskih družbah (leta 2007 1.488 s 34% oz. 5.210 zaposlenih). Po drugi strani je bilo leta 2007 v MO Kranj 29 velikih in 19 srednje velikih podjetij s 9.817 oz. 65% zaposlenimi, leta 2012 pa je še 24 velikih in 18 srednjih podjetij s 6.696 zaposlenimi (58,5%). Največja podjetja s sedežem v

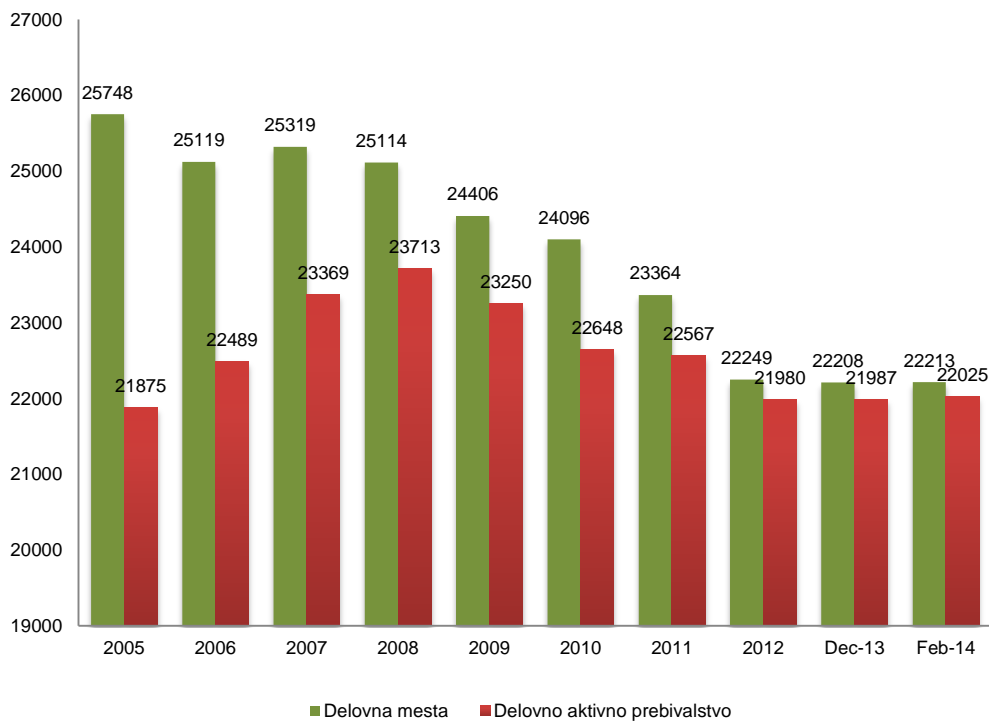
MOK po številu zaposlenih in prihodkih so: Goodyear Dunlop Sava Tires d.o.o., Iskra MIS, Iskraemeco, d.d., Iskratel, d.o.o. in Savatech d.o.o.

- **Povprečna neto plača na zaposlenega v MO Kranj** je leta 2013 znašala 1.027,53 EUR (leta 2008 929,06 EUR), kar je malo nad povprečjem Gorenjske (992,31 EUR v letu 2013; 880,64 EUR v letu 2008) in Slovenije (997,01 EUR v letu 2013 in 899,80 EUR v letu 2008 EUR).

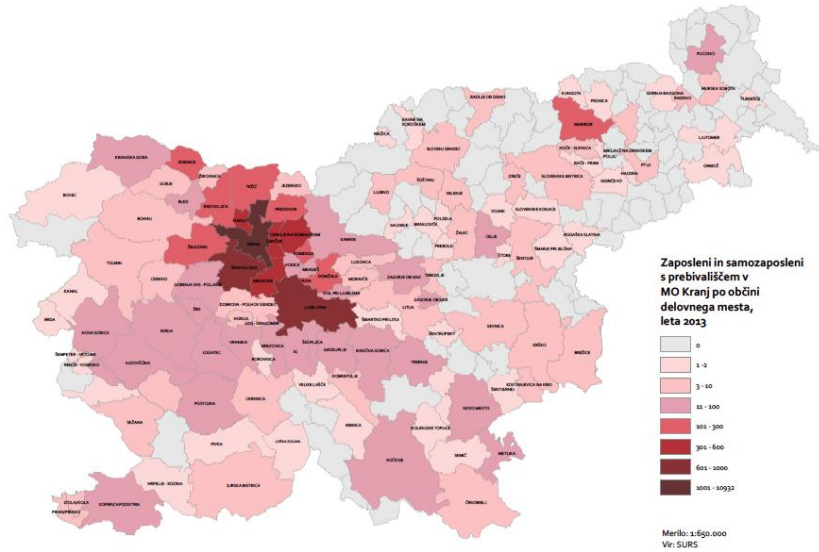
Slika 8 Gibanje stopnje brezposelnosti 2005 - 2014

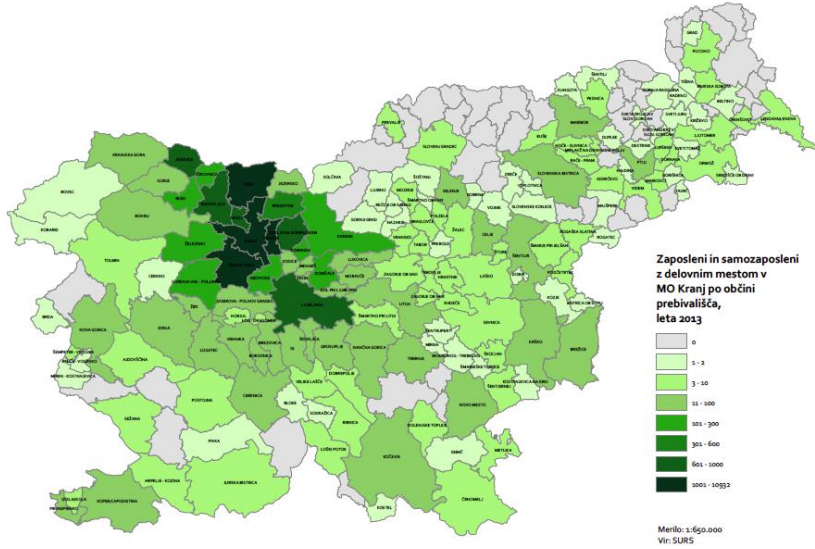
Slika 9 Delovno aktivno prebivalstvo in število delovnih mest v MO Kranj, 2005–2014 (vir: SURS)

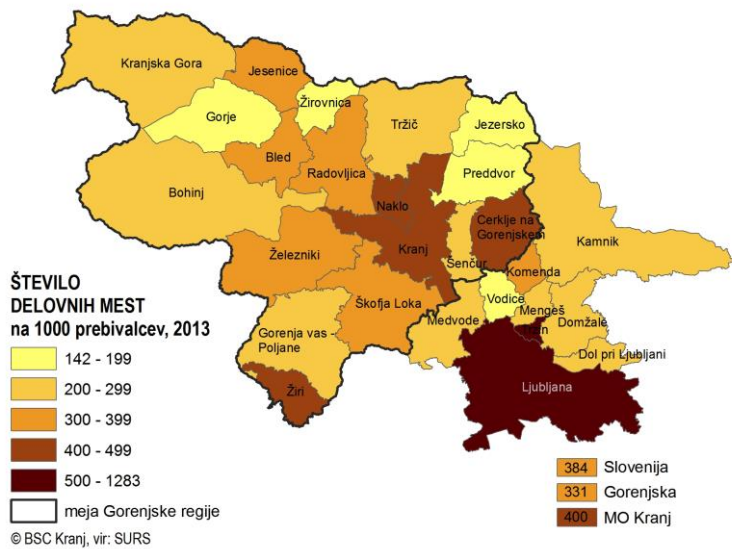
Karta 10 Delovne migracije (kraj dela) občanov MOK v letu 2013

Karta 11 Delovne migracije (kraj bivanja) zaposlenih v MOK leta 2013

Karta 12 Število delovnih mest na 1000 prebivalcev leta 2013

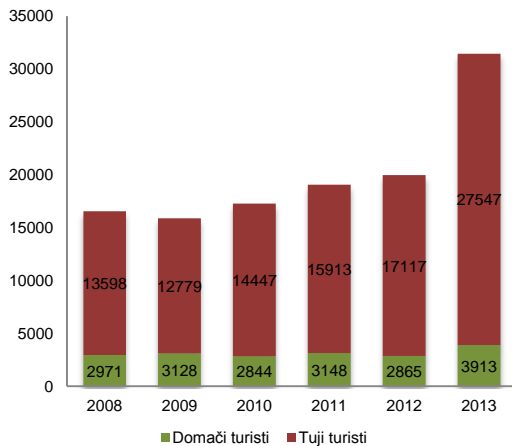

2.6. Turizem, kultura in šport

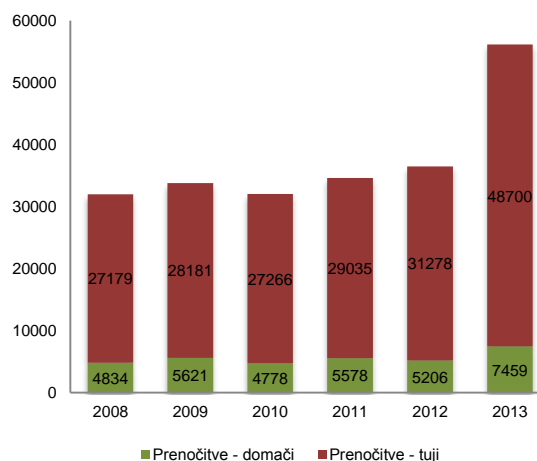
- **Stanje turizma MOK v letu 2013 kaže precejšen napredek v primerjavi z letom 2008** in izboljšanje svojega položaja na Gorenjskem in v Sloveniji:

- v letu 2013 MO Kranj v 17 namestitvenih objektih nudi 844⁸ stalnih ležišč oz. 936 vseh ležišč kar je 168 oz. 182 več kot leta 2008; 68% ležišč je v hotelih vseh kategorij, 17 % v apartmajih in gostiščih ter 13 % v hostlih; 77 % ležišč se nahaja na mestnem območju;
- obisk števila turistov je porastel iz 16.569 v letu 2008 na 31.346 v letu 2013, kar pomeni povečanje deleža vseh turistov v Sloveniji iz 0,5% na 1%;
- v zadnjih petih letih je število turistov naraslo kar za 89,9%, v Sloveniji za 9,7%;
- število nočitev se je povečalo iz 32.013 v letu 2008 na 56.159 v letu 2013 in predstavlja 0,6% vseh nočitev države (prej 0,4%);
- 87% turistov predstavljajo tujci;
- povprečna dolžina bivanja turistov se je tako kot povsod v državi znižala iz 1,9 dni leta 2008 na 1,78 dni leta 2013 (v Sloveniji 2,9 dni);
- nizka uradna stopnja zasedenosti stalnih turističnih zmožljivosti je še vedno podpovprečna in je v letu 2013 znašala 18,2 % (12% leta 2008).

Slika 10 Gibanje števila turistov v MOK 2008 - 13

Slika 11 Gibanje števila prenočitev v MOK 2008 - 13

- Register nepremične kulturne dediščine Ministrstva za kulturo ima maja 2014 za območje MO Kranj vpisanih **507 objektov kulturne dediščine**, od katerih so 4 spomeniki državnega pomena (Palača občine Kranj in Posestvo gradu Brdo s 3 spomeniki), 119 pa je spomenikov lokalnega pomena. Kulturna dediščina je bogato zastopana tako na podeželju kot v mestnem središču. Staro mestno jedro je bilo leta 1983 razglašeno za zgodovinski in kulturni spomenik lokalnega pomena. Kot prepoznavna ustvarjena kvaliteta prostora se opredeljujejo ohranjena stara naselbinska jedra z velikim deležem kulturne dediščine (historično jedro Kranja, vaška jedra), krajina na robovih Sorškega polja z značilnimi obcestnimi ravninskimi vasmami (kot posebne kvalitete v tem območju se opredeljujejo jedra Mavčič, Jame in Praš), krajina Škofjeloškega hribovja in krajina severnega dela Dobrav z značilnimi gručastimi vasmami.

- **Stari Kranj – razvijajoča turistična atrakcija** Pomembna pridobitev mestnega jedra v obdobju 2008 – 2013 je obnova kompleksa Gradu Khislstein (letno gledališče, grad, Lovski dvorec), obnova grajskega vrta in obnova Treh stolpov (Pungert, Škrlovec, Vovkov vrt). Posamezne znamenitosti oz. objekti kulturne dediščine so v letu 2013 zabeležili naslednji obisk: TIC Kranjska hiša 15.750, Prešernov spominski muzej 20.597, Mestna hiša 16.374, Stalna razstava prelepa Gorenjska v Gradu Khiselstein 7.022, Rovi pod Starim Kranjem 3.130 ob vodenjih in 5.853 ob prireditvah, Layerjeva hiša 31.200, Galerija Prešernovi nagrajenci 5.450, 3 stolpi – Škrlovec 6.125. Leta 2013 se je 994 obiskovalcev udeležilo vodenj po mestnem jedru.

⁸ Podatek iz evidenc Zavoda za turizem Kranj se nekoliko razlikuje od uradne statistike – 889 ležišč.

- **Stari Kranj – ekonomsko in socialno degradirano območje:** Po drugi strani pa prenovi kulturne dediščine in javnih površin ter rastočemu turističnemu obisku ne sledi zelen ekonomski preobrat, prebivalci v mestnem jedru pa se še vedno soočajo s problemom dostopa, oskrbe in ustreznega partnerskega upravljanja mestnega jedra. Na območju Starega Kranja (od Slovenskega trga do Pungerta) je bilo konec leta 2013 **142 lokalov**, kjer se odvija določena poslovno trgovska dejavnost (7 bank, 14 barov, kavarn, slaščičarn, 9 restavracij/gostiln, 4 obrati hitre prehrane, 1 lekarna, 1 pošta, 48 trgovin, 2 trgovini z živili, 1 tržnica, 1 cvetličarna, 1 čevljar, 6 turističnih agencij, 4 foto storitve, 3 optiki, 3 zlatarji, 2 pekarni, 1 restavradorstvo, 1 šiviljstvo, 16 frizerstev in kozmetičnih salonov, 1 antikvariat, 1 tatoo, 2 joga centra, 2 knjigarni, 3 nepremičninske agencije, 2 grafično oblikovanje, 1 zobozdravstvo, 1 računovodstvo, 1 menjalnica, 1 zavarovalnica, 1 finančno svetovanje, 1 arheološki biro). V starem Kranju se drastično povečuje število praznih lokalov.

- V Kranju kot regijskem središču deluje nekaj **regijsko pomembnih kulturnih ustanov**, med njimi je treba izpostaviti Gorenjski muzej Kranj, Mestno knjižnico Kranj, Prešernovo gledališče Kranj in Zgodovinski arhiv Gorenjske.

- **Muzejska in galerijska dejavnost:** V letu 2013 so bile v MOK v okviru **Gorenjskega muzeja** v Mestni hiši, Prešernovi hiši in Gradu Khislestein na ogled 3 stalne razstave (18.806 obiskovalcev) in 40 občasni razstav (38.171 obiskovalcev). Gorenjski muzej je izvedenih 628 vodenj po zbirkah in mestu s 11.764 obiskovalci, 162 delavnic za otroke z 2.789 obiskovalci in 33 učnih ur s 644 udeleženci. ki so zabeležile 69.578 obiskovalcev (v letu 2007 8 stalnih in 80 občasni razstav), od tega 22.197 (31,9%) otrok in mladine. Galerijsko dejavnost izvaja tudi **Galerija Prešernovih nagrajencev**, ki je leta 2013 beležila 5.450 obiskovalcev.

- **Mestna knjižnica Kranj** je splošna knjižnica, ki deluje na območju Mestne občine Kranj ter sosednjih občin Cerklje na Gorenjskem, Jezersko, Naklo, Preddvor in Šenčur. Z uveljavitvijo Zakona o knjižničarstvu (2001) je postala tudi ena od desetih slovenskih osrednjih območnih knjižnic. **Za širše območje Gorenjske** opravlja naslednje, z zakonom določene naloge: i) zagotavlja povečan in zahtevnejši izbor knjižničnega gradiva in informacij, ii) nudi strokovno pomoč vsem knjižnicam s svojega območja, iii) koordinira zbiranje, obdelavo in hranjenje domoznanskega gradiva za svoje območje in iv) usmerja izločeno knjižnično gradivo s svojega območja. Leta 2013 je Mestna knjižnica beležila 19.433 aktivnih članov, ki so si izposodili 701.632 enot knjižničnega gradiva. Skupaj s prireditvami je knjižnico v letu 2013 obiskalo 360.622 obiskovalcev.

Poleg knjižničnega gradiva, obiskovalcem nudi informacije, omogoča učenje in študij, spodbuja vseživljenjsko izobraževanje, ustvarjalnost in bralno kulturo ter tako vpliva na kakovost življenja prebivalcev. Mestna knjižnica Kranj je pridobila nove prostore v letu 2011. Na površini skoraj 5.400 kvadratnih metrov knjižničnih prostorov je zaživela ena najsodobnejših knjižnic v Sloveniji. Poleg **Mestne knjižnice Kranj** na območju MOK deluje še 16 šolskih knjižnic pri OŠ (9), pri srednjih šolah (5) in po 1 pri dijaškem domu in glasbeni šoli (Vir: SURS, 2006).

- **Prešernovo gledališče Kranj** je največje **profesionalno gledališče na Gorenjskem** in pomembna kulturna ustanova MOK. V zadnjih letih preraslo v eno izmed osrednjih slovenskih gledališč. Njegova matična in tudi nacionalna usmeritev je skrb za razvoj slovenske dramatike (uprizoritve slovenskih avtorjev in priprava osrednjega letnega kulturnega dogodka Teden slovenske drame) ter redna skrb za kulturno vzgojo (vsakoletna produkcija za mlajše itn.). Gledališče povprečno letno pripravi 4-5 premiernih uprizoritev letno. V letu 2013 je na lokaciji gledališča PGK samo izvedlo 76 predstav (leta 2007 93), ki si jih je ogledalo 12.888 gledalcev (leta 2007 19.623) in 91 predstav na gostovanjih s 19.165 obiskovalci (leta 2007 92 predstav s 23.270 obiskovalci). V organizaciji PGK je bilo v letu 2013 (2007) odigranih še: 115 (78) ponovitev različnih gostujočih predstav s 13.429 gledalcev in 71 (52) drugih prireditev s 6.244 gledalci. Vseh predstav in prireditev je bilo v letu 2013 353 (2007 – 315), ogledalo si jih je 51.726 gledalcev (2007- 62.520; 2001 58.523).

Prešernovo gledališče ima dvorano z 253 sedeži. Infrastrukturno, energetska in tehnološka je objekt zastarel in potreben posodobitve. Mestna občina Kranj je leta 2012 Prešernovemu gledališču predala v

upravljanje Stolp Škrlovec, v katerem je gledališče v sodelovanju z Zavodom Carnica v letu 2013 izvedel 79 dogodkov, ki se jih je skupno ogledalo 6.038 obiskovalcev.⁹

- V Kranju je **živa tudi koncertna dejavnosti**, ki jo uspešno vodijo šole in društva. V MOK deluje več kot 60 nevladnih organizacij in društev ljubiteljske kulture in umetnosti, ki ohranjajo ljudsko izročilo, glasbo oz. gojijo sodobno ustvarjalnost.
- Pomembna prepoznavnost Kranja so **kulturne prireditve**, med katerimi gre izpostaviti festivalske prireditve (Teden slovenske drame, Teden mladih, Jazz kamp Kranj, Kranfest,...), etnografske prireditve (Prešernov smenj, Kostanjev piknik, pustovanje, harmonikarsko tekmovanje v Besnici,..) in sejemske – tržne prireditve (Veseli december,..). Po podatkih Zavoda za turizem je leta 2013 (2007) vse prireditve v Kranju obiskalo več kot 100.000 obiskovalcev.
- Mestna občina Kranj ima razvito **mrežo športne infrastrukture in športno dejavnost**. Po podatkih Zavoda za šport Kranj je bilo športu in rekreaciji konec leta 2013 v MO Kranj namenjenih 167 športnih objektov, ki zavzemajo površino 805.061 m². Od tega je 27.285 m² zaprtih in 777.767 m² odprtih športnih površin. Površina športnih objektov na prebivalca je 15,68m², od tega 0,53m² zaprtih (državni normativ je 0,5 m²¹⁰) in 15,15 odprtih športnih površin (državni normativ 3,20 m²). Primerjava pokaže, da tako pri odprtih kakor tudi pri pokritih športnih površinah v m²/ prebivalca **MOK presega slovensko povprečje**.
- Pomembnejša **športna tekmovanja mednarodne ravni** so svetovni pokal v športnem plezanju, v celinski pokal v smučarskih skokih ter mednarodna tekmovanja v kolesarjenju, atletiki, tenisu, vaterpolu, odbojki, boksu, karateju, keglanju.

2.7. Podeželje in krajevne skupnosti

- **Podeželski prostor v MOK je večnamenski**, saj sega vpliv urbanizacije Kranja čez celo območje občine. Na podeželskem prostoru se srečujejo različne namembnosti in dejavnosti. Kranjsko podeželje ni več zgolj samo kmetijski prostor, čeprav prav kmetovanje ohranja kulturno krajino.
- **Primarna kmetijska dejavnost se je v zadnjih letih močno spremenila**. Iz zadnjega popisa kmetijstva leta 2010 lahko ugotovimo, da se število kmetijskih gospodarstev v MO Kranj zmanjšuje (570 leta 2000, 493 leta 2010), čeprav je je v evidenci kmetijskih gospodarstev po MID le teh maja 2014 793. Povprečna starost nosilca MID pa je leta 2014 59,8 let.
- **Povečuje se obseg kmetijskih gospodarstev**. V desetletnem obdobju med dvema popisoma se je povečala povprečna velikost kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo iz 7,5 ha leta 2000 na 8,7 ha leta 2010, zvišalo se je povprečno število glav živine na kmetijsko gospodarstvo iz 12,8 na 15,5 leta 2010.) kakor tudi celoten obseg živinoreje (2000 7294 GVŽ, 2010 7622 GVŽ). 71% kmetijskih gospodarstev je leta 2010 proizvajalo za prodajo, 29% za lastno pridelavo. Februarja 2014 je bilo registriranih 252 samozaposlenih kmetov, decembra 2008 še 279. 793 59,8
- Pri obravnavi dejavnosti podeželskega prostora gre **ločiti ravninski del (291 kmetijskih gospodarstev¹¹)**, od **hribovskega** (103) na območju Jošta, Besniške doline in območij v vznožju Kriške gore in Storžiča do gorsko višinskega območja (35), kamor sodijo Čepulje, Jamnik, Javornik, Lavtarski vrh, Planica in Podblica. Na ravninskem delu Kranjsko-sorškega polja in območja Goriče–Letenice je kmetijska proizvodnja intenzivna, srečujemo se s pomanjkanjem kmetijskih površin za povečevanje in zaokroževanje kmetij. Hribovito obrobno območje z omejenimi dejavniki ima ekstenzivno kmetijstvo, kjer se pojavljajo neobdelane površine, problem zaraščanja in ohranjanja posejlosti.

⁹ Letno poročilo Prešernovega Gledališča Kranj za leto 2013

¹⁰ V postopku sprejemanja je predlog nove Resolucije o Nacionalnem programu športa do leta 2023, ki med infrastrukturnimi cilji znižuje standard za zaprte površine na 0,35m² na prebivalca, za odprte površine pa določa višji cilj in sicer 3,32 m² naprebivalca.

¹¹ Podatek Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj - oddane subvencije za leto 2006.

- **Leta 2008 je ekološko kmetovalo 7 kmetij.** Kljub pozitivnim tržnim trendom in subvencijam je interes zanj na strani kmetov nizek. Povečuje se število kmetij, vključenih v **integrirano** pridelavo sadja, zelenjave in poljščin (g).
- **Število dopolnilnih dejavnosti na kmetijah narašča:** Leta 2008 je bilo registriranih **46 dopolnilnih dejavnosti**, med njimi 10 za kisanje zelja, 8 za storitve s kmetijsko in gozdno mehanizacijo, 6 za predelavo lesa, 5 na področju turizma, 4 za predelavo sadja. Na kmetijah je bilo maja 2014 registriranih 70 dopolnilnih dejavnosti, med njimi 28 za predelavo hrane, kamor štejemo tudi izletniške kmetije, 14 za storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, 11 za pridobivanje in prodajo energije iz obnovljivih virov in 5 za predelavo lesa.¹²
- Intenzivno kmetijstvo na kranjsko–sorškem polju ima zaradi gnojenja in uporabe fitofarmaceutskih sredstev **negativne posledice na tla, podzemne vode** (monitoring kakovosti podzemne vode v letih 2004 in 2005 je na merilnih mestih Podreča in Žabnica pokazal presežne mejne vrednosti, ki kažejo na veliko uporabo fitofarmaceutskih sredstev)¹³ in zrak (neprijetne vonjave zaradi sezonskega gnojenja kmetijskih površin).
- Zaradi zagotavljanja vključevanja občanov v odločanje je MOK ohranila delovanje **krajevnih skupnosti**. Le teh je **26**, od tega je 13 mestnih. Krajevne skupnosti imajo v večini za svoje delo zagotovljene pogoje v domovih krajanov oz. v drugih manjših poslovnih prostorih. Vse KS se aktivno vključujejo v delo občine prek Komisije za delovanje KS pri Svetu MOK. Njihovo delovno področje je vezano na dajanje mnenj svetu, nadzornemu odboru in županu o zadevah iz njihove pristojnosti, ki se nanašajo na interese KS, zlasti pa na zadeve, ki se nanašajo na občinski proračun in prostorski razvoj občin.
- Za podeželski prostor je še posebej pomembna **oskrbljenost z javnimi storitvami**. V zadnjih letih KS opažajo ukinjanje pošt, bankomatov in zapiranje trgovin v manjših krajih (primer Mavčiče,..). MOK ohranja mrežo podružničnih šol (g) in večnamenskih objektov – domov, ki služijo kulturni, izobraževalni in drugim oblikam druženja občanov. Nekatera podeželska območja (pr. Jamnik, Podblica, Pševo,..) še vedno nimajo kakovostnega dostopa do širokopasovnega omrežja.

Tabela 4 Pregled večnamenskih objektov in podružničnih šol po KS, maj 2014 (Vir: MOK)

KS	Naziv	Dvorane	Podružnična šola
Besnica	Gasilski dom	manjša dvorana	X
Bitnje	Gasilski dom Bitnje*	večnamenski prostor	
Britof	Dom PGD Britof*	večnamenski prostor	
Center			X
Čirče	Dom KS	manjša dvorana	
Golnik	Dom PGD Golnik – Dom KS	večnamenski prostor	
Goriče	Dom 21. Julij	dvorana	X
Hrastje	Dom KS v ŠP Graben	večnamenski prostor	
Jošt	Dom KS Jošt	večnamenski prostor	
Kokrica	Kulturni dom Kokrica	dvorana	X
Mavčiče	-		X
Podblica	PGD Podblica*	manjši večnamenski prostor	X
Primskovo	Zadružni dom Primskovo	dvorana, dva večnamenska prostora	X
Predoslje	Dom kulture Predoslje	dvorana, večji večnamenski prostor	
Stražišče	najem, Šmartinski dom*	dvorana	
Struževo	Dom KS	večji večnamenski prostor	
Tenetiše	Dom krajanov	dvorana	
Trstenik	Dom KS	večji večnamenski prostor	X

¹² Podatek Upravne enote Kranj.

¹³ Poročilo o stanju okolja v Mestni občini Kranj, Oikos, marec 2007

Zlato polje	Poslovni prostori KS Zlato polje	večji večnamenski prostor	
Žabnica	PŠ Žabnica	večnamenski prostor – telovadnica PŠ Žabnica	X

2.8. Analiza institucionalnega okvira

■ Javni lokalni sektor

Mestna občina Kranj ima zaradi svoje centralne regijske funkcije na svojem območju delujočih veliko javnih institucij, ki bi jih lahko razdelili v tri skupine: i) javni zavodi in podjetja, katerih ustanoviteljica je MOK, ii) organizacije, ki po pooblastilu ali koncesiji MOK opravljajo naloge v javnem interesu, iii) javni zavodi in službe, katerih ustanoviteljica je država in delujejo na območju MOK. Mreža javnega sektorja je pomembna z vidika zagotavlja **dostopnosti javnih storitev** občanom, po drugi strani pa je javni sektor velik **delodajalec**.

Podrobneje smo analizirali 20 javnih zavodov in 2 podjetij (Komunala Kranj, BSC Kranj), katerih ustanoviteljica je MOK. V navedenih organizacijah skupaj z občinsko upravo MOK je bilo konec leta 2013 **2.095 zaposlenih** (leta 2008 1.907). Neposredno iz proračuna občine se zagotavljajo stroški plač za približno **684** (leta 2008 490) zaposlenih, saj se nekateri zavodi financirajo iz proračuna države ter na osnovi lastne dejavnosti (Gorenjske lekarne, Komunala Kranj, Ljudska univerza, razvojna agencija BSC Kranj,...). S slednjimi se MOK eventualno dogovarja za sofinanciranje programa na osnovi letnih pogodb. Vse te organizacije predstavljajo pomemben potencial, ki se ga premalo zavedamo in uporabljamo za doseganje razvojnih ciljev lokalne skupnosti.

■ Šibka medsebojna povezanost in informiranost

Bistvena pomanjkljivost institucij je **šibka medsebojna povezanost in informiranost**, še zlasti znotraj posamezne dejavnosti (npr. izobraževalna veriga) in med zavodi, katerih ustanovitelj je MOK (npr. šport – kultura – turizem), ter med javnim, zasebnim in civilnim sektorjem.

■ Racionalna občinska uprava: 479 občanov/ 1 občinskega uradnika

V MOK je 116 zaposlenih, kar pomeni 479 občanov/ enega zaposlenega v mestni upravi. Po podatkih AJ PES –a je slovensko povprečje leta 2012 znašalo 437 občanov/ zaposlenega, kar kaže na to, da je mestna uprava v primerjavi s povprečjem v Sloveniji racionalnejša.

Tabela 5 Pregled izvajalcev javnih služb in javnih programov (Vir: MOK)

Izvajalec	Gospodarske javne službe
KOMUNALA KRANJ, JAVNO PODJETJE, d.o.o.	<ul style="list-style-type: none"> ■ oskrba s pitno vodo ■ ravnanje z odpadki ■ odvajanje in čiščenja odpadnih voda ■ pogrebna in pokopališka dejavnost ■ vzdrževanja cest in javne snage ■ mestne tržnice
DOMPLAN d.d.	<ul style="list-style-type: none"> ■ daljinsko ogrevanje ■ oskrba s plinom
FLORA d.o.o.	<ul style="list-style-type: none"> ■ vzdrževanje zelenih površin
VIGRED d.o.o.	<ul style="list-style-type: none"> ■ javna razsvetljava
Ustanove, katerih ustanovitelj je RS oz. civilna družba, MOK sofinancira določene programe	
Center za socialno delo Kranj	<ul style="list-style-type: none"> ■ sofinanciramo programe na področju socialnega varstva
Dom upokoencev Kranj za pomoč na domu	<ul style="list-style-type: none"> ■ sofinanciramo ceno storitve pomoči na domu (leta 2008 24, v letu 2014 28 oskrbovalk)
Varstveno delovni center Kranj	<ul style="list-style-type: none"> ■ sofinanciramo program za dvig kakovosti življenja varovancev
Fundacija Vincenca Drakslerja (UDD)	<ul style="list-style-type: none"> ■ sofinanciramo razvoj socialnega podjetništva
JS–D - Javni sklad za kulturne dejavnosti , OE Kranj	<ul style="list-style-type: none"> ■ program

Športni klubi in Zavod za šport	■ 16 trenerjev
Zasebni vrtec Dobra teta, d.o.o., PE Pri Dobri Evi	■ sofinanciranje programa vrtca
Zasebni vrtec Dobra teta, d.o.o., PE Pri Dobri Tinci	■ sofinanciranje programa vrtca
Zasebni vrtec Dobra teta, d.o.o., PE Pri Dobri Lučki	■ sofinanciranje programa vrtca
Za Jutri, Zavod za izobraževanje, vzgojo in svetovanje, PE Zasebni vrtec Mezinček	■ sofinanciranje programa vrtca
BSC, Poslovno podporni center d.o.o.	■ sofinanciranje nalog regionalnega razvoja v javnem interesu

■ Nevladne organizacije/ civilna družba

Po podatkih Centralnega registra društev je na območju mestne občine Kranj maja 2014 registriranih **544** (maj 2008 – 541) **društev**. Prevladujejo društva na področju športa. Nevladni sektor predstavlja pomemben del lokalne skupnosti, saj s svojimi dejavnostmi lahko pripomore k pestrosti in kakovosti življenja v Kranju. MOK je **ustanovitelj Fundacije Vincenca Drakslerja**, ki je regionalni koordinator nevladnih organizacij za celotno gorenjsko regijo in nosilec socialnega podjetja.

■ Državne ustanove s sedežem na območju Mestne občine Kranj

Na osnovi analize dostopnih javnih podatkov ugotavljamo, da na območju MOK deluje **več kot 40 različnih državnih ustanov oz. interesnih združenj**, ki opravljajo javna pooblastila na različnih področjih. To bistveno prispeva k dostopnosti javnih storitev občanom mestne občine Kranj v primerjavi z manjšimi občinami. Več kot polovica ustanov iz Kranja pokriva celotno območje statistične regije, ali neposredno ali preko svojih izpostav v drugih občinah Gorenjske. V zadnjem obdobju se zaradi racionalizacije vse več javnih storitev iz izpostav prenaša na regijske službe v Kranju.

Slika 12 Delež registriranih društev po področjih v MO Kranj, maj 2014 (vir: Centralni register društev)

3. SWOT – Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in tveganj

Prednosti	Slabosti
Splošni razvojni položaj in institucionalni okvir <ul style="list-style-type: none"> ■ 3. največja občina v Sloveniji - kritična masa prebivalcev ■ Funkcijsko upravo, trgovsko in izobraževalno središče Gorenjske ■ Izboljšano medobčinsko in regijsko sodelovanje 	Splošni razvojni položaj in institucionalni okvir <ul style="list-style-type: none"> ■ Ni spodbudne razvojne klime: izzivi prestrukturiranja iz industrijske v tehnološko-storitveno gospodarsko okolje ■ Pomanjkljivo sodelovanje med subjekti na vseh ravneh ■ Javni zavodi: osredotočanje na infrastrukturo, premalo na vsebino ■ Nezmožnost povezati optimalne predloge stroke in privatne iniciative z možnostmi v okviru politike in zakonodaje
Dostopnost in mobilnost <ul style="list-style-type: none"> ■ Izjemna lokacija – bližina Ljubljane in letališča Brnik ■ Dobre prometne povezave (X koridor) ■ Izdelana prometna študija ■ Trend rasti uporabe mestnega potniškega prometa 	Dostopnost in mobilnost <ul style="list-style-type: none"> ■ Neurejena cestna infrastruktura in slaba pretočnost prometa ■ Prometna politika zaostaja za potrebami uporabnikov in sodobnimi koncepti trajnostne mobilnosti ■ Neizkoriščene zmogljivosti javnega potniškega prometa ■ Zastarela in neustrezba avtobusna in železniška postaja ■ Neizgrajena mreža kolesarskih in peš poti, še zlasti manjkajo varne povezave med mestom, podeželjem in sosednjimi občinami
Urbani razvoj in urejanje prostora <ul style="list-style-type: none"> ■ Prenovljene javne površine in komunalna infrastruktura v mestnem središču ■ Pripravljen nov občinski prostorski načrt 	Urbani razvoj in urejanje prostora <ul style="list-style-type: none"> ■ Primanjkljaj strateškega prostorskega načrtovanja v nekaterih prostorskih podsystemih: DUO, javni promet, gospodarski razvoj ■ Obsežna DUO, ki niso v funkciji: industrijska, mestno jedro ■ Prostorsko-okoljsko-socialna degradacija večstanovanjskih sosesk ■ Pomanjkanje urbane identitete ■ Konflikti dejavnosti na mešanih območjih (kmetijstvo-stanovanjska)
Narava in varovanje okolja <ul style="list-style-type: none"> ■ Atraktivna krajinska podoba ■ Številne naravne vrednote in Natura 2000 v bližini mesta ■ Sprejeti sektorski okoljski programi: LEK, PVO ■ Izvedba ključnih projektov komunalne infrastrukture ■ Izboljšano upravljanje z naravnimi viri: zmanjšanje vodovodnih izgub in svetlobnega onesnaževanja 	Narava in varovanje okolja <ul style="list-style-type: none"> ■ Ravnanje z odpadki: dolgotrajno umeščanje objektov v prostor ■ Manjkajoče kanalizacijsko omrežje na območju Mlaka, Britof-Suha, Hrastje - Smednik in v aglomeracijah pod 2000 PE ■ Izpusti CO₂ in obremenjevanje zraka s PM₁₀ v mestnem središču ■ V MOK ni stalnih postaj za monitoring emisij v zrak
Gospodarstvo, podjetništvo, delovna mesta <ul style="list-style-type: none"> ■ Koncentracija IKT podjetij in znanj ■ Vzpostavljen razvojni center za IKT (tehnološki park) ■ Nekaj nosilnih globalnih podjetij ■ Rast števila malih podjetij nad slovenskim povprečjem ■ Prisotne podporne in finančne institucije ■ Brdo – državni in mednarodni kongresni center ■ Delujoče prvo socialno podjetje 	Gospodarstvo, podjetništvo, delovna mesta <ul style="list-style-type: none"> ■ Trend zniževanja delovnih mest, odvisnost od delovnih mest v LJ ■ Pomanjkanje urejenih in cenovno dostopnih poslovnih lokacij ■ Številni opuščeni stari industrijski objekti ■ Pomanjkanje inovativnih podjetij, podjetniške rasti in iniciative ■ Premalo razvojno-raziskovalnih jedr ■ Deli MOK nimajo širokopasovnega dostopa (Podblica, Pševo,..) ■ Trend zapiranja trgovskih lokalov v starem Kranju
Znanje in kadri <ul style="list-style-type: none"> ■ Zadovoljivi prostorski pogoji na področju predšolske vzgoje in osnovne šole ■ Razvita mreža srednjih šol ■ Vzpostavljen MIC za IKT, elektorniko, mehatroniko in energetiko pri ŠC Kranj ■ Razvite oblike neformalnega učenja in uvajanje vseživljenjskega izobraževanja ■ Štipendijska shema za deficitarne poklice 	Znanje in kadri <ul style="list-style-type: none"> ■ Energetsko potratni izobraževalni objekti ■ Odsotnost univerze – primanjkljaj vrhunškega znanja ■ Pomanjkanje spodbud in kreativnega okolja za zaposlovanje mladih ■ Pomanjkanje sodobnih izobraževalnih programov na vseh ravneh ■ Neskladje na trgu dela: kompetence brezposelnih ne ustrezajo potrebam po inženirskih in obrtnih poklicih ■ Premajhna vključenost lokalnih razvojnih ciljev v vrtnice in šolske programe (pr. kulturna vzgoja, lokalna identiteta, tehnologije,..)
Kultura in turizem <ul style="list-style-type: none"> ■ Stari Kranj – kulturni spomenik ■ Številne kulturne in turistične prireditve ■ Močne profesionalne regijske kulturne institucije (Mestna knjižnica, Gorenjski muzej, Prešernovo gledališče,..) ■ Velika imena: Prešeren, Puhar, Bleiweis, Zois, Layer.. ■ Bogata ljubiteljska kulturna dejavnost ■ Obnovljena kulturna dediščina in trgi (Trije stolpi, Layerjeva hiša, Khislstein kompleks, ulice starega Kranja) 	Kultura in turizem <ul style="list-style-type: none"> ■ Odsotnost strategije v turizmu in kulturni politiki ■ Neurejeni in zastareli večnamenski objekti po KS ■ Zanemarjanje kulturne dediščine na podeželju ■ Množica nesegmentiranih prireditev ■ Neurejena tržnica ■ Nedokončana ureditev kanjona Kokre ■ Objekti kulturne dediščine in njihovi programi niso zadostno atraktivni in tržno usmerjeni
Skrb za ljudi <ul style="list-style-type: none"> ■ Široka mreža mladinskih NVO ■ Široka mreža programov in NVO s področja sociale ■ Razvita mreža socialnih in zdravstvenih programov ■ Kakovostne in razvojno ambiciozne bolnišnice (Bolnica za ginekologijo in porodništvo Kranj, Bolnišnica Golnik,..) 	Skrb za ljudi <ul style="list-style-type: none"> ■ Relativno ugodni demografski trendi ■ Odsotnost mladinske politike ■ Pomanjkanje strategije podeljevanja koncesij v zdravstvu ■ Pomanjkanje neinstitucionalnih socialnih programov oskrbe starejših, oseb s posebnimi potrebami in ranljivih socialnih skupin
Šport in rekreacija <ul style="list-style-type: none"> ■ Mreža in površine športnih objektov: nad slo. povprečjem ■ Vzpostavljen sistem trenerjev ■ Vrhunske in velike športne prireditve ■ 3. po številu kategoriziranih športnikov v Sloveniji 	Šport in rekreacija <ul style="list-style-type: none"> ■ Obstoječi športni objekti: energetsko potratni, nekateri nedokončani, nelegalizirani ali zastareli ■ Realno upadanje javnih finančnih sredstev za šport ■ Omejeno dostopne površine za rekreacijo

<ul style="list-style-type: none"> ■ Tradicija športnih panog, po katerih je Kranj prepoznaven ■ Porast rekreacije, še posebej gibanja v naravi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Potrebe po novih športnih objektih: nogometna tribuna z atletsko dvorano, centralno teniško igrišče, telovadnica Stražišče
Priložnosti	Tveganja
<ul style="list-style-type: none"> ■ Spreminjanje vloge občine in obrazca delovanja občin: občina - aktiven iniciator razvoja in razvojne transformacije ■ Usmeritve nove finančne perspektive 2014-2020 ■ MOK je vključena v nacionalni podnebni program ■ Zakonodajne možnosti za bolj strateška javno-zasebnega vlaganja v razvoj in uvajanje ekonomske logike v javne storitve ■ Kranj kot idealno okolje za bivanje in (tehnološko) poslovanje med Ljubljano, Alpami in letališčem ■ Prepoznavanje strateških usmeritev Kranja in navezav na potencialne regije in države: letališče, turizem, IKT, les ■ Kultura, zdravstvo, šport – kot razvojna in poslovna priložnost (design, ustvarjanost, zdravstvene storitve, ..) ■ Degradirana območja – potencial za prenavo in rast ■ Dolgoročno načrtovana krožna regionalna in hitra železniška povezava LJ – Letališče – KR– Jesenice ■ Ustanavljanje pokrajin – Kranj središče Gorenjske ■ Povezovanje z drugimi občinami: optimizirati naloge, ki so za MOK sicer neracionalne, če jih izvaja samo zase ■ Izkoristiti in vsebinsko nadgraditi pretekle projekte financirane z EU sredstvi za gospodarski preboj ■ Naraščajoči trend rabe interneta in socialnih omrežij ■ Rast okoljske osveščenosti prebivalstva ■ Spreminjanje življenjskega sloga, rast potreb po lokalni samooskrbi in kakovostnem preživljanju prostega časa ■ Krepitev civilne družbe ■ Zahteve po zmanjšanju izpustov CO2 in potrebe po energetski neodvisnosti: izkoristiti obnovljive vire ■ Smotrna uporaba instrumentov spomeniškega varstva in zaščite narave - kot priložnost in ne omejitev ■ Večnamenska raba javnih športnih in šolskih objektov 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Neizvajanje strategije razvoja: težnje vsakokratnega vodstva občine po doseganju zgolj kratkoročnih ciljev in uravnalovki ter premajhna odločnost za konkretne dolgoročne spremembe ■ Pomanjkanje podpore države, ker smo po Indeksu razvojne ogroženosti bolj razvita občina v Sloveniji ■ Ustreznost finančnih predpostavk strategije - sprememba zakonodaje, ki bi vplivala na zmanjševanje proračunskih prihodkov (pr. zakon o nepremičninah, sprememba primerne porabe, ..) ■ Razpršeno lastništvo (veliko lastnikov) lahko zavre celostne ureditve večjih kompleksov (npr. degradirana območja, večstanovanjske soseske,..) ■ Nepripravljenost lastnikov zemljišč za prodajo oz. služnosti na trasah linijskih infrastrukturnih objektov (pr. kolesarske poti, nove umestitve cest,..) – podaljšujejo pripravljeno fazo ali celo onemogočijo izvedbo posameznih projektov ■ Zakonski roki za izgradnjo okoljske infrastrukture oz. nepoznane eventualne finančne posledice (čiščenje in odvajanje voda : 2015 - v aglomeracijah do 2000 PE oz. 2017 v manjših aglomeracijah; 2016 varčna javna razsvetljava) ■ Izguba ključnih nosilcev gospodarskega razvoja: propad klasične industrije ali selitve podjetnikov tudi druge občine ■ Rast privlačnosti in ponudbe storitev Ljubljane : mladi bodo po dokončanju študija ostajali v Ljubljani ; zaradi bližine Ljubljane Kranj ne dobi podpore države za razvoj centralnih funkcij (npr. šolstvo, zdravstvo ...) ■ Odseljevanje mladih in delovno aktivnega prebivalstva ■ Staranje prebivalstva ■ Nadaljevanje trenda opuščanja kmetijske dejavnosti na podeželju – sprememba identitete vasi ■ Pritisk na kulturno krajino in spreminjanje podobe

3.1. Benchmark: Kranj in izbrane mestne občine

Zadnje dostopne razvojne, ekonomske in socialne kazalnike Mestne občine Kranj (55.552 prebivalcev) primerjamo z Ljubljano (282.741 prebivalcev) ter tremi po razvojnem položaju primerljivimi mestnimi občinami: Koper (53.637 prebivalcev), Celje (48.773 prebivalcev) in Novo mesto (36.320 prebivalcev).

Tabela 6 Primerjava izbranih razvojnih kazalnikov MO Kranj s primerljivimi mestnimi občinami

Koeficient razvitosti občin za 2013 in 2014, Ministrstvo za finance

Ljubljana
1,31Novo mesto
1,32Kranj
1,21Koper
1,19Celje
1,19

Neto plača/zaposlenega po občini dela v EUR, februar 2014

Ljubljana 1.138

Novo mesto
1.060Kranj
1.043Koper
994Celje
962

Bruto osnova za dohodnino/zavezanca v EUR, povprečje 2008-2010

Ljubljana
10.737Novo mesto
9.876Koper
8.951Kranj
8.801Celje
8.213

Gibanje števila prebivalstva 2013 - 2008

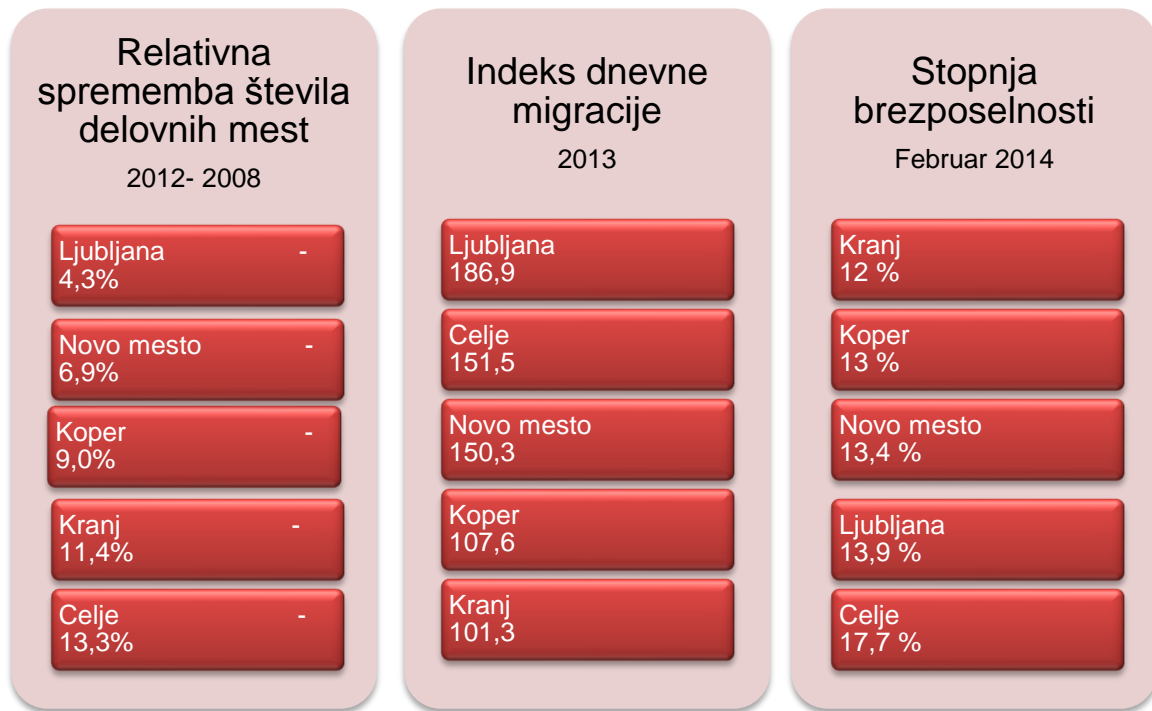
Ljubljana +
4,4%Koper +
4,3%Kranj
+2,3%Novo mesto
+0,3%Celje
-2,5%

Indeks staranja nad 64/ do 14 Februar 2014

Novo mesto
100,5Kranj
109,6Koper
126,7Ljubljana
127,6Celje
132,2

% delovno aktivnih prebivalcev z višjo in visoko izobrazbo 2012

Ljubljana
42,6 %Novo mesto
33,9%Celje
33,8%Kranj
32,4 %Koper
30,1%

Kranj je v primerjavi s Ljubljano, Novim Mestom, Celjem in Koprom:

- v slabšem položaju po ponudbi delovnih mest in izbrazbi prebivalcev,
- primerljiv po koeficientu razvitosti¹⁴ in vplačani bruto osnovi za dohodnino in
- boljši v demografski sliki in stopnji brezposelnosti.

3.2. Razvojni trendi in smernice za ukrepanje

Analiza današnjega gospodarskega, družbenega in okoljskega položaja Mestne občine Kranj in upoštevanje pričakovanih zunanjih dejavnikov kažejo na nekaj izrazitih trendov, ki bodo v naslednjih 10 letih sooblikovali prihodnjo podobo Kranja in jih je treba upoštevati pri oblikovanju dolgoročne strategije razvoja.

Ključne razvojne ovire, dileme in trendi

1. Izgubljanje razvojne energije in image-a

V primerjavi s preteklimi desetletji je Kranj v zadnjem obdobju z zamiranjem tradicionalne industrije izgubil razvojno dinamiko, delovna mesta in identiteto naprednega mesta. Ta trend je potrebno ustaviti in obrniti. Kranj potrebuje razvojno - gospodarsko transformacijo iz industrijskega v moderno tehnološko - storitveno in turistično mesto.

2. Pomanjkanje sodelovanja in komunikacije na vseh ravneh

Potrebno bo izboljšati sodelovanje na vseh ravneh: med politiko/upravo – gospodarstvom – civilno družbo; znotraj in med posameznimi sektorji. Razvojni preboj zahteva odprto, transparentno in enosmerno delovanje celotnega sistema. V tem kontekstu vidimo tudi potrebo po programskem in poslovnem sodelovanju javnih zavodov oz. njihovo združevanje s ciljem racionalizacije poslovanja javnih zavodov.

Smer intervencije:

- spremeniti obrazec razvoja in razvojne klime
- vloga MOK kot moderatorja v procesu razvoja
- krepitev identitete
- interdisciplinarni projekti
- novi modeli organiziranja lokalnih služb

¹⁴ Koeficient razvitosti občine kaže na razmerje med razvitostjo občine in povprečno razvitostjo občin v državi. Pri izračunu koeficienta razvitosti občine za leti 2013 in 2014 je upoštevanih 10 različnih kazalnikov: osnova za dohodnino na prebivalca občine v evrih, povprečje 2008-2010, število delovnih mest na število delovno aktivnega prebivalstva, indeks, povprečje 2009-2011, bruto dodana vrednost gospodarskih družb na zaposlenega v evrih, povprečje 2009-2011, indeks staranja prebivalstva občine, povprečje 2010-2012, stopnja registrirane brezposelnosti na območju občine v %, povprečje 2009-2011, stopnja delovne aktivnosti na območju občine v %, povprečje 2009-2011, delež območij Natura 2000 v občini, 2007, delež prebivalcev, ki imajo priključek na javno kanalizacijo v %, 2011, poseljenost občine v km2 na prebivalca, povprečje 2010-2012, kulturni spomeniki in enote javne kulturne infrastrukture na prebivalca in na km2, povprečje, standardizirana vrednost kazalnika, stanje 19.10.2012; 2011.

3. Regionalizacija – Gorenjska pokrajine

Oblikovanje pokrajin¹⁵ je nedokončan proces, ki ga je ustavila finančna kriza. Kranj se pozicionira kot regijsko središče med gorenjskimi občinami. Zaradi specifične lege ima vsaka od njih svoje ambicije. V kolikor Kranj želi pridobiti status sedeža pokrajine, mora ohraniti regijsko pobudo, a hkrati z drugimi občinami ohranjati in pospeševati sodelovanje. V političnem dialogu si mora Kranj utrjevati vlogo regijskega središča in ne glede na proces ustanavljanja pokrajin krepiti razvoj centralnih dejavnosti, ki pritičejo regijskemu središču. Kranj je po Strategiji prostorskega razvoja opredeljen kot središče nacionalnega pomena in kot drugo najpomembnejše središče širšega ljubljanskega mestnega območja ter pomembno regionalno prometno vozlišče. Takšna urbana središča imajo ekonomski potencial za razvoj delovnih mest, stanovanjskih, storitvenih in oskrbnih funkcij, ki presega potrebe lastnega prebivalstva oz. omogoča, da k njim gravitira širše območje.

- krepitev položaja, identitete in funkcij Kranja kot regijskega središča

4. Pričakujejo se velike spremembe v prometu: naraščanje potreb po

celovitih in trajnostnih rešitvah v prometu, razvoj letališča, hitra železnica Spremenjeni prometni tokovi (smer Ljubljana, nakupovalna središča,...), naraščajoče potrebe po parkiranju v središču mesta, neurejena avtobusna in železniška postaja ter pričakovana rast cen nafte spodbujajo nove vzorce mobilnosti in terjajo spremembe v ureditvi prometa. V obdobju do 2023 se predvideva izgradnja *hitre železniške proge* med Ljubljano–Brnikom in naprej proti Gorenjski; II. železniški tir bo predvidoma potekal po severnem delu občine, kar pomeni za ta del Kranja možnost nadgradnje hitre železnice s primestno železniško povezavo. *Letališče Jožeta Pučnika* ima smeje razvojne načrte za naslednje desetletje. Smiselno je, da Kranj temu ustrezno prilagodi razvoj stanovanjske, turistične, izobraževalne, storitvene dejavnosti ter javnega prometa.

- javni promet in trajnostna mobilnost
- poudarek železnici
- prostorsko načrtovanje
- celostni urbani razvoj

5. Trend zmanjševanja obremenjevanja okolja in rabe naravnih virov:

zavedanje o podnebnih spremembah tudi v lokalni skupnosti Prihodnja leta iztečejo ključni zakonodajni roki na področju okolja in upravljanja naravnih virov. Urejanje odvajanja in čiščenja voda mora biti rešeno do 2017, zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja do leta 2016. Lokalna skupnost bo soočena tudi z izzivi 20% zmanjševanja emisij toplogrednih plinov, 20% večjo energetske učinkovitostjo in doseganjem 20% energetske oskrbe iz obnovljivih virov energije do leta 2020.

- okoljske naložbe
- spremljanje stanja okolja
- pospešeno uvajanje novih pristopov in rešitev na področju obremenjevanja zraka in upravljanja z energijo

6. Zaustavljanje negativnih demografskih trendov: nizka rast prebivalstva in staranje prebivalstva

Staranje prebivalstva je splošni trend razvitih dežel. To pomeni potrebo po večji skrbi za starejše osebe, njihovi socialni in zdravstveni oskrbi, prevozi, kakovosti življenja v tretjem življenjskem obdobju. Po drugi strani pa je smiselno politiko razvoja usmeriti tudi v dolgoročno skrb za vitalnost lokalne skupnosti in ustvarjanje pogojev, ki bodo zadržali in pritegnili mlade družine v Kranj. To vključuje tudi odprtost do priseljevanja in skrb za kakovostne bivanjske pogoje, še zlasti v gostejše naseljenih območjih.

- kakovost življenja starejših
- privlačni pogoji za mlade in mlade družine
- prijaznejše soseske

7. Potreba po novih delovnih mestih in novih podjetjih

¹⁵ Pokrajina je samoupravna lokalna skupnosti na ravni med državo in občinami s položajem pravne osebe, z izvirnimi pristojnostmi, z lastnim premoženjem in lastnimi viri financiranja ter neposredno izvoljenim predstavnimskim organom. Pokrajina je geografsko zaokrožena teritorialna enota, ki ima možnosti, da zaradi svojih gospodarskih, človeških, prostorskih in drugih zmogljivosti, zagotavlja skladnejši regionalni razvoj, porast razvojnih potencialov in stabilnosti razvojnih procesov in nikakor ne poslabšanje sedanjih razmer in nove prostorske ter razvojne neuravnoteženosti. S tem je opredeljeno osnovno izhodišče, po katerem je pokrajina območje z lastnimi zaključnimi funkcijskimi in infrastrukturnimi sistemi.

Mestna občina Kranj v zadnjih letih izgublja delovna mesta, še zlasti v industriji. Ta trend je potrebno ustaviti z večjo podporo tehnološkemu razvoju, podjetništvu, investicijam in izobraževanju.

- podpora podjetništvu v vseh panogah

8. Mesto IKT podjetij in tehnologij

Kranj v slovenskem prostoru označuje velika koncentracija podjetij in znanja s področja informacijskih tehnologij. Načrti te panoge gredo v smer nadaljnega razvoja tehnološkega parka oz. razvojnega centra za IKT, zato je smiselno, da tudi lokalno okolje in lokalne storitve sledijo razvoju e-vsebin, IKT infrastrukture in informacijske podpore pri upravljanju javnih storitev in sistemov mesta.

- eKranj - pametno mesto

9. Objekti: od infrastrukture k vsebini

Mestna občina Kranj, zasebniki in podjetja imajo v lasti objekte, ki so prazni, slabo izkoriščeni ali je njihova vsebina neprivlačna. Največ takšnih objektov je na opuščeni industrijskih območjih (Savska Loka,...), v mestnem jedru in po posameznih podeželskih naseljih. Nekateri izmed njih imajo status kulturne dediščine. Objekti predstavljajo motnjo v okolju in sočasno razvojni potencial. MOK je v obdobju 2007-2013 veliko vlagala v prenovo objektov v mestnem jedru, v novem obdobju pa bo potrebno večjo pozornost razvoju privlačne in kakovostne ponudbe in storitev. Javne objekte je potrebno odpirati in uporabljati večnamensko.

- objekti z vsebino

10. Prostorska politika: »širiti pozidavo ali oživiti neizkoriščene degradirane urbane površine«

Z gospodarsko rastjo se je v zadnjih letih večal pritisk investorjev na prostor, v Kranju žal na nekaterih območjih tudi stihijsko in brez enotnega koncepta. Prostorsko politiko občine je treba postaviti na nove temelje. Bistveno vprašanje je: kako širimo mesto – na zelene površine ali z oživiljanjem degradiranih urbanih površin.

- redefiniranje prostorske politike

11. Vključevanje dediščine v razvoj

Kulturna in naravna dediščina Kranja sta vrednoti, ki jih je potrebno varovati, a hkrati smotno uporabiti za trajnostni razvoj občine. Obnova starega Kranja, dediščine in postavljanje informacijskih panojev brez spremljajočega privlačnega programa, profesionalnega trženja in upravljanja ne prinaša ekonomskih učinkov. Dediščino je potrebno povezati s turizmom, zaposlovanjem in podjetništvom.

- dediščina in turizem

12. Zagotavljanje ravnotežja med mestom in podeželjem

Pomembni razvojni izziv upravljanja razvoja Mestne občine Kranj predstavlja zagotavljanje skladnega razvoja, funkcionalnega dopolnjevanja in večjega sožitja med mestnim območjem in podeželjem. Večina prebivalstva (75%) živi v urbanem delu občine, ki se sooča s specifičnimi problemi (promet, delovna mesta, socialna vprašanja,..). Hkrati pa ima MOK več med seboj precej različnih zaokroženih podeželskih območij, ki terjajo večjo pozornost, boljšo infrastrukturno opremljenost, dostopnost do javnih storitev in izkoriščanje razvojnih priložnosti dediščine in naravnih virov, ki jih nudi podeželje.

- urbani razvoj
- razvoj podeželja

13. Večja pozornost mladim generacijam

MOK ima že uveljavljen sistem podpore programom mladim v predšolskem in osnovnošolskem obdobju, očiten pa je primanjkljaj ukrepov za odraščajoče generacije, njihovo aktiviranje, zaposlovanje in zadržanje oz. ustvarjanje družine v MO Kranj.

- mladinska politika

14. Ljubljana ima smelo strategijo in bo rasla še naprej

Ljubljana je ena izmed metropol rasti srednjeevropskega prostora, kjer se vse

- sodelovanje Kranj - Ljubljana

bolj koncentrirajo kapital, znanje in delovna mesta. Strategija prostorskega razvoja Slovenije Kranj postavlja v urbano aglomeracijo – somestje z Ljubljano. Kranj zaradi bližine Ljubljane izgublja svojo nekdanjo moč, zato mora poiskati nov smisel, prednosti in svojo specializacijo glede na Ljubljano. Istočasno je potrebno z Ljubljano sodelovati na področjih javnega prometa, visokega izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture,... ter v teh dejavnostih iskati povezovanje, ki bo v prid razvoju Kranja.

Najbližji primerljivi čezmejni mesti sta avstrijska Celovec in Beljak. Slednji je po velikosti primerljivejši Kranju. Danes večjega vpliva teh dveh mest na razvoj Kranja ni občutiti. Smiselno pa je spremljati njun razvoj in se z njima povezovati.

4. Vizija, poslanstvo in prednostne usmeritve

Mestna občina Kranj je po številu prebivalcev tretja največja slovenska občina in regijsko središče Gorenjske. Kranj doživlja močan vpliv Ljubljane kot prestolnice, vpet je med mednarodno letališče, razvijajoče se okoliške občine in turistične centre Gorenjske. V teh regionalnih okoliščinah in hkrati ob zavedanju širših, tudi globalnih trendov, s to strategijo opredelujemo smer razvoja in želeni prihodnji položaj občine.

Razvoj Kranja je v preteklih desetletjih opredeljevala industrija. Občina in njene dejavnosti z njo doživljajo vzpone, a tudi težave prestrukturiranja in odpuščanj. Gospodarska kriza je Kranju vzela 2000 delovnih mest, pretežno v tradicionalni industriji, zato je mesto pred pomembnimi izzivi. Občani in podjetja niso zadovoljni z dinamiko, podobo in ponudbo mestne občine v najširšem pomenu besede. Mesto obkrožajo trgovsko-potrošniška središča, promet vse bolj hromi urbano središče, kranjsko podeželje se čuti razvojno zapostavljeno. Kljub temu v Kranju nastajajo nova dinamična podjetja, v vzponu je turizem, občina pomembno izboljšuje okoljsko infrastrukturo in s tem kakovost okolja. A za odločnejši razvojni preboj, **občina potrebuje jasno odločitev o svoji bodoči razvojni usmeritvi.**

Podnebne spremembe, čista energija, trajnostni promet, zaposlovanje mladih, pametna specializacija, trajnostna potrošnja in proizvodnja, varovanje in gospodarjenje z naravnimi viri, javno zdravje, socialna vključenost, demografija in migracije, boj proti revščini bodo v prihodnjem desetletju teme, po katerih se bodo občine, regije, dežele in tudi podjetja med seboj razlikovala in tekmovala. MO Kranj se zaveda, da mora

občanom zagotoviti kakovostno in zdravo naravno in socialno okolje, hkrati pa tudi pogoje za gospodarsko rast.

Na osnovi analize stanja, SWOT ter primerjalnega položaja Kranja znotraj Gorenjske in Slovenije je oblikovana razvojna vizija, poslanstvo, 6 prednostnih razvojnih usmeritev in strateških ciljev razvoja Mestne občine Kranj do leta 2023.

4.1. Vizija: Kranj 2023

Kranj – odprto središče Gorenjske

Kranj bo rasel in se razvijal kot trajnostno, pametno in dinamično središče Gorenjske.

Razvijali bomo občino, ki bo:

- usklajeno razvila vse funkcije **regijskega središča** (upravne, znanstveno – izobraževalne, finančne, poslovne, zdravstvene, prometne,...)
- uvajala pametno specializacijo mesta na temelju informacijskih in komunikacijskih tehnologij,
- omogočila visoko kakovost življenja današnjim in bodočim generacijam in hkrati varovala okolje,
- spoštovala in spodbujala **znanje, inovativnost in ustvarjalnost,**
- prednostno podpirala tiste dejavnosti in območja občine, ki danes ne dosegajo svojih dejanskih potencialov, kot so **kultura, turizem, mestno jedro in podeželje,**
- zagotavljala pogoje za trajnostno gospodarsko rast na način, ki bo povečal privlačnost našega mesta za obiskovalce in zagotovil spodbudno okolje za podjetniške naložbe.

Osnutek predlagane razvojne vizije Kranja 2023 poudarja jasno smer razvoja in nekaj bistvenih premikov, s katerimi želimo prispevati k večjemu razvojnemu angažiranju, sodelovanju in ljubezni prebivalcev do mesta.

- **Odprtost** v najširšem pomenu besede: odprtost za znanje, nove ideje, sodelovanje, različna mnenja, nove prebivalce, naložbe, odprtost in tolerantnost do različnih in drugače mislečih, vključujoča lokalna skupnost, sodelovanje občanov v lokalnih razvojnih procesih
- **Pametna specializacija:** Kranj se na temelju razvojnega potenciala informacijskih in komunikacijskih industrij v Sloveniji in EU pozicionira in razvija v smeri pametnega mesta »Kranj - Smart City«; temu konceptu sledi pospešeno uvajanje pametnih sistemov v javne lokalne storitve.
- **Napredek, trajnostna rast in vključujoč razvoj** kot pojmi, ki odražajo težnjo po sodobnost, korak s časom ter pozitivno kakovostno spremembo v lokalnem gospodarstvu, ki jo lahko tudi merimo s številom novih delovnih mest, turistov, študentov,...
- **Regijsko središče,** ki teži k trajnostnemu urbanemu razvoju in vzpostavitvi vseh funkcij, ki pritečejo sedežu pokrajine in jih prebivalci regije potrebujejo (upravne, znanstveno–izobraževalne, finančne, poslovne, zdravstvene, prometne,...).
- **Varovanje okolja in trajnostna raba naravnih virov** postaja skrb vseh nas, posameznikov, podjetij, šol, vseh projektov in naložb; okoljska vprašanja se upoštevajo v vseh sektorskih politikah občine.
- **Načelo trajnostnega razvoja in visoka kakovost življenja današnjih in bodočih generacij Kranja,** kar pomeni, da bomo zadovoljevali potrebe sedanje generacije, ne da bi se tako zmanjšale možnosti

prihodnjih rodov, da zadovoljijo svoje potrebe. Govorimo o medgeneracijski solidarnosti znotraj današnje generacije. Koncept trajnostnega razvoja predstavlja zavestno odločitev za spoštovanje načela ravnovesja med težnjo po gospodarskem razvoju in težnjo po ohranjanju zdravega okolja oziroma narave. Usklajeno se razvijajo vse funkcije regijskega središča in podeželja, omogoča visoka kakovost življenja današnjim in bodočim generacijam ter hkrati varuje okolje.

- **Usmeritev v dejavnosti in območja občine, ki so bila doslej razvojno zapostavljena**, a z izkoriščanjem priložnosti in spremenjenih trendov predstavljajo pomemben potencial (podjetništvo, kultura, podeželje in zdrava hrana, lokalna samoskrba, mestno jedro, degradirane urbane površine, ...).

Slika 13 Tako razumemo trajnostni razvoj naše občine

Na podlagi postavljene vizije Kranj 2023 v ospredje našega delovanja postavljamo naslednje **vrednote**:

- ohranjeno okolje, narava, krajina in zelene površine,
- odprtost, povezovanje, sodelovanje in vključevanje,
- podjetništvo, samoiniciativnost, inovativnost,
- znanje in ustvarjalnost kot gibalno razvoja,
- kulturna dediščina, pripadnost, samozavest,
- zdravje in varnost.

4.2. Poslanstvo Mestne občine Kranj

Za uresničitev postavljene vizije bo Mestna občina Kranj bolj jasno opredelila svojo dosedanjo vlogo in osredotočila poslanstvo na prednostne usmeritve in cilje te strategije. **Poslanstvo Mestne občine Kranj, njene politike, občinske uprave in celotnega sistema javnih zavodov je proaktivno upravljanje občine, in sicer tako, da:**

- postane moderator procesa transformacije in razvoja,
- spremlja in se hitro odziva na potrebe občanov,
- se osredotoči na doseganje rezultatov,
- se obnaša razvojno in kot dober gospodar skrbi za javna sredstva ter povečuje pritok kapitala v občino,
- se odpre navzven, enakovredno obravnava in vključuje vse občane ter jih transparentno obvešča.

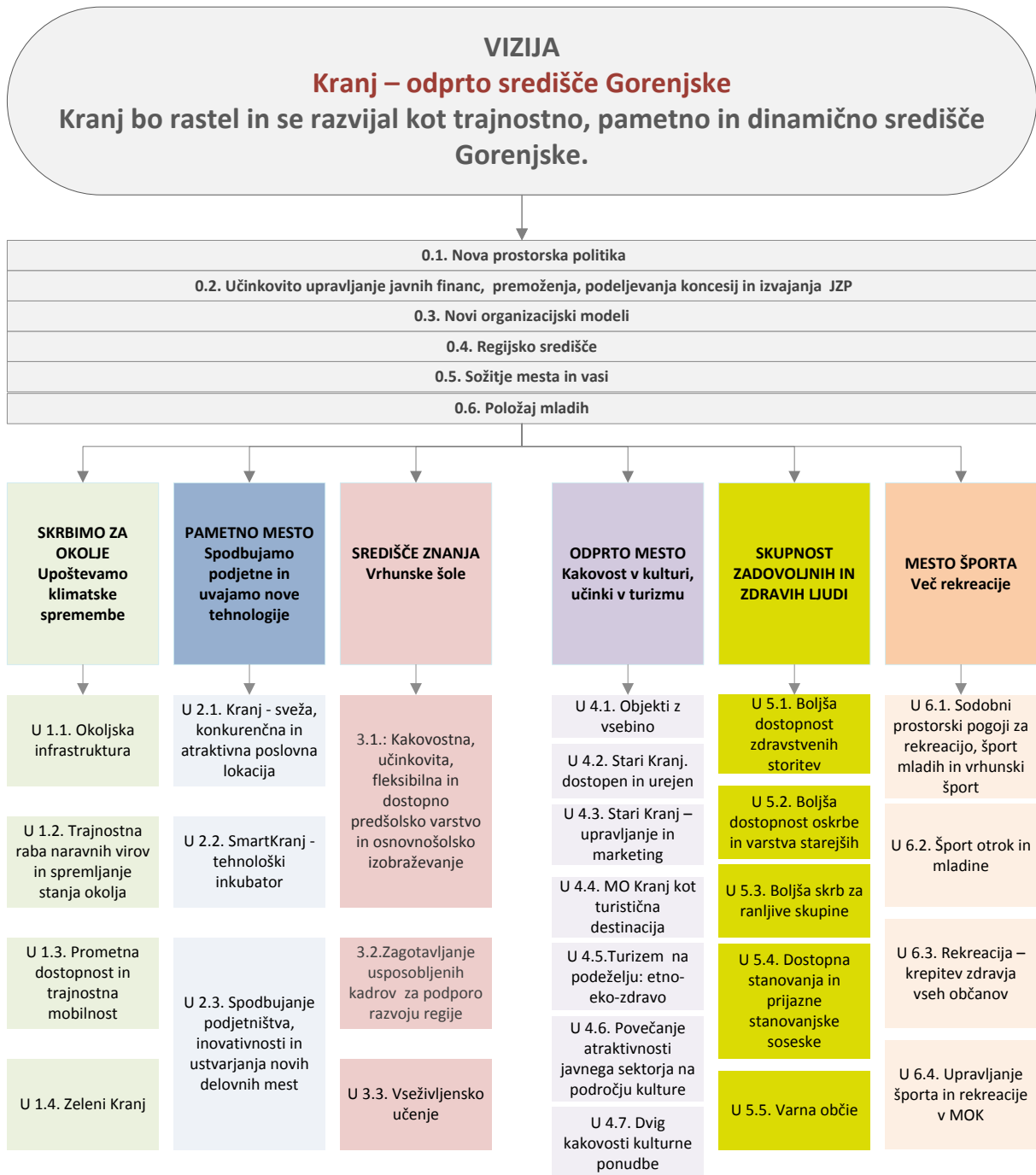
4.3. Prednostne usmeritve

Za uresničevanje vizije bomo v Mestni občini Kranj sledili **6 prednostnim usmeritvam**, in sicer:

1. **Skrbimo za okolje:** okoljsko visoko osveščena občina, ki trajnostno ravna s svojimi naravnimi viri, komunalno urejena, prometno povezana in dostopna, še posebej s kolesi in javnim prevozom.
2. **Pametno mesto:** občina prek sistema spodbud in uveljavljanja koncepta pametnega mesta zagotavlja trajnostno gospodarsko rast in privlačnejši poslovni ambient.
3. **Središče znanja:** vzpostavljamo sodobno, pestro in kakovostno izobraževalno ponudbo v mestu, kjer bodo šole vredne naših otrok – bodočih kadrov, ki jih bodo podjetja z veseljem zaposlovala.
4. **Odprto mesto (kultura & turizem):** obnovljeno, atraktivno, turistično in kulturno vitalno mestno jedro, povezano s ponudbo na podeželju.
5. **Skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi:** ljudem prijazna in s socialnimi in zdravstvenimi storitvami dostopna in varna občina; vključujoča skupnost enakih možnosti za vse.
6. **Mesto športa:** mesto, kjer vsak najde športno dejavnost zase.

Za vsako od šestih prednostnih usmeritev smo opredelili: i) cilje, ii) merljive kazalnike za leta 2018 in 2023, na podlagi katerih bomo spremljali učinke strategije, iii) nabor ukrepov, iv) strateške projekte in v) načrt nabora projektov (op. indikativni nabor v prilogi, potrebno usklajevanj z NRPji po letih).

Slika 14.6 Shema strategije Mestne občine Kranj do 2023

4.4. Strateški projekti 2014 - 2023

Slika 15 Strateški projekti MOK 2014 – 2023 po prednostnih usmeritvah

5. Prednostne usmeritve z ukrepi in programi

V tem poglavju so po posameznih prednostnih usmeritvah predstavljeni cilji, kazalniki, opisani ukrepi za dosegajo ciljev ter nabor možnih programov in projektov. Izvedbeni načrt izvajanja posameznih ukrepov in programov je v prilogi št. 1.

5.1. Horizontalni ukrepi

Izven prednostnih usmeritev smo opredelili 6 presečnih ukrepov, ki po svoji vsebini predstavljajo podlago in podporo za uresničevanje vseh šestih prednostnih usmeritev. Horizontalni ukrepi podajajo skupne usmeritve delovanja po posameznih presečnih politikah (pr. prostor, dobro upravljanje občinskih ustanov in javnih financ, enakomerni razvoj mesta in podeželja, vključevanje mladih), ki jih morajo upoštevati vsi programi in projekti te strategije.

Cilji horizontalnih ukrepov so:

- uvedba kakovostne in strokovne prostorske politike, ki podpira uresničevanje usmeritev te strategije,
- ohranjanje ali celo zvišanje finančnega razvojnega potenciala občine in zmanjševanje tekoče porabe poročuna,
- povečevanje učinkovitosti občinske uprave, vseh občinskih zavodov in javnih služb v okviru obstoječih ali z zmanjšanih proračunskih sredstvih ter ob hkratnem vsebinskem izboljšanju javnih storitev,
- pridobiti sedež bodoče pokrajine,
- zagotavljanje sožitja med mestom in podeželjem in
- izboljšati okolje za ustvarjanje, zaposlovanje in bivanje mladih.

Načrt ukrepov: Vsebine

Ukrep o.1. Dosedanji prostorski dokumenti MOK (op. do 2014) so zelo liberalni, saj omogočajo različne tipe, načine gradnje ter mešano namembnost prostora. Investicijski cikel zadnjih let je to izkoristil, zato so nekatera območja občine urbanistično neustrezno načrtovana in deležna stihijske poselitve. **Z novimi prostorskimi dokumenti in odloki je potrebno uresničevati usmeritve te strategije ter uvesti bolj zrelo in premišljeno prostorsko politiko, ki bo:**

**Nova
prostorska
politika**

- ohranjala in krepila identiteto prostora in krajine, tako, da bo varovala skladnost izjemne krajine, njenih krajinskih vzorcev (npr. mrežni sistem biotopov, poljska delitev - Bitnje, Jama, Jamnik,...), arhitekturno dediščino ter posamezne ambiente,
- prepoznala podeželje kot vrednoto Kranja in ob tem ohranjala ravnotežje med rabo in naravnimi značilnostmi,
- ohranjala mestne gozdove in z njimi povezala mesto,
- preprečila zlivanje naselij med seboj v konurbacijo - pustiti zeleni prostor med naselji,
- upoštevala optimalno rabo naravnih virov in ohranjanje narave,
- uvajala okolju prijazno gradnjo, trošila manj energije in uporabljala lokalne materiale,
- minimalno posegala na kmetijska zemljišča ter hkrati spodbujala rabo nezazidanih stavbnih površine in na določenih območjih tudi zgoščevala poselitev,
- preprečila konflikte med bivanjsko – kmetijsko – industrijsko dejavnostjo,
- pazljivo umeščala nekmetijske gospodarske dejavnosti,
- boljše izkoristila in izpostavila prostor ob vodi – obeh reki Savi in Kokri,
- uvedla in omogočila kakovostno revitalizacijo degradiranih urbanih območij ter pri tem premišljeno in v soglasju z lastnikom in lokalnim okoljem spreminjala namembnosti,
- opredelila poslovne površine za gospodarske dejavnosti,
- vzpostavila podlage za uvedbo nadomestilo za nezazidana stavbna zemljišča,
- spodbujala rabo javnega prevoza in zmanjševala obremenjenost mestnega središča s

prometom,

- omogočala razpršeno lokalno oskrbo z blagom in storitvami tako v starem Kranju kot na podeželju.

Prostorska politika mora pozitivno prispevati k spremembi podobe mesta. Kakovosten prostor in ohranjeni tradicionalni krajinski vzorci ter ambianti krepijo prepoznavnost in pripadnost mestu.

Način izvedbe:

- občinski prostorski načrt in njemu podrejeni prostorski akti

Ukrep 0.2.

Finance

Premoženje
JZP in koncesije

Uresničevanje ambicioznih ciljev te strategije uvaja spoštovanje in izvajanje:

- učinkovitega upravljanja občinskih javnih financ,
- učinkovitega upravljanja premoženja občine, še zlasti neizkoriščenih nepremičnin,
- uveljavljanja predkupne pravice in izvajanja nakupa zemljišč in objektov na lokacijah strateško pomembnih za razvoj Mestne občine Kranj, v kolikor so ekonomsko upravičene in občina razpolaga s finančnimi sredstvi za ta namen,
- ciljno vodenega sistema razvojnih spodbud oz. občinske »davčne politike«,
- pravičnega načina in sistema delitve stroškov javnih storitev,
- prevzemanje odgovornosti in stroškov onesnaževanja na strani onesnaževalca,
- povečanega nadzora in uvajanja evalvacije porabe proračunskih sredstev (tako pri investicijah kot pri tekočih transferih in subvencijah),
- iskanja optimalnega poslovnega modela za realizacijo posameznega projekta,
- povečanja kakovosti in strokovnosti pri sklepanju javno zasebnega partnerstva, vključno s podeljevanjem koncesij, kar pomeni
 - preverjanje smiselnosti vključitve zasebnega kapitala v izvedbo vsakega večjega projekta prek vključitve zasebnega kapitala,
 - varovanje in skrb za javni interes in potrebe občanov,
 - kakovostne predpriprave na JZP oz. podeljevanje koncesij (natančno vedeti, kaj oz. kakšne storitve - proučitev potreb in zahtev MOK),
 - povečanje nadzora nad izvajanjem koncesijskih in JZP pogodb.

Način izvedbe:

- letni proračun in NRP-ji,
- vzpostavitev ažurne evidence občinskega premoženja in učinkovito upravljanje,
- uveljavljanje predkupne pravice, kadar je razvojno smotrn in za to obstajajo finančne možnosti proračuna,
- presoja odlokov in ostalih predpisov MOK glede na izhodišča tega ukrepa,
- presoja vseh odločitev o načinu in obsegu financiranja in izvajanju projektov glede na izhodišča tega ukrepa.

Ukrep 0.3.

Novi
organizacijski
modeli

Uresničevanje ciljev te strategije ter poslanstva MOK je tesno povezano z učinkovitostjo in racionalnim delovanjem občine in vseh njenih struktur. Vzporedno z razvojem infrastrukture in programskih vsebin bomo **izboljševali tudi organizacijo, delovanje in sodelovanje občinskih služb na vseh področjih ter se pri izvajanju nekaterih storitev tesneje povezovali z nevladnimi organizacijami. Končni cilj tega ukrepa je izboljšana dostopnost in kakovosti javnih storitev za občane ob enakih ali nižjih stroških ter zagotavljanje vzdržnosti financiranja in delovanja vseh podsistemov MOK. To vključuje:**

Racionalizacija poslovanja javnih zavodov, javnih služb in javnih podjetij vključuje:

- preveritev obstoječih modelov financiranja vseh podsistemov MOK (šport., kultura,..),
- evalvacijo vseh programov, ki se financirajo v okviru tekoče porabe MOK (sociala, šport, kultura,..) z vidika učinkovitosti porabe in doseganja ciljev,
- skupne službe javnih zavodov,
- povezovanje in združevanje, kjer je upravičeno,

- programsko sodelovanje in sinergije med vsemi zavodi (npr. šport – zdravje – turizem),
- organizacijske izboljšave znotraj sektorja (šport, OŠ – vrtci,...).

Način izvedbe: projektna skupina za pripravo podrobne analize in izvedbo ukrepa

Usposobitev kadrov, uvajanje e- storitev ter drugih posodobitev s ciljem učinkovitega in prijaznega servisa občinske uprave in javnih služb za vse občane:

- usposabljanje zaposlenih za ključne kompetence,
- uvajanje projektnega vodenja,
- e-Kranj: povečevanje digitalizacije lokalnih storitev, izvajanje na daljavo
- poenostavljanje postopkov v pristojnosti MOK,
- prilagajanje komuniciranja, storitev, informacij in obrazcev osebam s posebnimi potrebami (pr. slabovidni, gibalno ovirani, slepi,...).

Način izvedbe: usmerja vodstvo občinske uprave

Vključevanje in povezovanje nevladnih organizacij:

- analiza potreb in potenciala nevladnega sektorja na območju MOK,
- spodbujanje razvoja nevladnega sektorja in oblikovanje usklajene politike, še posebej sofinanciranja dejavnosti in projektov NVO,
- spodbujanje razvoja projektov NVO ,
- posebna pozornost se namenja NVO na področjih, kjer je poseben interes MOK (trajnostni razvoj in kakovost bivanja, kultura in turizem, aktivno podeželje, humanitarne in socialne aktivnosti - sociala, oskrba starejših, zdravstvo),
- s prenosom določenih javnih storitev oz. javnih služb iz MOK in javnih zavodov na nevladni sektor, ob pogoju enakih ali nižjih stroškov ter zagotavljanju enake ali višje kakovosti storitev,
- spodbujanje in pomoč društvom, da se v večji meri odzivajo na razpise za pridobitev sredstev EU in pri tem koristijo tudi regionalno povezovanje,
- vzpostavitev posvetovalnega telesa MOK za obravnavo pobud in predlogov oseb s posebnimi potrebami.

Način izvedbe: projektna skupina za NVO in osebe s posebnimi potrebami

Ukrep 0.4. Regijsko središče

Cilj MOK je ob vzpostavitvi pokrajin postati in delovati kot središče Gorenjske regije. Kranj se razvija s ciljem sedeža bodoče pokrajine, hkrati pa neodvisno od tega tudi kot središče nacionalnega pomena. Središčem nacionalnega pomena pritečejo centralna lega, najvišje funkcije kot so terciarno zdravstvo, visoko šolstvo (univerze) in najvišje veje sodnih oblasti ter temu ustrezno razvito prometno in telekomunikacijsko omrežje. To so funkcije, ki jih mora Kranj v prihodnje krepiti skozi druge prednostne usmeritve te strategije.

MOK zato:

- vodi politični dialog in partnerstvo z ostalimi občinami regije,
- prevzema iniciativo, nosilno vlogo v regijskih povezavah, projektih, združevanjih,...,
- skupaj s partnerji na vseh prednostnih usmeritvah krepiti in razvija funkcije za pokrivanje potreb širšega okolja, prednostno Gorenjske,
- pripravi vse potrebne tehnično organizacijske pogoje za ureditev sedeža pokrajine in pokrajinske uprave.

Način izvedbe: projektna skupina za pripravo in izvedbo načrta vzpostavljanja regijskega središča.

Ukrep 0.5. Sožitje mesta in vasi

Urbani razvoj in razvoj podeželja nista samostojni prednostni usmeritvi, saj je cilj MOK enakomeren razvoj vseh delov občine oz. vseh krajevnih skupnosti. Poseben poudarek pa je s to strategijo dan območjem, ki so bila doslej razvojno zapostavljena, kljub svojim

potencialom in iniciativi. Vse prednostne usmeritve upoštevajo to načelo in vključujejo na eni strani potrebe urbanega območja, na drugi strani pa potrebe podeželja MOK. **MOK bo ohranila delovanje KS kot najnižje ravni lokalne samouprave ter v okviru finančnih zmožnosti proračuna zagotavljala pogoje za njihovo delovanje. Prek ukrepov in projektov vseh prednostnih usmeritev si bomo prizadevali za:**

- sožitje mesta in podeželja v skupnost, v kateri se bodo funkcijsko dopolnjevale dejavnosti, še posebej turizma, kulture, pridelave hrane in storitvene oskrbe,
- ohranjanje in razvijanje socialnega kapitala v mestu in na podeželju,
- zaustavitev zmanjševanja ravni oskrbnih, izobraževalnih in kulturnih dejavnosti, kadar le te niso "ekonomične" s klasičnim pristopom,
- multifunkcijsko vlogo podeželja,
- razvijanje organizacijskega okvira za "razvojno samopomoč": MOK naj podpre usposabljanje inicialnih skupin posameznih podeželskih in mestnih skupnosti, da bodo sposobne razvijate lastne razvojne pobude.

Način izvedbe:

- spremljanje izvajanja ukrepov in programov te strategije z vidika vključenosti potreb podeželja zagotavljata Komisija za KS in Komisija za kmetijstvo
- upoštevanje specifičnih potreb posameznih območij mesta (pr. stanovanjske soseske, degradirana območja,..) ter razlik med ravninskim in hribovitim delom občine se upošteva pri pripravi aktov, ukrepov in projektov MOK

Ukrep o.6. Položaj mladih

Gospodarsko-finančna kriza je med družbenimi skupinami posebej močno prizadela mlade. MOK nima posebnega akcijskega programa in ukrepov namenjenih problematiki mladih, še zlasti odraščajoči generaciji, ki se odloča za karierno pot oz. vstopa na trg dela in vzpostavlja svojo družino. Zaradi navedenega mlade izpostavljamo kot prioriteto ciljno skupino te strategije in presečno temo, ki ji morajo slediti vse prednostne usmeritve strategije, od ukrepov na področju mobilnosti, podjetništva, kreativnosti in ustvarjalnosti v kulturi do stanovanjske in socialne politike, športa. Mlade oz. vsebine za mlade je potrebno vključevati v vse občinske politike.

Cilji:

- Izboljšati lokalno okolje za ustvarjanje, zaposlovanje in bivanje mladih
- Zagotoviti vračanje mladih v MOK po zaključenem študiju
- Pritegniti priseljevanje mladih od drugod
- Zmanjševanje brezposelnosti med mladimi
- Motivirati mlade za izkoriščanje zaposlitvenih in podjetniških priložnosti v Kranju (pr. potenciali dediščine mesta in podeželja, prazni lokali v mestu, kreativne industrije,..)
- Spodbujanje koriščenja EU spodbud za mlade v novi finančni perspektivi 2014-2020 (pr. program Jamstvo za mlade, Erasmus+,...)

Način izvedbe:

- priprava in izvajanje Lokalnega programa za mladino Mestne občine Kranj

Ključne presečne teme strategije povezane z mladimi:

- Podjetniški inkubator/ pospeševalnik za mlade, kjer bo pod ugodnejšimi pogoji na voljo prostori in storitve za podjetnike začetnike.
- Spodbujanje sodelovanja in souporabe že obstoječe infrastrukture kulturne dediščine za realizacijo kvalitetnih vsebin mladih.
- Inovativna sanacija DUO z novimi vsebinami za mlade.
- Sodobni prostorski pogoji in izraba neizkoriščenih kapacitet za zagotavljanje za športno udejstvovanje mladih.
- E-mesto – mesto brezplačnega brezžičnega dostopa do interneta.
- Povezava izobraževalnega sistema s trgom dela preko sistema kakovostnih pripravništev in sistema vajeništva.

5.2. Prednostna usmeritev 1: Skrbimo za okolje

Kakovostno okolje in ohranjena narava sta vrednoti, ki jo občani Mestne občine Kranj, naša država in EU postavljajo v ospredje prihodnjega razvoja. Kakovostno okolje pomembno prispeva k zdravju občanov, zagotavlja kakovost bivanja in nenazadnje dviguje privlačnost Kranja kot poslovne lokacije. Dejstvo je, da poraba naravnih virov in obremenjevanje okolja tudi v naši občini na določenih področjih še vedno previsoko. Če želimo naravne vire ohraniti na dolgi rok, so spremembe potrebne že danes. **Mestna občina Kranj bo prevzela vodilno mesto med slovenskimi občinami na področju skrbi za okolje in prilagajanju spremenjenim podnebnim razmeram.**

Ugotovljamo, da so dolgoročni načrti za dopolnitev manjkajoče in nadgradnjo obstoječe okoljske infrastrukture sprejeti in jasni. Spremembe v načrtovju in kakovostne izboljšave so nujne na področju prometa in mobilnosti, tako znotraj mesta kot tudi med mestom in primestjem ter na kranjskem podeželju. Večjo pozornost kot doslej bomo v naslednjem desetletju namenili trajnostni rabi naravnih virov. Varovanje vodnih virov, ohranjanje biotske raznovrstnosti in narave, večje okoljske zahteve za gradnjo objektov in učinkovito upravljanje z energijo, uvajanje obnovljivih virov energije, monitoring emisij v zrak (PM₁₀, CO₂), tla in hrup in podobne ukrepe bo potrebno uvesti v zavest, naložbe, akte in ravnanja ne le občinske uprave in njenih zavodov, ampak tudi občanov, podjetij in kmetij v Mestni občini Kranj.

CILJI	Kazalnik	Stanje 2008	Stanje 2013	2018	2023	Ukrep
■ Do leta 2017 zagotoviti odvajanje in čiščenje odpadne vode v vseh naseljih z gostoto poselitve večjo od 20 prebivalcev na hektar	% PE priključenih na kanalizacijski sistem in na čistilno napravo		65,9% Vir: Komunala (2012)	95%		Ukrep 1.1. : Okoljska (komunalna) infrastruktura
■ Vsem uporabnikom na območju MOK zagotoviti priključitev na javno vodovodno omrežje ter stalno, ustrezno količino kakovostne, neoporečne pitne vode in zavarovanje obstoječih in potencialnih vodnih virov.	Omogočiti priključitev na javno vodovodno omrežje vsem uporabnikom na območju MOK	94,6% Vir: Komunala Kranj	96,6% Vir: Komunala (2012)	95%	97%	
■ S povečanjem ločeno zbranih frakcij na izvoru ter z njihovo predelavo in snovno izrabo zmanjšati količino odloženih odpadkov na deponijo	Zbrani odpadki v tonah Zbrani mešani odpadki v tonah z rednim odvozom	Vsi: 14.023 t Mešani: NP Vir: Komunala Kranj	Zbrani: 9.377 t (-33%) Mešani: 4.058 t Vir: SURS	-45%	-50%	
■ Izboljšati kakovost zraka z zmanjšanjem emisij CO ₂ v mestu Kranj.	Emisije CO ₂ *100 gospodinjstev t/leto	300.683 t/leto Vir: LEK MOK	NP	-10%	-26%	Ukrep 1.2. Trajnostna raba naravnih virov in spremljanje stanja okolja
■ Do leta 2023 doseči 30 % znižanje porabe energije v javnih objektih	% porabe električne energije v MOK	17.850 MWh	18.152 MWh	-10%	- 30%	Ukrep 1.3. : Energetsko učinkovita občina
■ Povečati uporabo javnega prevoza s 4% na 20%	% prebivalcev MOK, ki vsak dan uporablja javni prevoz (preračun) Povprečno število potnikov/ dan v MPP	1,9% 1043 Vir: Alpetour, 2008	3,6% 2015 Vir podatka: Alpetour, 2013	14%	20%	Ukrep 1.4. : Prometna dostopnost in trajnostna mobilnost
■ Urediti mrežo zelenih površin in rekreacijskih poti	km urejenih kolesarskih poti	0 km Vir: SURS	14 km (2013) Vir: MOK	55 km	70 km	Ukrep 1.4. Zeleni Kranj

Strateški projekt 1.1: Okoljska (komunalna) infrastruktura

Rok:
2009 - 2017

Tip:
Regionalni

Ocenjena vrednost investicije:
mio €

Območje: mesto
in podeželje

Stanje Maj 2014:
V IZVAJANJU

Danes (2008)

Ravnanje z odpadki, odvajanje in čiščenje odpadnih voda in vodooskrba so temeljne gospodarske javne službe, ki jih trenutno MOK zagotavlja prek JP Komunalna Kranj. Stanje na tem področju danes:

- Leta 2007 je bilo na deponijo Tenetiše odloženih 37.518 t odpadkov, leta 2012 je bilo zbranih zbrani: 18.640 t, odloženih pa le še tretjina odpadkov (5.119 t). Prek 2 zbirnih centrov in 156 eko otokov je bilo ločeno zbranih frakcij 3.922 t, kar je pod povprečjem najboljših občin v Sloveniji.
- MOK se trenutno napaja iz 9 vodnih virov, katerih **skupna količina vode znaša 308 l/sek, potencialnih neizkoriščenih vodnih virov je evidentiranih še za 298 l/sek**. Obstoječi vodni viri so izkoriščeni maksimalno, črpališče Gorenja Sava glede na trenutne potrebe, nekatera pomembnejša zajetja pa so obremenjena z možnostjo onesnaževanja. Na območju MO je 276.054 m vodovodov, od katerih jih je 69.181 m iz azbestno-cementnih cevi, 40.000 m iz nezanesljivih PVC in PEHD cevi, 16.000 m cevi v obratovanju pa je starih več kot 90 let. Na sistemu je 13 vodohramov, ki so omogočali zalogo vode za 4,5 ure. Poraba vode v gospodinjstvih in industriji se je zmanjšuje.
- V MOK je bila **skupna dolžina zgrajene javne kanalizacije leta 2008 112 km, leta 2013 151 km. Leta**

Jutri

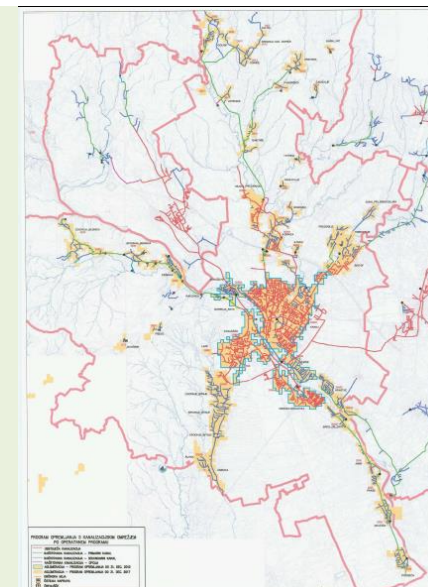
Cilji: Na podlagi veljavnih predpisov države in EK določajo, da moramo:

- v skladu s predpisi potrebno na nivoju regije vzpostaviti celovito ravnanje in predelavo odpadkov;
- do leta 2017 zagotoviti odvajanje (sekundarno in primarno kanalizacijo) s priklopom na čistilno napravo v vseh naseljih z gostoto poselitve večjo od 20 prebivalcev na hektar;
- vsem uporabnikom na območju MOK zagotoviti priključitev na javno vodovodno omrežje ter **stalno, ustrezno količino kvalitetne, neoporečne vode** in zavarovanje obstoječih in potencialnih vodnih virov.

Na podlagi sprejetih operativnih programov in dokumentov identifikacije investicijskih projektov »Okoljska infrastruktura« predstavlja finančno in organizacijsko največji projekt MOK do leta 2017.

Strateški projekt vključuje (P1,P2,P3):

- izgradnjo MBO in zapiranje deponije Tenetiše (Stanje Maj 2014: zaradi učinkovitega sortiranja na izvoru in zmanjšanja količin odpadkov, izgradnja MBO ni potrebna; MOK je nadgradila zbirne centre ; deponija je v fazi zapiranja; potrebno je urediti še sortirnico odpadkov)
- rekonstrukcijo Centralne čistilne naprave Kranj (Stanje Maj 2014: v izvedbi projekt GORKI)
- izgradnjo 4 malih čistilnih naprav (Stanje Maj 2014: V pripravi je idejna zasnova, ki bo predlagala ustrezne načine urejanje odvajanja in čiščenja voda na podeželskih območjih)
- novogradnjo 13,4 km in obnovo 2,6 km primarnih in sekundarnih kanalov, 10 črpališč in 3 zadrževalnikov (Stanje Maj 2014: deloma v izvedbi projekt GORKI)

Karta: Program opremljanja s kanalizacijskim omrežjem po OP (Vir: Komunalna Kranj)

2013 je 28 km kanalizacije še vedno v slabem stanju. Skoraj 100 km kanalizacije je mešanega tipa, objekti namenjeni razbremenjevanju so zastareli, zato je CČN ob deževju preobremenjena. Opremljanje območij z kanalizacijo določeno v osnovnem programu opremljanja zamuja. Obstoječa CČN z zmogljivostjo 100.000 PE, je zastarela (uvredna je III. faza čiščenja) in po letu 2015 ne bo več ustrezala zakonodaji. Vir. Operativni program in program odvajanja in čiščenja komunalno odpadne in padavinske vode za obdobje od leta 2013 do leta 2016.

- obnovo in novogradnje 59 posameznih vodovodov primarnega in sekundarnega omrežja (Stanje Maj 2014: v izvedbi Bašelj – Kranj; ostale rekonstrukcije vodovodov v izvedbi skupaj z obnovo trgov, ulic in kanalizacij)

Načrtovane nove aktivnosti 2014 – 2018 v skladu z Operativnim programom in program odvajanja in čiščenja komunalno odpadne in padavinske vode za obdobje od 2013 do 2016;

- Ureditev sortiranja odpadkov
- Izgradnja manjkajoče kanalizacije na območju naselij Mlaka, Suha – Britof
- Izgradnja kanalizacije Hrastje – Smednik in ČN Trbolje
- Ureditev odvajanja in čiščenja odpadnih voda na podeželskih območjih

Zaradi finančnega obsega bo potrebno kombinirati **vire financiranja:**

- proračun MOK in okoljske takse
- uvedba realne cene, ki omogoča izvedbo naložb
- sredstva EU
- koncesije oz. druge oblike JZP.

Centralna čistilna naprava Kranj
(Foto: Gorazd Kavčič)

Strateški projekt 1.2: Zelena mobilnost

Rok: 2017- 2020	Tip: Regionalni, Urbani razvoj	Ocenjena vrednost investicije: 5,6 mio €	Območje: mesto in podeželje	Stanje Maj 2014 : V PRIPRAVI
---------------------------	--	---	---------------------------------------	--

Danes (2014)

- **Mestna občina Kranj je doslej tradicionalno načrtovala prometni sistem.**
- **Ključni problemi:**
 - slaba pretočnost prometa, še posebej obremenjenost mestnih vpadnic,
 - premalo izkoriščene linije javnega mestnega potniškega prometa,
 - zastarela avtobusna in železniška postaja,
 - pomanjkanje varnih in medsebojno povezanih kolesarskih poti,
 - pomajkanje varnih prehodov in hodnikov za pešce in sistema pešpoti,
 - nedokončanim sistemom mirujočega prometa, pomanjkanje urejenih manjših parkirišč na območju javnih objektov in rekreacijskih točk po celotnem območju MOK
 - okoljsko neprilagojeni avtobusi mestnega prometa in
 - neprilagojenost celotnega prometnega sistema potrebam današnjega uporabnika, še zlasti za potrebe medmestne dnevne mobilnosti na vplivnem območju mestnega naselja, sosednjih občin in LJ
 - zelene površine niso ustrezno urejene in vključene v sistem mobilnosti
- **MOK je v tem smislu že pripravila nekaj ukrepov kot so:**
 - Sofinanciranje in razširitev linij javnega mestnega potniškega prometa na širše območje mesta (dosežena je 90% pokritost prebivalstva občine)
 - Izdelala Prometno študija in prometni model na območju MO KR, Analize ostalih vrst prometa, APPIA d.o.o. Ljubljana, CITY STUDIO d.o.o., predstavitev 31.3.2014
 - Izdelala Študijo kolesarskih povezav v okviru območja urbanističnega načrta Kranj z navezavami na ključna naselja Mestne občine Kranj, Planning d.o.o., Križe, marec 2012

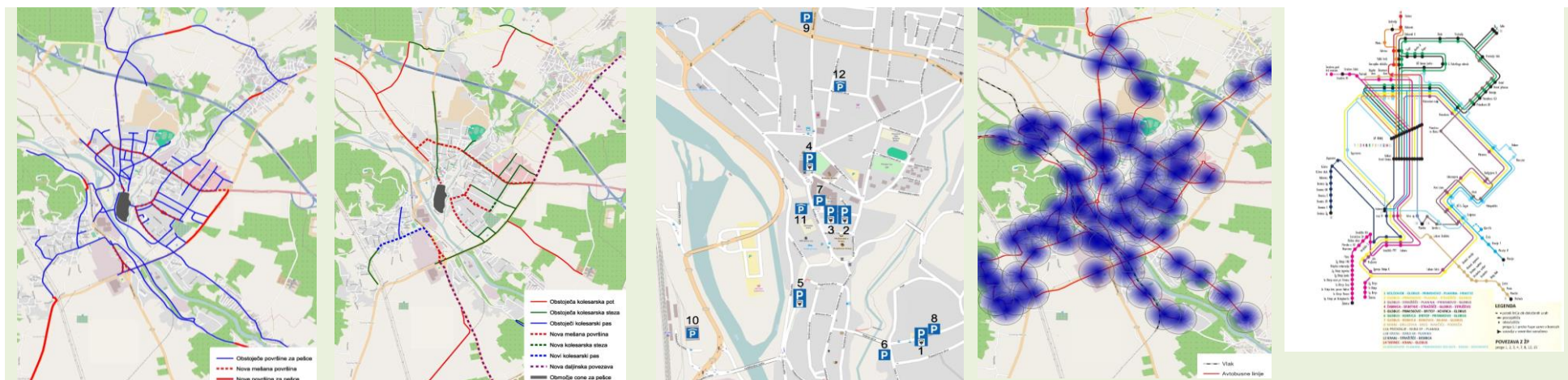
Jutri

Cilji:

- Zagotoviti občanom različne transportne možnosti, ki bodo omogočile dostop do ključnih destinacij in storitev
- Izboljšati varnost pešcev in kolesarjev
- Zmanjšati onesnaževanje zraka z emisijami in hrupa,
- Povečati učinkovitost javnega mestnega prometa
- Povečati poslovno in turistično privlačnost mesta in ključnih točk na podeželju

Strateški projekt povezuje več ukrepov te strategije in sicer:

- Izdelavo celovite prometne strategije (P11)
- Podprojekti za pešce:
 - Izvedba dela od 10 km novih hodnikov za pešce (pretežno izven mesta), 50 obstoječih prehodov se ustrezno preuredi, ureditev novega prehoda;
 - Ureditev mreže pešpoti med mestom in okoliškim podežejem (do naselij in narave) (P17 in P18)
- Urejanje majših parkirišč in zelenih površin ob javnih objektih in rekreacijskih točkah (14a)
- Podprojekti za kolesarje (P16):
 - Izvedba dela od 19 km novih kolesarskih površin, ureditev 5 km novih mešanih površin, umestitev daljinskih kolesarskih povezav
 - Ureditev parkirišč in objektov za shranjevanje koles
 - Uvedba sistema parkiraj & odkolesari na ključnih točkah
- Uporabniki javnega potniškega prometa (P13)
 - Povečanje frekvence javnega potniškega in multimodalnosti prometa
 - Promocija uporabe trajnostnega
 - Okoljska posodobitev vozil (stisnjeni zemeljski plin, električna vozila) in prilagoditev infrastrukture
 - Integriranje prevozov avtobus - železnica
- Promocija rabe različnih sistemov trajnostne mobilnosti (P7)

Strateški projekt 1.3: Potniško središče Kranj s celostno prometno, energetske in prostorsko ureditvijo degradiranega urbanega območja pri Zdravstvenem domu Kranj

Rok:
2023

Tip:
Regionalni
Urbani razvoj

Ocenjena vrednost:
12,5 mio € (javni del)

Območje:
mesto

Stanje Maj
2014 :
V PRIPRAVI

Danes (2014)

- **Mestna občina Kranj je doslej tradiconano načrtovala prometni sistem.** Eden od ključnih problemov urbane prometne politike Kranja je neprimerna (nahaja se na cesti) in za uporabnike neprijazna avtobusna postaja. Z namenom ureditve novega potniškega terminala, ki bo postal pomembno prometno vozlišče, olajšal mobilnost in dostopnost je **MOK že**:
 1. Izdelala Prometno študija in prometni model na območju MO KR, Analize ostalih vrst prometa, APPIA d.o.o. Ljubljana, CITY STUDIO d.o.o., predstavitev 31.3.2014
 2. Izdelala Študijo kolesarskih povezav v okviru območja urbanističnega načrta Kranj z navezavami na ključna naselja Mestne občine Kranj, Planning d.o.o., Križe, marec 2012
 3. Opredelila in proučila lokacijo na Zlatem polju TriA studio d.o.o. Trzin, december 2011
- **Utemeljitev lokacije:**
 - odlična prometna povezanost
 - edina dovolj velika površina blizu središča mesta – danes degradirano območje kotlovnice
 - obstoječa avtobusna postaja je neprimerna – stoji na cesti, v okolici se pojavljajo socialni problemi,
 - v bližini zdravstvena doma, izobraževalnega in poslovnega središča,
 - nedaleč od današnje lokacije avtobusne postaj,
 - ima ustrezno dostopnost tako iz mestnih vpadnic kakor tudi do mestnega jedra,
 - preusmeri tranzitni avtobusni promet na kranjsko obvoznico ter s tem zmanjša obremenitve mestnega središča s CO₂ in PM₁₀,
 - V krogu 1,5 km se nahaja več kot polovica prebivalcev mesta, mestno središče.

Jutri

Cilji:

- Vzpostavitev osrednjega trajnostnega prometnega vozlišča za boljšo dostopnost Kranja in sosednjih občin, mestnega središča in javnih storitev v Kranju kot regionalnem središču
- Sanirati degradirano urbano območje toplarne v mestnem središču Kranja
- Zmanjševanje obremenjevanja zraka z izpusti CO₂ in prašnimi delci PM₁₀ v mestnem središču z umikom avtobusnega prometa, s trajnostno energetske gradnjo in prometno ureditvijo celovitega območja
- Omogočiti pogoje za dostopnost in razvoj zdravstvene dejavnosti in z njimi povezanih storitev
- Izboljšati vključenost uporabnikov tega območja in revitalizirati območje današnje avtobusne postaje z pripadajočim mestotvornim programom, ki se jih umešča na mestne vpadnice

Strateški projekt P13a vključuje v javnem delu:

- Ureditev **centralnega avtobusnega terminala** za mestni in medkrajevni promet na delu degradiranega območja - nedelujoče toplarne;
- **Javna parkirna hiša s približno 500 parkirnimi mest** za potrebe uporabnikov javnega prezoza, zdravstvenega območja, bližnjih šol in dostopa do mestnega središča
- **Celostna prometna ureditev območja dela Gosposvetske in Nazorjeve ulice** z ureditvijo priključkov in dostopa in dvorišč do porodnišnice in urgence
- **Ureditev zelenih površin ter peš povezav** med objekti kompleksa
- **Vzpostavite ukrepov trajnostne mobilnosti:** parkiraj& kolesari, parkiraj&se odpelji z javnim prevozom, parkiraj& pojdi peš
- **Ureditev centralna priprave toplotne energije** za celotno območje na osnovi obnovljivih virov energije.
- **Socialno in prostorsko revitalizacijo obstoječega DUO – območja današnje avtobusne postaje**
- Z izvedbo projekta želimo postaviti primer dobre prakse.

Vir: Idejna zasnova Avtobusni terminal, TriA studio d.o.o. Trzin, december 2011

Strateški projekt 1.4: Mikro sistemi daljinskega ogrevanja na lesno biomaso

Rok:
2014 - 2016

Tip:
Program varstva zraka, PM 10

Ocenjena vrednost:
2 mio €

Območje:
podeželje

Stanje Maj 2014 :
V PRIPRAVI

Danes (2014)

- 54% območja občine Kranj pokrivajo gozdovi (8.061 ha). Njihov letni potencial biomase znaša 35.519 m³, medtem, ko je dejanska realizacija največjega možnega poseka lesa ocenjena na 16.315 m³ na leto (Vir: LEK, marec 2008)
- V neposredni okolici pa zaloge lesene biomase še več. Les je na Gorenjskem najpomembnejši lokalni obnovljivi vir energije, zato je dolgoročno zanesljiv vir.
- Mestna občina Kranj je v Lokalnem energetskem konceptu lesno biomaso opredelila kot premalo izkoriščen potencial.
- MOK je uvrščena v program Vlade za izboljšanje kakovosti zraka.
- Mikroenergetski sistem predstavlja sodoben kotel za posamezno vas ali še boljše soproizvodnjo električne energije in toplotne energije na lesno biomaso.

Fotografije: CTRP Kranj

Jutri

Cilji:

- Zmanjšanje odvisnosti energetske oskrbe od fosilnih goriv
- Spodbujanje prehod iz individualnih na skupinska kurišča s ciljem zmanjšanja obremenjevanja zraka
- Znižanje stroškov oskrbe z energijo

Namen projekta (P10b):

- Vzpostavitev 2-4 mikro sistemov ogrevanja na lesno biomaso v podeželskih območjih MOK izven območij ogrevanja z zemeljskim plinom

Potencialne lokacije: Trstenik, Podblica, Goriče, Mavčiče, Besnica in druge lokacije.....

Predvidene aktivnosti:

- Identificiranje interesa na območjih potencialnih lokacij
- Izdelavo idejne zasnove in proučitev upravičenosti naložb ter finančnega modela
- Granjo mikro sistema daljinskega ogrevanja

Možni viri financiranja:

- RS Program varstva zraka
- EU Eko subvencije
- Proračun MOK
- JZP – pogodbeništvo

Ukrep 1.1. : Okoljska (komunalna) infrastruktura

Investicije: Ukrep vključuje naložbe v kanalizacije, čistilne naprave, vodovodne sisteme ter infrastrukturo, potrebno za ravnanje z odpadki. Naložbe se bodo izvajale v skladu s programom odvajanja in čiščenja odpadnih in padavinskih voda v MOK (vključuje tudi ravnanje z odpadki) in programom vodooskrbe v MOK. Izvedba okoljske infrastrukture je opredeljena kot strateški projekt občine do leta 2023. Zaradi velikega obsega potrebnih in z zakoni predpisanih okoljskih naložb do leta 2017 bo na tem področju potrebno uvajati različne finančne modele: v največji možni meri pridobiti sredstva kohezijskega sklada EU, uvesti realno ceno komunalnih storitev ter se odpreti zasebnemu kapitalu, kjer bo to smiselno. Postopno se uvede obračun cene odvoza in zbiranja odpadkov po sistemu dejanskih količin. Izvajanje sprejetih programov, ki je osredotočeno na urbane aglomeracije, pa ne sme zanemariti stalne skrbi za reševanje infrastrukturne problematike podeželskega prostora. Cilj MOK je, da se vsi vaški vodovodi vključijo v javno omrežje.

Organizacija: Izvedba okoljskih infrastrukturnih programov zahteva usposobljen tim strokovnjakov MOK in Komunalne Kranj, ki bodo večji tako tehnično-koordinacijskega dela kakor tudi finančno-poslovnega upravljanja projekta. Ob izgradnji okoljske infrastrukture se sočasno gradi tudi vsa preostala elektro, telekomunikacijska (optično omrežje), prometna in druga infrastruktura, kar predstavlja dodatne organizacijske zahteve. Posebna pozornost se posveča pravočasni pripravi projektne in investicijske dokumentacije ter pridobivanju služnostnih pravic. Izgradnji in obnovi infrastrukture mora slediti osveščanje in informiranje javnosti ter istočasna izdelava in ureditev digitalnih katastrov infrastrukture.

Programi in strateški projekti:

- 1.1.1. Program vodooskrbe (1)
- 1.1.2. Program odvajanja in čiščenja odpadnih in padavinskih voda (2)
- 1.1.3. Program ravnanja z odpadki vključno s sanacijo in zapiranjem obstoječega odlagališča Tenetiše (3).

Ukrep 1.2. : Trajnostna raba naravnih virov

Investicije/program: Namen ukrepa je večjo pozornost nameniti ravnanju z naravnimi viri, uvesti spremljanje okoljskih sprememb na območju MOK in postopoma prilagajati občinske politike okoljskim, še zlasti podnebnim spremembam. Ukrep vključuje: i) varovanje obstoječih in potencialnih vodnih virov ter skrb za kakovost pitne vode, ii) spremljanje stanja in pritiskov na okolje, iii) uvedbo trajnostnih pogojev in meril za trajnostno gradnjo objektov in iv) uvajanje orodij za okoljsko in trajnostno ozaveščanje ter v) varstvo pred škodljivimi vplivi voda (poplave, erozija ...).

Organizacija: Za spremljanje in ukrepanje na področju ohranjanja varstva okolja bo potrebno v občinski upravi vzpostaviti ustrezno službo ter se povezovati z onesnaževalci okolja v občini. Skozi ozaveščanje se spodbuja prevzemanje odgovornosti in stroškov onesnaževanja s strani tistih, ki okolje onesnažujejo. Po drugi strani pa bo na tem področju potrebno biti zelo odprt in inovativen, opazovati pozitivne izkušnje drugih mest ter se povezovati z nosilci znanja in sodobnih okoljskih pristopov doma in v tujini. Pri načinih izvedbe ukrepov se upošteva Občinski program varstva okolja MO Kranj, 2010, Oikos d.o.o.

Programi in strateški projekti:

- 1.2.1 Varovanje obstoječih in potencialnih vodnih virov ter skrb za kakovost pitne vode (4)
- 1.2.2 Spremljanje stanja in pritiskov na okolje (5)
- 1.2.3 Uvedba trajnostnih pogojev in meril za gradnjo objektov (6)
- 1.2.4 Orodja za okoljsko in trajnostno ozaveščanje (7)
- 1.2.5 Varstvo pred škodljivimi vplivi voda (poplave, erozija ...) (8)

Ukrep 1.3. : Energetsko učinkovita in nizkoemisijaska občina

Investicije: Ukrep vključuje naložbe, ki pomenijo sledenje marca 2008 sprejetemu Lokalnemu energetskemu konceptu MOK. Posebna pozornost je namenjena naložbam, ki bodo spodbudile večjo učinkovitost rabe energije v sistemu javne razsvetljave, daljinskega ogrevanja in plinovodnega omrežja, ter naložbam, ki bodo

prispevale k večji energetski učinkovitosti javnih objektov (vgradnja toplotnih črpalk, vgradnja solarnih sistemov na javnih objektih, energetske sanacije objektov – strehe, fasade, stavbno pohištvo ipd.). Cilji, opredeljeni v energetskem konceptu, bodo upoštevani tudi pri načrtovanju in izvedbi ostalih javnih investicijskih projektov.

Program: Zastavljeni cilji energetske učinkovite občine bodo realizirani le v primeru, da jih bodo sprejeli akterji v celotni lokalni skupnosti (gospodarstvo, prebivalstvo, institucije). Zato bo v prvi fazi izdelan Program oskrbe z energijo na območju MOK in sprejeti ustrezni akti, izdelan pa bo tudi načrt uvajanja spodbud in promocije aktivnosti na področju OVE (prehod na lesno biomaso, sončna energija, toplotne črpalke, bioplin, idr.) in URE. V okviru teh spodbud je potrebno občane motivirati za prenovu energetsko potratnih objektov v skladu z novimi standardi za energetske varčne objekte.

Organizacija: Izvajanje lokalnega energetskega koncepta bo ustrezno vodeno in usmerjeno s strani strokovnjakov MOK in novoustanovljene Lokalne energetske agencije (LEAG). LEAG bo najpomembnejši koordinator vseh aktivnosti na področju izvajanja energetskega koncepta.

Programi in strateški projekti:

- 1.3.1. URE Učinkovita rabe energije (9)
- 1.3.2. OVE Obnovljivi viri energije (10a).
Mikro sistemi daljinskega ogrevanja na lesno biomaso (10b)

Ukrep 1.4. : Prometna dostopnost in trajnostna mobilnost

Investicije: Ukrep je usmerjen v oblikovanje prometne politike, ki bo zagotovila optimalno prometno pretočnosti in mobilnost vseh uporabnikov ter zmanjševanje motoriziranega osebne prometa v mestu. Ukrep zajema investicije v izgradnjo ter ureditev varnih in pretočnih lokalnih cest (prednostno zunanji cestni obroč s severno in vzhodno mestno vpadnico ter izboljšati pretok preko mestnih vpadnic), izgradnjo parkirnih površin na območju celotne občine (več manjših parkirišč, parkirne hiše, kjer je smiselno), potniškega središča, načrtovanje novega železniškega omrežja ter izgradnjo druge infrastrukture, ki bo omogočala izvedbo trajnostne prometne politike v MOK (izgradnja kolesarskih poti, postajališč park & drive, nakupe ekološko ustrežnejših mestnih avtobusov, idr). Mestne ceste naj se gradijo dovolj široke in mestu primerne. Poleg naložb v urejanje samega mesta bo posebna pozornost namenjena tudi urejanju prometne infrastrukture na podeželskem prostoru občine. Pri obnovah in gradnjah prometne infrastrukture, opreme in javnih prevoznih sredstev se vgrajuje naprave, ki olajšajo gibanje oseb s posebnimi potrebami.

Program: Za izvedbo primerne prometne politike v MOK je potrebno izdelati celovit koncept trajnostne prometne politike, ki bo upoštevala sodobne potrebe občanov in tendence razvoja ter razvojno-investicijske namere na območju MOK in okoliškem prostoru (razvoj letališča Brnik, izgradnja II. tira železnice, mestne obvoznice in vpadnice, železniška infrastruktura) kakor tudi staranje prebivalstva, osebe s posebnimi potrebami in nove trende v mobilnosti. V procese priprav sprememb prometne politike bo MOK vključevala občane oz. jih o tem seznanjala pred uveljavitvijo sprememb.

Organizacija: Izvedba programov zahteva usposobljen tim strokovnjakov MOK, ki bodo poznali sodobne prometne koncepte in sledili sprejetim smernicam in izhodiščem, opredeljenim v konceptu trajnostne prometne politike v mestni občini. Za realizacijo nekaterih projektov je zadolžena država, zato bo potrebno tovrstne naložbe pravočasno umestiti v državne programe. V financiranje parkirnih hiš in potniškega središča je smiselno pritegniti tudi zasebni kapital. Zaradi zahtevnosti projektov se posebna pozornost posveča pravočasnemu prostorskemu načrtovanju, projektne in investicijske dokumentacije, nakupu zemljišč oz. pridobivanju služnostnih pravic ter pripravi postopkov za JZP. Ob tem se spremeni tudi politika javnega prometa in ustrezno temu uredi koncesijsko razmerje za upravljanje z javnim potniškim prometom.

Programi in strateški projekti:

- 1.4.1. Zasnova trajnostne prometne politike MOK – prometna strategija (11)
- 1.4.2. Gradnja varnih in pretočnih cest: lokalne ceste (12a)

- Gradnja varnih in pretočnih cest: vpadne in obvozne ceste (12b)
- 1.4.3. Sodoben, učinkovit in okolju prijazen javni promet z gradnjo potniškega središča (13)
- 1.4.4. Urejanje mirujočega prometa in gradnja manjših parkirišč in postajališč (14a)
Gradnja parkirnih hiš in urejanje prometa (14b)
- 1.4.5. Razvoj železniškega omrežja (15)
- 1.4.6. Mreža kolesarskih poti (16).

Ukrep 1.5. : Zeleni Kranj – varovanje in ohranjanje narave

Investicije: Ukrep vključuje naložbe v vzpostavitev zadostnih zelenih površin in rekreacijskih površin, ki bodo omogočile višjo kakovost bivanja občanov, hkrati pa predstavljale privlačno ponudbo za obiskovalce območja MOK. V ukrep sodi tudi ureditev Prešernovega gaja. Ob izvedbi investicij bo upoštevana bogata naravna in kulturna dediščina območja, ki bo na primeren način vključena tako v investicijski kot tudi programski del ukrepa. Drugi del ukrepa se nanaša na celostno urejanje vasi, vaških trgov in prostorov. Namen je predvidoma vsaki 2 leti celostno urediti 1 vas.

Program: Za izvajanje ukrepa je nujno potrebno izdelati celovit koncept lociranja in ureditve parkov in drugih zelenih površin ter varovanja izjemne krajinske podobe območja MOK (t.i. »zeleni sistem«). Že v fazo izdelave koncepta je potrebno vključiti vse zainteresirane, zlasti pa stroko, nosilce razvoja in trženja mreže poti (sprehajalnih, tekaških, tematskih, rekreacijskih) – turizem, športna društva. Celoten koncept mora biti oblikovan v tesnem sodelovanju s športnimi in turističnimi organizacijami. Hkrati je potrebno vzpostaviti tudi kataster poti in zelenih površin. Posebna pozornost bo namenjena tudi sistemu upravljanja v fazi obratovanja, ki bo temeljilo na partnerstvu med javnim in zasebnim sektorjem.

Organizacija: Izvedba projektov bo zasnovana na partnerskem pristopu Mestne občine Kranj in ostalih akterjev (KS, društva, Komunala Kranj, javni zavodi, turistično gospodarstvo, organizacije za varstvo gozdov, naravne in kulturne dediščine). Pomembno vlogo lahko odigra tudi država – še posebej Sklad kmetijskih zemljišč.

Programi in strateški projekti:

- 1.5.1. "Zeleni sistem", povezava mesta z naravo, varovanje narave in izjemne krajinske podobe (17)
- 1.5.2. Mreža peš poti: sprehajalnih, tekaških, tematskih, trim in drugih rekreacijskih poti z aktiviranjem predstavitev naravnih vrednot in primestnih gozdov (18)
- 1.5.3. Celostno urejanje vasi in ambientov (19)

5.3. Prednostna usmeritev 2: Pametno mesto in prostor za podjetne

Razvoj Kranja je v preteklih desetletjih opredeljevala močna industrija. Občina in njene dejavnosti so z njim doživljale vzpone, a tudi težave prestrukturiranja in odpuščanj. Danes mesto in njeno podjetništvo deluje v novih, globalnih okoliščinah. Podjetja in delovna mesta se selijo tja, kjer bodo najbolj učinkovito in konkurenčno dosegala svoje poslovne cilje. Gospodarska kriza je v MOK povzročila nadaljnje upadanje industrijske dejavnosti in izgubo delovnih mest, zato je eden izmed pomembnih ciljev strategije je zagotoviti sveže in atraktivno poslovno okolje za ohranitev in rast obstoječih podjetij v Kranju in prihod ter nastajanje novih podjetij.

Mestna občina Kranj bo zato aktivneje pristopila k promociji Kranja kot poslovne lokacije, perspektivnim sektorjem in podpori podjetij, ki tu želijo poslovati in investirati. **Transformacijo iz tradicionalnega industrijskega miljeja v tehnološko-storitveno in turistično občino bomo podkrepili z uvajanjem koncepta Kranja kot »pametnega mesta«, ki bo temeljil na tehnološkem razvojnem jedru domačih IKT podjetij.** MOK bo s prostorsko politiko zagotavljala ustrezno ponudbo zemljišč, površin in podpornega okolja za nastajanje, rast in naložbe podjetij. Spodbujali bomo vlaganja v danes degradirana urbana območja. V obdobju 2014 – 2023 bomo ponudili posebne sheme za sofinanciranje odpiranja delovnih mest in mikro naložbe v malih in srednjih podjetjih ter podpirali iniciative socialnih podjetij. **Kranj bo na ta način prispeval k povečanju ponudbe delovnih mest, še zlasti za mlade, ki vstopajo na trg dela.** H konkurenčni lokaciji prispevajo tudi ponudba vrhunske informacijsko telekomunikacijske infrastrukture in javnih storitev, zato se bodo potrebam zaposlenih in podjetij morale približati tudi storitve javnih zavodov.

Glede na svojo tradicijo in nove razvojne usmeritve iz te strategije bo **Kranj posebno skrb namenil :**

- omogočanju pogojev in pozitivnega lokalno-poslovnega okolja za razvoj perspektivnih panog, s katerimi bo tvoril jedro gorenjske **inovacijsko-tehnološke identitete**, prednostno **IKT tehnologije**
- **spodbujanju mikro in malega podjetništva** med mladimi ter v tistih panogah in območjih občine, kjer je podjetniška iniciativa zastala.

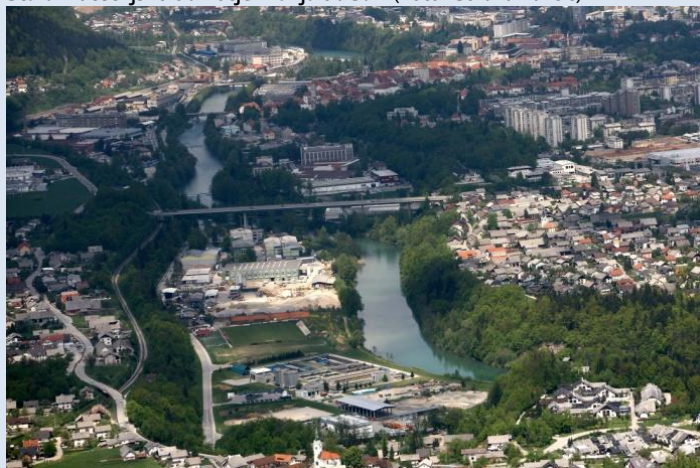
Kakšno poslovno okolje pričakuje podjetnik v Kranju?

- **Fleksibilno upravo in administracijo**
- **Spodbudne lokalne dajatve**
- **Usposobljene kadre**
- **Vrhunsko infrastrukturo (še posebej IKT)**
- **Poslovne površine, primerne za takojšnjo gradnjo**
- **Ugoden delovni dan:**
 - učinkovit javni prevoz
 - kakovostno ponudbo prehrane
 - fleksibilno varstvo otrok
 - kulturno bogato in živo mestno središče
 - pogoje za rekreacijo
 - dovolj kakovostnih stanovanj in urejeno bivalno okolje.

CILJ	Kazalnik	Stanje 2008	Realizacija 2013	2018	2023	Ukrep
■ Do leta 2023 pridobiti 15 ha komunalno opremljenih površin v poslovni coni	površina v ha	0	0	0	15	2.1. Kranj – sveža, konkurenčna in atraktivna poslovna lokacija
■ Do leta 2023 usposobiti 10 ha površin znotraj danes degradiranih industrijskih območij	površina v ha	0	0	0	10	
■ Do leta 2016 vzpostaviti podjetniški pospeševalnik za mlade	Podporno okolje	0	0	1	1	
■ Povečanje dostopnosti do širokopasovnega omrežja	% gospodinjstev s širokopasovnim omrežjem	0	NP	70%	95%	2.2. e-mesto
■ Uvedba in širitev uporabe storitev Smart Kranj/urbane kartice	število uporabnikov	0	-	15.000	20.000	
■ Pospeševanje podjetništva	število podjetij udeleženih v subvencijah MOK	0	-	40	80	2.3. Spodbujanje podjetništva in inovativnosti
■ Spodbujanje odpiranja novih delovnih mest in zaposlovanja brezposelnih občanov MOK	število sofinanciranih delovnih mest MOK	0	-	80	160	

Strateški projekt 2.1.:**»Posluj v Kranju« - poslovna lokacija Kranj**Rok:
2014 - 2023Tip:
Regionalni
Urbani razvojOcenjena
vrednost:
2 mio €Območje:
Mesto in podeželjeStanje Maj 2014 :
V PRIPRAVI**Danes (2014)**

- Gospodarska kriza je v letih 2008-2013 močno prizadela kranjsko tradicionalno gospodarstvo. **Število delovnih mest se je zmanjšalo za 2000, brezposelnost je iz narasla iz 5% na 12%.** Pri tem so še posebej izpostavljeni mladi, ki vstopajo na trg dela. **MOK potrebuje nov podjetniški zagon.**
- Kranj ima ugodno lokacijo, ponudbo javnih storitev ter zaledje srednjih, višjih šol ter fakultete. V preteklih letih je bil uspešno vzpostavljen Razvojni center za IKT industrije.
- Ena večjih pomanjklivosti današnjega Kranja je **pomanjkanje poslovnih lokacij in odsotnost inštrumentov za gospodarsko promocijo Kranja in pospeševanje podjetništva in zaposlovanja.**
- Najbolj občutno je **pomanjkanje komunalno urejenih zemljišč (greenfield)**, kamor bi se preselila in investirala domača rastoča mala in srednja podjetja in tudi podjetij od drugod v poslovne objekte. **Kranj ima več kot 100 ha industrijsko degradiranih industrijskih območij**, ki niso v funkciji. Potrebno je načrtno pristopiti k načrtovanju in upravljanju poslovnih lokacij.

Stara industrijsko območje Kranja ob Savi (Foto: Gorazd Kavčič)**Jutri**

S strateškim projektom »Posluj v Kranju« združujemo več med seboj povezanih mehkih ukrepov katerih **cilj je dolgoročno izboljšati konkurenčnost in atraktivnost Kranja kot poslovne lokacije.**

Projekt vključuje naslednje ukrepe:

- **Promocija in upravljanje poslovne lokacije Kranj (P20) z namenom** izboljšati podporo obstoječim podjetjem, investitorjem in novim podjetjem ter promovirati Kranj kot atraktivno in odlično lokacijo za poslovanje, še zlasti na področju tehnoloških dejavnosti.
 - **Vzpostavitev tima za podporo gospodarskemu razvoju MOK**
 - Vzpostavitev pregleda in pomočijo poslovnih lokacij in neizkoriščenih objektov (DUO)
 - Upravljanje poslovnih lokacij
 - Pozitivna gospodarska promocija Kranja v medijih, promocija pozitivnih zgodb
 - Podpora investitorjem in podjetjem pri premagovanju birokratskih ovir v MOK (»skrbnik za investitorja«)
 - Razvoj novih inštrumentov za podporo gospodarskemu razvoju in zaposlovanju
 - Tesno sodelovanje z gospodarstvom
 - Sodelovanje v trženjskih kampanijah podjetij
- **Zagotavljanje poslovnih lokacij na območju MOK (P 24 a,b):** pristopiti k načrtnejšemu upravljanju in prostorskemu načrtovanju poslovnih con in sanacij degradiranih industrijskih območij za poslovne namene.
- **Spodbudnejše občinske dajatve (P31):** paket spodbud za podjetja in investitorje.
- **Spodbude za (mikro) podjetništvo in nova delovna mesta (P 32):**
 - Sofinanciranje odpiranja novih delovnih mest in/ali mikro naložb v malih in srednje velikih podjetjih na območju MOK
 - Sofinanciranje podjetniških inovativnih produktov in mikro naložb v turizmu (Sejalec & snovalec)
 - Podpora iniciativam socialnega podjetništva na območju MOK
- **Spodbude za ohranjanje in razvoj kmetijstva, gozdarstva in podeželja (P33)**

Pričakovni rezultati:

- do leta 2018 vzpostaviti vsaj 1 podjetniški pospeševalnik
- do leta 2018 vzpostaviti koncept Kranj - Smart City
- do leta 2023 sanirati 20 ha degradiranih industrijskih površin za nove dejavnosti
- do leta 2023 zagotoviti pogoje za ureditev urediti 15 ha komunalno opremljenih zemljišč
- do leta 2023 podpreti 80 malih in srednjih podjetij (cca 10 podjetij na leto)
- do leta 2023 podpreti odpiranje 160 novih delovnih mest (cca 20 delovnih mest na leto)

Strateški projekt 2.2.: »smart Kranj – tehnološki inkubator«

Rok:
2014 - 2023

Tip:
Regionalni
Urbani razvoj

Ocenjena
vrednost:
X mio €

Območje:
Mesto in podeželje

Stanje Maj 2014 :
V PRIPRAVI

Danes (2014)

- Kljub temu, da je gospodarska kriza v letih 2008-2013 močno prizadela kranjsko tradicionalno gospodarstvo, so velika tehnološka podjetja (Iskra Emeco, Iskratel, Sava) med med največjimi izvozniki in zaposlovalci v mestu. Z razvojnim centrom RC IKT v okviru katerega deluje tudi specializiran tehnološki park IKT, ter mladimi podjetniki in podjetji, ki so se uveljavili na globalnem trgu na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij je IKT panoga dobila dodatni podjetniški in inovacijski zagon.
- V Kranju je bilo izpeljanih nekaj projektov, ki jih lahko uvrstimo v kategorijo tehnoloških rešitev pametnih mest, med njimi so predvsem projekt *Upravljanje z vodovodnimi izgubami na vodovodnem omrežju (El tech Petrol) – uspešno zmanjševanje vodne izgube, sončne elektrarne v mestu, kongernacija stavbe MOK, Topolarna s kogeneracijo električne energije, brezplačni Wi-fi v ožjem središču mesta, pametno krmiljene semaforiziranega križišča C. Staneta Žagarja, ipd.*
- Nova finančna perspektiva EU ter Strategija pametne specializacije Slovenija, v okviru katere postaja »Pametno mesto« eno od prioritarnih področij gospodarskega razvoja, odpira tehnološkemu podjetjem v Kranju in širše priložnost, da v večji meri kapitalizirajo razvojna vlaganja na globalnem trgu. Mesto, kot celovit tehnološki inkubator, omogoča podjetjem pilotiranje, demonstriranje in uvajanje celovitih »pametnih« tehnoloških rešitev za manjša urbana središča, z informatizacijo mesta celovito in učinkovito rešuje upravljanje infrastrukture mesta (promet, energetika, vodna in komunalna oskrba), izboljšuje javne storitve in življenjski standard občanov, ob enem pa spreminja »image« mesta s stagnacijo tradicionalne industrije v sodobno, dinamično, atraktivno mesto, ki privablja mlade in podjetne

Jutri

Strateški projekt »smart Kranj – tehnološki inkubator« močno dopolnjuje cilje strateškega projekta 2.1 kot mobilizator dodatnih investicijskih vlaganj s strani javnega in privatnega sektorja v mestno prometno, komunalno, energetska in podjetniško infrastrukturo, javne storitve in storitve za izboljšanje življenjskega standarda ter spreminja »image« mesta v sodobno, atraktivno, dinamično in prijazno mesto za občane in obiskovalce.

Projekt vključuje naslednje ukrepe:

- Celostno načrtovanje in orkestracija razvoja mestne infrastrukture in javnih storitev ter vzpostavitev odprte digitalne platforme za razvoj, pilotiranje, demonstracijo in uporabo pametnih aplikacij na naslednjih ključnih področjih:
 - **Pametno bivanje:**
 - Enotna kartica (tudi kot mobilna aplikacija) za občane ter obiskovalce za mestne javne/zasebne storitve (javno wi-fi omrežje, javni prevoz, knjižnica, muzeji, parkiranje, bazeni, komunalne storitve, ...);
 - Lokalno socialno-družbeno omrežje in aplikacije za spodbujanje družbene in socialne vključenosti ter povečanja življenjskega standarda (prostovoljstvo, storitve za oskrbo na daljavo starejših, ...);
 - Varna družba – storitve za povečanje varnosti v mestu;
 - Informacijske in upravne storitve lokalne mestne uprave;
 - Razvoj ponudbe pametnih turističnih vsebin z uporabo tehnologij navidezne resničnosti;
 - **Multi-modalna mobilnost:**
 - Geo-informatizacija regijskega potniškega (mestni in primestni promet, železniški, letalski) prometa;
 - Geo-informatizacija alternativnega javnega prometa (kolesa, prevoz po naročilu, souporaba avta, ...)
 - Mobilna in spletna aplikacija za spodbujanje in optimalno rabo javnih prevoznih sredstev;
 - **Pametno upravljanje mesta:**
 - Informatizacija ter učinkovito upravljanje prometa, prometne varnosti in parkirišč;
 - Pametna in učinkovita raba vodnih virov;
 - Pametno upravljanje z odpadki – ločevanja, zbiranje, recikliranje, uničenje oziroma deponiranje odpadkov;
 - Energetski odtis mesta – centralizirana energetska izkaznica mesta, nadzor, upravljanje in spodbujanje učinkovite rabe ter kogeneracije energije, pametno upravljanje zgradb;
- Javno-zasebno partnerstvo med uporabniki/ponudniki storitev (mestna uprava, komunalna, elektro, javni prevoz, upravni zgradb, ...) ter tehnološkimi partnerji, ki zagotavljajo razvoj in dobavo aplikacij in storitev za pametna mesta;
- Celovita komunikacijsko-promocijska kampanja z jasno vizijo transformacije mesta v sodobno, dinamično in atraktivno mesto z visokim standardom bivanja, spodbudnim okoljem za športne dejavnosti, kulturno in umetniško ustvarjanje ter za gospodarsko in podjetniško dejavnost;

Pričakovani rezultati:

- Do leta 2018 imeti enotno odprto digitalno platformo za razvoj storitev in aplikacij pametnega mesta
- Do leta 2018 imeti Urbano kartico ter zagotoviti enoten dostop občanov do prvih IKT storitev pametnega mesta
- Do leta 2020 imeti ključne storitve pametnega mesta – promet/javni prevoz, energija, komunalna oskrba, ...
- Do leta 2020 imeti storitve za povečanje kvalitete bivanja, življenja, ustvarjanja in podjetništva v mestu.

2.1. Kranj – sveža , konkurenčna in atraktivna poslovna lokacija

Investicije: Kranj ne namerava konkurirati velikim poslovnim conam v okolici, ampak z odzivnim prostorskim načrtovanjem in upravljanjem lokacij zagotoviti primerno zalogo komunalno urejenih zemljišč in poslovnih površin za aktiviranje podjetniškega potenciala: nastajanja novih podjetij in rasti obstoječih kranjskih podjetij. MOK je še posebej zainteresirana za celovite naložbe v degradirana območja ter bodo prispevala k inovacijsko – tehnološki identiteti ter delovnim mestom z višjo dodano vrednostjo. Ukrep prispeva tudi k večji trajnostni rabi prostora. Poslovne površine lociramo na že obstoječe in neizkoriščene lokacije, na novo se usmerjamo k sanaciji degradiranih površin.

Program: Ponudbo sveže in konkurenčne poslovne lokacije razumemo širše od zagotavljanja prostora. Poseben poudarek ukrepa je na uvajanju boljšačnega dela na promociji in upravljanju Kranja kot poslovne lokacije. Kranj mora postati prijaznejši do podjetij. Izboljšati je potrebno podporo obstoječim podjetjem, investitorjem in novim podjetjem ter promovirati Kranj kot atraktivno in odlično lokacijo za poslovanje, še zlasti na področju tehnoloških dejavnosti. Potrebam lokalnega gospodarstva mora slediti izobraževalni sistem, podpore storitve in lokalne spodbude, ponudba stanovanj, pogoji za kakovostno preživljanje prostega časa,...
Glej tudi ukrep 2.3.

Organizacija: Za pospešitev gospodarskega razvoja je nuno potrebna **vzpostavitev posebnega občinskega tima , ki smo ga pimenovali »Posluj v Kranju«, ki bo vsak dan na razpolago podjetjem in investitorjem** ter skrbel za pozitivno gospodarsko promocijo Kranja in pripravo ter izvedbo spodbud predvidenih s to strategijo. Po drugi strani bodo investicije v poslovne lokacije bodo nastajale v sodelovanju zasebnega in javnega sektorja. Nosilci večine naložb so podjetja. Občina se pojavlja zgolj kot aktivni partner urejanju namembnosti zemljišč, pri pripravi prostorskih aktov, komunalnem opremljanju in tudi pri spodbudah.

Programi in strateški projekti:

- 2.1.1 Promocija in upravljanje poslovne lokacije Kranj (20)
- 2.1.2 Tehnološki park : Razvojni center IKT (21)
- 2.1.3 Podjetniški pospeševalnik za mlade s co-working središčem (22)
- 2.1.4 Izgradnja centralnega servisnega centra in parkirišča za avtoprevoznike (23)
- 2.1.5 Zagotavljanje poslovnih lokacij na območju MOK
 - Poslovne cone (24 a)
 - Sanacija degradiranih urbanih območij (24b)

2.2. Smart Kranj – tehnološki inkubator

Velika koncentracija podjetij v panogi informacijskih in telekomunikacijskih tehnologij na območju Mestne občine Kranj predstavlja pomemben potencial za razvojni preboj tako same panoge kot tudi Kranja kot pametnega mesta. Vzoredno s tem mora MOK posebno skrb nameniti povečanju dostopnosti do sodobne IKT infrastrukture ter čim večje pokritosti občine z brezžičnim omrežjem.

Investicije: Vrhunsko informacijsko infrastrukturo za podjetja, občane, KS in obiskovalce bomo zagotovili prek dveh projektov: širjenja mreže širokopasovnega omrežja s ciljem pokritosti do 90% gospodinjstev ter z urejanjem javnega brezžičnega omrežja na čim večjem delu občine. MOK bo vlagala v izgradnjo širokopasovnega omrežja tam, kjer je tržno nezanimivo. Širokopasovno omrežje visoke zmogljivosti vzpostavljajo zasebni operaterji sočasno z izgradnjo komunalne ali druge infrastrukture. Tam, kjer to ne bo mogoče bomo skupaj s posamezno krajevno skupnostjo in pilotnimi rešitvami za hribovska območja poiskali druge možne načine ureditve dostopa do širokopasovnega omrežja.

Program: IKT infrastruktura brez vsebin je neuporabna, zato bo MOK poskrbela za razvoj e-vsebin in e-storitev. S predloženim ukrepom MOK namerava v sodelovanju s tehnološkim parkom Razvojni center za IKT Kranj uvajati koncept Kranja kot pametnega mesta prednostno na treh na področjih: i) Pametno bivanje, ii) Multi-modalna mobilnost in iii) Pametno upravljanje mesta. MOK s tem ponuja testno okolje, kjer bodo domača IKT in sorodna tehnološka podjetja preskušala uvajanje novih tehnoloških rešitev na področju pametnega upravljanja srednje velikih mest. Namen ukrepa je dvojen: omogočiti razvoj domače IKT industrije

in hkrati tehnološko nadgraditi javni servis mesta, da bo kakovostneje in učinkoviteje služil potrebam uporabnikov.

Organizacija: Izvedba tega ukrepa zahteva vzpostavitev mešane projektne skupine med MOK in RC IKT ter sodelovanje in odprtost vseh občinskih služb, zavodov in občinskih podjetij ter koncesionarjev, ki izvajajo javne službe.

Programi in strateški projekti:

- 2.2.1. Širokopasovno omrežje (25)
- 2.2.2. Brezžična internet območja v MOK (26)
- 2.2.3. SmartKranj – tehnološki inkubator (27)
- 2.2.4. Ozaveščanje in informiranje občanov za razumevanje koncepta in uporabo storitev Smart Kranj(28)
- 2.2.5. Pametna kartica MOK (29)

2.3. Spodbujanje podjetništva in inovativnosti

Program: Ukrep prinaša paket med seboj povezanih projektov in inštrumentov, ki s spodbudami in olajšavami podpirajo podjetniške iniciative in odpiranje novih delovnih mest. Namenjeni so pospeševanju mikro podjetniških naložb in odpiranju delovnih mest, še zlasti v panogah, ciljnih skupinah in območjih občine, kjer obstaja poseben interes MOK. **Med prednostne panoge**, kjer želimo spodbujati podjetništvo so: IKT, polimeri/ novi materiali, mehatronika, celovito obvladovanje energije in zelene tehnologije, turizem in gostinstvo, rokodelstvo in domača obrt, podjetništvo in storitve v kulturi in športu, proizvodnja lokalne hrane in ekološka pridelava, dopolnilne dejavnosti na kmetijah, razvoj storitev in oskrbe za starejše in osebe s posebnimi potrebami. **Med posebna območja** spodbujanja podjetništva sodijo urbana degradirana območja, stari Kranj, podeželje, zavarovana območja naravne in kulturne dediščine ter podjetja v inkubatorjih in tehnoloških parkih. Pozornost je prednostno namenjena **malim in srednjim podjetjem, mladim ter težje zaposljivim ter kmetom**. Ukrep vključuje spodbudnejše občinske dajatve, strokovno podporo, spodbude za podjetništvo, delovna mesta in socialna podjetja ter ureditev prodajalne potrošnih izdelkov in storitev lokalnih obrtnikov in podjetnikov «kranjski obrtniški outlet – kupujmo lokalno».

Organizacija: Predvidena je priprava več javnih razpisov. Zanje skrbi nov tim za gospodarski razvoj Kranja. Vsi projekti in inštrumenti tega ukrepa se morajo izvajati skupaj z ostalimi inštrumenti tega ukrepa ter v sodelovanju z institucijami podpornega okolja.

Programi in strateški projekti:

- 2.3.1. Prodajalna potrošnih izdelkov in storitev lokalnih obrtnikov in podjetnikov «kranjski obrtniški outlet» (30)
- 2.3.2. Spodbudnejše občinske dajatve (31)
- 2.3.3. Spodbude za (mikro) podjetništvo in nova delovna mesta (32)
 - Sofinanciranje odpiranja novih delovnih mest in/ali mikro naložb v malih in srednje velikih podjetjih na območju MOK (32a)
 - Sofinanciranje podjetniških inovativnih produktov in mikro naložb v turizmu (Sejalec & snovalec) (32b)
 - Podpora iniciativam socialnega podjetništva na območju MOK (32c)
- 2.3.4. Spodbude za ohranjanje in razvoj kmetijstva, gozdarstva in podeželja (33)

5.4. Prednostna usmeritev 3: Kranj – središče znanja

Znanje je ključnega pomena in predpogoj za razvoj družbe kot celote, tako kot tudi posameznika, ki si z znanjem, izobrazbo in njegovo nadgradnjo zagotavlja svoje mesto v družbi. Zato želimo, da bi bil Kranj leta 2023 **regijsko središče znanja in ustvarjalnosti**, kjer bo več kot ~~25%~~ 35% delovno aktivnih občanov z doseženo visokošolsko izobrazbo. Kranj bo zato svojim prebivalcem, kakor tudi širši regiji, ponudil možnosti kakovostnega izobraževanja na vseh nivojih s ciljem, da bo izobraženi kader zaposljiv in bo zadovoljeval potrebe okolja (gospodarstva, socialnih in zdravstvenih storitev, kulturne,...). Šole morajo biti kakovostne in vredne naših otrok. Želimo šole, za katere se bodo potegovali tudi dijaki in študentje iz drugih domačih in tujih okolij. Prisotnost vrhunskega znanja je ključno za dolgoročni gospodarski razvoj Kranja, zato bo MOK iniciator razvoja novih in sodobnih visokošolskih programov, ki bodo podlaga za prihodnjo povezovanje v regijsko univerzo. Kranj noče biti le valilnica znanja za Ljubljano, zato bo potrebno pri oblikovanju ustreznih programov in štipendijske politike aktivnejše sodelovanje med šolami po vertikali in horizontali ter njihovo odpiranje in povezovanje z gospodarstvom. Aktivnosti MOK se zato usmerjajo v:

- predšolska vzgoja povečevanje dostopnosti in fleksibilnosti vrtcev, stroškovno učinkovito in racionalno poslovanje
- osnovna šola dvigovanje standarda in kakovosti OŠ ter ohranjanje mreže podružničnih šol, zagotavljanje kakovostnih in energetsko učinkovitih prostorov
- srednješolsko in višješolsko izobraževanje krepitev mreže tako, da zagotavlja pestro ponudbo kakovostnih programov; podpora programom izobraževanja s področja deficitarnih poklicev; razvoj medpodjetniških izobraževalnih centrov
- visokošolsko izobraževanje ustanovitev visokošolskega raziskovalnega središča v Kranju, razvoj novih visokošolskih programov in visokošolskih zavodov ter njihova kasnejša združitve z namenom ustanovitve Gorenjske univerze
- vseživljenjsko učenje in izobraževanje odraslih povečati obseg in dostopnost skupinam občanov, ki so zaradi različnih razlogov prikrajšani pri osvajanju veščin

CILJI	Kazalnik	Stanje 2008	Realizacija 2013	2018	2023	Ukrep
■ Zagotoviti dostopno, kakovostno in pestro ponudbo izobraževanja nas vseh stopnjah izobraževanja in v vseh obdobjih	vključenost predšolskih otrok v vrtce	65%	75,52 % (Plan 75%)	85%	95%	U3.3: Kakovostna, učinkovita, fleksibilna in dostopna predšolska vzgoja in osnovnošolsko izobraževanje
	zadržati % dijakov – občanov Kranja, ki se šola v Kranju	83%	85%	85%	85%	
	število dijakov v kranjskih srednjih šolah (2007/2008, MŠŠ)	4.205	3.113 (2013) (Plan 4.500)	3.200	3.200	U3.1: Trajno zagotavljanje usposobljenih kadrov iz mreže visokih, višjih in srednjih šol
	število redno vpisanih študentov, ki študirajo v Kranju (2007: FOV, LU, Fakulteta za državne in evropske študije)	2.230	1120 (2013) (Plan 2.500)	1.500	3.000	
■ Zvišanje izobrazbene strukture prebivalstva	število udeležencev programov vseživljenjskega učenja	1002	900 (2013) (Plan 2.000)	2.000	3.000	U3.2: Vseživljenjsko učenje
	zmanjšanja % delovno aktivnega prebivalstva z manj kot osnovnošolsko izobrazbo (SURS)	22%	13%	10%	10%	U3.1: Trajno zagotavljanje usposobljenih kadrov iz mreže visokih, višjih in srednjih šol
	povečanje % delovno aktivnega prebivalstva MOK z visokošolsko izobrazbo (SURS)	26%	33%	35%	35%	

Strateški projekt 3.1.: Visokošolsko središče

Stanje Maj 2014 :
V PRIPRAVI

Rok:
2014 - 2023

Tip:
Regionalni
Urbani razvoj

Ocenjena vrednost:
600.000 € (pripravljalne in
zagonske aktivnosti)

Območje:
Mesto

Danes (2014)

- Kranj je bil skupaj z Mariborom poleg prestolnice Ljubljane eno prvih mest v Sloveniji, kjer so obstajale visokošolske izobraževalne ustanove. Te so pomembno prispevale k razvoju mesta in širše regije. Tudi nekatere druge visokošolske ustanove na Gorenjskem imajo večdesetletno tradicijo.
- Žal pa je zaradi bližine ljubljanske univerze v Mestni občini Kranj ponudba visokošolskih programov izredno skromna, saj delujeta le Fakulteta za organizacijo kot del Univerze v Mariboru in zasebna fakulteta za podiplomske državne in evropske študije na Brdu. **Število študentov v Kranju upada.** Na FOV se je v šolskem letu 2006/2007 na 3 programskih usmeritvah izobraževalo 2230 študentov, na zasebni podiplomski šoli za evropske študije pa 500. V študijskem letu 2013/14 je na FOV Kranj vpisanih 963 študentov na dodiplomskem in podiplomskem študiju, v letu 2013 so imeli 330 diplomantov na dodiplomskem in podiplomskem študiju. Fakulteta za državne in evropske študije s sedežem na Brdu pri Kranju je imela v letu 2013 178 rednih študentov na vseh stopnjah študija ter 7 izrednih študentov na vseh stopnjah študija.
- Univerza je pomemben generator znanja, inovativnosti, odprtosti in sprememb v okolju, zato je Resolucija o nacionalnem programu visokega šolstva v RS 2007–2012 predvidela širjenje visokošolske mreže oz. ustanavljanje 7-10 visokošolsko inovacijskih središč oz. univerz v Sloveniji. Kranj kot regijsko središče vidimo kot enega izmed teh središč znanja. Razvoj visokošolskih vsebin je tudi sestavni del razvojne strategije Gorenjske.
- Kranj in Gorenjska za zagotavljanje svojega prihodnjega trajnostno zasnovanega razvoja potrebujeta zalednje v sposobnih posameznikih in vrhunskih institucijah znanja. Ustanovitev Univerze na Gorenjskem je ena od tistih odločitev, katere je potrebno sprejeti, da bi regija sčasoma lahko nadoknadila razvojni zaostanek za drugimi regijami v Sloveniji

Jutri

- **Cilj:** Ustanovitev Univerze na Gorenjskem kot javne, nepopolne regionalne univerze (*»studium particulare«*), katere ustanovitelj naj bo Državni zbor Republike Slovenije in katere članice ob ustanovitvi bi bile: Fakulteta za organizacijske vede, Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice in Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled.
- **Namen** ustanovitve univerze je prispevati k gospodarskemu, družbenemu in kulturnemu obstoju in razvoju Gorenjske regije in Republike Slovenije. Ustanovitev Univerze na Gorenjskem je ključnega pomena za obstoj in razvoj visokega šolstva na Gorenjskem, ter s tem za demografski obstoj in gospodarski razvoj ter vključevanje regije v mednarodni prostor.
- V naslednjih 10 letih želi Univerza na Gorenjskem postati vodilna izobraževalna in raziskovalna ustanova v regiji na področjih:
 - Turizma in hotelirstva in managementa v hotelirstvu in turizmu
 - Informatike in managementa informacijskih sistemov
 - Ekološko sprejemljive proizvodnje hrane
 - Zdravstvene nege in managementa v zdravstvu in socialnem varstvu
 - Managementa ravnanja z odpadki, varovanja okolja in ekološkega managementa
 - Proizvodnega managementa (s poudarkom na proizvodnji sestavnih delov za, gradbeništva in IT tehnologij)
 - Trajnostnega razvoja okolja
 - Managementa v športu
 - Managementa malih in srednjih podjetij
 - HRM
- **Projekt vključuje:**
 - Programski del: podpora nadaljnemu razvoju novih visokošolskih programov in vodenje postopka ustanovitve Univerze na Gorenjskem
 - Investicijski del: izdelava analize potreb in načrta prostorskega razvoja univerze
- **Kazalnik:**
 - do 2023 v na kranjskih visokih šolah študira 3.000 študentov
 - do 2023 bo razvoj izobraževalnih storitev prispeval k ustvarjanju 100 novih delovnih mest

Vir - strokovne podlage:

- Elaborat in osnutek zakona o ustanovitvi Univerze na Gorenjskem in ga posredovala v predlog Državnemu zboru Republike Slovenije, MOK, 2012, poslanska pobuda za ustanovitev UG vložena februarja 2013
- *Strokovne podlage za spremembo prostorskih aktov*, Fakulteta za arhitekturo Ljubljana, 2006), 200

Strateški projekt 3.2.: Energetske sanacije vrtcev in šol	Stanje Maj 2014 : V PRIPRAVI IN IZVAJANJU	Rok: 2014 - 2023	Tip: Regionalni Urbani razvoj	Ocenjena vrednost: 9.550.000 EUR	Območje: Mesto in podeželje
<p>Danes (2014)</p> <p>Raba energije v osnovnih šolah in vrtcih v MO Kranj predstavlja visok strošek. Vzrok visoke porabe so zastareli in energetske neustrezni objekti. V letu 2013 je znašala poraba energije v vrtcih in OŠ v lasti MO Kranj znašala 10.325 MWh.</p> <p>Po stanju maj 2014 so energetske sanacije potrebni še naslednji objekti v lasti MOK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnovne sole: OŠ Franceta Prešerna Kranj, PŠ Franceta Prešerna Kranj (Kokrica), OŠ Simona Jenka Kranj, PŠ Simona Jenka Kranj (Center), PŠ Simona Jenka Kranj (Primskovo), PŠ Simona Jenka Kranj (Trstenik), OŠ Staneta Žagarja Kranj, OŠ Stražišče Kranj, PŠ Stražišče Kranj (Podblica), OŠ Orehek Kranj, OŠ Matije Čopa Kranj, OŠ Jakoba Aljaža Kranj, OŠ Helene Puhar, • vrtci: Vrtec Najdihojca Vrtec Mojca, Vrtec Čirče, Vrtec Živ žav, Vrtec Biba, Vrtec Sonček, Vrtec Čebelica – Mavrica, Vrtec Čenča, Vrtec Kekec, Vrtec Čira čara, Vrtec Janina, Ostržek, Vrtec Ježek; • objekt nekdanje srednje ekonomske šole (prenova za potrebe vrtca in OŠ) in objekt nekdanje srednje gradbene šole (prenova za potrebe glasbene šole) - prikazana kot ločena projekta 	<p>Jutri</p> <p>Veljavni pravni predpisi RS iz področja energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije in kakovost zraka na območju Mestne občine Kranj, narekujejo izvedbo spodbujanje učinkovite rabe energije. Izvajanje ukrepov bo pozitivno vplivalo na blaženje podnebnih sprememb.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Cilji: <ul style="list-style-type: none"> • učinkovita raba energije v javnih in zasebnih objektih, • zmanjševanje onesnaženja zraka s prašnimi delci, • varčevanje z energijo – nižji stroški obratovanja • uvajanje spremljanja in umenga upravljanja z rabo energije ■ Projekt vključuje: <ul style="list-style-type: none"> • Operativni načrt • Energetski pregledi • Projektno – tehnična dokumentacija • Izvedba sanacije in spremljajočih ukrepov za učinkovito upravljanje z energijo v vrtcih in šolah ■ Kazalnik rezultatov: <ul style="list-style-type: none"> • Do leta 2018 energetske saniranih 6 vrtcev in 7 šol in doseženi X prihranki energije • Do leta 2023 energetske saniranih 11 vrtcev in 12 šol in doseženi X prihranki energije <p>Vir - strokovne podlage:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokalni energetski koncept MOK, 2008 	<p>Vstaviti fotografijo</p> 			

Strateški projekt 3.3.: Dozidava in rekonstrukcija objekta vrtec in OŠ Simona Jenka Kranj – PŠ Center (DUO Ekonomska šola)

Rok:
2014 - 2023

Tip:
Regionalni
Urbani razvoj

Ocenjena
vrednost:
6.700.000 EUR

Stanje Maj 2014 :
PRIPRAVLJEN ZA
IZVEDBO

Območje:
Mesto

Danes (2014)

Ključni razlogi za naložbo so:

- razpoložljiv in prazen objekt v lasti MO Kranj namenjen izobraževanju v središču mesta;
- stanje prostorskih zmogljivosti vrtcev na ožjem območju MO Kranj ne zadošča potrebam po vpisu in prostorskim pogojem, ki jih postavlja Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca s spremembami (Ur.l. RS, št. 73/2000, 75/2005, 33/2008, 126/2008, 47/2010, 47/2013);
- velikost generacij otrok se spreminja in prenaša med vrtcem in OŠ, kjer se kažejo dodatne potrebe po osnovnošolskem prostoru;
- spreminjajoče velikost novih generacij otrok zahtevajo večjo fleksibilnost v prilagajanju prostora med potrebami vrtca in potrebami prve triade.

Strokovne podlage:

- Umestitev OŠ Simon Jenko v prostore vrtca Čira Čara, Prostorska preveritev, št. V 119770, Protim Ržišnik Perc d.o.o., maj 2012

Jutri

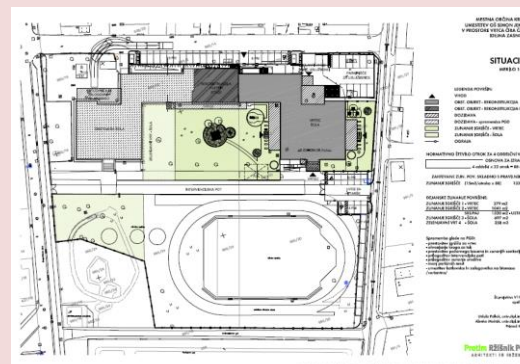
- **Osnovni namen investicije** je rekonstrukcija vzhodnega dela obstoječega praznega objekta Komenskega ulica 4 v Kranju za potrebe dvonamenske rabe: i) predšolske vzgoje in ii) osnovnošolskega izobraževanja ter izvedba energetske sanacije zahodnega dela obstoječega objekta OŠ na Komenskega ulici 2.

S projektom bomo vplivali na doseganje naslednjih ciljev:

- zagotoviti ustrezne prostore za osnovnošolsko izobraževanje in varstvo in ter vzgojo predšolskih otrok iz mestnega jedra MO Kranj,
- zagotoviti enakovredne prostorske pogoje za optimalni razvoj vseh otrok,
- zagotoviti pogoje za strokovno in svetovalno osebje, spremljajoče tehnično osebje ter delavce uprave, administracije in računovodstva,
- zagotoviti ustrezne sanitarno – higienske pogoje,
- zagotoviti ustrezne pogoje za požarno varnost,
- omogočiti kakovitosten vzgojen proces otrokom in njihovim staršem ter zaposlenim,
- racionalnejša, energetska varčna in programsko ustrezna obnova izpraznjenega objekta nekdanje srednje šole v mestnem središču in obstoječega objekta OŠ na Komenskega ulici v Kranju

Kazalnik rezultatov:

- 8 oddelkov OŠ z max 224 otroci
- 4 oddelki vrtca z max 96 otroci
- 2.570 m² neto površin

Ukrep 3.1.: Kakovostna, učinkovita, fleksibilna in dostopno predšolsko varstvo in osnovnošolsko izobraževanje

Doseganje kakovostne, učinkovite, fleksibilne in dostopnega predšolskega varstva in osnovnošolskega izobraževanja temelji na zagotavljanje prostorskih pogojev otroškega varstva in osnovnošolskega izobraževanja, vsebinski in organizacijski nadgradnji.

Investicije: Investicijska vlaganja zajemajo redna investicijsko vzdrževalna dela, obnove in dograditve (predvsem telovadnic) v vrtcih in OŠ v skladu s sprejetimi dokumenti identifikacije investicijskih projektov, med drugim: ureditev novih oddelkov šole in vrtcev v prostorih bivše ekonomske šole, prizidka v Čirčah, nove telovadnice pri OŠ Stražišče, energetske sanacije - ter rednega investicijskega vzdrževanja. Glede na dosežen prirast števila otrok v letih 2008-2012 v MOK, vključno z dnevnimi migracijami iz drugih občin, ter bodočega spreminjanja življenjskih navad v družbi bodo intenzivna vlaganja sprotno zadostila novim potrebam po vpisnih mestih in dvigovanju kakovosti bivanja otrok v vrtcih in osnovnih šolah.

Program: Za doseg ukrepa bodo glavne programske aktivnosti usmerjene predvsem v spodbujanje večje fleksibilnosti varstva (prilagajanje urnika, večnamensko koriščenje prostorov vrtcev in šol, zasebna iniciativa,...), kombiniranja medgeneracijskih dejavnosti v podružničnih šolah (vrtec – šola – starejši) in proučitve možnosti oskrbe vrtcev in šol iz ekoloških kmetij, kar bi pripomoglo tudi h kakovostnejši prehrani otrok v vrtcih in osnovnih šolah.

Organizacija: Z uvajanjem skupnih služb (tehničnih, računovodskih, administrativnih) vzgojno varstvenih zavodov in osnovnih šol bo mogoče dosegati večjo racionalizacijo poslovanja in višjo stroškovno učinkovitost, kar bo sprostilo dodatna finančna sredstva za bogatenje programskih vsebin. Revizija šolskih okolišev iz leta 2010 in njihovo eventualno redefiniranje v kolikot bo to potrebno zaradi pričakovanega spreminjanja demografske slike v MOK. S prenosom dobrih praks ob upoštevanju izkušenj »slabih« praks želimo zagotoviti moderno, kakovostno, učinkovito in dostopno predšolsko varstvo in osnovnošolsko izobraževanje. Z odpiranjem prostorov otroških igrišč in telovadnic za ostale uporabnike bo dan poudarek povečani ponudbi in dostopnosti za prebivalce lokalnega okolja, da bodo kakovostno in zdravo preživljali svoj prosti čas.

Programi in strateški projekti:

- 3.1.1. Zagotavljanje prostorskih pogojev otroškega varstva in osnovnošolskega izobraževanja (41)
 - Investicije in investicijsko vzdrževanje Kranjskih vrtcev 2013-2016, brez energetske sanacije (41a)
 - Investicije in investicijsko vzdrževanje osnovnih šol, brez energetske sanacije (4b)
 - Energetske sanacije vrtcev (41c)
 - Energetske sanacije osnovnih šol (41d)
 - Ekonomska šola (DUO) prenova in energetska sanacija za potrebe vrtca in OŠ Simon Jenko, PŠ Center (pilotni primer kombinacije vrtec - OŠ) (41e)
 - OŠ Stražišče - nova telovadnica (41f)
 - Prenova in energetska sanacija kulturnega spomenika - 2 stara telovadna objekta OŠ Stražišče (DUO) (41g)
- 3.1.2. Ohranjanje dostopnosti, dvig kakovosti in fleksibilnosti delovanja in programov vrtcev in osnovnih šol (42)
- 3.1.3. Racionalizacija poslovanja in učinkovito gospodarjenje s premoženjem (43)

Ukrep 3.2.: Trajno zagotavljanje usposobljenih kadrov iz mreže visokih, višjih in srednjih šol za podporo gospodarskemu razvoju regije

Ukrep je naravnani h krepitvi Kranja kot visokošolskega in srednješolskega središča regije ter prenosu znanja v kranjsko in regijsko gospodarstvo. Ukrep vključuje tri projekte: visokošolsko središče (Gorenjska univerza), kakovostno mreža srednjih in višjih šol ter štipendije za deficitarne poklice. Prednost se posveča **širjenju ponudbe in kakovosti izobraževalnih programov.**

Program: Poslovni model povezovanja obstoječih visokošolskih ustanov v bodočo univerzo lahko temelji na javni ali zasebni pobudi. Potrebno je prepoznati izobraževalne in raziskovalne niše ter potrebe gospodarstva

na vseh nivojih poklicnega, srednješolskega in visokošolskega izobraževanja. **Bistveni predpogoj za naložbe in vse aktivnosti je razvoj atraktivnih in kakovostnih novih visokošolskih programov, ki bodo akreditirani na Svetu za visoko šolstvo in vpeti v mednarodni izobraževalno raziskovalni prostor ter bodo sposobni pritegniti študente.** S celovito štipendijsko shemo je potrebno spodbuditi izobraževanje na področju deficitarnih in poklicev, ki bodo v prihodnosti temelj gospodarskega in družbenega razvoja občine in regije. MOK podpira čim večje vključevanje šol v EU programe.

Investicije: Ukrep vključuje naložbe v infrastrukturo za zagotovitev prostorskih zmogljivosti, ki jih bo zahteval razvoj visokega šolstva v Kranju. Na podlagi opravljene analize prostorskih potreb bodočega visokošolskega središča se pripravi ustrezne prostorske akte.

Organizacija: Projekt zahteva povezavo vseh zainteresiranih akterjev, tako javnih zavodov, MOK kot obstoječih zasebnih izobraževalnih šol, gospodarstva, razvojne agencije. MOK je prevzela iniciativo za ustanovitev univerze, v prihodnje pa je potrebno določiti stalnega nosilca projekta univerze in zagotoviti kontinuiteto komunikacije med akterji. Ker gre za finančno zelo obsežen projekt, sredstva ene lokalne skupnosti ne bodo zadostovala, k sofinanciranju bodo morale pristopiti ostale gorenjske občine, bodoča pokrajina, zainteresirani zavodi kot tudi gospodarstvo in država.

Sodelovanje z drugimi subjekti, za ukrepe, ki so izven pristojnosti MOK: Uvajanje novih programov v poklicne, srednje in visokošolsko izobraževanje je v pristojnosti države. MOK bo posameznim javnim zavodom, ki uvajajo nove izobraževalne programe nudila podporo ter pomoč pri iskanju in povezovanju z gospodarstvom, samo uvajanje ali odobritev pa ni v njeni pristojnosti.

Programi in strateški projekti:

- 3.2.1 Visokošolsko središče (Gorenjska univerza) (37)
- 3.2.2 Kakovostna mreža in pestri programi srednjih in višjih šol (38)
- 3.2.3 Štipendije za deficitarne poklice (39)

Ukrep 3.3.: Vseživljenjsko učenje

Temeljno izhodišče vseživljenjskega učenja je, da je treba tradicionalne sisteme spremeniti tako, da postanejo bolj odprti in prilagodljivi, da lahko učeči se posamezniki uberejo lastne poti učenja, ki ustrezajo njihovim potrebam in interesom, ter tako izkoriščajo priložnosti skozi vse svoje življenje. Namen ukrepa je približati možnost in dvigniti interes po vseživljenjskem učenju čim širšemu krogu odraslih, prednostno tistim ciljnim skupinam, ki zaradi socialnega položaja, pomanjkanja izobrazbe, starosti, posebnih potreb (slepi, invalidi,...) nimajo enakih možnosti in dostopa do znanja.

Program: Programski ukrepi bodo prvenstveno usmerjeni v pripravo in izvajanje programov za pridobitev izobrazbe neformalnega izobraževanja in krepitve osnovnih funkcionalnih znanj, potrebnih za udeleževanje posameznika v družbi, izvajanje programov funkcionalnih in specifičnih znanj, usklajevanje izobraževalnih programov s potrebami lokalnega okolja, izboljševanje usposobljenosti delovne sile na splošno in dodatno usposabljanje nizko kvalificiranih delavcev, ki v podjetju zaradi nižjega položaja nimajo dostopa do znanja; reševanje problema tistih, ki prezgodaj opustijo šolanje; uvajanje ustreznih programov za usposabljanje mladih in vključevanje starih, splošno izboljšanje izobrazbene strukture prebivalstva ter povečevanje sodelovanja v vseživljenjskem učenju.

Organizacija: Nosilec izvajanja Ljudska univerza Kranj smiselno povezuje, vključuje in koordinira ostale ponudnike programov vseživljenjskega učenja.

Sodelovanje z drugimi subjekti, za ukrepe, ki so izven pristojnosti MOK: Za izboljšanje učinkovitosti vseživljenjskega učenja, širjenja in lajšanja dostopa ter omogočanja ustreznega financiranja je potrebno partnerstvo na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, kjer bo ključno institucionalno vlogo poleg MOK nosila Ljudska univerza Kranj v sodelovanju z NVO.

Programi in strateški projekti:

- 3.2.1. Center vseživljenjskega učenja s programi za dvig kompetenc za izboljšane položaja na trgu dela (40)

5.5. Prednostna usmeritev 4: Odprto mesto (kultura in turizem)

Lokacija Kranja je povzročila, da so se tu naseljevala, bojevala in trgovala različna ljudstva in narodi že od 1. tisočletja pred našim štetjem naprej. Sledi zgodovine so zapustile pomembno kulturno dediščino. Danes je Kranj kot središče regije sedež osrednjih kulturnih ustanov, od Gorenjskega muzeja, Prešernovega gledališča do kranjske mestne knjižnice. Hkrati nam sotočje rek in okoliška alpska krajina nudita doživljanje narave v neposredni bližini mesta. Te potencialne bomo izkoristili za razvoj storitev in podjetništva na področju turizma in ob tem dediščino in naravo ohraniti za bodoče rodove. Po drugi strani želimo omogočiti sodobno kulturno ustvarjalnost današnjim generacijam. Kot »odprto mesto« bomo spodbujali kakovost kulturne dejavnosti, prireditev in »kulturnega vzorca« v smislu tolerance in sproščenosti, kultiviranosti in kulturnega dialoga. S to prednostno usmeritvijo **povezujemo kulturo in turizem, stari Kranj in zeleno podeželje**. S prepletanjem dejavnosti in prostora nameravamo:

- postaviti polja umetnosti, kulture in turizma v razmerje sinergije,
- z ožje ciljano finančno podporo dvigniti kakovost kulturne ponudbe,
- prispevati k **oživljanju starega mestnega jedra**,
- povezati turistično ponudbo celotne občine, še posebej za namene doživljanja in obiskovanja aktivirati **kulturno dediščino in naravne zanimivosti na podeželju**,
- **podpreti podjetniško in civilno pobudo** v kulturi in turizmu,
- prispevati k dvigu prepoznavnosti Kranja.

Osrednje aktivnosti v obdobju 2008 – 2013 so bile vezane na ureditev in oživetev **Kulturno-muzejske četrti v Starem Kranju**, v obdobju 2014 – 2018 pa se pozornost preusmerja na aktiviranje praznih objektov za namene glasbene dejavnosti in mestne tržnice, trženje Starega Kranja in dvig prepoznavnosti MOK kot turistične destinacije.

CILJ	Kazalnik	Stanje 2007	2013	2018	2023	Ukrep
■ Povečanje števila obiskovalcev v Starem Kranju	število obiskovalcev prireditev v organizaciji Zavoda za turizem Kranj v starem Kranju	80.000 (Vir: Zavod za turizem Kranj)	93.000	100.000	120.000	Ukrep 1: Objekti z vsebino Ukrep 5.: Povečanje učinkovitosti javnega sektorja
■ Povečanje števila obiskovalcev v kulturnih institucijah	število obiskovalcev knjižnice, muzeja in gledališča	444.000	501.145 (Plan 503.000)	550.000	600.000	na področju kulture in turizma Ukrep 7: Dvig kakovosti kulturne ponudbe
■ Povečanje števila ležišč in spremembe strukture namestitvenih zmogljivosti	število stalnih ležišč (Vir: SURS)	631	889 (oktober 2013)	1000	1250	Ukrep 2 : Stari Kranj – dostopen in urejen
■ Zapolniti prazne lokale v Starem Kranju	% praznih lokalov v Starem Kranju	7% (2007: 139 lokalov, 10 praznih, Vir: Zavod za turizem)	30% (46 praznih lokalov, Vir: Zavod za turizem)	2%	1%	Ukrep 3 : Spodbujanje zasebne pobude v starem Kranju
■ 4-kratno povečanje števila turistov v Mestni občini Kranj do 2023	število prihodov turistov v Mestno občino Kranj (Vir: SURS)	20.681	31.460 (leto 2013, Vir: SURS)	40.000	60.000	Ukrep 4: Kranj kot blagovna znamka - trženje mesta, kulture, športa in turizma
■ 2-kratno povečanje zasedenosti obstoječih namestitvenih zmogljivosti	% zasedenosti ležišč	20,9	18,2 (Plan 30)	35	40	Ukrep 4.5. »Etno – eko turizem podeželja«

Strateški projekt 4.1: Glasbena šola v starem Kranju (DUO)

Rok:
2015-2016

Stanje Maj 2014 :
V PRIPRAVI

Tip:
Regionalni
Urbani razvoj

Vrednost:
500.000 €

Območje:
Mesto

Danes (stanje 2014)

Glasbena šola Kranj danes deluje na dveh naslovih v starem mestnem jedru Kranja, kjer pa prostorski pogoji ne zadostujejo niti za izvedbo celotnega programa, še manj pa za zadostitev vpisa vseh zainteresiranih v glasbno izobraževanje.

Objekt bivše gradbene šole, ki bi bil predmet prenosa, je lociran v starem mestnem jedru Kranja in se nahaja na naslovu Cankarjeva ulica 2, Kranj. Objekt v velikosti 461 m², katerega lastnik je Republika Slovenija, je trenutno prazen, kazni okolje starega Kranja, saj ni v uporabi in propada, v preteklosti pa je v njem delovala nekdanja Srednja gradbena šola Kranj. Objekt je zelo načel zob časa, že vrsto let prazen in propada, saj ga nihče ne vzdržuje, potreben bi bil celovite adaptacije in energetske sanacije. Ker je objekt lociran v starem mestnem jedru, med Prešernovim gledališčem, gradom Khislstein z letnim gledališčem, tremi stolpi in Layerjevo hišo, s svojo podobo kazni t.i. »kulturno četrt«. V skladu z 29. členom ZSRR-2 Mestna občina Kranj pričakuje brezplačni prenos objekta v last MOK.

Lokacija objekta, ki je predmet brezplačnega prenosa lastništva iz RS na MOK za namene glasbene šole

Vir: Spletni GIS portal Mestne občine Kranj
Fotografije: Glasbena šola Kranj, www.gskranj.net

Jutri

Predmet projekta je Zagotovitev dodatnih prostorov za Glasbno šolo Kranj« ter adaptacija in energetska sanacija danes zapuščenega objekta na Canakrjevi ulici 2 v mestnem jedru za namene glasbene šole. V objekt svojo dejavnost prenese tudi Javni sklad RS za kulturne dejavnosti – območna izpostava Kranj. V času, ko prosotri niso izkoriščeni se namenijo za potrebe podobnih programov, ki se izvajajo v mestnem jedru (pr. Jazz Camp, predvidena visoka šola za jazz in popularno glasbo, koncerte in vaje glasbenih skupin društev,..)

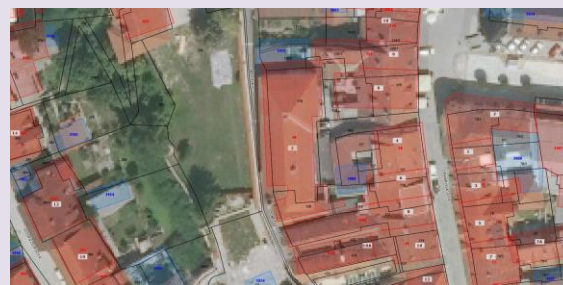
■ Cilji:

- Zagotoviti ustrezne prostorske pogoje za delovanje glasbene šole
- Izboljšati dostopnost do učenja glasbe
- Ohraniti dejavnost glasbene šole v mestnem jedru
- Prispevati k večjemu obisku mestnega jedra in s tem k njegovi gospodarski in socialni revitalizaciji
- Prostorsko in vsebinsko prenoviti degradirani in neizkoriščeni objekt v lasti RS

■ Predvidena vsebina:

- pritličje: prostor za pouk glasbenih delavnic in predšolske glasbene vzgoje; prostor za JSKD OI Kranj z lastnim vhodom, pisarno ter večjo učilnico za njihovo dejavnost; pisarna za Zvezo kulturnih društev Kranj;
- I. Nadstropje: 2 učilnici za balet; 2 učilnici za nauk o glasbi, v eni od njih bi potekale tudi vaje glasbenega zbora GŠ Kranj, učilnica za kontrabas
- II. Nadstropje: 1 učilnica za nauk o glasbi, prostor za vaje orkestror, »čitalnica« oz. učilnica, ki bi bila namenjena čakajočim učencem, da se pripravijo na uro, naredijo domače naloge, za čakajoče starše; kabinet za učitelje / manjša zbornica ob prenovi sanitarij izdelava garderob za balet;
- podstrešje – ureditev koncertne dvorane za cca 100 obiskovalcev.

Vir: Elaborat »Zagotovitev dodatnih prostorov za Glasbno šolo Kranj«

Strateški projekt 4.2: Tržnica (DUO)Rok: Stanje Maj 2014 :
V PRIPRAVITip:
Regionalni
Urbani razvojVrednost:
130.000 € javni del
500.000 € zasebni delObmočje:
Mesto - podeželje**Danes (stanje 2014)**

- Kranjska mestna tržnica deluje v atriju meščanske hiše na Glavnem trgu. Objekt je v zasebni lasti, MOK oz. upravljalec tržnice ima z lastnikom sklenjeno najemno pogodbo.
- V tržnico se več let ni vlagalo, zato prostori niso v skladu s predpisi in pričakovanji obiskovalcev.
- Glede na večje povpraševanje občanov in tudi obiskovalcev po lokalni oskrbi je potrebno tržni prostor posodobiti.

Jutri**Predmet projekta je** prenova obstoječih prostorov mestne tržnice in javnih sanitarij v mestnem jedru.■ **Cilji:**

- Zagotoviti ustrezne higienske in prodajne pogoje za delovanje mestne tržnice
- Izboljšati možnosti za prodajo lokalne hrane
- Ohraniti dejavnost tržnice v mestnem jedru
- Prispevati k večjemu obisku mestnega jedra in s tem k njegovi gospodarski in socialni revitalizaciji
- Prostorsko in vsebinsko prenoviti degradirani objekt v mestnem jedru

■ **Predvidena vsebina:**

- Dogovor z lastnikom objekta
- Preureditev in posodobitev prodajnih površin v skladu s standardi in predpisi ter smernicami zavoda za varstvo kulturne dediščine
- Ureditev prostorov javnih sanitarij

Vstaviti fotografijo

Vstaviti fotografijo

Strateški projekt 4.3: Stari Kranj - marketing in upravljanje mesta

Rok:
2014-2023

Stanje Maj 2014 :
V PRIPRAVI

Tip:
Regionalni
Urbani razvoj

Vrednost:
1.350.000 €

Območje:
Mesto

Danes (stanje 2014)

- V obdobju 2009-2012 je bil stari Kranj deležen obsežne prenove, tako javnih površin, komunalne infrastrukture kot tudi treh večjih pomembnejših objektov kulturne dediščine.
- Kljub temu pa to še ne zadostuje tudi za gospodarsko revitalizacijo mesta.
- Število praznih lokalov se je v mestnem središču od leta 2007 do danes povečalo. V aprilu 2013 je bilo zabeleženih 46 praznih lokalov.
- Skromna ponudba in prazni lokali odvrtačajo obisk v mestu.

Foto: Turizem Kranj

Jutri

- **Cilji:**
 - Povečati privlačnost in obisk mestnega jedra Kranja
 - Izboljšati obseg in kakovost trgovske, gostinske, obrtne in spremljajoče ponudbe mestnega jedra
- **Predmet projekta je** vzpostavitev načrtnega upravljanja in trženja ponudbe starega Kranja ter spodbujanje zasebne pobude.

Strateški projekt združuje štiri ukrepe strategije:

■ Upravljanje starega Kranja (6o)

- Vzpostavitev funkcije **Koordinator za mestno jedro** in koordinacija deležnikov – delovna skupina za oživitev starega mestnega jedra
- Sprejeti strategijo oživljanja mestnega jedra
- **Koordinacija prireditev v mestnem jedru:**
- **Prostorsko upravljanje:** pregled na trgom nepremičnin in lokalov ter urejenostjo mestnega jedra; aktiviranje praznih lokalov v lasti MOK; uveljavljanje predkupne pravice za poslovne prostore v mestnem jedru; inventarizacija praznih poslovnih prostorov; akcije urejanja praznih izložb; proučitev možnosti sprejetja odloka o vzdrževanju stavb v mestnem jedru; posodobitev Zazidalnega načrta za staro mestno jedro Kranj iz leta 1983; proučitev možnosti spreembe Odloka o oglaševanju in usmerjevalnem sistemu v MOK; postavitve informativnih In oglaševalskih tabel ; skrb za nemoteno delovanje prometne ureditve v mestu

- **Paket spodbud za dejavnosti v starem Kranju (61)**
 - MOK bo preveril in postopoma testno **vedel različne vrste spodbud** v podporo gospodarski, prostorski in socialni revitalizaciji mesta in vključevanju zasebne pobude. Možni instrumenti, ki se preverijo: sofinanciranje najmnin poslovnih prostorov, sofinanciranje obnove stavb v mestnem jedru, olajšave na občinske dajatve, spodbude za obrti, podjetništvo in kreativne industrije v mestnem jedru (skupaj s projektom 32), vzpostavitev razpisa za sofinanciranje na javnih površinah v decembru), bolj ciljno usmerjeni razpisi v kulturi;
 - **Vzpostavitev sodelovanja s trgovskimi verigami** (investitorji v nakupovalna središča na obrobju mesta) za odprtje trgovin v mestnem jedru. Vzpostavitev sodelovanja z BSC – podjetno v svet podjetništva.
- **Mestni marketing: Stari Kranj - "nakupovni center" (62):** Izvedba trženjskih in promocijskih akcij v sodelovanju s ponudniki starega Kranja:
 - **Pospeševanje prodaje (Skupne promocijske akcije** nakupovanja ob posebnih dogodkih v letu, organizacija modnih revij, nakupovanje s stilistko/ študenti modnega oblikovanja, Modni flash mobi s plesnimi skupinami
 - **Promocija in informiranje** (Vzpostavitev City magazina, spletna in fcb strani trgovsko gostinske ponudbe Starega Kranja, kratki spletni promo filmi,..)
 - **Motivacijski dogodki in usposabljanje ponudnikov iz starega Kranja (Različna tekmovanja: pr.** Urejene izložbe; Intervencije v prostor - 4 nenapovedane intervencije, usposabljanja za merchandising, marketing, oglaševanje, ureditev izložb, komuniciranje,..
 - **Ozaveščanje občanov (PR – zgodbe in novice v starem Kranju)**
 - **Podpora pobudi Outlet city Kranj**
- **Znak kakovosti Kranja: Kranj priporoča (63)**

Strateški projekt 4.5: Kanjon reke Kokre

Rok:
2015-2016

Stanje Maj 2014 :
V PRIPRAVI

Tip:
Regionalni
Urbani razvoj

Vrednost:
900.000 €

Območje:
Mesto

Danes (stanje 2014)

- Staro mestno jedro Kranja leži na izjemno slikovitem pomolu nad 30 m globokim kanjonom reke Kokre, ki mesto varuje na vzhodni strani, in reko Savo na jugozahodni strani. **Mestno jedro s kanjonom reke Kokre je bilo kot naravna znamenitost zavarovano z odlokom leta 1983.**
- Kanjon je soteska, ki jo je reka Kokra vrezala v ledenodobno konglomeratno teraso skozi Kranj. Slovi po značilnih konglomeratnih terasah. To območje predstavlja pester mozaik vodnih in obvodnih biotopov ter zato nudi prebivališče številnim, po življenjskih zahtevah različnim živalskim in rastlinskim vrstam. Skozi kanjon je speljana 1500 m dolga učna pot za vse ljubitelje narave. Zanimivosti v kanjonu so predstavljene na pojasnjevalnih tablah. Vendar pa je infrastruktura že zastarela in neustreza za večjo turistično promocijo ter rekreacijo občanov.
- Kanjon reke Kokre je zelena oaza sredi mesta, kamor se lahko umaknemo kadar si zaželimo miru in tišine, vendar smo še zmeraj na dosegu centra dogajanja.

Jutri

- **Cilji:**
 - Ponuditi območje kanjona za doživljanja narave, turistični in rekreacijo občanov
 - Ohranitev biotopov, geološke dediščine ter drugih naravnih vrednot kanjona Kokre
 - Omogočiti dostop gibalno oviranim osebam
- **Predmet projekta** je celostna ureditev Kanjona reke Kokre za namene spoznavanja in doživljanja narave, turizma in zelene rekreacije občanov.
- **Projekt vključuje:**
 - Pripravo celostne krajinske zasnove urediteve
 - Priprava vsebin za interpretacijo in vodenje,
 - Informiranje in trženje
 - Sonaravno celostno ureditev infrastrukture za obiskovanje in doživljanje narave

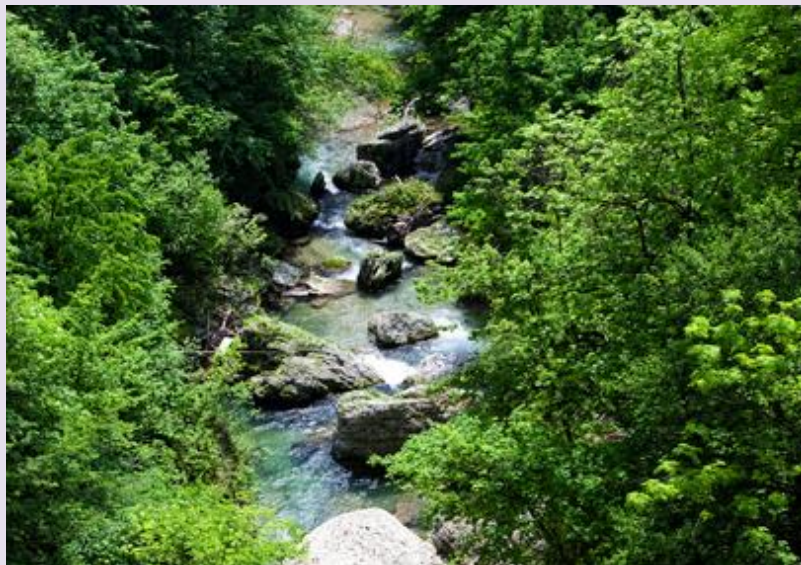

Foto: Turizem Kranj

1. Priprava in izvedba poti na desnem bregu Kokre: Od jam (jaslice) ureditev dveh brvi preko skal, dostop do desnega brega, sanacija desnega brega.
2. Obnova in sanacija dostopnega stopnišča v kanjon ob Partizanski cesti pri Prešernovem gaju
3. Otroška igrala
4. Izvedba poti od rovov do novega mostu: Pot bi omogočala dostop invalidom v kanjon Kokre
5. Interpretacijska oprema učne poti
6. Parkovna oprema: obnova obstoječih n+in ureditev novih počivališč s pitniki vode
7. Sanacija stene nad jamami
8. Prirpava projekta za premično enoto za gostinsko ponudbo
9. Čiščenje arkad: Čiščenje poti in zavarovanje z ograjami.
10. Izvedba zaključka arkad z izhodom na Pungertu
11. Ureditev naravnega mestnega kopališča na znani lokacijo pod »Fockovo potjo«
12. Ureditev piknik prostorov z manjšo opremo in z navodili
13. Postavitev lesenega visečega mosta na izbrano lokacijo

Ukrep 4.1 : »Kranj: objekti z vsebino«

Investicije: Ukrep vključuje investicije v objekte v lasti MOK, ki so na območju Starega Kranja, njegovem vplivnem območju (Slovenski trg, industrijska območja Savske Loke) ter večnamenske domove po krajevnih skupnostih. Namen ukrepa je zagotoviti obnovo objektov kulturne dediščine, pod pogojem, da se v njih odvijajo dejavnosti, povezane s kulturo in turizmom. Investicije se bodo izvajale v skladu s sprejetimi proračuni Mestne občine Kranj za posamezno leto in načrti razvojnih programov. Tam, kjer bo to možno, se bodo iskala sredstva EU in državna sredstva ter se pripravljale prijave na javne razpise za pridobitev sredstev. Posebna pozornost bo dana pravočasni pripravi projektne in investicijske dokumentacije. Naložbe v **stari Kranj** vključujejo **»kulturno-muzejsko četrt«** (Grad Khislstein – kompleks, Škrlovec in utrdbeni sistem, Layerjevo hišo) **»otroško četrt«** (Pungert), **»upravno-tržno četrt«** (Mestno hišo, kompleks stavb okoli tržnice) ter Prešernovo gledališče Kranj in glasbeno šolo. Na Slovenskem trgu je ključna prenova Globusa za namene mestne knjižnice. Proučiti je potrebno tudi lokacije za ureditev koncertne dvorane, centra ljubiteljske kulture, centra alternativne kulture z ustvarjalnimi ateljeji. Investicije v večnamenske dvorane krajevnih skupnosti so pomembne tako za občino kot za krajevne skupnosti, s čimer se kulturni, zabavni in športni programi, vključno z ljubiteljsko kulturo, približajo lokalnim prebivalcem in podeželju. Leta 2013 je večji del investicij tega ukrepa

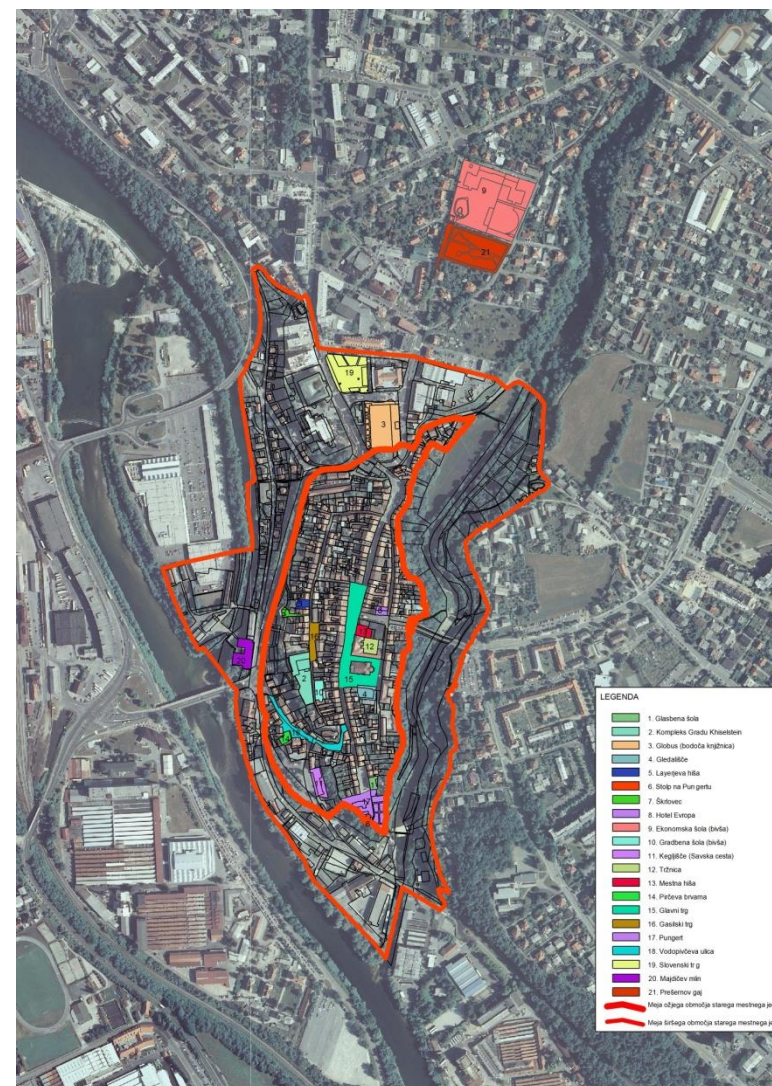
Lokacije »objektov z vsebino« na območju mesta Kranj

realiziran. Ostala je še investicija oz. obnova »upravno- tržne« četrti (mestna hiša, kompleks stavb okoli tržnice) ter Prešernovo gledališče Kranj in glasbena šola.

Program: Obnova starega mestnega jedra Kranja predstavlja varovanje kulturne dediščine na eni strani ter njeno oživitve na drugi strani. Mestna občina Kranj vsako leto namenja del proračunskih sredstev za sofinanciranje projektov in prireditev, ki prispevajo tako k oživitvi starega mestnega jedra Kranja, kot tudi projektov in prireditev na celotnem območju občine. Za izvajanje vsebine projektov v okviru ukrepa Kranj – objekti v vsebino bodo skrbeli upravljavci. V objekte brez atraktivnega in družbeno in ekonomsko opravičljivega programa ter brez upravljavca, MOK ne bo vlagala. V takšnem primeru bo MOK predlagala javno-zasebno partnerstvo ali odprodajo objektov.

Organizacija: Priprava in izvedba investicijskih programov zahteva projektne skupine strokovnjakov MOK in zunanjih strokovnjakov. Priprava in izvedba vsebine projektov v okviru ukrepa Kranj – objekti z vsebino je specifična za vsak posamični projekt.

Sodelovanje z drugimi subjekti izven pristojnosti MOK: Potrebno bo nadaljnje sodelovanje z Zavodom za kulturno dediščino, Zavodom za varstvo narave, KS, javnimi zavodi na področju kulture, podjetniškim sektorjem, šolami in nevladnimi organizacijami.

Programi in strateški projekti:

- 4.1.1. Kulturno-muzejska četrt (Stari Kranj) (44) - zaključeno
 - Grad Khislstein(44a)
 - Škrlovec (del projekta 3 stolpi) (44b)
 - Layerjeva hiša (44c)
- 4.1.2. Kranjski utrdbeni sistem – projekt 3 stolpi (45) - zaključeno
- 4.1.3. Pungert »Otroška četrt« - projekt 3 stolpi (46) - zaključeno
- 4.1.4. Mestna hiša - energetska sanacija (Stari Kranj) (47)
- 4.1.5. Kompleks stavb okoli tržnice - DUO (Stari Kranj) (48)
 - Stavbe nad tržnico (48a)
 - Mestna tržnica z javnimi sanitarijami (48b)
- 4.1.6. Prešernovo gledališče – energetska sanacija (Stari Kranj) (49)
- 4.1.7. Glasbena šola (Stari Kranj) (50)
 - Zagotovitev in ureditev prostorov za glasbeno šolo - DUO (50a)
 - Visoka šola za jazz in popularno glasbo - zasebna pobuda (50b)
- 4.1.8. Knjižnica (Slovenski trg) (51) - zaključeno
- 4.1.9. Stavba Mestne občine Kranj in Ravnikarjeve konferenčne dvorane – energetska sanacija (Slovenski trg) (52)
- 4.1.10. Center ljubiteljske kulture (del 50a) (53)
- 4.1.11. Center mladinske kulture z ustvarjalnimi ateljeji (industrijska cona oz. druga lokacija) (54)
- 4.1.12. Kranjski rovi (55)
- 4.1.13. Dvorane krajevnih skupnosti – večnamenski objekti (56)

Ukrep 4.2 : Stari Kranj – dostopen in urejen

Razvojni motiv obnove starega mestnega jedra je izboljšati kakovost bivanja in poslovanja v starem Kranju, še zlasti izboljšati dostopnost in izgled mesta. Dvig kakovosti prostora in dostopnosti bo sprožil ponudbo nove trgovske in turistične ponudbe ter prireditev.

Investicije: Ukrep vključuje investicije v celovito obnovo javnih površin v starem mestnem jedru Kranja in ureditev kanjona Kokre ter skrb za prireditveno in urbano opremo ter dekoracijo.

Organizacija: Investitor obnove javnih površin in spremljajoče infrastrukture je Mestna občina Kranj. Upravlavec premične mestne opreme (prodajni paviljoni, stojnice,...) je Zavod za turizem Kranj.

Programi in strateški projekti:

- 4.2.1. Javne površine in trgi: Urejena cona za pešce od Pungerta do Slovenskega trga, okoli 12.000 m² (57)
- 4.2.2. Kanjon Kokre: pešpoti/brvi/zelena površina starega Kranja (58)
- 4.2.3. Stari Kranj skozi letne čase (59) - zaključeno

Ukrep 4.3: »Stari Kranj« - upravljanje, marketing in spodbujanje zasebne pobude

Program: Ukrep spodbujanje zasebne pobude v starem Kranju zajema projekte Mesto hotel – razvoj namestitvev in gostinstva v Starem Kranju, Stari Kranj kot »nakupovalni center« in znak kakovosti Kranja: Kranj priporoča. Projekti zasledujejo cilj oživljanja mestnega jedra Kranja s ponudbo, ki bo povečala število obiskovalcev mesta.

Organizacija: Mestna občina Kranj, Zavod za turizem Kranj, javno– zasebno partnerstvo.

Programi in strateški projekti:

- 4.3.1. Upravljanje starega Kranja (60)
- 4.3.2. Paket spodbud za dejavnosti v starem Kranju. (61)
- 4.3.3. Mestni marketing: Stari Kranj - »nakupovalni center« (62)
- 4.3.4. Znak kakovosti Kranja: Kranj priporoča (63)

Ukrep 4.4: MO Kranj kot turistična destinacija

Program: Velika vlaganja v objekte kulturne dediščine kakor tudi v ostalo, s turizmom povezano prometno in (deloma) tudi športno infrastrukturo, morajo biti podprta s profesionalnim trženjem, če želimo doseči 3-kratno povečanje obiskovalcev v MOK ter njihovo potrošnjo v Kranju. S tem ukrepom predlagamo pristop k izdelavi skupnega trženjskega načrta celotne mestne občine Kranj, kulture in turizma (v delih, kjer je smiselno tudi športa, kmetijstva) in k razvoju turističnih produktov in zgodb, ki bodo na doživet način povezali posamezne dele občine (mesto in podeželje) ter različne javne in zasebne ponudnike. Kranj in produkte je potrebno promovirati in tržiti bolj ciljno usmerjeno, a hkrati bolj korajžno in agresivno kot doslej.

Predlaga se razvoj blagovne znamke Kranja kot turistične destinacije, ki bo prispevala k večji prepoznavnosti Kranja kot turističnega območja. Isotčasno pa se kot njene sestavne dela oz. »podznamke« smiselno prouči in upošteva že uveljavljene znamke (pr. Triglav v športu, Prešeren v kulturi, Brdo pri Kranju, ...).

Posebna skrb se posveča kakovosti, usklajenosti, načrtovanju in promociji prireditvev, saj je smiselno zmanjšati število prireditvev na račun njihove večje kakovosti in ekonomskih učinkov za lokalno gospodarstvo. Pri prireditvah v starem Kranju in drugje v čim večji možni meri vključevati domača društva iz cele občine, tudi podeželja.

Organizacija: Pri Zavodu za turizem Kranj bo oblikovana koordinacijska delovna skupina predstavnikov Zavoda za turizem Kranj, Zavoda za šport Kranj, Gorenjskega muzeja, občinske uprave, zasebnih (incoming) agencij, zunanjih strokovnjakov za trženje in oglaševanje ter morebitnih drugih inštitucij, ki bo pripravljala ponudbene pakete, izvajala in usklajevala trženjske aktivnosti ter se povezovala z informacijskimi centri in turistično ponudbo drugih krajev.

Programi in strateški projekti:

- 4.4.1. Blagovna znamka in promocija MO Kranj kot turistične destinacije (64)
- 4.4.2. Celostno upravljanje, razvoj in trženje turističnih produktov v MOK (65)

Ukrep 4.5: Razvoj turizma na podeželju »Etno – eko - zdravo«

Investicije: Ukrep zajema investicije manjšega obsega na kranjskem podeželju: nadaljevanje sonaravnih turističnih ureditev na Mavčiškem jezeru ter pripravo načrta za postopno obnovo manjših objektov kulturne in etnografske dediščine kranjskega podeželja, ki se vključujejo v turistične produkte MOK.

Program: Vsebinski program je usmerjen v pomoč zasebnim pobudnikom in društvom iz vasi pod Storžičem, Joštom, okoli Brda - Predoslje, Besniška dolina vasi, vasi na Sorškem polju,... za razvoj in realizacijo njihovih idej na področju turizma ter povezovanje le teh v turistično ponudbo občine. Načrtovanje in delo z vami bo potekalo na podlagi konkretnih pobud in interesa nosilcev ter posebnosti in zgodb posameznega kraja. Pri tem se izhaja iz koncepta trajnostnega turizma in se s kmetijstvom. Ena od prvenstvenih nalog je prepoznati posebnosti kraja kot skupno vrednoto in jo skupaj s še ohranjenim zgodovinskim izročilom oživiti in ponuditi obiskovalcem, a hkrati ohraniti.

Organizacija: Za pripravo in izvedbo navedenega ukrepa je predvideno je oblikovanje delovne skupine v kateri bodo sodelovali pristojni uradi občinske uprave, predstavniki zainteresiranih KS in zunanje strokovne organizacije s področja razvoja podeželja in turizma.

Programi in strateški projekti:

- 4.5.1. Načrtno spodbujanje in povezovanje zdrave/aktivne, eko in etno ponudbe podeželja (66)
- 4.5.2. Mavčiško jezero in Naravoslovna pot Zarica kot turistični produkt (67)
- 4.5.3. Skrb za obnovo in aktiviranje kulturne dediščine podeželja in vključevanje v turistično ponudbo (68)

Ukrep 4.6: Povečanje učinkovitosti javnega sektorja na področju kulture in turizma

Program: V Mestni občini Kranj delujejo štiri javni zavodi (Mestna knjižnica Kranj, Gorenjski muzej, Prešernovo gledališče, Glasbena šola Kranj), katerih delo sodi na področje kulture in umetnosti ter 1 zavod, ki sodi na področje turizma (Zavod za turizem). Ker gre za strokovno usposobljene kolektive s precejšnjim

potencialom znanja, bomo spodbujali večjo vpetost delovanja zavodov v mestno življenje. Od zavodov se pričakuje izvedba oz. sodelovanje pri izvedbi kakovostnih javnih prireditev in uvajanje programov kulturne vzgoje. Povečati je potrebno tudi prisotnost kranjskih zavodov na območju Gorenjske, s čimer bodo okrepili svoj status v regiji. Za merjenje uspešnosti se postavijo letni kazalci spremljanja učinkovitosti javnih zavodov.

Organizacija: Mestna občina Kranj v sodelovanju z javnimi zavodi.

Programi in strateški projekti:

- 4.6.1. Učinkovitost zavodov s področja kulture in turizma: spodbujanje vključevanja javnih zavodov v mestno življenje in njihovo medsebojno sodelovanje ter priprava kazalcev njihov učinkovitosti. (69)
- 4.6.2. Spodbujanje kulturne vzgoje (70)
- 4.6.3. Povečanje obsega delovanja javnih zavodov na območju Gorenjske (71)

Ukrep 4.7: Dvig kakovosti kulturne ponudbe

Program: V Mestni občini Kranj ugotavljamo, da so sredstva namenjena produkciji in organizacij kulturnih projektov in programov preveč razpršena in premalo koordinirana. Obenem se v posameznih obdobjih leta kulturni dogodki preveč zgostijo, programi pa se po vsebini in ciljni skupini prekrivajo in postajajo med seboj konkurenčni. Za novo obdobje 2014-2020 je predvideno oblikovanje nove kulturne politike MOK, ki bo bolj ciljno naravnana k dvigu kakovostne ravni in dostopnosti kulture za vse občane.

Podobna situacija je na področju **mladinske kulturne ustvarjalnosti**. **Obstoječa finančna sredstva je potrebno bolj ciljno usmerjati, saj želimo čim več mladim**, še posebej generaciji od 14–27 let, omogočiti pogoje za kreativno preživljanje prostega časa in svobodno izražanje njihove ustvarjalnosti. Pri tem te dejavnosti ne smemo institucionalizirati. Smiselno je izkoristiti obstoječe prostorske zmogljivosti ter podpreti iniciative nevladnih organizacij, ki združujejo mlade oz. jim nudijo pogoje za glasbeno, likovno, gledališko in drugi udejstvovanje.

Organizacija: Mestna občina Kranj v sodelovanju z mladinskimi organizacijami.

Programi in strateški projekti:

- 4.7.1. Kulturna politika: lokalni program kulture (72)
- 4.7.2. Nadgradnja programov kulture in ustvarjalnosti mladih (73)

5.6. Prednostna usmeritev 5: Kranj - skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi

Zdravje ljudi, družbeni ter gospodarski razvoj so neodvisni. Le zdrav in zadovoljen posameznik lahko postane ustvarjalec razvoja in aktiven član skupnosti. Tega se zavedamo tudi v Mestni občini Kranj, zato smo s to prednostno usmeritvijo začrtali smernice naše skrbi za vse, ki zaradi šibkosti, ogroženosti, bolezni, starosti potrebujejo skrb in varstvo drugega. Cilj prednostne usmeritve je **zagotoviti dostopnost, kakovost in pestrost storitev socialne in zdravstvene oskrbe za vse občane**. Urejeno socialno okolje in dostopnost storitev sta namreč pomembna elementa kakovosti življenja.

Zaradi nadaljnega staranja prebivalstva bo potrebno večjo pozornost kot doslej v naslednjem desetletju posvetiti uvajanju različnih oblik skrbi in varstva starejših. Socialna skrb bo namenjena prednostno ranljivim skupinam občanov, med njimi odvisnikom, socialno ogroženim, ogroženim materam in žrtvam nasilja. V obeh primerih bomo podpirali uvajanje novih storitev ter krepili vključevanje nevladnega sektorja. Kranj kot regijsko središče bo stremel k zagotavljanju široke ponudbe sodobnih zdravstvenih storitev ter k nadaljnemu razvoju bolnišnične dejavnosti v Kranju in na Golniku. V sodelovanju z ostalimi področji, še posebej športom in rekreacijo ter skrbjo za okolje, bodo poudarki usmerjeni tudi k večji promociji zdravja, ki ljudem omogoča, da sami povečajo svoj nadzor nad zdravjem in zdravje tudi izboljšajo (»skrb zase«). Na področju stanovanjske politike bomo v obdobju 2014 – 2020 pilotno pristopili k načrtnemu urejanju javnih površin v urbanih soseskah na Planini s ciljem izboljšana pogojev bivanja in izboljšanja socialnega okolja.

Na vseh področjih je potrebno ohranjati ustrezno ravnovesje med javno, zasebno in civilno – nevladno ponudbo zdravstveno-socialnih storitev.

CILJ	Kazalnik	Stanje 2008	2013	2018	2023	Ukrep
■ Izboljšati dostopnost do zdravstvenih storitev – vsaj do slovenskega povprečja	število prebivalcev/ družinski zdravnik	1919	Plan: 1800 ¹⁶	1800	1800	Ukrep 5.1.: Boljša dostopnost zdravstvenih storitev in krepitev zdravja
	fizioterapija število preb/ nosilca – Indeks SLO	72,8	Plan: 85	100	100	
	nega in patronaža – število preb/ nosilca – Indeks Slovenija	88,5	Plan: 95	100	100	
■ Krepitev zdravja občanov	Prezgodnja umrljivost pred 65 letom (YPLL – število izgubljenih let potencialnega življenja/1000 prebivalcev)	23,65	<i>Dolgoročni kazalniki, zato spremembe težko napovedati - spremljanje gibanja kazalnikov</i>			
	št. umrlih/1000 preb. naravni prirastek (kazalniki rodnosti, umrljivosti, obolenosti,...)	8,1				
■ Izboljšati dostopnost oskrbe starejših: vsak starejši občan nad 65 let ima možnost takoj brez čakalne vrste pridobiti eno od oblik oskrbe	čakalna vrsta na domsko oskrbo (dni)	2 leti	Do 1,5 let Plan: 0	0	0	Ukrep 5.2.: Boljša dostopnost oskrbe starejših
■ Število prejemnikov denarne pomoči/ socialne	čakalna vrsta na storitve na domu/daljavo (dni)	0	0	0	0	Ukrep 5.3.: Skrb za osebe s posebnimi potrebami in osebe s težavami v duševnem zdravju ter invalide
	št. oseb, ki koristijo denarno socialno pomoč	4220	4400 Plan: 4100	4000	3900	

¹⁶ Zdravstveni kazalniki leta 2014 na ravni občine niso na voljo.

Strateški projekt 5.1.: Zdravstveno – poslovni center Kranj (zdravstveni del)Rok: Stanje Maj 2014 :
V PRIPRAVITip: Regionalni
Urbani razvojVrednost: zasebne
naložbeObmočje:
Mesto**Danes**

- Zdravstveni kare na območju Zlatega polja se sooča s prostorsko in prometno stisko. Pomanjkanje prostora že zavira rast in razvoj nekaterih zdravstvenih, bolnišničnih in lekarniških dejavnosti, neurejeno parkiranje pa ovira dostop do storitev.
- Poleg tega je Osnovno zdravstvo Gorenjske trenutno v prostorih, ki so neustrezni in nevarni ter jih je potrebno porušiti. Gorenjske lekarne so sicer v bližini sedanjega zdravstvenega centra, v kateri živimo, in razvoj narekujejo potrebo po tem, da občani lekarniško storitev dobimo na istem mestu kot zdravstveno storitev. Prav tako za svojo dejavnost potrebuje nove prostore Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj, ki bo s tem lahko ponudila dodatne operativne posege.
- Z novim poslovno zdravstvenim centrom bodo tako storitve občanom zagotovljene na enem mestu. Občani bodo na enem mestu lahko koristili storitve tako na primarni, sekundarni kot na terciarni ravni in storitve lekarniške dejavnosti. V starih prostorih lekarne se sprostijo prostori za potrebe proizvodnje Gorenjskih lekarn. Poleg tega bo prišlo do prepletanja javnega in zasebnega zdravstva, kar bo še povečalo pestrost ponudbe občanom.

Jutri**Cilji:**

- omogočiti razvoj in širitev raznolike ponudbe zdravstvenih storitev v Kranju za mestno občino in regijo
- ohranitev zdravstvenih storitev na enem mestu v Kranju
- celostna prostorska in prometna ureditev zdravstvenega kareja (povezava obeh delov pod cesto, dostop z javnim prometom)
- leta 2018 zaključiti urejanje in začeti z obratovanjem zdravstveno–poslovnega centra.

Vsebina:

S projektom celovito urejamo »zdravstveni kare« na vhodu v mesto Kranj in odpiramo nove prostorske možnosti za širjenje zdravstvene dejavnosti. Projekt Zdravstveno–poslovni center Kranj bo vključeval:

- dodatna parkirišča – parkirna hiša – za paciente, obiskovalce in zaposlene
- nov prometni režim - parkiranje, cestna logistika
- nove prostore za zdravstveno in z njimi povezano dejavnost
- Osnovno zdravstvo Gorenjske
- Gorenjske lekarne
- Bolnišnico za ginekologijo in porodništvo Kranj (ginekološke ambulante, prostore za center za bolezni dojk, ambulanta za pediatrijo, širjenje bolnišnične obravnave z dodatno operativno stroko)
- dodatne prostore za koncesionarje in uvajanje nove ponudbe zdravstvenih storitev (pr. dializni center,...)
- zagotovitev dveh ali treh stanovanj za mlade zdravnike ali varovanih stanovanj, dnevnega varstva za upokojene
- proučitev možnosti zagotovitve prostorov negovalnega oddelka.

Projekt se izvaja sočasno z gradnjo Potniškega središča, glej tudi projekt št. 13 a

Strateški projekt 5.2.: Prenova obstoječih stanovanjskih sosesk - Planina

Izvedba:
2015–2023

Stanje Maj 2014 :
V PRIPRAVI

Tip:
Regionalni
Urbani razvoj

Vrednost:
2,25 mio €, cel
projekt 7,5 mio EUR

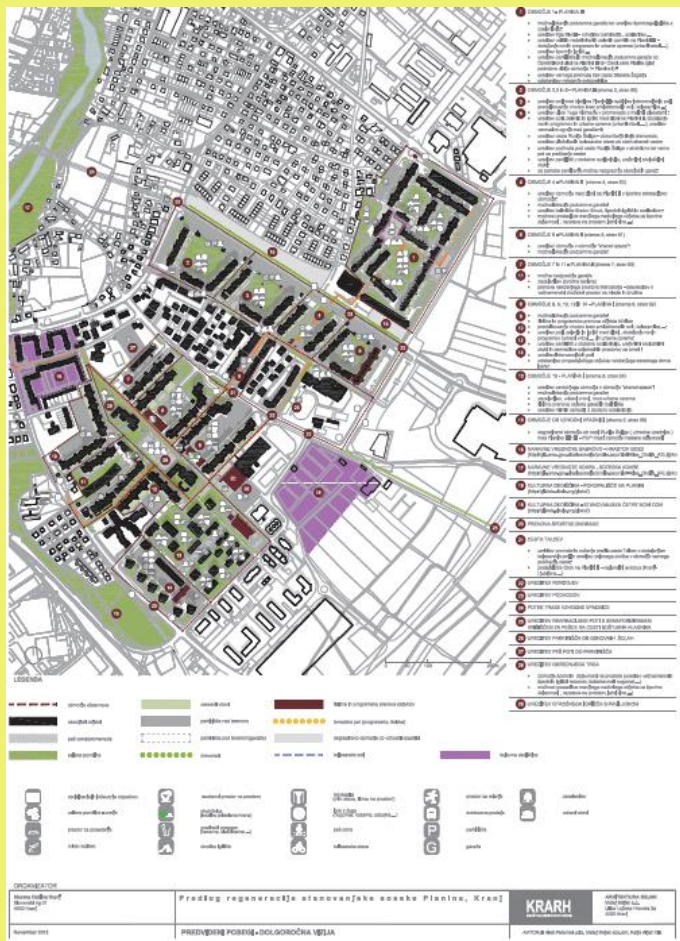
Območje:
Mesto

Vir: Arhitektura Mejak, Matej Mejak s.p. Predlog regeneracije stanovanjske soseske Planina, Kranj, Maj 2014, delovno gradivo

Danes

- Nagel industrijski razvoj Kranja v 70 in 80-letih je povzročil obsežno stanovanjsko gradnjo. Soseska Planina z 12.500 prebivalci in 140 večstanovanjskimi zgradbami je ena največjih urbanih sosesk v slovenskih mestih.
- Soseska planina se uvršča med degradirana urbana območja MOK.
- Z novimi življenjskimi navadami in generacijskimi spremembami se v soseski srečujejo z različnimi problemi:
 - Pomanjkanje parkirišč
 - Pomanjkanje igrišč in površin za igro otrok in mladine
 - Zmanjševanje zelenih površin
 - Socialni konflikti in mladinsko prestopništvo; staranje prebivalstva; zniževanje socialnega standarda
 - Energetskopotratti objekti
 - Vzdrževanje stavbnega fonda in vzdrževanje zelenih površin
- Neurejeno lastništvo zunanjih površin

Jutri

- Namen projekta je bo prispevati k izboljšanju kakovosti bivanja v obstoječih in degradiranih urbanih stanovanjskih območjih.
- Gre za nov celosten pristop k urejanju problemov gosto poseljenih in zazidanih stanovanjskih soseskah s ciljem ustvarjanja prijaznih stanovanjskih sosesk, kjer bo bivanje mirno, varno in dostopno. Pilotno se celostno urejanje načrtuje v soseski Planina.
- Planina: Območje urejanja je veliko cca 45 ha.
- Ureditveni ukrepi so predvideni na področju:
 - mirujočega prometa (problem pomanjkanja parkirišč, zaščita zelenic,...)
 - intervencijskih površin
 - javnih odprtih površin (zeleno površine, športna, otroška igrišča, urbani vrtovi, parki, trgi...)
 - prenova in razvoj socialnih vsebin
 - javnega prometa (ureditev postajališč, boljše informiranje...)
 - kolesarskega prometa (ureditev postajališč, poti)
 - prenova urbane opreme (klopi, zamrežitve odpadnih mest, ograje,...)
 - arhitektura objektov
- Okvirna investicija brez izgradnje podzemnih garaž je cca 7.500.000,00 EURO, v strategiji upoštevana 1. faza 2.250.000 EUR

Strateški projekt 5.3.: Nove storitve aktivnega in zdravega staranja ter oskrbe starejših

Izvedba:
2014-2023

Stanje Maj 2014 :
V PRIPRAVI

Tip:
Regionalni
Urbani razvoj

Vrednost:

Območje:
Mesto

Danes

Z demografskimi spremembami narašča število starejših tudi v MO Kranj. Potrebe starejših se z novimi prihajajočimi generacijami spreminjajo, zato mora temu slediti tudi ponudba raznovrstnih storitev na različnih področjih življenja,

S podaljševanjem življenske dobe se povečuje tudi obseg starejših, ki so za opravljanje osnovnih življenjskih opravil odvisni od pomoči druge osebe. V skladu sodobnimi koncepti kakovostnega staranja in oskrbe starejših se poskuša starejše osebe čim dlje zadržati v svojem domačem okolju. Na območju MOK je vzpostavljena mreža oskrbe na domu, ob tem pa je smiselno razvijati tudi nove načine oskrbe, še zlasti pomoči in oskrbe na daljavo.

Jutri

Cilji:

- Omogošiti starejšim občanom MOK zdravo, aktivno in samostojno življenje
- Omogočanje novih priložnosti za razvoj strotiev v podporo aktivnemu staranju in oskrbi starejših

Spodbujanje iniciativ in projektov, ki krepijo:

- Nove storitve na daljavo
- Prostovoljstvo, prenos znanj in vključevanje starejših v lokalne iniciative
- Vseživljensko učenje
- Prehrana in lokalna samooskrba
- Pogoji za gibanje in fizično aktivnost starejših
- Uporaba in uvajanje novih tehnologij z podporo starejšim
- Dostop do zdravstvenih in socialnih storitev
- Medgeneracijsko sodelovanje

Ukrep 5.1: Boljša dostopnost zdravstvenih storitev in krepitev zdravja

Investicije: Zdravstvo na primarni ravni zdravstvene in lekarniške dejavnosti v MOK se srečuje s pomanjkanjem prostora za izvajanje omenjenih dejavnosti, zato so investicije v naslednjih letih vsekakor potrebne. Investicijski del ukrepa vključuje izgradnjo novega poslovno zdravstvenega centra ter energetske sanacije zdravstvenega doma in zobozdravstvene ambulante.

Poslovno zdravstveni center skupaj s Potniškim središčem bo na novo oblikoval danes neurejeno območje mesta na Zlatem polju. Gre za lokacijo v neposredni bližini že obstoječega zdravstvenega centra. Z njim se bo prebivalcem nudilo koriščenje zdravstvenih storitev na enem mestu. Hkrati se bo poskrbelo tudi za vso potrebno infrastrukturo in parkirišča. Sredstva bodo v večji meri zagotovljena tudi s strani zasebnih investitorjev in države.

Program: Drug del ukrepa je namenjen zagotavljanju in dostopnosti zdravstvenih storitev za občane v okviru javne zdravstvene mreže in koncesijske politike. Na primarni ravni si bomo prizadevali za večjo dostopnost in pestro ponudbo zdravstvenih storitev ter za uravnoteženo prepletanje privatnega in javnega zdravstva. Na sekundarni in terciarni ravni je interes Kranja kot regijskega središča zadržati obstoječe bolnišnice (BGP Kranj in KOPA Golnik) in enote dveh novoustanovljenih zavodov na področju javnega zdravja¹⁷ ter jim omogočiti nadaljnji razvoj in rast. Okrog njih je smiselno podpirati oblikovanje vzporednih dejavnosti (npr. diagnostični center, zdravstveni turizem, RR enote, negovalna bolnišnica, oddelek za gerontologijo pri Bolnišnici Golnik,...). S promocijo zdravja preko osveščanja prebivalcev in z zmanjševanjem števila ljudi z nezdravim življenjskim slogom pa bomo dosegali boljše zdravje, ki je za večino ljudi najvišja vrednota v življenju. Dolgoročni razvoj je namreč mogoče doseči le z zdravo populacijo. **V prostorskem načrtovanju se prouči možnost »rezervacije prostora«** za namene širjenja bolnišnične dejavnosti oz. regijske bolnišnice na območju mestne občine Kranj.

Organizacija: Področje zdravstva je občutljivo, a za občane pomembno področje. MOK mora povečati svojo vlogo povezovalca med vsemi zavodi (zdravstvo, sociala, starejši, bolnišnice,..) zaradi hitrejšega reševanja težav, odpravljanja ozkih grl in birokratskih ovir, okrepiti pa mora tudi nadzor nad kakovostjo in načinom izvajanja podeljenih koncesij. Po drugi strani je potrebno okrepiti zavest občanov in okolja, da zdravje ni več domena zdravstva, pač pa je zanj odgovoren vsak posameznik ter tudi vsi sektorji v družbi.

Programi in strateški projekti:

- 5.1.1. Zdravstveno–poslovni center Kranj (*glej opis strateškega projekta*) (74)
 - Zdravstveno - poslovni center Kranj (74a)
 - Energetska sanacija zdravstvenega doma (74b)
 - Energetska sanacija zobne ambulante (74c)
- 5.1.2. Mreža javne zdravstvene službe in koncesijska politika (75)
- 5.1.3. Podpora programom in razvoju sekundarne in terciarne zdravstvene mreže (76)
- 5.1.4. Javno zdravje (77)

Ukrep 5.2: Boljša dostopnost oskrbe starejših

Investicije/Program: Z daljšanjem življenjske dobe starostnikov se veča tudi potreba po raznovrstni oskrbi in namestitvi za stare. Namen ukrepa je zmanjšati čakalne vrste za domsko oskrbo s podporo:

- enotnega informacijskega središča za starejše;
- eventuelni širitvi gradnje domskih zmogljivosti in varovanih stanovanj (na več lokacijah, manjši objekti) – v kolikor bo potrebno po izgradnji načrtovanih domskih kapacitev v sosednjih občinah.
- uvajanju različnih programov in storitev varstva starejših na domu, kot je pomoč na domu, v drugi družini ali v drugi organizirani obliki. S tem bodo starejši dalj časa ostali v svojem domačem okolju, hkrati pa se bo zmanjšal tudi pritisk za sprejem v zavodsko oskrbo;
- (do)plačilo oskrbe v domovih za ostarele, posebnih socialnih zavodih, stanovanjskih skupinah, zavetiščih za brezdomce, za občane, ki nimajo dovolj lastnih sredstev,
- povezovanja starejše in mlajše populacije s programi medgeneracijskega središča

¹⁷ Januarja 2014 sta pričela delovati dva novoustanovljena zavoda: Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) in Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH), ki sta pravna naslednika vseh obstoječih območnih zavodov za zdravstveno varstvo in Inštituta za varovanje zdravja. Vse dejavnosti in laboratorij Zavoda za zdravstveno varstvo Kranj ostajajo na isti lokaciji, z istim osebjem, enakimi dovoljenji, pooblastili in obsegom dela, in sicer kot Območna enota NIJZ Kranj in Lokacija Kranj NLZOH.

Organizacija: Izvedba programov, s katerimi bomo izboljšali dostopnost oskrbe starejših, zahteva usposobljene izvajalce programov, tako institucionalne kot posameznike in civilno družbo, po drugi strani pa privabitev zasebnih investitorjev ter dobro medsebojno sodelovanje vseh vpletenih. Po drugi strani bo MOK spodbujala javne in civilne organizacije k razvoju novih alternativnih storitev oskrbe starejših na domu in na daljavo.

Programi in strateški projekti:

5.2.1. Nove, krajevno razpršene in vsebinsko dopolnjene domske zmogljivosti (V kolikor bo to glede na nove trende in po izgradnji načrtovanih domskih kapacitev v sosednjih občinah še potrebno) (78)

5.2.2. Razvoj novih in preoblikovanje obstoječih socialnih in zdravstvenih programov in skupnostnih storitev skrbi za starejše (79)

Ukrep 5.3: Skrb za osebe s posebnimi potrebami in osebe s težavami v duševnem zdravju ter invalide

Investicije/program: V MOK se srečujemo z ranljivimi skupinami občanov. Vzroki za njihovo ranljivost so zelo različni, pogosto pa so povezani s povsem osebnimi stanji posameznika, kot so njegova materialna ogroženost, zdravstveno stanje, starost, invalidnost, srečevanje z nasiljem, raznimi odvisnostmi in podobno. Ukrep zato vključuje zagotovitev prostorskih pogojev (kot so zavetišče za brezdomce, razdelilnice hrane, dnevni center za mlade, center za odvisnosti in stanovanjske skupine centra za odvisnosti, varni prostori za žrtve nasilja), podporo programom in storitvam, ki nudijo poglobljeno obravnavo in možnost za krepitev zdravih socialnih stikov v socialni mreži. Za izvedbo programov pa bodo potrebna sredstva tako občine kot države in donatorjev.

Organizacija: Izvedba programov, s katerimi bomo izboljšali skrb za ranljive skupine občanov, zahteva usposobljene izvajalce programov, pridobitev donatorskih sredstev ter dobro sodelovanje vseh vpletenih.

Programi in strateški projekti:

5.3.1. Programi za socialno ogrožene in odvisnike (80)

- Zavetišče za brezdomce, ljudska kuhinja, Center za odvisnosti in stanovanjska skupina: (80a)
- Dnevni center za mlade / Odprtje dislocirane enota Škrlovca na območju Planine (80b)
- Regijski reintegracijski center (80c)
- Razvoj socialnih programov (80d)

5.3.2. Dom za osebe s posebnimi potrebami in osebe s težavami v duševnem zdravju (81)

- Zagotovitev in ureditev objekta za stanovanjsko skupino za osebe s posebnimi potrebami (81a)
- Bivalna skupnost za osebe s težavami v duševnem zdravju (81b)
- Ureditev dostopnosti javnih stavb za gibalno ovirane osebe (81c)

5.3.3. Ogrožene matere in žrtve nasilja (82)

- Varna hiša Gorenjske in njena stanovanjska enota v povezavi z Materinskim domom Gorenjske (82a)
- Vzpostavitev in delovanje varnih točk v mestu (82b)

Ukrep 5.4. Dostopna stanovanja in prijazne stanovanjske soseske

Investicije/program: Ukrep teži k uresničevanju dveh ciljev: da Kranj postane atraktivno mesto za mlade in da ponudi urejeno, varno, mirno, dostopno in socialno stabilno bivalno okolje za vse socialne in starostne skupine, še posebej v obstoječih soseskah. Za uresničevanje teh dveh ciljev bo MOK vodila ustrezno stanovanjsko in prostorsko politiko. Vzporedno bo MOK spodbujala povečanje zemljišč za individualno gradnjo in se prvič tudi načrtno lotila prenove obstoječih stanovanjskih sosesk. Pilotno območje celostne revitalizacije bo urbana soseska Planina.

Organizacija: Pri novogradnji stanovanj bo ključno vlogo odigral zasebni sektor. Več sodelovanja med KS, stanovanjskimi skupnostmi, upravljavci večstanovanjskih zgradb in upravljavci javnih površin bo terjala prenova obstoječih sosesk, zato bo to dolgoročen proces.

Programi in strateški projekti:

- 5.4.1. Stanovanja za socialno šibke (83)
- 5.4.2. Stanovanjska politika (34)
- 5.4.3. Ustanovitev občinskega stanovanjsko – premoženjskega sklada (35)
- 5.4.4. Prenova obstoječih stanovanjskih sosesk (36)

Ukrep 5.4: Varna občina

Program: Varnost je predpogoj za zagotavljanje kakovostnih pogojev bivanja. MOK na tem področju nima širokih pristojnosti, vendar je njen cilj :

- zagotavljanje večje splošne varnosti občanov in občank ,
- dvig stopnje varnosti javnega prostora v občini,
- spodbujanje in vplivanje občanov na varnostno organiziranje, aktivno spremljanje, preprečevanje in odpravljanje različnih asocialnih pojavnosti ter
- varovanje ljudi, živali, premoženja in okolja pred požarom, eksplozijo in drugimi nesrečami
- skrbeti za stalno usposabljanje, vzpostavitev sodobnega nadzornega in informacijskega sistema obveščanja ter zagotavljanje ustrezne opremljenosti službe za zaščito in reševanje
- skrb za razvijanje, uveljavljanje in zagotavljanje ustreznih navodil in predpisov.

Za zagotovitev ciljev je potrebno ustrezno načrtovanje in upoštevanje preventivnih ukrepov varstva pred nesrečami, odkrivanje, obveščanje, omejitev širjenja ter učinkovito ukrepanje ob nesrečah. Ukrepi varstva pred požarom in drugimi nesrečami morajo biti načrtovani in izvedeni tako, da v največji možni meri preprečijo nastanek nesreče oziroma, da ob nesreči omejijo širjenje.

Posledično to pomeni izvajanje ukrepov, ki prispevajo k večji varnosti, osveščenosti, medsebojni povezanosti ter pomoči na različnih področjih kriminalitete in drugih odklonskih pojavih, pri javnem redu in miru, varnosti v cestnem prometu in na drugih področjih, ki neposredno ali posredno vplivajo na varnost občanov.

Za večjo varnost občanov in samega premoženja MOK je potrebno financiranje programa Službe za zaščito in reševanje, ki vključuje usposabljanje in redno opremljanje Štaba Civilne zaščite MOK, prostovoljnih gasilskih društev, Javnega zavoda Gasilsko reševalne službe ter enote za zaščito in reševanje pri Mestnem štabu Civilne zaščite MOK. Področje dela civilne zaščite, Gasilsko reševalne službe Kranj in Gasilske zveze Kranj obsega organiziranje, načrtovanje, izvajanje, nadzor ter financiranje dejavnosti in ukrepov varstva pred požarom in drugimi nesrečami.

Potrebno je upoštevati tudi potresno varnost objektov, zlasti tistih v javni uporabi (zdravstveni domovi, zavodi – vrtci in šole), ki so bili zgrajeni pred uvedbo predpisov o protipotresni varnosti stavb, predstavljajo potencialno nevarnost za veliko število občanov, zato je tovrstne zgradbe treba sukcesivno prenavljati.

Organizacija: Aktivnosti varnosti, preventive in reševanja problematike bodo potekale v okviru sosveta za varnost MOK s sodelovanjem vseh organov in posameznikov, ki lahko prispevajo k izboljšanju varnostnih razmer. MOK izdelava Občinski program varnosti.

Programi in strateški projekti:

- 5.4.1. Delujoč sistem javne varnosti (84)
- 5.4.2. Program službe za zaščito in reševanje: Civilna zaščita in gasilska dejavnost (85)
- 5.4.3. Občinski program varnosti (OPV) (86)

5.7. Prednostna usmeritev 6: Kranj – mesto športa

Gibanje je eden od šestih stebrov zdravja (poleg prehrane, pijače, počitka, nege telesa, psihosocialnega okolja), zato bomo v Mestni občini Kranj poskrbeli, da bomo kakovostno gibanje omogočili vsem zainteresiranim, prednostno pa otrokom, mladini, delovno aktivnim, starejšim in osebam s posebnimi potrebami.

Z večji izborom športnih programov otrok, z boljšo ponudbo in učinkovitejšo rabo športnih objektov in naravnih danosti (reki, jezero, hribi) za množično rekreacijo bomo prispevati k večji gibalni aktivnosti in krepitvi zdravja občanov. To je tudi osnova za bazo, iz katere črpa vrhunski šport. Kranj se tradicionalno pojavlja na športnem zemljevidu s športnimi panogami, ki so dale vrhunske športnike (kolesarstvo, plavanje, atletika, smučarski skoki, alpinizem, košarka, vaterpolo, nogomet). Po številu kategoriziranih športnikov na 1000 prebivalcev je Kranj leta 2014 tretjem mestu v Sloveniji in to mesto bomo zadržali, a predvsem s ponudbo kakovostnih objektov in z več zasebnimi sredstvi za izvajanje dejavnosti vrhunškega športa. Javna sredstva se v večji meri namenjajo osnovnim programom - športni vzgoji in športu mladih ter rekreaciji za vse generacije. Šport in rekreacija naj povežeta družine, različna socialna okolja, zdravstvo, izobraževanje in turizem.

Osrednja strateška naložba bo usmerjena v razvoj regijskega športno–vadbenega rekreacijskega središča - Športnega centra Kranj.

CILJI	Kazalnik	Stanje 2008	2013	2018	2023	Ukrep
■ Dvig motoričnih sposobnosti otrok v prvi triadi v OŠ (atletika, plavanje, gimnastika, akrobatika) za vse otroke	delež otrok (%), vključenih v program »osnovne motorike« Vir: Zavod za šport	50	100 Plan: 80	100	100	Ukrep 6.2. Šport otrok in mladine
■ Povečati delež prebivalcev MOK, ki so vključeni v redno športno rekreativno vadbo	delež prebivalcev MOK (%) vključenih v redno športno rekreativno vadbo Vir: Poročilo vsakoletnega razpisa MOK	30	Doseženo: 30% evidnega za 2 leti Plan: 60	80	90	Ukrep 6.3 : Rekreacija – krepitev zdravja vseh občanov
■ Razvoj Športnega centra Kranj v osrednje regijsko športno –vadbena – rekreacijsko središče	število obiskovalcev ŠC Kranj/ leto, pokrite površine športne infrastrukture v MOK v m2/ prebivalca povečati za 15% (Vir: MŠŠ)	270.000 27.815 m2 0, 54 m2/ prebivalca	270.000 Plan: 300.000 Tribuna Hribček 1.200 m2	300.000 32.500 m2 0,60 m2/ prebivalca	500.000	Ukrep 6.1. Sodobni prostorski pogoji za rekreacijo, šport mladih in vrhunski šport
■ Načrtna obnova in dokončanje obstoječih športnih objektov v MOK	število obnovljenih oz. dokončanih objektov		4 (Hribček, obnova in nadgradnja vseh bazenov) Plan: 0	5	5	Ukrep 6.5. Upravljanje športa in rekreacije v MOK
■ Urejati manjše atraktivne športne objekte in zelene površine, športne parke oz. igrišča za otroke v območjih z večjo gostoto poselitve po vseh območjih KS – vsaj 1/leto	število novo urejenih manjših atraktivnih športnih površin za otroke in mladino		1 (malo nogometno igrišče z umetno travo) + 26 otroških igrišč Plan: 5	5	5	

Strateški projekt 6.1.:

Izvedba: 2015-2020

Ocenjena vrednost investicije: 6 mio € (RVŠVC)

Športni center Kranj**Danes**

Jedro športne ponudbe je v Športnem centru Kranj (v nadaljevanju ŠC Kranj), na 9,7 ha velikem območju na severnem delu Kranja, med reko Kokro in bodočo lokacijo kranjske severne obvoznice. V Športnem centru Kranj je že zgrajenih 8 športnih objektov, in sicer pokriti olimpijski bazen, letno kopališče, atletski stadion, nogometni stadion, teniški center, manjša športna igrišča, balinišče in otroško športno igrišče s skupnimi površinami 42.905 m², od česar je 90% odprtih površin. Komplex Športni center Kranj je v letu 20087 beležil prek 270.000 obiskovalcev. Celotno območje je pod enim upravljavcem, Zavodom za šport Kranj, katerega ustanovitelj je Mestna občina Kranj. Mestna občina Kranj je tudi lastnik zemljišč in vseh objektov.

Jutri

Da bi športni center Kranj lahko izkoristil obstoječi potencial, razvil celovito športno –rekreativno – turistično ponudbo ter pozicioniral Kranj kot športno destinacijo, Športni center Kranj pa kot središče državnega pomena, ta prostor nujno potrebuje načrten pristop k prostorskemu urejanju, upravljanju in trženju. Obstoječe objekte je potrebno v največji možni meri prilagoditi rekreaciji, potrebujemo več pokritih športnih površin ter spremljajoče turistično – medicinsko – storitvene programe:

- regijsko večnamensko športno-vadbno dvorano
- tribuna Hribček z nadzidavo nadstreška
- hotel športno–medicinski center, fitness center specializirano gostinsko in trgovsko ponudbo (možnost za zasebne vlagatelje)
- prometno in hortikulturno urejanje območja in ga odpreti kot park športa
- centralno teniško igrišče
- sanacija pokritega olimpijskega bazena, OVE, projekt REAAL - zaključeno

Cilji do 2023:

- zaključiti urejanje Športnega centra Kranj
- privabiti v Športni center Kranj več kot 500.000 obiskovalcev/leto
- vsako leto gostiti najmanj 5 odmevnih in prepoznavnih mednarodnih prireditev večjega obsega.

ŠC danes (Foto: Zavod za šport Kranj)

Idejna zasnova večnamenske dvorane (Vir: COM-ARH , 2008)

Ukrep 6.1: Sodobni prostorski pogoji za rekreacijo, šport mladih in vrhunski šport

Investicije: Sodobna, urejena in dostopna javna športna infrastruktura, tako v pokritih objektih kakor tudi v odprtih, še zlasti zelene površine, je sestavni del kakovosti bivanja, ki jo MOK zagotavlja svojim občanom. Urejanje javnih športno–rekreacijskih objektov bo v skladu s to strategijo prednostno usmerjeno v zagotavljanje prostorskih pogojev za rekreacijo občanov in šport mladih. V skladu z Nacionalnim programom športa¹⁸ bomo zagotavljali možnosti za ukvarjanje s športom mladih, rekreacijo ter vrhunskim športom. S prepletanjem javnega in zasebnega kapitala bomo v objektih, kjer bo to smiselno, dvignili ponudbo storitev. Posebna skrb se nameni čim večji energetske, okoljske in obratovalni učinkovitosti športnih objektov ter njihovi dostopnosti za invalide in otroke. Ukrep vključuje naložbe v modernejšo, večnamensko športne objekte, ki zagotavljajo uporabo tako otrokom, rekreativcem kot vrhunskim športnikom, in sicer:

- nadgradnjo osrednjega športno-rekreacijskega območja, t.j. Športnega centra Kranj (strateški projekt),
- v obnovo obstoječih javnih športnih objektov (na osnovi predhodno izdelane analize stanja in operativnega programa obnove javne športne infrastrukture),
- novogradnje manjših in atraktivnih športnih objektov, predvsem v podporo razvoju športne aktivnosti otrok in mladine.

Organizacija: Izvedba naložb zahteva usposobljen tim strokovnjakov MOK in tesno sodelovanje z uporabniki in športno stroko. Posebna pozornost se posveča pravočasni, kakovostni pripravi projektne in investicijske dokumentacije, urejanju pravno-lastniških odnosov ter upravljanju objektov.

Programi in strateški projekti:

- 6.1.1. Razvoj Športnega centra Kranj v osrednje regijsko športno –vadbno – rekreacijsko središče (87)
 - RVŠVC regijski večnamenski športno vadbeni center (87a)
 - Tribuna Hribček in nadzidava nadstrška (87b)
 - Centralno teniško igrišče (87c)
 - Športni hotel s spremljajočo trgovsko storitveno ponudbo (87d)
 - Prometno hortikultura ureditev, vključno s parkirišči (del projekta Zelena mobilnost) (87e)
- 6.1.2. Sistematična prenova in posodabljanje obstoječe javne športne infrastrukture za sodobne potrebe rekreacijske vadbe in športa (88)
- 6.1.3. Izgradnja manjših atraktivnih športnih objektov za otroke in mladino po KS in zgoščenih stanovanjskih naseljih (89)

Ukrep 6.2: Šport otrok in mladine

Program: Za skladen bio-psiho-socialni razvoj je kakovostno vodena športna vzgoja bistvenega pomena. Športna vzgoja pozitivno prispeva k oblikovanju otrokovih vedenjskih in osebnostnih vrednot. Namen ukrepa je **zagotoviti kakovostno športno vadbo vsakega otroka v MOK** na dva načina: uvedba programa usmerjene športne vadbe otrok v prvi triadi OŠ in športa za prosti čas.

Športna vzgoja v prvih treh razredih osnovne šole sovпада z obdobjem otrokovega odraščanja, kjer je vpliv gibalnih aktivnosti največji. Predlagamo uvedbo posebnega programa osnovne motorične vadbe bazičnih disciplin (atletika, plavanje, gimnastika, akrobatika) za vse otroke v prvih treh razredih OŠ. Za izvedbo programa je potrebno k uram športne vzgoje vključiti sodelovanje športnega pedagoga, s čimer zagotovimo večjo kakovost učnega procesa. Vadba v skupini z več kot 15 otroki je za to starostno skupino mnogo učinkovitejša s dvema učiteljema. Kakovostna, pestra in strokovna vadba bo tako zagotovljena celi populaciji otrok prvih treh razredov in ne le tistim, ki si vadbo lahko privoščijo v klubih in športnih društvih. Povečalo se bo število sodelujočih otrok v programih Zlati sonček (nekateri šole ga ne izvajajo), dvignila se bo raven motoričnih sposobnosti otrok in hkrati s tem povečal pozitiven vpliv na zdravstveni status otrok (pravilna drža,

¹⁸ V času novelacije je v obravnavi nov Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014 – 2023.

telesna teža, ploska stopala...). MOK v sodelovanju s Fundacijo za šport že sedaj zagotavlja financiranje različnih športnih programov za otroke (Gibi gib, Veseli dan,...), vendar je k ponudbi športnih aktivnosti za prosti čas otrok potrebo pristopiti načrtneje. Večjo vlogo pri usklajevanju in razvoju ponudbe za otroke in mladino je potrebno dati Zavodu za šport Kranj.

Organizacija: S kakovostno zastavljenim pristopom bi lahko v sodelovanju z ravnatelji, uradom za družbene dejavnosti, Fakulteto za šport, klubi in društvi, ministrstvom za šport in zavodom za zaposlovanje razvili kakovosten program in našli možnosti in oblike financiranja.

Programi in strateški projekti:

- 6.2.1. Program osnovne športne vadbe otrok v prvi triadi OŠ (90)
- 6.2.2. Šport za prosti čas otrok in mladine (91)

Ukrep 6.3: Rekreativna – krepitev zdravja vseh občanov

Program: Namen ukrepa je vsakemu občanu zagotoviti možnost rekreacije, krepitev zdravja in dostopnost ponudbe rekreacije in javne športne infrastrukture. Ukrep vključuje: informiranje o celoviti ponudbi rekreacije in športnih objektov v MOK (vse na enem mestu, kartica s popusti ...) ter podporo promociji športa, gibanja in zdravega načina življenja. Posebna pozornost se nameni rekreaciji starejših občanov in promociji športa v naravi.

Organizacija: Večjo vlogo na tem področju bo prevzemal Zavod za šport Kranj v sodelovanju s civilno družbo in Območno enoto Nacionalnega inštituta za javno zdravje Kranj.

Programi in strateški projekti:

- 6.3.1. Informiranje o ponudbi rekreacije in športnih objektov v MOK (vse na enem mestu) (92)
- 6.3.2. Promocija športa, gibanja in zdravega načina življenja s poudarkom na posebnih ciljnih skupinah (93)

Ukrep 6.4: Upravljanje športa in rekreacije v MOK

Program: Tako športna infrastruktura kakor tudi njen programski del morata biti profesionalno in učinkovito vodena in upravljana. Na tem področju bo potrebno v naslednjih letih narediti izboljšave pri:

- upravljanju in trženju javnih športnih objektov, kjer se pričakuje racionalnejša raba in priprava prenove pravil uporabe (in jih nameniti vsem zainteresiranim uporabnikom po vnaprej določeni prioriteti, prednostni usmeritvi rabe objektov za rekreacijo otrok in mladine);
- učinkovitim in k rezultatom in ciljem te strategije prilagojenem financiranju programov športa v MOK,
- racionalizaciji delovanja in nadgradnji dejavnosti Zavoda za šport Kranj.

Organizacija: nadgradnja dejavnosti Zavoda za šport Kranj

Programi in strateški projekti:

- 6.4.1. Upravljanje in trženje športnih objektov (94)
- 9.4.2. Evalvacija in nadgradnja programa športa (95)
- 6.4.2. Zavod za šport – racionalizacija in nadgradnja dejavnosti (96)

6. Finančni okvir

Za potrebe novelacije razvojnega programa ocenjujemo letni razvojni potencial proračuna MOK v povprečju **5 mio EUR letno**.

Ocena finančnega potenciala proračuna MOK za obdobje 2014 – 2023 je izdelana na osnovi realizacije proračuna v obdobju januar – april 2014 in naslednjih predpostavk Urada za finance MO Kranj:

- **Ocene prihodkov:**

- dohodnina v naslednjih letih bo enaka vrednosti v l. 2014
- NUSZ bo od l. 2015 naprej realiziran v višini 6 mio €, davek na nepremičnine prihodka ne bo zmanjšal,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda bo na letnem nivoju realizirana v višini 600 tisoč €, prihodka iz naslova Okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov ne bo,
- prihodek iz naslova najemnine za infrastrukturo, ki jo ima v najemu Komunala Kranj bo v vseh letih realiziran v višini 2.491 tisoč €, ostale najemnine bodo realizirane na nivoju ocene realizacije za l. 2014,
- komunalni prispevek: v l. 2016 in 2017 bo iz naslova novozgrajene komunalne infrastrukture realizirano vsako leto za 1 mio € dodatnega komunalnega prispevka; sicer bo od l. 2014 dalje letna realizacija 380 tisoč €
- kapitalski prihodka – prodaja nepremičnin: realizacija bo letno v višini 300 tisoč €, v l. 2014 pa 1,1 mio €
- Transferni prihodka za investicije iz EU in državnega proračuna niso vračunani
- Transferni prihodka od drugih občin: vsako leto skupaj predvidevamo za 376.715 € prihodka
- **Zadolževanje**
 - o V l. 2014 3 krediti v skupni višini 8 mio € za komunalno infrastrukturo in projekte NRP
 - Prva dva kredita naj bi bila po obrestni meri o=3mesečni EURIBOR+1,5%
 - Tretji kredit o=3mesečni EURIBOR+3%
 - V izračunih je upoštevana vrednost 3 mesečnega EURIBOR = 0,345%
 - o V l. 2015 kredit v višini 8 mio €
 - Črpanje je predvideno v juniju 2015
 - o=6mesečni EURIBOR+2,8%
 - vrednost upoštevana v izračunu 6mesečni EURIBOR=0,6%
 - o v l. 2016 kredit v višini 4 mio €
 - Črpanje je predvideno v juniju 2016
 - o=3mesečni EURIBOR+1,7%
 - vrednost upoštevana v izračunu 3mesečni EURIBOR=0,4%

- **Ocene odhodkov tekoče porabe**

- o Za l. 2014 je ocena enaka veljavnemu planu; sprememba je le v oceni plačila obresti za kredit in črtan je predviden odhodek za plačilo davka na nepremičnine
- o Ocena odhodkov tekoče porabe v obdobju 2015-2024: enaka veljavnemu planu za l. 2014, spremenjena je le ocena odhodkov za plačilo obresti po dolgoročnih kreditih (glej pod naslov zadolževanje) in za plačilo glavnice kreditov

Tabela 7 Predhodna projekcija razvojnega potenciala proračuna MOK za povprečno proračunsko leto

Posplošena projekcija za povprečno leto (pr. 2017)	Vrednost v EUR
Prihodki	43.500.000,00
Zadolževanje	1.200.000,00
Skupaj prihodki	44.700.000,00
Tekoča poraba	35.000.000,00
Odplačila dolgov	2.000.000,00
Redne investicije	2.800.000,00
Skupaj odhodki brez strateških naložb	39.800.000,00
Ostane za razvoj / leto	4.900.000,00
Optimistični scenarij	
Dodatno sofinanciranje iz drugih virov + 70%	3.430.000,00
Skupaj razvojna sredstva / leto	8.330.000,00
Skupaj max vrednost razvojnih projektov za 10 let	83.300.000,00
Realen scenarij	
Dodatno sofinanciranje iz drugih virov + 35%	1.715.000,00
Skupaj razvojna sredstva / leto	6.615.000,00
Skupaj max vrednost razvojnih projektov za 10 let	66.150.000,00

Tabela 8 Indikativni finančni okvir strategije za obdobje 2014 - 2023

Št.	Ukrep/Program/Projekt	2014 - 2023			
		Nova vrednost skupaj v EUR	Proračun MOK	EU ali RS	Drugi viri
PU 1: SKRBIMO ZA OKOLJE		134.771.599	65.951.286	58.074.008	10.746.305
1.1.: OKOLJSKA INFRASTRUKTURA		79.171.599	33.151.286	42.654.008	3.366.305
1.2.: TRAJNOSTNA RABA NARAVNIH VIROV IN SPREMLJANJE STANJA OKOLJA		2.000.000	995.000	525.000	480.000
1.3. ENERGETSKO UČINKOVITA OBČINA		4.500.000	2.050.000	2.050.000	400.000
Ukrep 1.4.: PROMETNA DOSTOPNOST IN TRAJNOSTNA MOBILNOST		47.150.000	28.500.000	12.150.000	6.500.000
Ukrep 1.5.: ZELEN KRANJ		1.950.000	1.255.000	695.000	0
PU 2: PAMETNO MESTO		10.675.000	7.918.000	2.187.000	570.000
2.1. KRANJ - SVEŽA, KONKURENČNA IN ATRAKTIVNA POSLOVNA LOKACIJA		2.200.000	1.000.000	700.000	500.000
2.2.: SMART KRANJ		1.025.000	600.000	355.000	70.000
2.3. SPODBUJANJE PODJETNIŠTVA, INOVATIVNOSTI IN USTVARJANJA NOVIH DELOVNIH MEST		7.450.000	6.318.000	1.132.000	0
PU 3: KRANJ - SREDIŠČE ZNANJA		23.264.000	9.899.000	6.860.000	6.505.000

Št.	Ukrep/Program/Projekt	2014 - 2023			
		Nova vrednost skupaj v EUR	Proračun MOK	EU ali RS	Drugi viri
3.1.:	KAKOVOSTNO, UČINKOVITO, FLEKSIBILNO IN DOSTOPNO PREDŠOLSKO VARSTVO IN OSNOVNOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE	22.650.000	9.645.000	6.500.000	6.505.000
3.2.:	TRAJNO ZAGOTAVLJANJE USPOSBOLJENIH KADROV IZ MREŽE VISOKIH, VIŠJIH IN SREDNJIH ŠOL ZA PODPORO GOSPODARSKEMU RAZVOJU REGIJE	614.000	254.000	360.000	0
3.3.:	VSEŽIVLJENJSKO UČENJE	0	0	0	0

PU 4: ODPRTO MESTO	8.542.600	5.072.300	2.839.000	631.300
4.1.: "KRANJ: OBJEKTI Z VSEBINO"	4.870.000	3.098.000	1.264.000	508.000
4.2.: "STARI KRANJ - DOSTOPEN IN UREJEN"	900.000	270.000	540.000	90.000
4.3.: "STARI KRANJ" - UPRAVLJANJE, MARKETING IN SPODBUJANJE ZASEBNE POBUDE V STAREM KRANJU	1.350.000	920.000	430.000	0
4.4.: MO KRANJ KOT TURISTIČNA DESTINACIJA	974.000	525.700	415.000	33.300
4.5. RAZVOJ TURIZMA NA PODEŽELJU "ETNO - EKO -	448.600	258.600	190.000	0
4.6.: POVEČANJE UČINKOVITOSTI JAVNEGA SEKTORJA NA PODROČJU KULTURE	0	0	0	0
4.7.: DVIG KAKOVOSTI KULTURNE PONUDBE	0	0	0	0

PU 5: KRANJ - SKUPNOST ZADOVOLJNIH IN ZDRAVIH LJUDI	9.332.311	5.207.924	3.004.387	1.120.000
Ukrep 5.1.: BOLJŠA DOSTOPNOST ZDRAVSTVENIH STORITEV	872.311	228.924	523.387	120.000
Ukrep 5.2. BOLJŠA DOSTOPNOST OSKRBE IN VARSTVA STAREJŠIH	3.000.000	1.600.000	400.000	1.000.000
Ukrep 5.3. BOLJŠA SKRB ZA RANLJIVE SKUPINE	970.000	239.000	731.000	0
Ukrep 2.6. DOSTOPNA STANOVANJA IN PRIJAZNE STANOVANJSKE SOSESKE	2.250.000	900.000	1.350.000	0
Ukrep 5.4. VARNA OBČINA	2.240.000	2.240.000	0	0

PU 6: KRANJ - MESTO ŠPORTA	8.655.000	5.068.000	587.000	3.000.000
Ukrep 6.1. SODOBNI PROSTORSKI POGOJI ZA REKREACIJO, ŠPORT MLADIH IN VRHUNSKI ŠPORT	8.585.000	5.057.500	527.500	3.000.000
Ukrep 6.2. ŠPORT OTROK IN MLADINE	0	0	0	0
Ukrep 6.3. REKREACIJA - KREPITEV ZDRAVJA VSEH OBČANOV	70.000	10.500	59.500	0
Ukrep 6.4. UPRAVLJANJE ŠPORTA IN REKREACIJE V MOK	0	0	0	0

Št.	Ukrep/Program/Projekt	2014 - 2023			
		Nova vrednost skupaj v EUR	Proračun MOK	EU ali RS	Drugi viri
			0	0	0
SKUPAJ		195.240.510	99.116.510	73.551.394	22.572.605
SKUPAJ BREZ GORKI IN BAŠELJ		163.929.895	96.313.582	44.933.088	22.683.226

SKUPAJ 1	136.805.910	58.688.910	68.102.394	10.014.605
SKUPAJ 2	49.884.600	39.207.600	4.619.000	6.058.000
SKUPAJ 3	4.550.000	1.220.000	830.000	2.500.000
SKUPAJ 4	4.000.000	0	0	4.000.000

Tabela 9 Finančna projekcija 15 strateških projektov (delovno gradivo)

Strateški projekt		Ocenjena vrednost	%	EU in drugi viri	Lastni viri
	P1: SKRBIMO ZA OKOLJE	42.519.600		14.000.000	28.519.600
1	Okoljska infrastruktura: vodooskrba, kanalizacije Br Mlaka, ČN Trboje desni breg, podeželje	22.419.600	0%	0	22.419.600
2	Zelena mobilnost: sistem kolesarskih, peš poti, javnega prometa	5.600.000	50%	2.800.000	2.800.000
3	Potniško središče - javni del (DUO)	12.500.000	80%	10.000.000	2.500.000
4	DOLB	2.000.000	60%	1.200.000	800.000
	P2: PROSTOR PODJETNIH IN INOVATIVNIH	2.725.000	1	1.635.000	1.090.000
5	Posluj v Kranju: promocija, paket spodbud, pospeševalnik	1.700.000	60%	1.020.000	680.000
6	Smart Kranj - tehnološki inkubator	1.025.000	60%	615.000	410.000
	P3: SREDIŠČE ZNANJA	16.850.000		9.750.000	6.500.000
7	Visokošolsko središče	600.000	60%	360.000	240.000
8	Energetske sanacije javnih objektov : šole, vrtci, dvorane	9.550.000	60%	5.730.000	3.820.000
9	DUO Ekonomska šola- vrtec, šola O Šjenko	6.700.000	60%	4.020.000	2.680.000
	P4: ODPRTO MESTO	1.350.000		1.012.500	337.500
10	DUO mestno jedro: glasbena šola	500.000	40%	200.000	300.000
11	Tržnica (DUO)	130.000	60%	78.000	52.000
12	Mestni marketing, tur. pozicioniranje in re-branding	1.350.000	75%	1.012.500	337.500
13	Kanjon Kokre	900.000	70%	630.000	270.000
	P5: SKUPNOST ZADOVOLJNIH IN ZDRAVIH LJUDI	2.250.000		1.350.000	900.000
13	Zdravstveno poslovni center Kranj	0			
14	Nove storitve aktivnega in zdravega staranja in oskrbe starejših	800.000	75%	600.000	200.000
15	Revitalizacija stanovanjskih sosesk (Planina)	2.250.000	60%	1.350.000	900.000
	06: MESTO ŠPORTA	6.000.000		0	6.000.000
16	RVŠVC - novogradnja	6.000.000	0%	0	6.000.000
	VSE SKUPAJ	71.694.600		27.747.500	43.347.100

7. Komuniciranje

Tako vsebinsko obsežen ter zahteven projekt, kot je Strategija trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj, zahteva tudi ustrezen komunikacijski in promocijski pristop s primernimi komunikacijskimi orodji ter preko pravih komunikacijskih kanalov. Ker strategija zajema dolgoročno udejanjenje le-te, bodo dejanskemu uresničevanju sledile tudi komunikacijske dejavnosti oz. komunikacijske kampanje.

Strategija trajnostnega razvoja mesta Kranj opredeljuje tudi smer razvoja in bistvene premike s ciljem, da mesto uresniči svoje poslanstvo kot trajnostno, napredno in odprto središče Gorenjske. Med cilji je podana tudi usmeritev, da zgradimo turistično blagovno znamko Kranja. Komunikacije in promocija so del dokumenta, ki opredeljuje strategijo razvoja turizma na območju MO Kranj.

Prav tako je pomembno, da celovito in v cilje usmerjeno predstavimo in ažurno obveščamo o napredovanju posameznih investicijskih projektov. Pri investicijah, za katere so pridobljena sredstva sofinanciranja (EU, država), je komuniciranje/oveščanje obvezni del posameznega projekta. Enako bo potrebno ravnati pri investicijskih projektih v javno-zasebnem partnerstvu ali financiranih izključno s sredstvi MO Kranj.

Za izvajanje komuniciranja in promocije bo potrebno sodelovanje z Zavodom za turizem, skupino za oživljanje starega mestnega jedra, Zavodom za šport ... ter še drugimi akterji, ki so nujni pri uresničevanju Strategije na področju komuniciranja in promocije. Pri investicijskih projektih je nujno sodelovanje z zunanjimi izvajalci komuniciranja, če jih posamezen projekt predvideva.

Komunikacijski načrt za turistično blagovno znamko bo podrobno opredeljen v strategiji razvoja turizma. Izvedbeni komunikacijski načrti za investicijske projekte bodo opredeljeni v okviru le-teh

8. Organizacijski okvir za izvajanje, spremljanje in vrednotenje strategije

■ Odgovornost in organiziranost za izvajanje strategije

Župan: Za izvajanja Strategije trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj 2014–2023 je odgovoren **župan**. Za vodenje izvajanja strategije župan lahko pooblasti podžupana ali direktorja mestne uprave. Vodja izvajanja je zadolžen za tekoče spremljanje izvajanja strategije in izvedbenega načrta ter pripravo letnega poročila o izvajanju strategije za Svet mestne občine Kranj.

Strateški svet: Za spremljanje izvajanja in podajanje strateških usmeritev vezanih na izvajanje strategije, župan ohrani sedanje telo za pripravo strategije t.j. strateški svet, ki se sestane najmanj dvakrat na leto.

Operativno izvajanje: V operativno izvajanje strategije je vključena vsa občinska uprava ter ves sistem javni zavodov in služb. Operativno izvajanje projektov usmerja direktor občinske uprave.

Direktor občinske uprave po posvetovanju z županom oz. pooblaščenim vodjem izvajanja strategije za pomoč pri koordinaciji izvajanja lahko imenuje **koordinatorja izvajanja strategije**. Koordinator izvajanja strategije pomaga pri spremljanju uresničevanja ciljev (merljivih kazalnikov) strategije, poteka izvajanja projektov ter pripravi poročil o izvajanju strategije.

Za podporo izvajanju in spremljanje izvajanja strategije se uvede informacijski sistem.

■ Umeščanje projektov v NRPje in ekonomska merila za odločanje o izvedbi posameznega projekta

Strategija oz. njen izvedbeni načrt se izvaja prek sektorskih operativnih programov (podrobnejši programski načrti za določena obsežnejša področja) in DIIP oz. projektnih nalog ter umestitve posameznega projekta v vsakokratni Načrt razvojnih programov (NRP) in proračun. Za umestitev projekta v NRP je odgovoren vodja projekta oz. programa. Horizontalni ukrepi se izvajajo prek koordinacijskih projektih skupin ter »štabnih« služb MOK (urad za finance, kabinet župana, urad za prostor,...).

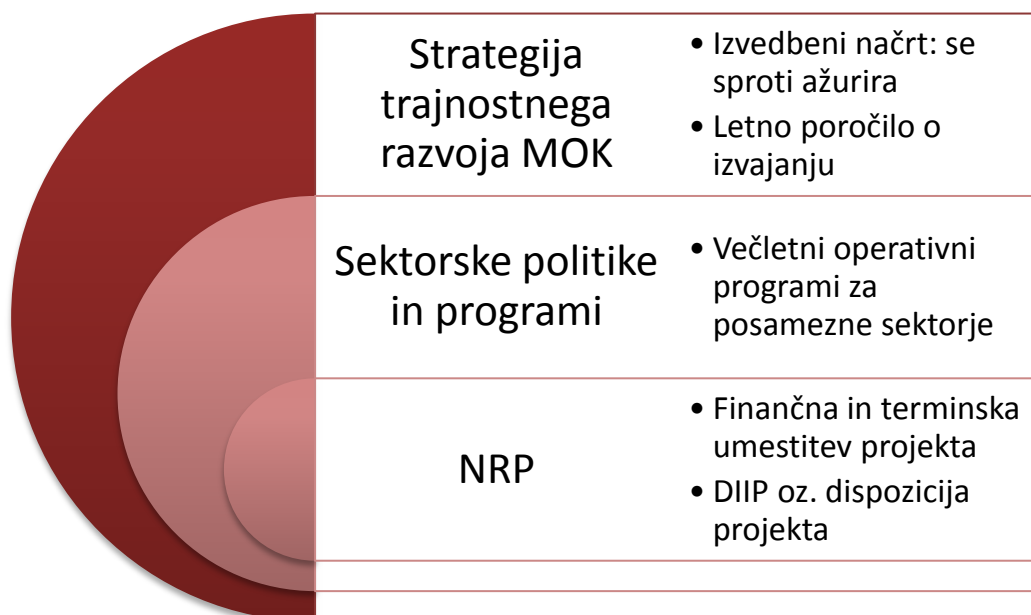
Izvedbeni del Strategije trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj 2014 – 2023 znotraj prednostnih usmeritev in ukrepov prikazuje nabor izvedbenih projektov in programov s predlogi instrumentov za njihovo izvedbo. Stopnja razvitosti in pripravljenosti posameznega projekta oziroma instrumenta je zelo različna. V skladu z načeli upravljanja javnih financ je potrebno pred vsakokratno odločitvijo za izvedbo projekta oziroma njegovo umestitvijo v Načrt razvojnih programov preveriti naslednje:

- dejansko stopnjo pripravljenosti in izvedljivosti projekta v predvidenem časovnem okviru
- vpliv projekta na doseganje razvojnih ciljev strateških in programskih dokumentov
- izvedljivost projekta (z vsebinskega, organizacijsko-kadrovskega, terminskega in finančnega vidika)
- obseg in intenzivnost tveganj pri pripravi in izvedbi projekta
- zmožnosti občinskega proračuna za izvedbo, ne le v tekočem proračunskem letu, pač pa v celotnem obdobju izvajanja posameznega projekta

Preveritev se opravi z izdelavo Dokumenta identifikacije investicijskega programa v skladu z metodologijo za investicijske projekte oz. z dispozicijo projekta in njegovimi finančnimi posledicami za uvajanje novih inštrumentov.

Vsakokratni proračun vsebuje tudi poglavje o usklajenosti predlaganega proračuna s sprejeto strategijo.

Slika 16 Hierarhija strateških dokumentov MOK

■ Usklajenost Strategije trajnostnega razvoja MOK 2009 – 2023 z Občinskim prostorskim načrtom

Strategija trajnostnega razvoja MOK 2014-2023 je celostni strateški dokument MOK, ki postavlja razvojne cilje za vsa prednostna razvojna področja delovanja občine. Zaradi tega dokument predstavlja vsebinska izhodišča in strateški okvir za pripravo Občinskega prostorskega načrta (OPN). OPN projekte iz strategije umešča v prostor v skladu z urbanistično stroko in veljavnimi predpisi.

■ Spremljanje izvajanja

Spremljanje izvajanja strategije je razdeljeno na:

- **tekoče spremljanje izvajanja**, za katerega je zadolžen vodja izvajanja strategije,
- **letno spremljanje**, ki ga opravita strateški svet in Svet mestne občine Kranj,
- **večletno spremljanje na nivoju ključnih obdobj**, ki ga opravi Svet mestne občine Kranj ob novelaciji strategije.

Letno poročilo: Vodja izvedbe strategije je dolžan na letnem nivoju poročati mestnemu svetu. Letno poročilo vsebuje pregled uresničevanja ciljev (merljivih kazalnikov), kratko poročilo o napredku po posameznem programu oz. projektu ter informacijo o ključnih problemih in predlogih za njihovo odpravo oz. izboljšanje izvajanja strategije.

■ Spreminjanje in dopolnjevanje strategije

Strategija je dinamičen dokument, ki bo tekom izvajanja glede na nove situacije doživljal spremembe, dopolnitve in popravke. Spremembe strategije se opravi z obvezno novelacijo najmanj vsakih 5 let. Novelacijo strategije sprejme Svet mestne občine Kranj na predlog župana. Obvezna novelacija strategije se opravi za obdobje 2019 – 2023.

■ Vrednotenje strategije

Ob novelaciji strategije leta 2019 se opravi tudi vmesno vrednotenje izvajanja strategije. Končno vrednotenje se opravi najkasneje dve leti po izteku strategije. Z evalvacijo se z različnimi metodami (vprašalniki, intervjuji, analize,..) presodi doseganje postavljenih ciljev, učinkovitost projektov in ukrepov ter raba javnih sredstev.

■ Tveganja za izvajanje strategije

Izvajanje komplekse strategije, kot je Strategija trajnostnega razvoja MOK, bo skozi dolgo časovno obdobje podvržena številnim dejavnikom tveganja, tako znotraj ustroja mestne občine Kranj kakor tudi zunanjim vplivom. V nadaljevanju opredeljujemo ključne dejavnike tveganja in možne odzive MOK za zmanjšanje njihovega vpliva ali celo preprečitev.

Tabela 10 Analiza tveganj

Tveganje	Ukrepi
Notranja tveganja	
<p>Kadrovske omejitve - pomanjkanje znanj Število zaposlenih v mestni upravi je nižje od povprečja ostalih mestnih občin. Interes je zadržati obstoječo zaposlenost in povečati učinkovitost. Obstaja tveganje, da obstoječi kadri ne bodo sposobni vodenja kompleksnih projektov, ki jih prinaša ta strategija.</p>	<p>V izogib temu tveganju mora MOK :</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ načrtno usposabljati najbolj motivirane in mlade strokovnjake iz uprave za prevzem najzahtevnejših del ■ kadrovsko okrepiti in usposobiti projektno pisarno ■ zagotoviti mrežno povezovanje in projektno delo med uradi ■ izgraditi mrežo ustrezno specializiranih zunanjih svetovalnih podjetij, ki bodo podprli primanjkljaj znanja in virov v upravi ■ v izvajanje strategije mora MOK enakovredno vključiti tudi vse strokovnjake, zaposlene v občinskih javnih zavodih.
<p>Sprejemanje strategije in vizije razvoja med prebivalci Strategija prinaša bolj optimističen pogled na razvoj Kranja. Doseganje ciljev je povezano tudi z večjimi procesi sprememb in sprememb v odnosu in doživljanju Kranja v očeh njegovih prebivalcev.</p>	<p>Nujno je uresničiti komunikacijski načrt iz poglavja 7 te strategije ter za komuniciranje in marketing mesta nameniti zadostna sredstva. Pomembno je dobro sodelovanje z mediji in NVO.</p>
Zunanja tveganja	
<p>Čas – dolgoročen načrt Strategija velja 10 let. Za tako dolgo obdobje je načrtovanje tvegano.</p>	<p>Izdelan je izvedbeni načrt, ki je priloga strategije. Izvedbeni načrt daje okvir za dolgoročneje načrtovanje in pravočasen pristop k pripravi posameznega projekta. Predstavlja nabor projektov za daljše časovno obdobje. Predvideno je sprotno ažuriranje izvedbenega načrta, ki se predloži skupaj s poročilom o izvajanju strategije v potrditev mestnemu svetu. Konkretno pa se projekti operacionalizirajo in finančno opredeljujejo prek načrtov razvojnih programov in vsakoletnega proračuna MOK.</p>
<p>Nepredvidljive spremembe zakonodaje na posameznih sektorskih področjih Na nekaterih področjih (okolje, izpusti CO₂, javni promet, gradnje, energetika, varstvo in skrb za starejše, demografska politika ...) gre pričakovati ostrejšje ali spremenjene zakonodaje pogoje, ki lahko vplivajo na večje finančne obremenitve občine ali celo prednostne usmeritve te strategije.</p>	<p>Zaradi svoje velikosti mora MOK spremljati razprave in predloge o spremembah tako nacionalnih kakor tudi evropskih politik, da bo sposobna le-te pravočasno vgraditi v programe in finančne načrte ter argumentirano predlagati ustrezne spremembe te strategije.</p>
<p>Nadaljevanje recesije Nadaljevanje gospodarske in posledično tudi javno-finančne krize v Sloveniji lahko vplivala na zmanjšanje lastnega finančnega razvojnega potenciala MOK.</p>	<p>Potreben bo skrben pregled prioritet in racionalizacija projektov. Prednost se nameni projektom s prioriteto 1. Iskanje alternativnih modelov financiranja. V primeru javno zasebnega partnerstva sklepati pogodbe, ki v času recesij in po njenem izteku ne bodo nadpovprečno obremenjevale občanov in javnih financ.</p>

9. Priloge

Priloga 1: Izvedbeni načrt

Priloga 2: Analitične tabele

Priloga 3: Literatura in viri

Priloga 1: Izvedbeni načrt

Izvedbeni načrt je **okvirni indikativni načrt programov in projektov za celotno obdobje trajanja strategije**. Ker strategija pokriva dolgo časovno obdobje, je načrt programov in projektov natančneje izdelan za obdobje 2014-2018, za kasnejša obdobja pa ga bo **potrebno sproti dopolnjevati**. Izvedbeni načrt mora biti skladen s cilji in indikatorji strategije. V nasprotnem primeru je potrebno spremeniti oz. dopolniti strategijo. Projekti iz načrta programov in projektov prehajajo v vsakokratne načrte razvojnih programov občine in letni oz. večletni proračun občine.

Ocena vrednosti projektov: vsak program oz. projekt je ocenjen na podlagi dostopne dokumentacije oz. na osnovi primerljivih projektov. V primeru časovno bolj oddaljenih projektov so odstopanja od ocen v dokumentaciji lahko velika. V vrednostih so vključeni zneski projektov, ki bodo tudi likvidnostno izplačani iz proračuna MOK. Pri pripravi novelacije strategije vrednosti projektov, ki jih izvajajo drugi nosilci nismo navajali.

Finančni viri: na podlagi dostopnih informacij o ciljih in ukrepih novefinančne perspektive EU so na ravni vsakega projekta opredeljeni potencialni dodatni viri financiranja. Gre za preliminarno oceno brez poznavanja vsebine bodočih razpisnih pogojev.

V izvedbenem načrtu so uporabljene nekatere okrajšave in simboli, ki so pojasnjeni v spodnji tabeli:

Oznaka	
MOK	projekt je v pristojnosti in investitorstvu MOK, dodatno sofinanciranje lahko pridobi iz EU oz. drugih javnih virov
R	projekt je medobčinski oziroma regijski/bodoče pokrajinski; MOK je le eden od sofinancerjev in soinvestitorjev
D	projekt je v pristojnosti države; MOK zagotavlja predvsem prostorske in organizacijske pogoje ter si prizadeva za umestitev projekta v državne razvojne načrte
JZ	predvideno je, da se projekt izvede po sistemu javno zasebnega partnerstva, ki ga predvidoma razpiše MOK
Z	zasebni projekt; MOK zagotavlja le prostorske pogoje in sodeluje s spodbudami, kjer je to smiselno in potrebno
	Za izvedbo projekta je potrebna priprava predhodnega operativnega programa ali sprememba določenega občinskega akta.
	Projekt se izvaja oz. ima vpliv tudi na podeželje MOK
	Projekt se izvaja v mestnih naseljih MOK
PR	Projekt je v pripravi.
IZ	Projekt je v izvedbi oz. se tekoče izvaja.
MR	Projekt je v mirovanju.
RE	Projekt je že realiziran.
P	Prioriteta - stopnja pomembnosti projekta za doseganje ciljev te strategije: <ul style="list-style-type: none"> – 1 visoka pomembnost (projekt je nujen za realizacijo ciljev; projekt imamožnost pridobiti znatna zunanjasredstva oz. je njegova izvedba pogojena z že sklenjenimi pogodbami ali predpisi) – 2 pomemben projekt (projekt je pomemben za razvoj občine, a ima omejene vire financiranja ali se izvaja v obstoječem obsegu) – 3 manj pomemben (realizacija projekta je odvisna izključno od pridobitve zunanjih virov financiranja ali izpolnitve drugih predpogojev, pr. lastništvo) – 4 projekt je v mirovanju
S	Skladnost projekta z drugimi pomembnimi strateškimi dokumenti: <ul style="list-style-type: none"> – RRP Gorenjske 2014 – 2020 (osnutek) – URB – projekt predstavlja uresničevanje strategije MOK v delu urbanega razvoja – PM10 – projekt pomeni uresničevanje strategije varstva zraka

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 1: Skrbimo za okolje													
Ukrep 1.1. Okoljska infrastruktura													
Program vodooskrbe (1) (MOK) 	1a Ureditev oskrbe s pitno vodo na območju MOK v skladu s Programom oskrbe s pitno vodo Komunale Kranj, oktober 2011	Investitor: MOK	PR, IZ	PR, IZ	PR, IZ	PR, IZ	PR, IZ			1.00.000 €/ (100.000 €/letno)	1	RRP	Proračun MOK
	1b Izdelava in ureditev katastrov infrastrukture.	Partner: Komunala Kranj Občina Preddvor, Naklo	RE								0	RRP	
	1c Vodovod Bašelj Kranj	Območje: MO K	PR	IZ	IZ	RE				10.720.692 €	1	RRP*	EU KS 5.752.749 € MKO 1.015.101 € MOK 3.464.378 € Naklo 455.895 € Preddvor 13.507 €
	1d Vključevanje vaških vodovodov v javno omrežje <ul style="list-style-type: none"> Vodovodi, ki niso javni vodovodi in niso zajeti pod 1.a. so: vodovod v Zgornji Besnici, vodovodi Njivice, Nemilje, Podblica, Jamnik, vodovod Babni vrh in Golnik. MOK v te objekte investira v primeru, da se prenese lastništvo in upravljanje MOK V primerih, kjer upravljavec ni določen, ga določi MOK, prevzame in nato investira v obnovo. 	Investitor: MOK Območje: MOK	PR	PR	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	300.000 €	2	LAS	Prenos v last MOK je pogoj za zagotovitev sredstev za investicije.
Program odvajanja in čiščenja odpadnih in padavinskih voda Izvajanje Operativnega programa in programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode na območju MO Kranj za obdobje od 2013–2016 (2) (MOK) 	2a GORKI: CČN Kranj s kanalizacijskim omrežjem (kohezija do 2013) <ul style="list-style-type: none"> Vzporedno je potrebno obnavljati spremljajočo infrastrukturo (okoli 100 km cest, optika, elektika,...) Izdelava in ureditev katastrov infrastrukture. 	Investitor: MOK Partner: Komunala Kranj Območje: MO K Naklo, Šenčur	PR	IZ	IZ	RE				42.031.307 €	1	RRP*	Proračun MOK 6.267.307 € EU Ks in-MKO 35.386.157 € Naklo, Šenčur 377.842 €
	2b Izgradnja manjkajočega kanalizacijskega omrežja: Mlaka in Britof - Suha	Investitor: MOK Partner: Komunala Kranj Območje: MO K	PR	IZ	IZ	IZ	RE			12.669.600€	2	RRP URB	Proračun MOK EU ESRR, EU Kohezijski sklad
	2c KČN Trboje s pripadajočim kanalizacijskim in vodovodnim omrežjem Hrastje – Smednik	Investitor: O. Šenčur Partner: MOK, Komunala Kranj		PR	IZ	IZ	IZ	RE		5.750.000€*	2	RRP	Proračun MOK EU ESRR, EU Kohezijski sklad * Del MOK - 40%
	2d Ureditev odvajanja in čiščenja odpadnih voda na podeželskih območjih (MKČN)	Investitor: različni Partner: MOK		PR	PR	IZ	IZ	IZ	IZ	2.000.000 €	3	RRP LAS	Proračun MOK Zasebni investitorji EU Leader (LAS)

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/ območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)						Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18				
Prednostna usmeritev 1: Skrbimo za okolje												
Program ravnanja z odpadki (3) (MOK) 	3a Upravljanje in vodenje CERO Gorenjska (Stanje Maj 2014: Projekt CERO se ne bo izvedel zaradi spremenjenega državnega Operativnega Programa ravnanja s komunalnimi odpadki, ki na območju MOK ne predvideva izgradnjo regijskega centra)	Investitor: MOK Partner: Komunala Kranj	NER						2.000.000 €	3	RRP	Okoljska dajatev
	3b Nadgradnja sistema ravnanja z odpadki (ločeno zbiranje, biološki odpad, sortiranje, ravnanje z embalažo,...), ki vključuje sortiranje odpadkov, povečanje števila ekoloških otokov, zbirnih centrov, in druge ukrepe za posodabljanje sistema	Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ				
	3c Sanacija in zapiranje obstoječega odlagališča Tenetiše		IZ	IZ	RE							
	3d Ozaveščanje občanov in podjetij o ravnanju z odpadki		IZ	IZ								
	3e Sprememba načina oblikovanja cene za odvoz odpadkov po dejanskih količinah in uvedba sistema ugotavljanja dejanskih količin povzročenih odpadkov na gospodinjstvo			IZ	IZ	IZ	IZ	IZ				
Ukrep 1.2. Trajnostna raba naravnih virov in spremljanje stanja okolja												
Varovanje obstoječih in potencialnih vodnih virov ter skrb za kakovost pitne vode (izvajanje Zakona o vodah,; Odloka o oskrbi s pitno vodo na območju MOK, UL RS 85/2004) (4) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Zmanjševanje vodovodnih izgub (projekt TEOVS) Uvedba odloka o varovanju vodnih virov s ciljem zaščite evidentiranih potencialnih vodnih virov. Posebna skrb za zmanjševanje obremenjevanja podtalnice Kranjsko-sorškega polja z ukrepi za znižanje intenzivnosti kmetovanja in ustreznega načrtovanja prometnic. Raziskave novih vodnih virov. Priprave za postopno vključevanje novih vodnih virov v sistem. 	Investitor: MOK Upravljanje: Komunala Kranj Območje: MOK	NER, PR	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	1.200.000 €	1	RRP LAS	Proračun MOK EU ETS, ESRR EU Leader (LAS)
Spremljanje stanja in pritiskov na okolje (5) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Novelacija programa varstva okolja v MOK Spremljanje emisij v zrak (CO₂, hrupa, kemikalij, sevanja, svetlobnega onesnaževanja, še posebej urbanega onesnaževanja v središču Kranja). Izdelava karte hrupa Ozaveščanje in izobraževanje o kakovosti zunanjega zraka Sodelovanje z Vlado RS pri izvajanju Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne 	Nosilec: MOK Partner: ZZV Kranj, ministrstvo pristojno za okolje Območje: MOK	IZ	PR, IZ	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	150.000 (15.000 € na leto)	1	PM10 URB	Proračun MOK Proračun RS - Program PM 10 EU ETS EU Urbani razvoj

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/ območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)						Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja	
			09 - 13	14	15	16	17	18					19 - 23
Prednostna usmeritev 1: Skrbimo za okolje													
	<p>občine Kranj (Ur.l. RS, št. 108/2013)</p> <ul style="list-style-type: none"> Vključitev zagotavljanja kakovosti zraka v občinske akte Izdelava programa za zmanjševanje onesnaževanja tal, še zlasti kmetijskih površin s pesticidi, prometom,... 												
Uvedba trajnostnih pogojev in meril za gradnjo objektov (6) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Gre za postopno uvajanje novih pogojev trajnostnega urbanističnega načrtovanja in trajnostne gradnje objektov, ki manj obremenjujejo okolje in porabljajo naravne vire (npr. obvezna raba deževnice za sanitarno vodo, uporaba okolju prijaznih materialov, pasivna gradnja,...). Priprava sprememb obstoječih predpisov MOK, ki opredeljujejo načine gradnje. Vključitev v prostorske akte. 	Nosilec: MOK Območje: MOK	PR	PR	PR, IZ	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	-	2	PM10 URB LAS	-
Orodja za okoljsko in trajnostno ozaveščanje (7) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Izvajanje zelenih javnih naročil v MOK. Podpora raziskavam s področja trajnostne rabe virov,.. Okoljsko usposabljanje, izobraževanje in ozaveščanje občanov Promocija uvajanje znaka za okolje v občinskih ustanovah. Vključevanje občanov v odločanje o okoljskih zadevah 	Nosilec: MOK Območje: MOK	PR, IZ	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	150.000 € (15.000 € /leto)	2	PM10 URB LAS	Proračun MOK Proračun RS - Program PM 10 EU ETS EU Urbani razvoj EU Leader (LAS)	
Varstvo pred škodljivimi vplivi voda (poplave, erozija) (8) (D, deloma MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Določitev območij ogroženosti in ukrepov ter program za preprečevanje v skladu z Zakonom o vodah. Preventivni ukrepi in sanacije posledic naravnih procesov (poplave, neurja, erozije,...). 	Nosilec: RS MOP Partner: MOK Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	500.000 (50.000 € / leto, ostalo RS)	2	RRP	RS - MKO Proračun MOK	
Ukrep 1.3. Energetsko učinkovita in nizkoemisijška občina													
URE Učinkovita rabe energije (9) (MOK) 	Izvajanje lokalnega energetskega koncepta (LEK) in strategije zniževanja izpustov CO₂ (SEAP), ki vključuje: <ul style="list-style-type: none"> Izdelavo predhodnih študij, analiz in projektne dokumentacije za energetske sanacije, sofinanciranje delovanja LEAG, 	Nosilec: MOK Upravljanje: LEAG Območje:	PR	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	2.000.000 €	1	RRP URB PM10	Proračun MOK Pogodbeništv EU Ks Proračun RS - Program PM 10	

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)						Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja	
			09 - 13	14	15	16	17	18					19 - 23
Prednostna usmeritev 1: Skrbimo za okolje													
	<ul style="list-style-type: none"> subvencioniranje ukrepov URE občanom v sodelovanju z državo pri izvajanju programa zniževanja izpustov CP₂, oblikovanje programa za zmanjšanje rabe energije in sanacije stavb v lasti MO Kranj (za izvedbo – glej druge projekte), pridobitev energetskega izkaznika za stavbe v lasti MOK, zagotavljanje učinkovitost rabe energije v sistemu javne razsvetljave, daljinskega ogrevanja in plinovodnega omrežja ozaveščanje občanov in lastnikov objektov za izvajanje energetskega prenov večstanovanjskih stavb, znanjševanja toplotnih izgub stavb, zamenjavo zastarelih kurilnih naprav z novjšimi, zmanjšanje uporabe trdih goriv, širjenje priključevanja na plinovodno omrežje,... 	MOK											
OVE Obnovljivi viri energije (10 a,b) (MOK) 	10 a Izvajanje lokalnega energetskega koncepta (LEK) in strategije zniževanja izpustov CO₂ (SEAP), ki vključuje: <ul style="list-style-type: none"> izdelavo Programa oskrbe z energijo na območju MOK, parcialne študije za posamezne projekte, subvencioniranje ukrepov OVE občanom s ciljem večanje deleža in rabe OVE, predvsem biomase, sončne energije, bioplina v sodelovanju z državo pri izvajanju programa zniževanja izpustov CP₂, izdelavo Načrta izrabe obnovljivih virov, razvijanje lokalnih sistemov za oskrbo z energijo informiranje in ozaveščanje občanov, še posebej ozaveščanje za umno uporabo lesne biomase kot goriva v malih kurilnih napravah, .. 	Nosilec: MOK Upravljanje: LEAG Območje: MOK	PR	PR / IZ	PR / IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	500.000 €	1	RRP URB PM ₁₀	Proračun MOK Pogodbenišтво EU Ks Proračun RS - Program PM 10
	10 b Spodbujanje mikro sistemov za daljinsko ogrevanje na lesno biomaso (DOLB) <ul style="list-style-type: none"> Načrt razvoja DOLB – študija in projekti Uvajanje 2-4 mikrosistemov DOLB: možne lokacije Besnica, Trstenik, Podblica, Mavčiče in lokacije, ki bodo določene na podlagi študij 	Nosilec/ upravljanje: koncesionar Območje: MOK		PR	IZ	IZ	IZ	IZ		2.000.000 €	1	PM ₁₀ LAS RRP	Pogodbenišтво EU oz. RS Program Program PM 10 EU Leader (LAS)

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 1: Skrbimo za okolje													
Ukrep 1.4. : Prometna dostopnost in trajnostna mobilnost													
Zasnova trajnostne prometne politike MOK (trajnostna prometna strategija) <i>Del strateškega projekta »Zelena mobilnost«</i> (11) (MOK, deloma R) 	<ul style="list-style-type: none"> Izdelava sodobnega koncepta trajnostne prometne politike (mobilnosti), ki bo osnova za nadaljnje načrtovanje, povezovanje s sosednjimi občinami in regijo, prenovu in upravljanje prometa, prostorsko načrtovanje ter prostorsko prometno politiko v mestu, primestju (cestni obroč, park & drive sistem) in na podeželju ter v odnosu do načrtovanih velikih prometnih sprememb (uskladitev prometnih povezav z Ljubljano, načrtovanje II. tira hitre železnice, razvoj letališča ...), ob upoštevanju staranja prebivalstva in izboljšanja stanja okolja. Stanje maj 2014: Izdelana je že strokovna podlaga: Prometno študija in prometni model na območju MO KR, Analize ostalih vrst prometa, APPIA d.o.o. Ljubljana, CITY STUDIO d.o.o., predstavitev 31.3.2014 	Nosilec: MOK Območje: MOK	NER	PR	IZ	IZ				300.000 €	1	URB RRP	Proračun MOK EU Urbani razvoj EU ESRR
Gradnja varnih in pretočnih cest (12a,c - MOK) (12b – MOK, D, R) 	12 a Sistematična obnova in ureditev lokalnih cest s ciljem povečevanja varnosti prometa, pešcev in kolesarjev ter povečanje pretočnosti prometa; <ul style="list-style-type: none"> prednostno se obnova cest izvaja i) sočasno z gradnjo kanalizacije in prenovu mestnega jedra - povezano s projektom (2), ii) na podeželskem prostoru in iii) dograjevanjem oz. prenovu srednjega cestnega obroča v mestu. Izdelati operativni program izgradnje in obnove lokalnih cest. 	Investitor: MOK Območje: MOK	PR, IZ	PR / IZ	PR / IZ	PR / IZ	PR / IZ	PR, IZ	20.000.000 € (cca 2 mio EUR letno)	1	URB RRP	Proračun MOK	
	12 b Dokončna izgradnja vpadnih, obvoznih cest in zaključek mestnega cestnega obroča v skladu s Prometno študija in prometni model na območju MO KR, Analize ostalih vrst prometa, APPIA d.o.o. Ljubljana, CITY STUDIO d.o.o., predstavitev 31.3.2014 so priporočene naslednje kratkoročne naložbe: <ul style="list-style-type: none"> Izvedba novega AC priključka na regionalni cesti R1/210 Zg.Jezersko – Preddvor – Kranj – Šk.Loka (Ukrep 1) – državna cesta Izvedba povezovalne ceste med regionalno cesto R1/210 in Jezersko cesto; odsek 	Investitorja: MOK in država Območje: MOK	NER	PR	PR	PR	PR / IZ	PR / IZ	PR, IZ	5.000.000 €	2	URB RRP	Proračun MOK RS MIP, DRSC EU Urbani razvoj

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 1: Skrbimo za okolje													
	<p>povezovalne ceste predstavlja vzhodni del dolgoročno načrtovane severne obvozne ceste (Ukrep 2) – državna cesta</p> <ul style="list-style-type: none"> Izvedba premostitvenega objekta preko reke Kokre in povezava Ceste Rudija Šeliga z mestnim središčem; preuredi se prometni režim Stritarjeve, Mladinske in Gregorčičeve ulice (Ukrep 5) – občinska cesta Rekonstruira se krožno križišče Ceste Staneta Žagarja, Ceste Boštjana Hladnika R1/210 in glavne ceste G2/104 (Ukrep 4) – občinska cesta Cesto Boštjana Hladnika R1/210 se na odseku med Smledniško cesto in Cesto Staneta Žagarja rekonstruira v štiripasovnico, po potrebi se rekonstruirajo tudi križišča in priključki (Ukrep 3) – državna cesta Cesta talcev se prometno naveže na Cesto Boštjana Hladnika R1/210 (Ukrep 7) – občinska cesta 												
Gradnja varnih in pretočnih cest - nadaljevanje (12a, c- MOK) (12b – MOK, D, R) 	Javna razsvetljava: investicijsko vzdrževanje, nadalnje energetske izboljšave Racionalna javna razsvetljava s ciljem zmanjševanja svetlobnega onesnaževanja in zmanjševanja rabe električne energije.	Investitorji: MOK	RE	PR , IZ	PR , IZ	PR , IZ	PR , IZ	PR , IZ	PR , IZ	900.000 EUR (90.000 eur letno)	2	URB RRP PM10	Proračun MOK Program PM 10 EU Urbani razvoj
Sodoben, učinkovit in okolju prijazen javni promet (13a) (MOK) 	13a Potniško središče Kranj s celostno prometno, energetske in prostorsko ureditvijo degradiranega urbanega območja pri ZD Kranj : <ul style="list-style-type: none"> osrednji avtobusni potniški terminal, javna parkirna hiša, celostna ureditev dela Gosposvetske in Nazorjeve, ureditev dostopov in priključkov do porodnišnice in urgence, trajnostana in energetska gradnja – raba obnovljivih virov, zelene površine s peš potmi, 	Investitorji: MOK Partnerji: Zasebni, OZG, Gorenjske lekarne, Območje: KS Zlato polje	MR	PR	PR	PR , IZ	IZ	IZ	RE	12.500.000€ (javni del)	1	URB RRP PM10	Proračun MOK EU – ESRR Urbani razvoj/ EU Ks Trajnostna mobilnost Program PM 10

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)						Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja	
			09 - 13	14	15	16	17	18					19 - 23
Prednostna usmeritev 1: Skrbimo za okolje													
	<ul style="list-style-type: none"> povezuje različne sisteme trajnostne mobilnosti v mestu, prostorska in socialna revitalizacija območja današnje avtobusne postaje, sinergije s poslovnim delom (Glej projekt 74a). 												
Sodoben, učinkovit in okolju prijazen javni promet nadaljevanje <i>Del strateškega projekta »Zelena mobilnost«</i> (13b) (MOK) 	13b Posodobitev javnega potniškega prometa Namen je razviti javni promet, ki bo uporaben in finančno ugodnejši od alternative lastnega prevoza. <ul style="list-style-type: none"> Priprava načrta mobilnosti MOK Izboljšanje ponudbe javnega prometa, širitv obsega, linij in frekvenc mestnega potniškega prometa upoštevajoč potrebe občanov, predvidene razvojne naložbe in staranje prebivalstva. Proučitev možnih finančnih ugodnosti za občane MOK – enak dostop do mobilnosti za vse družbene skupine Okoljska posodobitev vozil v javnem prometu: JPP, ki uporablja trajnostne energetske vire Uvedba trajnostnih oblik prevoza v mestnem središču Povezovanje javnega prometa na medobčinski, regionalni, medregionalni in mednarodni ravni za iskanje rešitev Uvajanje e-storitev v javni potniški promet (bus na klic, spremljanje prihodov,..) 	Nosilca: MOK in JZP (koncesija) Območje: MOK	MR, PR	PR, IZ	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	1.750.000 €	1	RRP URB	Proračun MOK EU – ESRR Urbani razvoj/ EU Ks Trajnostna mobilnost Program PM 10 EU ETS Koncesionar
Gradnja parkirnih hiš in urejanje mirujočega prometa <i>Del strateškega projekta »Zelena mobilnost«</i> (14a, b) (JZ in MOK) 	14 a Urejanje mirujočega prometa, gradnja avtobusnih postajališč in manjših parkirišč ob javnih objektih in rekreacijskih točkah na območju celotne občine	Investitor: MOK Partner: KS Območje: MOK	MR, PR	PR, IZ	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	700.000 €	1	RRP URB	Proračun MOK EU – ESRR Urbani razvoj EU Ks Trajnostna mobilnost Program PM 10 Zasebni viri
	14 b Gradnja parkirnih hiš Prednostno se parkirne hiše gradijo na obrobju starega Kranja, na lokacijah, kjer je lastnik MOK po modelu javno – zasebnega partnerstva. V skladu s Prometno študija in prometnim model omna območju MO KR in Analize ostalih vrst prometa, APPIA d.o.o. Ljubljana, CITY STUDIO d.o.o., 2014 je predvidenih 11	Investitorja: MOK in zasebni Območje: Kranj mesto	MR	PR	PR	IZ	IZ	IZ	IZ	4.000.000 € (Če je na vidiku več kot 1 investitor se vrednost poveča)	4		

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 1: Skrbimo za okolje													
	<p>lokacij parkirnih hiš in območij. Študija prednostno priporoča gradnjo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Parkirna hiša Center v središču mesta (območje Slovenskega trga in okolice). Parkirna hiša Kidričeva/ Zlato polje (del zdravstveno-poslovnega centra in potniškega središča). Glej projekt 13A. <p>Do leta 2023 je realno pričakovati 1 izvedbo parkirne hiše.</p> <ul style="list-style-type: none"> Izdela se preveritvene študije za druge lokacije garaž (npr. pod mestnim jedrom, pod Jelenovim klancem, po KS,...) 												
Razvoj železniškega omrežja (15) (D) 	<ul style="list-style-type: none"> Aktivna vloga MOK pri umeščanju in izgradnji hitre železniške povezave z Ljubljano oz. letališčem. Načrtovanje in priprave na drugo potniško središče na severu Kranja. Načrtovanje gradnje primestne železnice (navezava obstoječe železnice na hitro železnico). 	Investitorji: Slovenske železnice oz. partnerski projekt MOK, RS, SŽ, zasebni	MR	MR	MR	MR	MR	MR	PR	Še ni mogoče oceniti	4	RRP URB	RS – Ministrstvo pristojno za promet JZP Umestiti v EU Ks
Mreža kolesarskih poti (16) (MOK, D) <i>Del strateškega projekta »Zelena mobilnost«</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Izdela strokovnih podlag mreže kolesarskih poti (daljinske, medobčinske, mestne) za sistematično načrtovanje mreže kolesarskih poti v MOK (izdelano) Izdela projektne dokumentacije po prioritetah, postopno urejanje poti, odkupi zemljišč, nakupi. Opredelitev priortet gradnje 	Investitor: MOK Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	2.000.000 €	1	RRP URB LAS PM10	Proračun MOK EU ESRR oz. Ks EU Urbani razvoj EU Leader (LAS) Program PM 10
Ukrep 1.5. Zeleni Kranj													
“Zeleni sistem”, povezava mesta z naravo, varovanje narave in izjemne krajinske podobe (<i>urejanje parkov, primestnih gozdov, urejanje zavarovanih območij narave, vedut, biodiverziteta...</i>) <i>Del strateškega projekta »Zelena</i>	<ul style="list-style-type: none"> “Zeleni sistem” - izdelava celovitega koncepta načrtovanja, urejanja in upravljanja zelenih površin s ciljem varovati zavarovana območja naravne dediščine, NATURE 2000 ter primestne gozdove, a jih hkrati aktivirati za rekreacijo, doživljanje narave in turizem: povezati mesto z naravo z mrežo poti, pridobiti mestne parkovne površine, površine za kamp in urejen prostor za avtodome,... 	Nosilec: MOK Partner: KS, CTRP Območje: MOK	NER	M R	PR , IZ	PR , IZ	PR , IZ	IZ	IZ	750.000 € Cca 75.000 €/leto	1	RRP LAS	Proračun MOK EU ESRR - biodiverziteta EU Leader (LAS) EU ETS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 1: Skrbimo za okolje													
mobilnost« (17) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Glede na stopnjo pripravljenosti projektov se iz tega ukrepa spodbujajo sonaravne ureditve kot npr. Prešernov gaj, Kanjon Zarice, Bobovška jezera, Mavčiško jezero, razgledišča in foto točke (Labore, Jamnik,..), zanimivi krajinski sistemi Sorškega polja (pr. Jama) Ukrep vključuje ureditev najpomembnejših zelenih prostorov (ambientov) Promocija in ozaveščanje občanov o pomenu in načinu ohranjanja krajinske identitete in vidnih privlačnosti. Vključevanje državnih institucij (gozdarji, vodarji, naravovarstvo). <i>Kanjon Kokre: glej ločen projekt št 58.</i> 												
Mreža peš poti: sprehajalnih, tekaških, tematskih, trim in drugih rekreacijskih poti z aktiviranjem predstavitve naravnih vrednot in primestnih gozdov (18) (MOK) <i>Del strateškega projekta »Zelena mobilnost«</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Izdelava strokovnih podlag za sistematično načrtovanje mreže poti med mestom in podeželjem ter do ključnih rekreacijskih točk v treh območjih MOK: severno, jugozahodno in jugovzhodno. Odkupi zemljišč oz. pridobivanje služnosti Postopno urejanje poti in parkirišč na izhodiščnih točkah (povezava s projektom 14a) Ponovna oživitve nekdanjih trim poti (pr. Očan, Šmarjetna gora,..) Ureditev upravljanja in vzdrževanja poti. Osveščanje o pomenu in varovanju narave. <i>Projekt se mora nujno povezati s projektom št. 18, s turizmom in športom! V sistem poti se poveže naravno dediščino in primestne gozdove, Bobovk, Brdo, Udinboršt, Sorško polje, Jošt, Besnica</i> 	Investitor: MOK Partner: KS Območja: MOK	PR	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	200.000 €	1	RRP URB LAS PM10	Proračun MOK EU ESRR – Trajnostna mobilnost EU Urbani razvoj EU Leader (LAS) Program PM10
Celostno urejanje vasi in ambientov (19) (MOK) 	<p>Celostni sonaravni razvoj in urejanje vasi, njihovih vaških jeder, trgov oz. posebnih ambientov.</p> <ul style="list-style-type: none"> Predvidoma vsaki 2 leti se izbere najbolj zainteresirana in pripravljena vas/skupnost, kjer se načrtno in tematsko (pr. etno vas, sončna vas, eko vas, vas brez avtomobila,...) pristopi k njeni trajnostni in celostni prenovi. Ukrep vključuje: študijske delavnice po vaseh, prostorsko in projektno dokumentacijo, pilotno 	Investitor: MOK Partner: KS Območja: primestne KS	MR	PR	PR , IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	2.750.000 € 250.000 € na vas	1	LAS	Proračun MOK EU Leader (LAS)

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)						Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18				
Prednostna usmeritev 1: Skrbimo za okolje												
	izvedbo v izbranih vaseh.											

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)						Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18				
Prednostna usmeritev 2: Pametno mesto												
U 2.1. Kranj – sveža, konkurenčna in atraktivna poslovna lokacija												
Promocija in upravljanje poslovne lokacije Kranj Del strateškega projekta »Posluj v Kranju« (20) (MOK, Z) 	Cilj ukrepa je izboljšati podporo obstoječim podjetjem, investitorjem in novim podjetjem ter promovirati Kranj kot atraktivno in odlično lokacijo za poslovanje, še zlasti na področju tehnoloških dejavnosti. Ukrepi vključuje: <ul style="list-style-type: none"> Vzpostavitev tima za podporo gospodarskemu razvoju MOK Vzpostavitev pregleda in pomočijo poslovnih lokacij in neizkoriščenih objektov (DUO) Upravljanje poslovnih lokacij Positivna gospodarska promocija Kranja v medijih, promocija pozitivnih zgodb Podpora investitorjem in podjetjem pri premagovanju birokratskih ovir v MOK (»skrbnik za investitorja«) Razvoj novih inštrumentov za podporo gospodarskemu razvoju in zaposlovanju Tesno sodelovanje z gospodarstvom Sodelovanje v trženjskih kampanijah podjetij Oblikuje se skupen tim s turizmom, marketingom mesta in razvojem podeželja	Nosilec: MOK Partnerji: BSC, OOO, GZS, RC IKT, FOV, SPIRIT Območje: MOK										
				PR	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	700.000 €	1	URB RRP
Tehnološki park: Razvojni center IKT, Faza 2 (21) (Z ali JZP) 	Nadgradnja tehnološkega parka RC IKT: Namen tehnološkega parka je ponuditi vrhunsko inovacijsko-tehnološko okolje za razvoj visoko tehnoloških in konkurenčnih produktov in nastajanje novih visokotehnoloških podjetij. Omogoča koncentracijo RR, sodobne laboratorije, tehnološki	Nosilec: zasebni vloga MOK: prostorski razvoj,	RE	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	0 €	1	RRP	Zasebni EU ESRR EU Urbani razvoj

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)						Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja	
			09 - 13	14	15	16	17	18					19 - 23
Prednostna usmeritev 2: Pametno mesto													
	center , vrhunske specializirane izobraževalne programe. Stanje Maj 2014: V letih 2010-2013 je Iskratel skupaj s partnerji iz gospodarstva, izobraževanja in inovacijskega podpornega okolja vzpostavil Razvojni center za Informacijske in komunikacijske tehnologije na Laborah v Kranju. V obdobju 2014 – 2020 se pričakuje nadaljevanje – nadgradnja in širitev dejavnosti - faza 2.	spodbude in kakovostne javne storitve Območje : KS Stražišče											
Podjetniški pospeševalnik za mlade s co-working središčem (22) (MOK) 	MOK bo podprla vsaj 1 projekt – podjetniški pospeševalnik , ki mladim omogoča zaposlovanje, kreativno izražanje in olajša prehod v podjetništvo mladih kot npr. Co-working središče, pospeševalnik start-upov, podjetno v svet podjetništva,... Projekt mora vključiti najmanj 50 mladih in nuditi možnost nadaljnega trajnega delovanja podpornega oz. inovacijskega okolja za mlade.	Nosilec: MOK Partnerji: BSC, OOO, GZS, RC IKT, FOV, šole Območje: MOK	NER	MR	PR	IZ	IZ	IZ	IZ	500.000 €	2	RRP URB LAS	EU ESRR EU ESS EU Leader LAS EU ETS
Gradnja centralnega servisnega centra in parkirišča za avtoprevoznike (23) (JZ, del MOK) 	S projektom želimo iz stanovanjskih naselij izločiti parkirane kamione ter druga večja vozila (npr. avtobuse, avtodome) ter jim ponuditi lokacijo blizu dostopa do avtoceste, kjer je možno urediti sodoben servisni center s parkirišči ter sistem »park & drive« . Možna je ureditev namenskih površin za avtoprevoznike v sodelovanje z Občino Šenčur in državo.	Nosilec: JZP Partnerji: OOO Kranj MOK Območje : KS Bratov Smuk	NER	MR	MR	MR	MR	MR	PR	0 €	4	URB	
Zagotavljanje poslovnih lokacij na območju MOK <i>Del strateškega projekta »Posluj v Kranju«</i> (24 a,b) (MOK, Z) 	24 a Poslovne cone <ul style="list-style-type: none">Spremljanje potreb gospodarstva po poslovnih zemljiščihZagotavljanje ustrezne zaloge površin za poslovno dejavnost v prostorskih aktihPriprava OPPN in ažurne spremembe prostorskih aktov.	Nosilec: MOK Investitor : Zasebni; Območje : MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	500.000 €	1	URB RRP	Proračun MOK Urbanistične pogodbe oz. komunalni prispevek
	24 b Sanacija degradiranih urbanih območij S projektom želimo sistematično pristopiti k težkemu in zelo zahtevnemu procesu revitalizacije	Nosilec: MOK	NER	PR	PR	PR	PR	PR	IZ	500.000 €	2	URB RRP	Poračun MOK EU Urbani razvoj EU ETS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)						Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja	
			09 - 13	14	15	16	17	18					19 - 23
Prednostna usmeritev 2: Pametno mesto													
	<p>degradiranih urbanih območij (DUO), ki jih je v MOK več kot 100 ha. Ker gre za stare objekte, zelo razpršeno lastništvo in interese, bo faza načrtovanja in usklajevanja zapletena in dolga. Projekt potrebuje strateški konceptualni načrt, a fazno izvedbo ter predvsem stalno upravljanje procesa prenove:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vzpostavitev stikov z lastniki DUO Coniranje prioriteten območij, analiza stanja, analize možne rabe, celostni koncept. Vključevanje v mednarodne projekte Promocija lokacij DUO za različne investicije Priprava OPPN oz. ustrezne spremembe prostorskih aktov degradiranih površin. Odkupi objektov in zemljišč, kjer je to v javnem interesu. Uvedba ukrepov za spodbujanje naložb v degradirana območja. Pilotni projekt: vsaj 1 Spodbujanje vključevanja javnosti in civilne družbe za alternativno rabo 1 član razvojnega tima občine se zadolži za DUO. 	<p>Partner: lastniki DUO</p> <p>Območje: MOK</p>									<p>Urbanistične pogodbe oz. komunalni prispevek</p> <p><i>Zasebne naložbe v sanacijo niso upoštevane</i></p>		
U 2.2. Smart Kranj (e-mesto)													
<p>Širokopasovno omrežje (25) (JZ)</p> 	<p>Širjenje širokopasovnega omrežja visoke zmogljivosti (vsaj 100Mb/s) na mestnih in podeželskih območjih in nadstandardna IKT oprema vseh poslovnih conah in centrih znanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> do 2019 - 70% gospodinjstev do 2023 - 95% gospodinjstev. <p>Spodbujati zasebni kapital za vlaganja v omrežje. Povsod, kjer se izgrajuje kanalizacijsko omrežje se obvezno v sodelovanju s ponudniki izgrajuje širokopasovna infrastruktura .</p> <p>Tam, kjer ni komercialnega interesa za izgradnjo širokopasovnih omrežij bo MOK skupaj s KS iskala druge možnosti: spodbujanje ponudnikov za vlaganja v podeželje, lastnikov central za nadgradnjo kapacitet, MOK bo brezplačno ponudila služnostne</p>	<p>Nosilec: zasebnik</p> <p>Partner: MOK pobudnik</p> <p>Območja: MOK, prednostno primestne KS (prednostno KS Podblica, KS Jošt...)</p>	MR	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	500.000 €	1	RRP URB	Zasebni ponudniki EU ESRR – kjer ni komercialnega interesa

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/ območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 2: Pametno mesto													
Brezžična internet območja v MOK (26) (MOK) 	pravice, vzpostavljanje brezžičnih sistemov, iskanje dodatnih EU virov,..). Vzpostavitev javnega brezžičnega omrežja v vseh mestnih območjih, širjenje območij od centra navzven in po ključnih turističnih in poslovnih lokacijah izven mestnega naselja.	Nosilec: MOK Partner: KS Območja: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ, RE	350.000 € 35.000 EUR/leto	1	RRP URB	Proračun MOK Donacije – zasebni ponudniki
Smart Kranj – tehnološki inkubator (27) (MOK) 	Uvaja se koncept Kranja kot pametnega mesta prednostno na treh na področjih: i) Pametno bivanje, ii) Multi-modalna mobilnost in iii) Pametno upravljanje mesta. MOK s tem ponuja e-vsebine in testno okolje, kjer bodo domača IKT in sorodna tehnološka podjetja preskušala uvajanje novih tehnoloških rešitev na področju pametnega upravljanja srednje velikih mest. Namen projekta je dvojen: omogočiti razvoj domače IKT industrije in hkrati tehnološko nadgraditi javni servis mesta, da bo kakovostnejši in učinkovitejši služil potrebam uporabnikov. <i>Za podrobnosti glej strateški projekt 2.2.</i>	Nosilec: RC IKT in konzorcij Območje: MOK		PR	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	MOK del 350.000 € 35.000 EUR/leto (?)	1	RRP URB	Proračun MOK EU ESRR EU ETS
Ozaveščanje in informiranje občanov za razumevanje koncepta in uporabo storitev Smart Kranj (28) (MOK) 	Komunikacijska podpora uvajanju koncepta pametnega mesta SmartKranj med občani - uporabniki.	Nosilec: javni zavodi MOK Območje: MOK	RE	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	0 € (?)	3	RRP	EU ESS
Pametna kartica MOK (29) (MOK) 	Razvoj enotne pametne (čip) kartice MOK za uporabo in plačevanje vseh javnih storitev v MOK (parkiranje, knjižnica, kanalizacija, javni promet, izobraževanje, šport in rekreacija, prireditve,...). Smiselna je povezava s sosednjimi občinami v enoten sistem. Smiselna vključitev v projekt Zelena mobilnost. Cilj projekta je do leta 2023 v sistem vključiti vse občinske javne zavode in Komunalo Kranj ter pridobiti	Nosilec: MOK Območje: MOK	PR	PR	PR, IZ	PR, IZ	PR, IZ	PR, IZ	IZ, RE	300.000 €	1	RRP	Proračun MOK EU ESRR EU ETS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/ območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 2: Pametno mesto													
	10.000 uporabnikov. Del projekta SmartKranj.												
U 2.3. Spodbujanje podjetništva in inovativnosti													
Prodajalna potrošnih izdelkov in storitev lokalnih obrtnikov in podjetnikov „kranjski obrtniški outlet“ (30) (JZ)	Cilj projekta je na dobro obiskani in dostopni lokaciji v Kranju na enem mestu zagotoviti prodajne in servisne prostore za prodajo lokalnih obrtnih izdelkov in storitev. Tako spodbujamo domače podjetništvo, potrošnje doma – kupujemo lokalno. Vloga MOK je pri iskanju in zagotavljanju lokacije in urejanju prostorskih dokumentov, izvedba investicije in upravljanje pa je stvar zasebnih vlagateljev oz. njihovega poslovnega modela (OOZ oz. konzorcija podjetij, oz. drugo). Prednostno se išče lokacija v DUO ali starem Kranju.	Nosilec: OOOZ Kranj Partner: MOK Območje: lokacija še ni znana	NER	MR	MR	MR	MR	MR	PR	2.300.000 € Sodeležba MOK o €	3	URB RRP	Zasebni EU ESRR EU ETS
Spodbudnejše občinske dajatve <i>Del strateškega projekta »Posluj v Kranju«</i> (31) (MOK)	Cilj inštrumenta je ustvariti spodbudno občinsko okolje z olajšavami pri občinskih dajatvah za podjetniške naložbe. Izvedba: • preveriti vse odloke (komunalni prispevek, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, pravilniki o sofinanciranju kmetijstva,...) • natančneje opredeliti področja olajšav z vidika državnih pomoči • sprejem paketa olajšav.	Nosilec: MOK Območje: MOK	NER	PR , IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	0 €	1	-	Vpliva na zmanjšanje prihodkov v proračun.
Spodbude za (mikro) podjetništvo in nova delovna mesta <i>Del strateškega projekta »Posluj v Kranju«</i> (32) (MOK)	32 a Sofinanciranje odpiranja novih delovnih mest in/ali mikro naložb v malih in srednje velikih podjetjih na območju MOK • priprava pravilnika s pogoji in merili dodeljevanja • prigrasitev sheme državnih pomoči • letni razpisi, po možnosti odprti celo leto Pogoj za dodelitev subvencije za delovna mesta je, da se zaposli brepozselno osebo s stalnim prebivališčem v MOK.	Nosilec: MOK Partnerji: ZRSZ, BSC, OOOZ, GZS, RC IKT Območje: MOK	PR	PR , IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	2.000.000 € 200.000 €/ leto	1	-	Proračun MOK
	32 b Sofinanciranje podjetniških inovativnih produktov in mikro naložb v turizmu (Sejalec & snovalec) • priprava pravilnika s pogoji in merili dodeljevanja	Nosilec: MOK Partnerji: ZTK	PR	PR , IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	480.000 € (48.000 €/ leto)	1	RRP LAS	Proračun MOK Preveri se možnost vzpostavitve regijske sheme v okviru EU ESRR ali

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/ območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 2: Pametno mesto													
	<ul style="list-style-type: none"> priglasitev sheme državnih pomoči letni razpisi, po možnosti odprti celo leto Pogoj za dodelitev subvencije je ponudba produkta na območju MOK in skladnost s strategijo turizma MOK.	Območje: MOK										EU Leader LAS.	
	32 c Podpora iniciativam socialnega podjetništva na območju MOK MOK bo podprl iniciative socialnega podjetništva, ki bodo delovale na območju MOK in zaposlovale osebe s stalnim prebivališčem iz MOK.	Nosilec: MOK Partnerji: Nosilci socialnih podjetij Območje: MOK	PR	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	245.000 € 35.000 €/ leto	1	RRP	Proračun MOK EU ESS
Spodbude za ohranjanje in razvoj kmetijstva, gozdarstva in podeželja (33) MOK 	Sofinanciranje razvoja in ohranjanja kmetijske dejavnosti, razvoja gozdarstva in podeželja. Cilji inštrumenta so : <ul style="list-style-type: none"> ohranjanje in ustvarjanje delovnih mest na podeželju, pospeševanje lokalne pridelave in samooskrbe, zagotavljanje večje konkurenčnosti in inovativnosti podeželskega prostora, prispevanje k varovanju okolja, kulturne krajine in trajnostnemu razvoju. 	Nosilec: MO Kranj Območja : MOK	PR, IZ	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	PR, IZ	2.000.000 € 200.000 €/ leto	1	-	Proračun MOK EU Leader LAS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/ območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 3: Kranj – središče znanja													
U1: Kakovostno, učinkovito, fleksibilno in dostopno predšolsko varstvo in osnovnošolsko izobraževanje													
Zagotavljanje prostorskih pogojev otroškega varstva in osnovnošolskega izobraževanja (41) (MOK) 	41 Investicije v vrtce in OŠ skupaj	Nosilec: MOK								22.650.000			
	41a Investicije in investicijsko vzdrževanje Kranjskih vrtcev 2013-2016, brez energetskih sanacij (DIIP Kranjski vrtci – investicije in investicijsko vzdrževanje v letih 2013-2016, september 2012)	Območje: MOK	RE	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	1.500.000	2		Proračun MOK
	4b Investicije in investicijsko vzdrževanje osnovnih šol, brez energetskih sanacij <ul style="list-style-type: none"> DIIP Investicije in investicijsko vzdrževanje na področju osnovnošolskega izobraževanja v Mestni občini Kranj v letih 2013 – 2016, junij 2012 Za adaptacijo bivše ekonomske šole za potrebe šole in vrtcev ter za novo telovadnico v Stražišču se izdelal poseben DIIP. DIIP OŠ Simona Jenka Kranj – investicije in investicijsko vzdrževanje na področju predšolske vzgoje, v letih 2013-2016, (UDD) DIIP OŠ Predoslje Kranj - investicije in investicijsko vzdrževanje na področju predšolske vzgoje, v letih 2013-2016, (UDD) DII OŠ Stražišče Kranj - investicije in investicijsko vzdrževanje na področju predšolske vzgoje, v letih 2013-2016, (UDD) DIIP OŠ Franceta Prešerna - investicije in investicijsko vzdrževanje na področju predšolske vzgoje, v letih 2013-2016, (UDD) DIIP OŠ Orehek - investicije in investicijsko vzdrževanje na področju predšolske vzgoje, v letih 2013-2016, 		PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	2.100.000	2		Proračun MOK
	41c Energetske sanacije vrtcev		PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	1.700.000	1	URB RRP	Proračun MOK
	41d Energetske sanacije osnovnih šol		PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	7.850.000	1	PM10	Program PM 10
41e Ekonomska šola (DUO) prenova in energetska sanacija za potrebe vrtca in OŠ Simon Jenko, PŠ Center (pilotni primer kombinacije vrtec - OŠ)		PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ		6.700.000	1	URB RRP	EU KS EU Urbani razvoj	

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 3: Kranj – središče znanja													
	41f OŠ Stražišče - nova telovadnica		PR, IZ	IZ	IZ					2.300.000	2		JZP
	41g Prenova in energetska sanacija kulturnega spomenika - 2 stara telovadna objekta OŠ Stražišče (DUO)		PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ		500.000	2	URB RRP	
Ohranjanje dostopnosti, dvig kakovosti in fleksibilnosti delovanja in programov vrtcev in osnovnih šol (42) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> revizija mreže vrtcev in šol ter njihovih okolišev: revizija šolskih okolišev in eventualno redefiniranje s ciljem zagotavljanja dobre dostopnosti vrtcev in OŠ ter ohranjanja mreže podružnic 	Nosilec: MOK Partnerji: vzgojno-izobraževalni zavodi	RE	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	1		Obstoječi proračun MOK
	<ul style="list-style-type: none"> uvedba enotnih programov kulturne in športne vzgoje 	Območje: MOK	MR	MR	MR	MR	MR	MR	MR				
	<ul style="list-style-type: none"> vzpostavitev standardov za obšolske dejavnosti, ki potekajo v objektih šolske infrastrukture 		MR	MR	MR	MR	MR	MR	MR				
	<ul style="list-style-type: none"> kombiniranje medgeneracijskih dejavnosti v šolah 		IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ				
	<ul style="list-style-type: none"> spodbujanje večje fleksibilnosti varstva (ura, prostor, zasebna iniciativa,...) s ciljem prilagajanja potrebam staršev in podjetij 		IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ				
	<ul style="list-style-type: none"> pospešiti oskrbo vrtcev in šol z ekoloških kmetij 		IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ				
												LAS	EU Leader LAS
Racionalizacija poslovanja in učinkovito gospodarjenje s premoženjem (43) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> analiza stanja poslovanja vseh javnih zavodov na področju vzgoje in izobraževanja v MOK z ukrepi za zmanjševanje stroškov ob enaki kakovosti in boljši dostopnosti izobraževanja in vrtcev za občane prenos dobrih praks (ob upoštevanju »slabih« praks) drugih občin doma in v tujini uvedba skupnih služb (tehničnih, računovodskih, administrativnih), upoštevanje socialnega vidika pri cenah in programih vrtcev in OŠ ter pri izobraževanju odraslih odpiranje šolskega prostora za ostale uporabnike (projekt se izvaja v kot del horizontalnega ukrepa o.3 racionalizacije vseh javnih zavodov MOK). 	Nosilec: MOK Partnerji: vzgojno-izobraževalni zavodi in MŠŠ Območje: MOK	MR	MR	MR	MR	MR	MR	MR	-	1		-
U2: Trajno zagotavljanje usposobljenih kadrov iz mreže visokih, višjih in srednjih šol za podporo gospodarskemu razvoju regije													
Univerza na Gorenjskem Univerza na Gorenjskem kot javna, nepopolna regionalna univerza,	37a Programski del: novi visokošolski programi – nadaljni razvoj <ul style="list-style-type: none"> analiza potreb in dejanskega interesa gospodarstva analiza možnosti integracije že obstoječih 	Nosilec: MOK iniciator in usklajevalec; nato inicialna	PR	MR	MR	IZ	IZ	RE		300.000	1	RRP URB	Proračun MOK EU ESS EU ETS EU Erasmus

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 3: Kranj – središče znanja													
katere ustanovne članice so FOV Kranj, Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice in Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled, ustanovitelj UG pa je RS. (37) (Z ali R) 	visokošolskih zavodov na Gorenjskem <ul style="list-style-type: none"> ustanoviti visokošolsko raziskovalno središče pridobiti kritično kvoto že aktivnih raziskovalcev z Gorenjske razvoj vsebin in programov, še posebej specializiranih interdisciplinarnih programov, ki izhajajo iz pobud gospodarstva spodbujanje razvoja znanstveno-raziskovalne dejavnosti zagotoviti financiranje razvojne/uvajalne faze (plan skupnega financiranja z gorenjskimi občinami ter državo (pokrajino) 	skupina Partnerji: Podjetja, MOK + Gorenjske občine, RRA BSC Kranj Območje: KS Zlato Polje									Projektni partnerji in gospodarstvo		
	37b Investicijski del: razvoj ustrezne izobraževalne in podporne infrastrukture <ul style="list-style-type: none"> analiza potreb po prostoru priprava in sprejem ustreznih prostorskih aktov investicije se odvijajo sukcesivno glede na uspešnost in potrebe nosilcev programskega dela 	Nosilci: različni posamezni zainteresirani zavodi glede na sklope Partnerji: MOK zasebni sektor Območje: MOK	RE, MR	MR	MR	MR	MR	MR	PR	300.000	2	RRP URB	Proračun MOK EU ESS EU ETS Projektni partnerji in gospodarstvo
Štipendije za deficitarne poklice (39) (R, MOK) 	Namen ukrepa je dolgoročno zagotavljanje kadrov za podjetja na območju MOK. Ukrep vključuje: <ul style="list-style-type: none"> nadaljevanje sodelovanja MOK v štipendijski shemi Gorenjske ter nadgradnja obstoječega programa glede na nove potrebe preverjanje možnost razširitve s še več gospodarskimi akterji in s štipendiranjem deficitarnih poklicev za potrebe zavodov in organizacij zagotavljanje štipendij za študij v tujini promocijo med dijaki in študenti. 	Nosilec: BSC/RRA Partnerji: MOK, ZRSZ Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	14.000 (del MOK)	1	RRP	Proračun MOK (za občinske štipendije) EU ESS (za regijske štipendije)	
U2: Vseživljenjsko učenje													
Center vseživljenjskega učenja s programi za dvig kompetenc in izboljšano situacijo na trgu dela	Ukrep predvideva podporo MOK pri: <ul style="list-style-type: none"> razvoju ponudbe raznovrstnih pestrih programov in vsebin neformalnega izobraževanja in krepitve osnovnih funkcionalnih znanj, potrebnih za udejanjanje 	Nosilci: MOK Ljudska univerza Kranj NVO	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	2	RRP	V okviru obstoječe tekoče porabe proračuna MOK. Dodatno EU ESS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 3: Kranj – središče znanja													
(40) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> posameznika v družbi, promociji učenja med ciljnim skupinami ter delodajalci, vzpostavitvi Centra vseživljenjskega učenja kot prepoznavnega in pomembnega elementa skupnosti, podpora programom, ki pridobijo sredstva za financiranje iz EU. 	Območje: MOK											

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 4: Odprto mesto (kultura in turizem)													
U 2.1. Kranj : objekti z vsebino													
KULTURNO MUZEJSKA ČETRTR (Stari Kranj) (44) (MOK) 	Grad Khislstein (1): Gre za celovito prenovo kompleksa gradu Khislstein in umestitev novih dejavnosti: nove razstavne površine, letno gledališče in letni kino, 2 manjši večnamenski dvorani, lutkovno gledališče ter spremljajoče servisne in upravne prostore (<i>glej podrobnejši opis strateškega projekta</i>).	Investitor: MOK Upravljanje: Gorenjski muzej Območje: KS Center	RE						8.844.478 € - realizirano	o	URB RRP *	Realizirano	
	Škrovec - del projekta 3 stolpi (2): Po dokončni obnove se objekt nameni-intermedijskim kulturnim dejavnostim.	Investitor: MOK Upravljanje: PGK Območje: KS Center	RE						787.804,30 € realizirano	o	URB RRP *	Realizirano	
	Layerjeva hiša (3): Po dokončni ureditvi se objekt predvidoma nameni vzpostavitvi hiše/muzeja kranjskih osebnosti (Layer, Bleiweis, Franke, Puhar - fotogalerija in fotodelavnice) in ateljejem za umetnike, rezidenčnim centrom za gostujoče umetnike.	Investitor: MOK Upravljanje: po razpisu Območje: KS Center	RE						835.129,28 € realizirano	o	URB RRP *	Realizirano	
Kranjski utrdbeni sistem (Stari Kranj) (45) (D, MOK) 	Kranjski obrambni/ utrdbeni sistem se predlaga za kulturni spomenik državnega pomena. Z RS in zavodom pristojnim za kulturno dediščino se dogovori o financiranju prenove ter celoviti prezentaciji. Del projekta 3 stolpi.	Investitor: MOK in RS Upravljanje: različni Območje: KS Center	RE					Glej Škrolovc (3 stolpi)	o	URB RRP *	Realizirano		
PUNGERT - »Otroška četrt« (Stari Kranj) (46) (MOK) 	Za območje Pungerta predlagamo usmerjanje v razvoj ponudbe, programa ter ureditev za otroke. Zunanji prostor: mestno parkovno igrišče za otroke, možna uporaba za otroške in mladinske prireditve na prostem. Stolp na Pungertu: pokrito igrišče s previjalnico, sanitarijami, manjšo hišo eksperimentov za otroke. Del projekta 3 stolpi.	Investitor: MOK Upravljanje: Upravlja MOK, program izvaja JSKD Območje: KS Center	RE					Glej Škrolovc (3 stolpi)	o	URB RRP *	Realizirano		
Mestna hiša (Stari Kranj) (47) (MOK) 	Mestni hiši želimo vrniti osnovni namen, zato tja v 1. fazi načrtujemo preselitev kabineta župana. Namen 1. nadstropja: poročna dvorana, galerija in pritličja: galerija se ne spreminja.	Investitor: MOK Upravljanje: GM Območje: KS	NER	MR	MR	MR	MR	MR	MR	500.000 €	4	URB RRP *	-

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 4: Odprto mesto (kultura in turizem)													
		Center											
Tržnica in kompleks stavb okoli tržnice (Stari Kranj) (48) (MOK) 	Stavbe nad tržnico: Skupaj z lastnikom objekta se poišče primerne vsebine.	Investitor: MOK Upravljanje: MOK Območje: KS Center	NER	MR	MR	MR	MR	MR	IZ	500.000	2	URB	Zasebni
	Tržnica: <ul style="list-style-type: none"> dogovor z lastnikom celostna ureditev tržnice v skladu s tehničnimi in higienskimi standardi ter konzervatorskimi smernicami ZRSVKD ureditev javnih sanitarij. 	Investitor: MOK Upravljanje: JP Komunala Kranj Območje: KS Center	NER	PR	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	130.000	1	URB RRP LAS	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU Leader LAS
Prešernovo gledališče (Stari Kranj, energetska sanacija) (49) (R, MOK) 	Prešernovo gledališče: <ul style="list-style-type: none"> priprava dokumentacije za prenovo energetska sanacija obnova objekta in posodobitev opreme odpiranje gledališča: vključevanje v ponudbo mesta in regije regijsko gledališče – prenos pristojnosti na pokrajino 	Investitor: MOK Upravljanje: Prešernovo gledališče Kranj Območje: KS Center	NER	MR	MR	MR	MR	PR	IZ	450.000	2	URB RRP	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU Ks Energetske sanacije
Glasbena šola (Stari Kranj; DUO Gradbena šola in Evropa z energetska sanacija) (50a) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Za delovanje Glasbene šole in pihalnega orkestra je potrebno zagotoviti dodatne ustrezne prostore v Starem Kranju ali njegovi neposredni bližini ter pri tem v največji možni meri uporabiti razpoložljiv javni stavbni fond (pr. prenos nepremičnin iz RS na MOK - pridobitev dodatnih prostorov bivša gradbena šola, objekte v lasti MOK..). Po realizaciji brezplačnega prenosa bivše neizkoriščene zgradbe gradbene šole se objekt obnovi, energetska sanira in opremi. V objektu se preseli tudi javni sklad za ljubiteljsko kulturo. 	Investitor: MOK Upravljanje: Glasbena šola Območje: KS Center	PR	PR	IZ	IZ	RE			500.000	1	URB RRP	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU Ks Energetske sanacije
Visoka šola za jazz in	Podpora pobudi za ustanovitev mednarodne Visoke šole za jazz in popularno glasbo, ki	Investitor: zasebni	-	PR	PR	PR	IZ	IZ	IZ		1	URB RRP	MOK v projektu ne sodeluje s

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 4: Odprto mesto (kultura in turizem)													
popularno glasbo (Stari Kranj) (50b) (z) 	nadgrajuje prireditev Jazz Camp in občasno izobraževanje, ki ga organizira glasbena družina Grašič. • Gre za vsebino, ki bi kakovostno doprinesla k revitalizaciji mestnega jedra, zato MOK predvidoma v projektu sodeluje s ponudbo neizkoriščenih objektov/ prostorov v lasti MOK v mestnem središču.	Upravljanje: zasebni Območje: KS Center										finančnimi sredstvi.	
Knjižnica (Slovenski trg) (51) (MOK) 	• Projekt vključuje obnovo, nakup opreme in zagon osrednje knjižnice v prostorih objekta Globus v Kranju. Zaradi svoje centralne lege in naraščanja pomena znanja mora knjižnica postati mesto druženja.	Investitor: MOK Upravljanje: Mestna knjižnica Kranj Območje: KS Center	RE							0	URB RRP *	Proračun MOK	
Stavba MOK – Ravnikarjeve konferenčne dvorane (Slovenski trg) (52) (MOK) 	• Stavba MOK je eden energetsko bolj potratnih javnih objektov v MOK. • Avla MOK z dvoranami, ki je delo arhitekta Ravnikarja je razglašena za kulturni spomenik državnega pomena. Obstoječe dvorane je potrebno obnoviti, tehnološko posodobiti ter poiskati akustične rešitve, ki bodo dopuščale čim bolj raznovrsten namen javni uporabe (uprava, konference, srečanja in sprejemi, kulturne prireditve, ..) in hkrati ne bodo rušile Ravnikarjeve arhitekture.	Investitor: MOK Upravljanje: MOK Območje: KS Center	NER	MR	MR	MR	MR	MR	PR/ IZ	500.000	2	RRP URB PM10	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU Ks Energetske sanacije JZP Pogodbenštvo
Center ljubiteljske kulture (Stari Kranj) (53) (MOK) 	• Društvena dejavnost na področju ljubiteljske kulture nima osrednjega urejenega prostora za vaje in druženje ter delovanje JSKD (npr. folklor, plesne skupine, pevske,...). Predvidena je selitev JSKD na novo dodatno lokacijo glasbene šole v Stari Kranj.	Investitor: MOK Upravljanje: JSKD Območje: KS Center	NER	M R	PR	PR	IZ	IZ	IZ	Glej 50a	1	RRP URB	Glej 50a
Center mladinske kulture z ustvarjalnimi ateljeji (Industrijska cona oz. druga lokacija) (54) (MOK) 	• Glasbena in raznovrstna druga kulturna ustvarjalnost mladih se sedaj odvija na območju Savskega otoka – Izbruhov bazen ter na območju železniške postaje.. Zaradi denacionalizacije bo potrebno iskati nove prostorske možnosti delovanja alternativne kulturne in multimedijske ustvarjalnosti. Prouči	Investitor: MOK Upravljanje: nevladna organizacija ali zasebnik Območje:	NER	MR ,PR	MR ,PR	IZ	RE			250.000	3	RRP URB	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU ESS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 4: Odprto mesto (kultura in turizem)													
Kranjski rovi (55) (MOK) 	se več prostorskih variant. <i>Smiselna je povezava s sanacijo degradiranih območij.</i> <ul style="list-style-type: none"> Razvoj multimedijske predstavitve, trženje in zagon programa (pr. Simulacija zaklonišča, infrastruktura povezana z vinsko potjo,..) 	lokacija še ni znana Upravljanje: Zavod za turizem Kranj	RE, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	40.000	2	RRP URB	EU ETS Zasebni partnerji
Domovi krajevnih skupnosti – večnamenski objekti (prenove in energetske sanacije) (56) (MOK) 	MOK oz. posamezne krajevne skupnosti so lastnice objektov po skoraj vseh krajevnih skupnostih, ki so namenjeni kulturi, druženju in delovanju KS. Objekti so večinoma starejši in dokaj neustrezni za potrebe današnjega časa ter energetske potratni. Izvedba: <ul style="list-style-type: none"> Smiselno je načrtno pristopiti k njihovi vsebinski nadgradnji, k izdelavi mreže kulturnih oz. večnamenskih domov; izdelati energetske pregled in predinvesticijski dokumentacijo za obnovo in energetske sanacije domov ter v njem določiti prioriteto obnov ter potencialne vire financiranja. Cilj je predvidoma vsako leto obnoviti 1 dom oz. večnamenski objekt 	Investitor: MOK Upravljanje: krajevne skupnosti Območje: MOK	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	2.250.000	2	LAS	EU Leader LAS Proračun MOK
Ukrep 4.2.: „Stari Kranj - dostopen in urejen“													
Javne površine in trgi: urejena cona za pešce od Pungerta do Slovenskega trga, okoli 12.000 m ² <ul style="list-style-type: none"> tlakovanje nova infrastruktura urejeni dostopi (57) (MOK) 	Obnova ulic in trgov mestnega jedra Kranja: Gasilski trg, 3.faza Tomšičeve, Trubarjev trg, Cankarjeva ulica, Glavni trg, Poštna ulica, Vodopivčeva ulica.	Investitor: MOK Upravljanje: MOK Območje: KS Center	RE							7.237.045 € realizacija	0	RRP * URB	Realizirano
	Slovenski trg: <ul style="list-style-type: none"> Izvedba nove prometne ureditve, garažne hiše pod trgov in ureditev trga. 		MR	MR	MR	MR	MR	MR	MR	0		URB RRP	-
Kanjon Kokre: pešpoti/brvi/zelena površina Starega Kranja (58) (MOK) 	Celostna in dokončna ureditev kanjona Kokre kot mestne zelene površine in turistične atrakcije – naravne vrednote. Projekt vključuje podaljšanje poti severno in južno, dodatno ureditev sprehajalnih poti, visečo brv čez Kokro, krožno povezavo med	Investitor: MOK Upravljanje: MOK	PR	PR, IZ	IZ	IZ	RE			900.000	1	URB RRP LAS	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU ESS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 4: Odprto mesto (kultura in turizem)													
	Pungertom in Planino (potrebno preučiti variante).	Območje: KS Center											
Stari Kranj skozi letne čase (59) (MOK)	<ul style="list-style-type: none"> Načrtna skrb za posebno premično mestno opremo in dekoracijo v različnih letnih časih in ob praznikih: novoletna dekoracija, poletna okrasitev, cvetje, premično drsališče, stojnice, šotori, paviljoni, stojnice. 	Investitor: MOK Upravljanje: Zavod za turizem Kranj Območje: KS Center	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	-	-	Realizirano
4.3. Stari Kranj – Upravljanje, marketing in spodbujanje zasebne pobude													
Upravljanje starega Kranja (60) (MOK)	<ul style="list-style-type: none"> Vzpostavitev funkcije Koordinator za mestno jedno in koordinacija deležnikov – delovna skupina za oživitve starega mestnega jedra Sprejeti strategijo oživljanja mestnega jedra Koordinacija prireditev v mestnem jedru: Prostorsko upravljanje: prazni lokali, promet, odloki, table, spremembe odlokov 	Investitor: MOK Upravljanje: MOK Območje: KS Center	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	500.000	1	URB RRP	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU ETS
Paket spodbud za dejavnosti v starem Kranju (60) (MOK, Z)	<p>MOK bo preveril in postopoma testno uvedel različne vrste spodbud v podporo gospodarski, prostorski in socialni revitalizaciji mesta in vključevanju zasebne pobude. V kolikor posazmeni inštrument po tesni fazi ne bo dal ustreznega učinka, se ustavi. Možni inštrumenti, ki se preverijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> sofinanciranje najmnin poslovnih prostorov, sofinanciranje obnove stavb v mestnem jedru, olajšave na občinske dajatve: oprostitev uporabe stavbnega zemljišča, oprostitev oz. znižanje najemnin za gostinske vrtove, oprostitev komunalne takse za društva v lokalnem javnem interesu, male podjetnike iz starega Kranja ter javne zavode katerih ustanovitelj je MOK; spodbude za obrti, podjetništvo in kreativne industrije v mestnem jedru (skupaj s projektom 32 a, b in c) Vzpostavitev sodelovanja s trgovskimi verigami (investitorji v nakupovalna središča na obrobju mesta) za odprtje trgovin v mestnem jedru 	Nosilec: MOK Investitorji: ponudniki in lastniki objektov v Starem Kranju Območje: KS Center	IZ	MR	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	490.000	1	URB RRP	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU ETS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 4: Odprto mesto (kultura in turizem)													
	<ul style="list-style-type: none"> Sodelovanje s programom (Podjetno v svet podjetništva (BSC Kranj)) ciljno usmerjeni razpisi za sofinanciranje kulturnih projektov vzpostavitev razpisa za sofinanciranje na javnih površinah v decembru) 												
Mestni marketing: Stari Kranj - "nakupovani center" (62) (MOK) 	<p>Izvedba trženjskih in promocijskih akcij v sodelovanju s ponudniki starega Kranja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pospeševanje prodaje Promocija in informiranje (Motivacijski dogodki in usposabljanje ponudnikov iz starega Kranja (Različna tekmovanja Ozaveščanje občanov (PR – zgodbe in novosti v Starem Kranju) Podpora pobudi Outlet city Kranj 	Nosilec: MOK Območje: KS Center	NER	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	350.000	1	URB RRP	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU ETS
Znak kakovosti Kranja: Kranj priporoča (63) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Zasnova pravil in razvoj znaka (smiselno za MOK kot turistično destinacijo ali še širše za regijo) promocija akcije med restavracijami, gostilnami, penzionari,... pilotna izvedba. 	Nosilec: Zavod za turizem Kranj Območje: MOK	NER	PR,	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	10.000	2	URB RRP LAS	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU Leader LAS
Ukrep 4.4.: MO Kranj kot turistična destinacija													
Blagovna znamka in promocija MOK kot turistične destinacije (64) (MOK) 	Predlaga se razvoj blagovne znamke Kranja kot turistične destinacije, ki bo prispevala k večji prepoznavnosti Kranja kot turističnega območja. Isotčasno pa se kot njene sestavne dela oz. »podznamke« smiselno prouči in upošteva že uveljavljene znamke.	Nosilec: MOK Območje: MOK	NER	PR	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	365.000		URB RRP	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU ESS
Razvoj, celostno upravljanje, razvoj in	Koordinacija: ustanovitev koordinacijskega delovnega telesa Zavoda za turizem, zasebnih ponudnikov, Zavoda za šport in Gorenjskega muzeja, ter po potrebi tudi drugih zavodov s področja kulture. <ul style="list-style-type: none"> Priprava in sprejem Strategije turistične 	Nosilec: Zavod za turizem Kranj Območje:	NER	PR	PR, IZ	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	609.000		URB RRP	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU ESS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 4: Odprto mesto (kultura in turizem)													
trženje turističnih produktov v MOK (65) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> ponudbe MOK Sistematičen razvoj, upravljanje in trženje produktov razvitih v skladu s konceptom nove blagovne znamke in koncepta zgodb. Pri tem se vključuje zasebno, javno in društveno ponudbo iz celotne občine. Posebna pozornost se nameni spodbujanju razvoja podpornih mikro produktov v zasebnem sektorju. 	MOK											
Ukrep 4.5.: Razvoj turizma na podeželju »Etno – eko – zdravo «													
Povezovanje in spodbujanje zdrave/aktivne, ekološke in etnološke ponudbe podeželja (66) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Načrtno spodbujanje in razvoj produktov raznolike podeželske ponudbe (povezovanje oskrbovalcev: eko hrana, etnografija, prireditve, aktivnosti v naravi..) Identificiranje prednostnih tem in zgodb (npr. rokovnjači, sitarstvo, pripovedi, arheologija...), Vključevanje specialne ponudbe podeželja v ponudbo MOK (npr. Narva na robu mesta; poslovni turizem, kulturni dogodki,...) Usposabljanje lokalnih kulturnih, etnografskih društev za organizacijo etnografskih prireditev, obujanje običajev,.. 	Nosilec: Zavod za turizem Kranj Partner: Center za trajnostni razvoj podeželja Območje: MOK	NER, PR	PR	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	280.000	1	RRP LAS	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj EU ESS
Mavčiško jezero z naravoslovno potjo Zarica (67) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Nadaljevanje urejanja in razvoja produkta doživljanja narave in rekreacije ob in na vodi: povezava s kanjonom Zarica, ribištvo, sprehodi, opazovanje ptic, čolnarjenje, povezava levega in desnega brega Save ter upravljanje turizma ob in na jezeru. Naravoslovna pot Zarica (vključno Breg Mavčiče, povezava celotnega Sorškega polja) 	Nosilca: Center za trajnostni razvoj podeželja in KS Območje: KS Mavčiče, KS Orehek Drulovka, KS Hrastje	PR, IZ	PR, IZ	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	100.000	1	LAS	Proračun MOK EU Leader LAS EU ETS
Skrb za obnovo in aktiviranje kulturne dediščine podeželja in njeno vključevanje v turistično ponudbo	<ul style="list-style-type: none"> Sofinanciranje ohranjanja manjših akcij ohranjanja etnografske, krajinske in druge kulturne in naravne dediščine na podeželju, vključno z nesnovno (objekti, prireditve, oprema,...) Uskladitev s področnimi programi (turizem, 	Nosilci: MOK Območje: MOK	PR, IZ	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	98.000	1	LAS	Proračun MOK EU Leader LAS EU ETS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 4: Odprto mesto (kultura in turizem)													
(68) (MOK) 	kultura, kmetijstvo,...)												
Ukrep 4.6.: Povečanje učinkovitosti javnega sektorja na področju kulture in turizma													
Učinkovitost zavodov na področju kulture in turizma (69) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Postavitev in spremljanje letnih merljivih kazalcev uspešnosti in učinkovitosti delovanja zavodov Sodelovanje javnih zavodov pri večjih prireditvah in vključevanje v dogajanje v MOK Spodbujanje strokovnega, organizacijskega in trženskega sodelovanja med zavodi 	Upravljanje: Mestna občina Kranj v sodelovanju z javnimi zavodi Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	1	-	-
Spodbujanje kulturne vzgoje (70) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Sodelovanje javnih zavodov na področju kulture in šolstva s ciljem izboljšanja kulturne vzgoje in prenos lokalnih vsebin v izobraževanje 	Upravljanje: Mestna občina Kranj v sodelovanju z javnimi zavodi Območje: MOK	NER	PR	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	1	-	Proračun MOK. Obstoječa tekoča porba
Povečanje obsega delovanja javnih zavodov na območju Gorenjske (71) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Pregled regijskih nalog zavodov katerih ustanoviteljica je MOK Predlog za prenos ustanoviteljstva zavodov z regijskim značajem na pokrajino (pr. Prešernovo gledališče Kranj na pokrajino) 	Upravljanje: Mestna občina Kranj v sodelovanju z zavodi Območje: MOK	NER	MR	MR	MR	MR	PR	IZ	-	2	-	Proračun MOK. Obstoječa tekoča porba
Ukrep 4.7.: Dvig kakovosti kulturne ponudbe													
Kulturna politika: lokalni program kulture (72) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Za novo obdobje 2014-2020 je predvideno oblikovanje nove kulturne politike MOK, ki bo bolj ciljno naravnana k dvigu kakovostne ravni in dostopnosti kulture za vse občane. Izvedba: <ul style="list-style-type: none"> Evalvacija dosedanjih kulturnih programov Program kulture Predlog sprememb razpisov in njihovih pogojev Spremembe pravilnika in razpisov 	Nosilec: MOK Območje: MOK	IZ	PR	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ		1	-	Proračun MOK. Obstoječa tekoča porba
Nadgradnja programov kulture in ustvarjalnosti mladih (73) (MOK)	Nadaljuje se z izvajanjem mladinskih programov. S tem, da se obstoječa finančna sredstva za mladinske programe je potrebno bolj ciljno usmerjati, saj želimo čim več mladim, še posebej generaciji od 15 - 29 let omogočiti pogoje za kreativno preživljanje prostega	Nosilec: MOK Območje: MOK	NER	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	2	URB RRP	Proračun MOK. Obstoječa tekoča porba

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 4: Odprto mesto (kultura in turizem)													
	<p>časa in svobodno izražanje njihove ustvarjalnosti.</p> <p>Izvedba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evalvacija dosedanjih kulturnih programov • Predlog sprememb razpisov in njihovih pogojev • Nov pravilnik in razpis 												

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 5: Kranj – skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi													
Ukrep 5.1.: Boljša dostopnost zdravstvenih storitev in krepitev zdravja													
Zagotavljanje prostorskih pogojev za zdravstveno dejavnost (74) (MOK, Z, JZ) 	74a Zdravstveno-poslovni center Sočasno s ureditvijo Potniškega središča (projekt 13a) se v istem akreju uredi tudi »zdravstveno poslovni center«, ki bo omogočil širjenje zdravstvene dejavnosti in odprl možnosti za ureditev varovanih stanovanj in/ali stanovanj za mlade zdravnike. Gre za poslovni del investicije. MOK zagotovi prostorske akte.	InvestitorJI: JZP, BGP, OZG, Gor. lekarne Območje: KS Zlato polje	NER	PR	IZ	IZ	IZ	RE		-	1	Zasebni viri, tržna dejavnost	
	74 b Eergetska sanacija zdravstvenega doma Kranj	Nosilec: MOK Partnerji: OZG Območje: KS Zlato polje	PR	IZ						572.311	1	RRP PM10 URB	EU Ks Energetske sanacije OZG
	74 c Eergetska sanacija zobozdravstvene ambulante Kranj			PR	PR	IZ				300.000	1		
Mreža javne zdravstvene službe in koncesijska politika (75) (MOK) 	Zdravstvena dejavnost se opravlja v okviru mreže javne zdravstvene službe. Cilj je obdržati javno zdravstvo in hkrati opravljati nadzor nad delom koncesionarjev. Podrobneje bo občina mrežo na primarni ravni določila, ko bo minister, pristojen za zdravje, sprejel merila in navodila. Dokler pa teh meril in navodil ni, mreža deluje v obstoječem obsegu. V prihodnje bo potrebno okrepiti področja, kjer smo v dostopnosti do zdravstvenih storitev pod povprečjem države: na fizioterapiji, pediatriji, splošni medicini in pri zobozdravstvenem varstvu odraslih. Mreža lekarniške dejavnosti je polna, ima 8 lekarn, od	Nosilec: MOK Partnerji: OZG, Gorenjske lekarne, ZZV Kranj Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ		-	1	-	-

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 5: Kranj – skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi													
	<p>tega 5 lekarn v okviru Gorenjskih lekarn in 3 zasebne. Spodbujati specializacijo in dodatne dejavnosti na obstoječih lokacijah.</p> <p>Koncesijska politika MOK na področju zdravstva in lekarniške dejavnosti bo upoštevala naslednja strateška izhodišča:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skladnost z nacionalnimi usmeritvami, • zdravstveni dom mora še naprej ostati nosilec primarne oskrbe na lokalni ravni, zato mora ohraniti del javnih storitev. • pri podeljevanju koncesij se mora pridobiti in upoštevati mnenje javnih zavodov, katerih soustanovitelj je MOK, to je OZG in Gorenjskih lekarn. 												
Podpora programom in razvoju sekundarne in terciarne zdravstvene mreže (76) (D) 	<p>76 a Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj je visoko strokovna, poslovno uspešna in specializirana z regijskim laboratorijem za citologijo in patohistologijo brisov materničnega vratu in regijskim centrom za odkrivanje rakavih obolenj dojk na Gorenjskem.</p> <p>MOK podpira njene načrte, da se bo laboratorij razvil v regijski laboratorij za citologijo in patohistologijo brisov materničnega vratu; da bo center za bolezni dojk prerasel v regijski center za zgodnje odkrivanje rakavih obolenj dojk na Gorenjskem; da se bo nadaljevalo z izobraževanjem dijakov in študentov ter nadgradilo delo v smeri učne bolnišnice; da bo glavna stavba v celoti obnovljena, kjer bodo laboratorij, lekarna, uprava in sprejemna ambulanta.</p>	<p>Nosilec: BGP</p> <p>Območje: MOK</p>	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	1	-	-
	<p>76 b Bolnišnica Golnik (KOPA) je pomemben generator zdravstvene, raziskovalne, inovacijske, tehnološke in razvojne dejavnosti na področju alergologije, pulmologije, internistike in športne medicine ter s tem povezane turistične dejavnosti. S svojim nacionalnim poslanstvom predstavlja pomembno razvojno jedro naše občine.</p> <p>MOK podpira načrte razvoja bolnice. S trokovni razvoj in poslovna uspešnost bolnice temeljta na visokem standardu zdravstvene oskrbe in skrbi za</p>	<p>Nosilec: KOPA</p> <p>Območje: MOK, KS Golnik</p>	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	1	-	-

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 5: Kranj – skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi													
	zadovoljstvo bolnika, uvajanje novih diagnostičnih in terapevtskih metod, racionalizaciji procesov medicinske oskrbe in zdravstvene nege, ponudbi storitev na evropskem trgu, strokovni in raziskovalni prodornosti visoko specializiranih procesnih skupin, lastnem strokovnem izpopolnjevanju in širši pedagoški dejavnosti.												
	<p>76 c Območna enota Nacionalnega inštituta za javno zdravje in Lokacija Kranj Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano Kranj-sta vrhunski regijski inštituciji javnega zdravja. Njihovo poslanstvo je ohranjanje in krepitev zdravja prebivalstva ter spremljanje in izboljševanje okoljskih in drugih dejavnikov, ki vplivajo na zdravje ljudi. Glavna poslovna področja so program javnega zdravja s promocijo, higiena okolja, laboratorijska dejavnost: medicinska mikrobiologija, sanitarna kemija, sanitarna mikrobiologija, ambulanta za cepljenja, potnike in obvladovanje stekline. Organizirani so v raziskovalno skupino in učno bazo.</p> <p>MOK podpira njihov načrt razvoja, ki temelji na visokem standardu laboratorijske diagnostike vseh treh laboratorijev, uvajanje novih metod in pristopov v promociji zdravja, izvedbi javno-zdravstvene ocene tveganja prebivalcev MOK, ponudbi storitev na evropskem trgu, strokovni in raziskovalni prodornosti visoko specializiranih procesnih skupin, lastnem strokovnem izpopolnjevanju in širši pedagoški dejavnosti na lokaciji MOK. Zavod se bo s svojo dejavnostjo vključeval v druga delovna področja strategije, še posebej v prednostno usmeritev skrb za okolje in mesto športa.</p>	<p>Nosilec: Območna enota Nacionalnega inštituta za javno zdravje Kranj in Lokacija Kranj Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano Kranj</p> <p>Območje: MOK</p>	RE	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ				
	<p>76 d Širitev ponudbe na nivoju sekundarne in terciarne zdravstvene mreže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Prizadevanja za vzpostavitev negovalne bolnišnice. ■ Prouči se možnost »rezervacije prostora« za namene širjenja bolnišnične dejavnosti oz. regijske bolnišnice na območju MOK 	<p>Nosilec: MOK</p> <p>Območje: lokacije še niso opredeljene</p>	NER	MR	MR	MR	MR	MR	PR				
										-	1	-	-
										-	4	-	-

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 5: Kranj – skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi													
Javno zdravje (77) (D, deloma MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Spremljanje javnega zdravja v MOK in izdelava javno-zdravstvene ocene tveganja prebivalcev - periodično vsakih nekaj let (povezava z ukrepom 1.2). Promocija zdravega načina življenja – stalno. 	Nosilec: MOK Partner: NIJZ OE Kranj NLZOH Lokacija Kranj Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	1	-	Proračun MOK v okviru tekoče proračunske porabe.
Ukrep 5.2.: Boljša dostopnost oskrbe in varstva starejših													
Nove krajevno razpršene in vsebinsko dopolnjene domske zmogljivosti (78) (D, JZP) 	Nadgradnja obstoječega Doma upokojencev Kranj in sicer: <ul style="list-style-type: none"> Ureditev krajevnega medgeneracijskega središča pri DU Kranj povečanje kuhinje za razvoz, svetovalno informativna služba za vse storitve na enem mestu ureditev prostorov za službo pomoči na domu (center za storitve na daljavo) 	Investitorja: Dom upokojencev Kranj (DUK) / RS Partner: MO Območje: KS Planina (sedanji dom)	NER	PR	PR	IZ	IZ	IZ		1.000.000 €	1	RRP URB	Dom upokojencev Donatorji EU ESRR
	Novogradnje: varovana stanovanja <ul style="list-style-type: none"> varovana stanovanja 	Investitor: Zasebni oz. koncesonarji Območje: MOK	RE							-			
	Novogradnje: domske zmogljivosti <ul style="list-style-type: none"> več manjših domov za starejše (skupaj okoli 150 postelj do 2013) Stanje 2014: zaradi povečanja ponudbe domov za starejše po Sloveniji in načrtovanih naložb v neposredni okolici Kranja (Dom Taber Cerklje na Gorenjskem); trenutno ni potreb po širjenju domskih kapacitet na območju MOK. Eventuelne nove zmogljivosti se morajo biti ustrezno umeščene v prostor, ki varovancem omogoča različne aktivnosti v prostem času, hkrati pa zagotavlja dobre povezave z Zdravstveno poslovnim centrom Kranj. 		NER		MR	MR	MR	MR	MR	MR		4	RRP
Razvoj novih in preoblikovanje obstoječih socialnih in zdravstvenih programov in skupnostnih storitev skrbi za starejše (79)	Sofinanciranje razvoja in širjenja neinstucionalnih storitev, ponudbe in programov pomoči starejšim: <ul style="list-style-type: none"> razvijanje javne službe pomoči na domu z večjim številom zaposlenih in s tem nudenja pomoči na domu večjemu številu uporabnikov 	Nosilec: MOK Partnerji: izvajalci programov	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	2.000.000 EUR	1	RRP	Povečanje tekoče porabe za 200.000 EUR na letnem nivoju. EU ESS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 5: Kranj – skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi													
(MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> razvoj skupine za samopomoč in medgeneracijske pomoči delovanje medgeneracijskega središča podpora razvoju novih storitev zdravstvene, socialne in druge pomoči na daljavo (pr. ihELP,..) spodbujanje socialnega podjetništva in razvoja storitev za starejše v NVO krepitev zdravlja starejših: preventiva, vzpostavljanje gibalnih parkov za starejše,.. 	Območje: MOK											
Ukrep 5.3.: Skrb za osebe s posebnimi potrebami in osebe s težavami v duševnem zdravju ter invalide													
Programi za socialno ogrožene in odvisnike (8o) (MOK) 	8o a Zavetišče za brezdomce, ljudska kuhinja, Center za odvisnosti in stanovanjska skupina: <ul style="list-style-type: none"> Obratovanje v 2008 zgrajenega objekta Razvoj programov Sofinanciranje programov 	Investitor: MOK Upravljavlec: CSD Območje: KS Center	RE, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	2	URB RRP	Realizirano. Dejavnost sofinancira proračun MOK v okviru tekoče proračunske porabe. EU ESS
	8o b Dnevni center za mlade <ul style="list-style-type: none"> Razvoj programov Škrlovca Odprtje dislocirane enota Škrlovca na območju Planine (Povezava na strateški projekt 5.2.) 	Območje: KS Planina, KS Huje, KS Bratov Smuk, KS Centr	RE, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	200.000	1	URB RRP	Proračun MOK EU ESS EU ESRR Urbani razvoj
	8o c Regijski reintegracijski center (R) <ul style="list-style-type: none"> vkjučena bo ciljna skupina ozdravljenih odvisnikov faza obravnave traja 8 mesecev omogočiti postopno vrnitev ozdravljenih odvisnikov v socialno, delovno in družinsko okolje. razvoj socialnega podjetništva 	Investitor: Fundacija Vincenca Drakslerja Partner: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	200.000	1	URB RRP	Proračun MOK EU ESS
	8o e Razvoj socialnih programov (dodeljevanje denarne pomoči za socialno ogrožene, delovanje lokalne akcijske skupine za preprečevanje odvisnosti, programi nevladnih organizacij) - realizirano <ul style="list-style-type: none"> Evalvacija dosedanjih programov Predlog sprememb razpisov in njihovih pogojev 	Nosilec: MOK Izvajalci: NVO Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	100.000	2	URB RRP	Proračun MOK EU ESS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 5: Kranj – skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi													
	• Nov ali spremenjen pravilnik in razpis												
Dom za osebe s posebnimi potrebami in osebe s težavami v duševnem zdravju (81) (MOK) 	81 a Zagotovitev in ureditev objekta za stanovanjsko skupino za osebe s posebnimi potrebami. MOK danes deloma doplača oskrbno ceno za občane MOK.	Investitor: NVO Partner: MOK, MDDSZ	NER	MR	MR	MR	MR	PR	PR, IZ	260.000	2	URB RRP	Proračun MOK EU ESS
	81 b Bivalna skupnost za osebe s težavami v duševnem zdravju: <ul style="list-style-type: none"> • pridobitev stanovanja v najem • sofinancer programa MDDSZ MOK uredi doplačilo k oskrbni ceni za občane MOK.	Nosilec: NVO Partner: MOK	NER	MR	MR	MR	MR	PR	PR, IZ	90.000	2	URB RRP	Proračun MOK EU ESS
	81 c Ureditev dostopnosti javnih stavb za gibalno ovirane osebe	Nosilec: MOK	PR	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	150.000	2	URB RRP	Proračun MOK
Ogrožene matere in žrtve nasilja (82) (MOK) 	82 a Varna hiša Gorenjske in njena stanovanjska enota v povezavi z Materinskim domom Gorenjske	Nosilec: društvo Varna hiša Gorenjske Območje: MOK	RE, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	2		Realizirano. Dejavnost sofinancira proračun MOK v okviru tekoče proračunske porabe. EU ESS
	82 b Vzpostavitev in delovanje varnih točk v mestu	Nosilec: CSD Partnerja: UNICEF, MOK Območje: MOK	PR IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ				
5.4. Dostopna stanovanja in prijazne stanovanjske soseske													
Stanovanja za socialno šibke (83) (MOK) 	Omogočiti dom socialno ogroženim ter prehod iz majhnih stanovanjskih enot v večje: <ul style="list-style-type: none"> • zgraditi 44 neprofitnih stanovanj • subvencioniranje najemnine 	Nosilec: MOK Območje: MOK	IZ	MR	MR	MR	MR	MR	MR	0	3	URB	-
Stanovanjska politika (34) (MOK prostor in politika, vlaganja Z) 	Ključne usmeritve na področju stanovanjske gradnje v MOK: <ul style="list-style-type: none"> ■ 3.500 novih tržnih stanovanjskih enot: Kranj hoče pritegniti mlade družine, saj nudi dobre vrtce, šole, sodobno urejeno bivalno in poslovno okolje. V ta namen je potrebno urediti prostorske pogoje, ki bodo omogočili gradnjo pestre ponudbe kakovostnih tržnih stanovanj po dostopnih cenah. ■ Del teh stanovanj se uredi po sistemu nadstandardne soseske, ki jo sestavljajo "vila 	Nosilec: MOK – prostorska in stanovanjska politika Investitor: Zasebni Območje: MOK	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	Pričakovana zasebna vlaganja	3	-	-

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/ območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)						Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja	
			09 - 13	14	15	16	17	18					19 - 23
Prednostna usmeritev 5: Kranj – skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi													
	<p>bloki" in kakovostne spremljajoče skupne površine.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Stanovanjska politika v mestnem jedru: spodbujanje obnove in gradnje večjih nadstandardnih stanovanj v mestnem jedru; tudi z aktiviranjem neizkoriščenih objektov v lasti MOK. MOK sama v Starem Kranju ne bo gradila neprofitnih stanovanj. Po drugi strani bo MOK uveljavljala predkupno pravico na objektih kadar bo to utemeljeno z vidika strateške lokacije, cene in razpoložljivosti finančnih virov ■ V prostorskih dokumentih zagotoviti več površine za individualno stanovanjsko gradnjo. ■ Spremljajoči ukrepi: <ul style="list-style-type: none"> • pravočasno in kakovostno prostorsko načrtovanje novih sosesk (zelene površine, parkirišča, peš in kolesarske poti, javni prevoz,...) • priprava podlag za uvedbo nadomestila za nezazidana stavbna zemljišča • ob izgradnji novih blokovskih naselij je potrebno zagotoviti ustrezno infrastrukturo (komunalno, družbeno), ki v prostoru že obstaja, ali pa je njeno izgradnjo potrebno zagotoviti v primernih časovnih okvirih. 												
Ustanovitev občinskega stanovanjsko-premoženjskega sklada (35) (MOK) 	<p>S ciljem učinkovitejšega upravljanja stanovanj in drugih nepremičnin v lasti MOK ter zagotovitve pogojev za pospešeno gradnjo stanovanj se prouči možnost ustanovitve stanovanjsko-premoženjskega sklada MOK.</p> <p>Področja dela stanovanjskega sklada bodo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upravljanje z občinskimi nepremičninami (tudi neprofitnih stanovanj) • Upravljanje stanovanj 	Nosilec: MOK Območje: MOK	NER	MR	MR	MR	MR	MR	MR	-	4	-	
Prenova obstoječih stanovanjskih sosesk : Planina	<p>Projekt bo prispeval k izboljšanju kakovosti bivanja v obstoječih in degradiranih urbanih stanovanjskih območjih. Gre za nov celosten pristop k urejanju</p>	Nosilec: MOK Partnerji: KS	PR, IZ	PR, IZ	PR, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	2.250.000 € (cel projekt sicer 7,5 mio)	1	URB RRP	Proračun MOK EU ESRR Urbani razvoj

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 5: Kranj – skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi													
(36) (JZ, MOK – javne površine, Z-funkcionalne površine) 	<p>problemov gosto poseljenih in zazidanih stanovanjskih soseskah s ciljem ustvarjanja prijaznih stanovanjskih sosesk, kjer bo bivanje mirno, varno in dostopno.</p> <p>Projekt je dolgoročen in vključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opredelitev prednostnih območij, fazna izvedba • popis in opredelitev vseh javnih površin - funkcionalnih zemljišč znotraj sosesk • ureditev lastništva (razmejitev javnega/zasebnega), upravljanja • zasnove nove ureditve »odprtih« površin v soseskah (parkirišča, zelenice, igrišča,...) • usmeritve za prenove fasad, balkoni,.. • energetske sanacije (v povezavi z 1.3. Energetska učinkovita občina) • uvajanje socialnih in varnostnih programov. <p>1 pilotna izvedba: Planina</p>	<p>Planina, upravljalci, stanovanjske skupnosti, zasebni</p> <p>Območje: KS Planina</p>								€)		Zasebni	
Ukrep 5.5.: Varna občina													
Delujoč sistem javne varnosti (84) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vzpostavitev in delovanje sosveta za varnost MOK, • Vzpostavitev varnih točk za preprečevanje medgeneracijskega nasilja, • Akcije sosveta za varnost za krepitev varnosti in preprečevanje nasilja in kriminala v družbi. 	<p>Nosilec: Sosvet za varnost MOK</p> <p>Območje: MOK</p>	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	140.000	2	Proračun MOK	
Civilna zaščita, gasilci, (85) (MOK) 	Podpora stalni nadgradnji usposobljenosti, razvoju sistemov nadzora in informiranja ter posodabljanju opreme organizacij civilne zaščite, gasilcev in gorske reševalne službe.	<p>Nosilec: MOK s partnerji</p> <p>Območje: MOK</p>	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	2.000.000	2	RRP Proračun MOK EU ETS	
Občinski program varnosti – OPV (86) (MOK) 	Izdelava in sprejem OPV, ki obsega oceno ogroženosti in varnostnih tveganj, namen in cilje vzpostavitve mestnega redarstva, opredelitev varnostnih potreb, organiziranost in pristojnosti redarstva, operativne naloge pri zagotavljanju varnosti cestnega prometa (nadzor prometa v naselju, intervencijske poti, izven naselja pa samo varnost cest in okolja), varnosti javnega premoženja ter naravne in kulturne dediščine, vzdrževanju javnega reda in miru, preprečevanju kriminala in varovanju okolja. Prav	<p>Nosilec: MOK s partnerji (policija, inšpekcije, sosvet za varnost, SPVP, ..)</p> <p>Območje: MOK</p>	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	2	Realizirano. Dejavnost sofinancira proračun MOK v okviru tekoče proračunske porabe.	

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 5: Kranj – skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi													
	tako je opredeljeno sodelovanje z drugimi službami.												

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 6: Mesto športa													
ukrep 6.1. Sodobni prostorski pogoji za rekreacijo, šport mladih in vrhunski šport													
Razvoj Športnega centra Kranj v osrednje regijsko športno –vadbena – rekreacijsko središče <i>(glej opis za strateški projekt 6) (87)</i> (MOK,R) Območje: KS Vodovodni stolp	<ul style="list-style-type: none"> RVŠVC Kranj (regijski večnamenski športno vadbeni center) – dvorana tribuna in spremljajoče turistično- zdravstvene storitve – novogradnja; Povezovalni hodnik RVŠVC Kranj s Pokritim olimpijskim bazenom (POB) 	Investitor v javni del: MOK Poslovni del: JZP	NER	MR	MR	MR	IZ	IZ	IZ	6.000.000	2	RRP URB	Proračun MOK EU ESRR
	<ul style="list-style-type: none"> Tribuna Hribček Tribuna Hribček – Nadzidava nadstrešek Centralno teniško igrišče – novogradnja 	Investitor: MOK	RE	PR						75.000	2		-
	<ul style="list-style-type: none"> Športni hotel s spremljajočo trgovsko– storitveno ponudbo 	Investitor: MOK ali TK	NER	MR	MR	MR	MR	MR	MR	0	4		-
	<ul style="list-style-type: none"> Prometno–hortikultura ureditev, vključno s parkirnimi prostori/garažami 	Investitor: MOK + JZP	NER	MR	MR	MR	MR	PR	IZ	200.000	1	RRP URB	Proračun MOK EU ESRR
	<ul style="list-style-type: none"> Preureditev bazenov za potrebe rekreacije in dogradnja s komercialnimi vodnimi vsebinami / zimski program Izvedena energetska sanacija. 	Investitor v javni del: MOK Poslovni del:	RE							2.000.000	0		Realizirano

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 6: Mesto športa													
	REAL – Pokriti olimpijski bazen – obnovljivi viri energije	JZP											
	<ul style="list-style-type: none"> Ledena dvorana – preselitev in preureditev, če se na lokaciji ŠC Kranj izkaže prostorsko možno; v nasprotnem primeru se poišče druga primerna lokacija. Realizirana obstoječa lokacija. 	Investitor: MOK + JZP	RE							3.000.000	0	-	
Sistematična prenova, energetske sanacije in posodabljanje obstoječe javne športne infrastrukture za sodobne potrebe rekreacijske vadbe in športa (88) (MOK) 	<p>Obstoječi športni objekti so v slabem stanju, nefunkcionalni in ne ustrezajo današnjim potrebam, nekateri pa so nedokončani in slabo izkoriščeni. Nujno je na sistematičen način pristopiti k prenovi oz. dokončni ureditvi (npr. garderobe, sobe za analizo treningov, brez interneta, statika, oprema, energetika,...). Sem sodijo objekti, kot so skakalnica, ŠP Stražišče, ŠP Tenetiše, ŠP Zarica, ŠP Britof, ŠD Planina, ŠP Hrastje, ŠP Bitnje, Žabnica,... Cilj je vsako leto obnoviti vsaj en obstoječi objekt.</p> <p>Predpogoj za pričetek obnove je :</p> <ul style="list-style-type: none"> izdelava celovite analize stanja in operativnega programa obnove javne športne infrastrukture v MOK izvedba legalizacije objektov proučitev možnosti uvedbe JZP in URE/OVE izdelava projektne in investicijske dokumentacije. 	Nosilec: Zavod za šport Krajevne Skupnosti Območje: MOK	NER	PR	PR, IZ	PR, IZ	PR, IZ	PR, IZ	PR, IZ	300.000	1	RRP Proračun MOK EU Ks Energetske sanacije	
Izgradnja in obnova manjših atraktivnih športnih objektov za otroke in mladino (89) (MOK) 	<p>Otrokom in mladini ponuditi manjše atraktivne športno-rekreacijske objekte po KS in v zgoščenih stanovanjskih naseljih. Gre za urejanje manjših, enostavnih športnih igrišč in otroških igrišča, ki ne zahtevajo velikih investicij in posegov, pomembno pa prispevajo k dvigu motorike otrok in kakovostnemu preživljanju prostega časa. (koši, badminton, namizni tenisom, povezave na pešpoti, smučarski tek, MTB steze, skate parki, manjše smučišče z umetnim zasneževanjem, proge za smučarski tek, ..) <i>Povezano na ukrep 1.4. "Zeleni Kranj" in n Ukrep 2.6. Dostopna stanovanja in prijazne stanovanjske soseske).</i></p>	Nosilec: MOK Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ			2	LAS EU Leader LAS Proračun MOK	
Ukrep 6.2.: Šport otrok in mladine													
Program osnovne športne vadbe otrok v prvi triadi OŠ	<p>Cilj projekta je izboljšati športno vzgojo za dvig motoričnih sposobnosti otrok v prvi triadi OŠ.</p>	Nosilec: Zavod za šport	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	2	Tekoča poraba	

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)							Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja
			09 - 13	14	15	16	17	18	19 - 23				
Prednostna usmeritev 6: Mesto športa													
(90) (MOK) 	Potrebne aktivnosti: izdelati minimalni standardni program: akrobatika, gimnastika, atletika, plavanje. Izobraževanje kadra na OŠ in/ ali dodatni športni pedagogi ali trenerji iz klubov pomagajo v OŠ v prvi triadi (sodelovanje OŠ klubi). Pilotna izvedba in nato redni program za vse OŠ.	Partnerji: osnovne šole športna društva FŠ Območje: MOK											
Šport za prosti čas otrok in mladine (91) (MOK) 	Načrta skrb za razvoj in oblikovanje dostopne, organizirane in kakovostne ponudbe za športno aktivnost otrok in mladine v MOK vključuje: sistemsko urediti športne interesne dejavnosti na OŠ, <ul style="list-style-type: none"> postaviti standarde za javno sofinanciranje vadbe najmlajših programi za osveščanje staršev šolska športna tekmovanja morajo biti organizirana za vse otroke – prilagoditi pravila ali pa dodati športne panoge športni objekti - športne počitnice za več športnih panog.	Nosilec: Zavod za šport Partnerji: osnovne šole športna društva Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	2	TeKOča poraba	
Ukrep 6.3. Rekreativna – krepitev zdravja vseh občanov													
Informiranje o ponudbi rekreacije in športnih objektov v MOK (vse na enem mestu) (92) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> sistem informiranja občanov o ponudbi organizirane rekreacije in športnih objektov, enoten info portal z ažurno in celovito ponudbo (sodelovanje z zasebnimi ponudniki in klubi), vključitev rekreacijske ponudbe in obiska športno rekreacijskih prireditvev v »enoten kartični sistem« - povezava s projektom zg. ČIP kartica MOK«	Nosilec: Zavod za šport Kranj Območje: MOK	NER, IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	RE		2	-	TeKOča poraba
Promocija športa, gibanja in zdravega načina življenja s poudarkom na posebnih ciljnih skupinah (93) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> zagotovitev načrtne promocije gibanja in rekreacije, promocija športa v naravi (ni vezana na objekte in drago infrastrukturo), organiziranje vadbe za posebne ciljne skupine: starostnike, ženske in osebe s posebnimi potrebami podpora množičnim rekreativnim prireditvam spodbujanje razvoja ponudbe organizirane rekreacije, še posebej za starejše občane Realizirano preko društev s podporo javnega razpisa in programi Zavoda za šport.	Nosilec: Zavod za šport Partner: NIJZ in laboratorij, OE Kranj Območje: MOK	RE							70.000	2	RRP	Proračun MOK EU ESS

Načrt programov in projektov	Opis	Nosilci/območje	Rok (RE realizirano, NER nerealizirano, PR priprava, IZ izvajanje, MR -)						Ocenjena vrednost v EUR	P	S	Možni viri financiranja	
			09 - 13	14	15	16	17	18					19 - 23
Prednostna usmeritev 6: Mesto športa													
Ukrep 6.4.: Upravljanje športa in rekreacije v MOK													
Upravljanje in trženje športnih objektov (94) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Vzpostaviti enotno evidenco športne infrastrukture v lasti MOK (tudi tiste v KS) + ostalih objektov Predlog športnih objektov regijskega ali nacioanlenga pomena, za aktere obstaja možnost sofinanciranja in prenosa na pokrajino oz. državo Postaviti enotna pravila za uporabo vseh objektov v lasti MOK, vključno z objekti KS, šolskimi telovadnicami in šolskimi igrišči, Sistem razporejanja uporabe ur se usmeri v prid rekreacije in trženja dvoran z racionalizacijo pri klubih, <p>Vse športne objekte višjega standarda se v največji možni meri trži za priprave domačih in tujih reprezentanc in klubov (bazen, skakalnice, kegljišče,...).</p>	Nosilec: Zavod za šport Kranj Partnerji: Krajevne skupnosti, osnovne šole Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ		2	-	Postane del redne dejavnosti Zavoda za šport Kranj
Evalvacija in nadgradnja programa športa (95) (MOK) 	<p>Potrebno je pristopiti k evalvaciji rezultatov in učinkov sedanjega programa financiranja športa iz tekočega dela poročuna občine ter na njegovi osnovi pripraviti predloge izboljšav ter spremenjene ukrepe usmeriti k ciljem te strategije. Opredeliti se je potrebno do prednostnih športnih panog.</p> <p>Izvedba:</p> <ul style="list-style-type: none"> Evalvacija dosedanjih športnih programov, njihovih rezultatov in učinkov Opredelitev do prednostnih športnih panog Predlog sprememb razpisov in njihovih pogojev <p>Nov ali spremenjen pravilnik in razpis</p>	Nosilec: MOK Območje: MOK	RE	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	2	-	V okviru obstoječih proračunskih sredstev
Zavod za šport – racionalizacija (96) (MOK) 	<ul style="list-style-type: none"> Racionalizacija poslovanja zavoda: se vključi v enotno občinsko reformo poslovanja vseh javnih zavodov MOK (glej horizontalne vsebine), 	Nosilec: Zavod za šport Partner: MOK, klubj... Območje: MOK	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	IZ	-	1	-	

Priloga 2: Analitične tabele

Tabela 11 Rast in struktura prebivalstva po mestnih in podeželskih naseljih v MO Kranj

Naselje	2008H2	2013H2	0-4 let	5-9 let	10-14 let	15-64 let	65 + let	Indeks staranja	Razlika 2013 - 2008	Indeks 2013/2008
SLOVENIJA	2022629	2059114	110838	97105	91345	1403967	355859	118,9	36485	101,8
052 KRANJ	53795	55552	3308	2785	2466	37612	9381	109,6	1757	103,3
052 001 Babni Vrt	57	57	5	2	1	43	6	75,0	0	100,0
052 002 Bobovek	143	136	6	8	3	91	28	164,7	-7	95,1
052 003 Breg ob Savi	452	505	33	39	41	302	90	79,6	53	111,7
052 004 Britof (Mn)	1804	1917	102	117	109	1226	363	110,7	113	106,3
052 005 Čadovlje	101	104	4	5	12	68	15	71,4	3	103,0
052 006 Čepulje	35	41	3	1	3	25	9	128,6	6	117,1
052 007 Golnik	1053	1097	79	57	48	776	137	74,5	44	104,2
052 008 Goriče	368	360	19	26	17	238	60	96,8	-8	97,8
052 009 Ilovka	60	71	8	4	2	46	11	78,6	11	118,3
052 010 Jama	229	248	20	13	8	171	36	87,8	19	108,3
052 011 Jamnik	42	38	1	0	3	27	7	175,0	-4	90,5
052 012 Javornik	60	69	8	5	3	39	14	87,5	9	115,0
052 013 Kokrica (Mn)	1629	1624	77	79	78	1047	343	146,6	-5	99,7
052 014 Kranj (Mn)	36022	37119	2246	1782	1477	25439	6175	112,2	1097	103,0
052 015 Lavtarski Vrh	27	22	0	0	0	15	7		-5	81,5
052 016 Letenice	113	121	5	4	6	87	19	126,7	8	107,1
052 017 Mavčiče	442	457	27	24	23	309	74	100,0	15	103,4
052 018 Meja	22	28	4	4	4	14	2	16,7	6	127,3
052 019 Mlaka pri Kr.	1621	1604	87	85	82	1047	303	119,3	-17	99,0
052 020 Nemilje	75	87	5	7	13	51	11	44,0	12	116,0
052 021 Njivica	30	33	2	2	4	20	5	62,5	3	110,0
052 022 Orehovlje	191	179	4	8	9	137	21	100,0	-12	93,7
052 023 Pangršica	75	72	6	4	1	55	6	54,5	-3	96,0
052 024 Planica	21	22	2	2	0	16	2	50,0	1	104,8
052 025 Podblica	121	117	4	8	9	78	18	85,7	-4	96,7
052 026 Podreča	508	542	40	32	30	353	87	85,3	34	106,7
052 027 Povlje	33	39	5	1	2	21	10	125,0	6	118,2
052 028 Praše	216	204	7	6	9	140	42	190,9	-12	94,4
052 029 Predoslje	979	978	62	45	43	653	175	116,7	-1	99,9
052 030 Pševo	71	94	7	3	9	68	7	36,8	23	132,4
052 031 Rakovica	87	92	8	5	0	67	12	92,3	5	105,7
052 032 Sp. Besnica	902	915	63	46	51	597	158	98,8	13	101,4
052 033 Spodnje Bitnje	264	273	9	12	18	198	36	92,3	9	103,4
052 034 Srakovlje	97	106	4	5	4	76	17	130,8	9	109,3
052 035 Sr. vas - Goriče	84	82	5	2	6	49	20	153,8	-2	97,6
052 036 Srednje Bitnje	570	564	30	24	33	379	98	112,6	-6	98,9
052 037 Suha pri Predosljah	238	241	14	17	15	159	36	78,3	3	101,3
052 038 Sveti Jošt nad Kr.	4	0	0	0	0	0	0		-4	0,0
052 039 Šutna	437	466	19	19	27	310	91	140,0	29	106,6
052 040 Tatinec	61	63	5	3	1	46	8	88,9	2	103,3
052 041 Tenetiše	396	413	29	19	14	278	73	117,7	17	104,3
052 042 Trstenik	342	426	32	27	23	275	69	84,1	84	124,6
052 043 Zabukovje	79	83	5	6	3	55	14	100,0	4	105,1
052 044 Zalog	108	110	4	9	10	70	17	73,9	2	101,9
052 045 Zgornja Besnica	735	807	56	51	49	529	122	78,2	72	109,8
052 046 Zgornje Bitnje	1359	1537	72	95	82	1035	253	101,6	178	113,1
052 047 Žablje	36	30	0	2	1	25	2	66,7	-6	83,3
052 048 Žabnica	352	323	19	22	18	199	65	110,2	-29	91,8
052 049 Hrastje (Mn)	1044	1036	56	48	62	663	207	124,7	-8	99,2
Skupaj Mestno območje	40499	41696	2481	2026	1726	28375	7088	113,7	1197	103,0
Skupaj Podeželje	13296	13856	827	759	740	9237	2293	98,6	560	104,2

Mn – mestno naselje

Tabela 12 Skupni prirast prebivalstva v MO Kranj med 2002 in 2012 (Vir: SURS)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Naravni prirast	82	46	79	96	156	125	213	254	240	262	206
Selitveni prirast s tujino	-16	47	23	202	181	497	682	403	43	177	87
Selitveni prirast med občinami	-204	-129	-110	-106	-124	-21	-243	-42	-59	-29	-219
Skupni prirast	-138	-36	-8	192	213	601	652	615	224	410	74
Skupni prirast na 1000 preb.	-2,7	-0,7	-0,2	3,6	4	11,2	12,1	11,3	4,1	7,4	1,3

Tabela 13 Primerjava idealne in dejanske starostne strukture (vir: SURS)

Starostna obdobja	Idealna struktura	Struktura v MO Kranj			Struktura v Sloveniji		
		2000	2008	2013	2000	2008	2013
0 – 14 let	25 %	16 %	14 %	15,4%	16 %	14 %	14,5%
15 – 65 let	65 %	71 %	70 %	67,7%	70 %	70 %	68,3%
65 in več let	10 %	13 %	16 %	16,9%	14 %	16 %	17,2%

Tabela 14 Poslovanje podjetij v MO Kranj leta 2007 in 2012 (Vir: AJPES)

Leto	Samostojni podjetniki			Gospodarske družbe			Skupaj		
	Število	Zaposleni	Prihodki v mio EUR	Število	Zaposleni	Prihodki v mio EUR	Število	Zaposleni	Prihodki v mio EUR
2008	1595	1337	133,5	1698	14535	2136,6	3293	15872	2270,1
2012	1881	1048	120	1778	11425	1803,3	3659	12473	1923,3

Tabela 15 Gospodarske družbe po dejavnosti, zaposlenih in prihodkih 2008 - 2012 v MOK (Vir: AJPES)

Dejavnost	Št. gd	2008		Prihodki v mio €	Št. gd	2012		Indeks 2012/2008		Prihodki	Število zaposlenih 2012-2008
		Št. zaposlenih	Prihodki			Št. zaposlenih	Prihodki v mio €	Št. gd	Št. zaposlenih		
A Kmetijstvo, gozdarstvo	6	9	1,9	7	50	8,9	116,7	555,6	468,4	41,0	
B Rudarstvo	0	0	0,0	0	0	0,0				0,0	
C Predelovalne dejavnosti	200	7.931	1.116,5	216	5.955	825,7	108,0	75,1	74,0	-1.976,0	
D Oskrba z energijo	8	412	110,7	17	347	98,3	212,5	84,2	88,8	-65,0	
E Oskrba vodo, okoljske d.	4	233	19,9	7	233	22,9	175,0	100,0	115,1	0,0	
F Gradbeništvo	412	1.634	176,6	334	872	180,7	81,1	53,4	102,3	-762,0	
G Trgovin	390	1.335	345,9	382	1.050	353,8	97,9	78,7	102,3	-285,0	
H Promet in skladiščenje	61	546	48,1	63	701	83,0	103,3	128,4	172,6	155,0	
I Gostinstvo	62	193	13,2	70	180	11,2	112,9	93,3	84,8	-13,0	
J IKT dejavnosti	98	367	32,9	116	440	36,2	118,4	119,9	110,0	73,0	
K Finančne dejavnosti	36	152	69,3	41	87	22,3	113,9	57,2	32,2	-65,0	
L Nepremičnine Strokovne,znan.	38	138	12,4	54	137	24,9	142,1	99,3	200,8	-1,0	
M teh.dej.	252	964	81,7	306	875	84,0	121,4	90,8	102,8	-89,0	
N Druge poslovne dej.	37	174	29,8	49	93	26,8	132,4	53,4	89,9	-81,0	
O Dej. javne uprave	1	220	12,1	1	198	6,6	100,0	90,0	54,5	-22,0	
P Izobraževanje	31	87	6,3	36	90	6,3	116,1	103,4	100,0	3,0	
Q Zdravstvo, sociala	24	61	5,4	30	51	6,0	125,0	83,6	111,1	-10,0	
R Kultura in rekreacija	16	32	3,5	25	26	3,7	156,3	81,3	105,7	-6,0	
S Druge dejavnosti	22	44	2,6	24	41	2,2	109,1	93,2	84,6	-3,0	
Skupaj	1.698	14.532	2.088,8	1.778	11.426	1.803,5	104,7	78,6	86,3	-3.106,0	

Slika 17 Velikostna struktura gospodarskih družb leta 2012 (Vir: AJPES)

	MIKRO PODJETJA		MALA PODJETJA		SREDNJA PODJETJA		VELIKA PODJETJA		SKUPAJ	
	število gd	število zaposlenih	število gd	število zaposlenih	število gd	število zaposlenih	število gd	število zaposlenih	število gd	število zaposlenih
MO Kranj	1.676	3.090	60	1.649	18	1.440	24	5.246	1.778	11.425
	94%	27%	3%	14%	1%	13%	1%	46%	100%	100%
Gorenjska	4.891	9.911	197	5.706	61	6.187	54	16.250	5.203	38.054
	94%	26%	4%	15%	1%	16%	1%	43%	100%	100%
Slovenija	55.925	120.666	2.388	67.537	732	72.545	681	174.312	59.726	435.060
	94%	28%	4%	16%	1%	17%	1%	40%	100%	100%

Tabela 16 Kazalniki obiskanosti in uporabe Osrednje knjižnice Kranj v letu 2007 (vir: Osrednja knjižnica Kranj)

Kazalnik	Osrednja knjižnica Kranj 2007	Mestna knjižnica Kranj (2013)
Prirast enot knjižničnega gradiva	20.889	21.652
Število aktivnih članov	14.687	19.433
Število obiskovalcev	251.531	360.622
Število izposojenih enot gradiva	746.945	701.632

Tabela 17 Pregled javnih zavodov in drugih organizacij, katerih (so)ustanoviteljica je MOK, marec 2009, maj 2014

Naziv	Način financiranja	Število zaposlenih	Število oseb, ki jih financira MOK
SKUPAJ		1.886	546
Občinska uprava	MO Kranj	116 v letu 2013 (117 v letu 2009)	116 v letu 2013**** (117 v letu 2009)*****
Javni zavodi			
Varstvo in izobraževanje otrok, mladine in odraslih			
Javni zavod Kranjski vrtci	MO Kranj, prispevki staršev	295 š.l. 2013/2014 (214 v letu 2009)	295 š.l. 2013/2014 (214 v letu 2009)
VVE pri OŠ	MO Kranj, prispevki staršev	85,91 š.l. 2013/2014 (56,43 v letu 2009)	85,91 š.l. 2013/2014 (56,43 v letu 2009)
Osnovna šola Simona Jenka	Država in MO Kranj	133 v š.l.13/14 (116,09 v letu 2009)	0 v š.l.13/14 (0,5 v letu 2009)
Osnovna šola Franceta Prešerna	Država in MO Kranj	88 v š.l.13/14 (79,95 v letu 2009)	0 v š.l.13/14 (0,4 v letu 2009)
Osnovna šola Staneta Žagarja	Država in MO Kranj	62 v š.l.13/14 (55,47 v letu 2009)	0,3 v š.l.13/14 (1,5 v letu 2009)
Osnovna šola Stražišče	Država in MO Kranj	96 v š.l.13/14 (98,61 v letu 2009)	0,9 v š.l.13/14 (1,3 v letu 2009)
Osnovna šola Predoslje	Država in MO Kranj	47 v š.l.13/14 (47,99 v letu 2009)	0 v š.l.13/14 (0 v letu 2009)
Osnovna šola Orehek	Država in MO Kranj	72 v š.l.13/14 (59,81 v letu 2009)	0 v š.l.13/14 (0,4 v letu 2009)
Osnovna šola Matije Čopa	Država in MO Kranj	56 v š.l.13/14 (52,69 v letu 2009)	v š.l.13/14 0,5 oz 0,75 v času pouka (2009 - 0,5)
Osnovna šola Jakoba Aljaža	Država in MO Kranj	54 v š.l.13/14 (48,26 v letu 2009)	0 v š.l.13/14 (1,06 v letu 2009)
Osnovna šola Helene Puhar	Država in MO Kranj	46 v š.l.13/14 (45,19 v letu 2009)	0,31 v š.l.13/14 (0,25 v letu 2009)
Glasbena šola Kranj	proračunska postavka (samo prevoz, prehrana)	55 v š.l.13/14 (45,93 v letu 2009)	0 v š.l.13/14 (0 v letu 2009)
Ljudska univerza Kranj	lastni prihodki, min sof.	8 v š.l.2013/14 (10 v letu 2009)	1 v š.l.13/14 (0,3 v letu 2009)

Naziv	Način financiranja	Število zaposlenih	Število oseb, ki jih financira MOK
Kultura , šport in turizem			
Mestna knjižnica Kranj	MO Kranj, lastni prihodki	43 v letu 2013 (40 v letu 2009)	43 v letu 2013 (39 v letu 2009)
Prešernovo gledališče Kranj	MO Kranj, država in lastni prihodki	26 v letu 2013 (27 v letu 2009)	26 v letu 2013 (27 v letu 2009)
Gorenjski muzej	plače država, program in investicije MOK	22 v letu 2013 30 + 4 javni delavci	0 v letu 2013 0 v letu 2009)
Zavod za šport Kranj	proračunski uporabnik, lastni prihodki	30 v letu 2013 (32 v letu 2009)	30 v letu 2013 (32 v letu 2009)
Zavod za turizem Kranj	MO Kranj, lastni prihodki	8 v letu 2013 (5 v letu 2009)	8 v letu 2013 (5 v letu 2009)
Ostalo javni zavodi in podjetja, katerih (so)ustanoviteljica ja MOK			
Gorenjske lekarne*	tržno	163 v letu 2013 (2009 -154)	0 v letu 2013 (0 v letu 2009)
Osnovno zdravstvo Gorenjske **	sofinanciranje programa	302 v letu 2013 (294 v letu 2009)	0 v letu 2013 (0 v letu 2009)
Gasilsko reševalna služba Kranj	Sofinanciranje programa	53 v letu 2013 (49 v letu 2009)	53 v letu 2013 (49 v letu 2009)
JP Komunala ***	Sofinanciranje projektov, programa	207 v letu 2013 (194 v letu 2009)	0 v letu 2013 (0 v letu 2009)
BSC d.o.o. (razvojna agencija) ****	Sofinanciranje projektov, programa	27 v letu 2013 (13 v letu 2009)	0 v letu 2013 (0 v letu 2009)

Vir: Podatki MOK, spletne strani MŠŠ

* Ustanoviteljice Gorenjskih lekarn so vse novonastale občine. Premoženje Gorenjskih lekarn še ni razdeljeno po novonastalih občinah.

** Ustanoviteljice Osnovnega zdravstva Gorenjske so vse novonastale gorenjske občine.

*** Mestna občina Kranj ima 64,44% delež v osnovnem kapitalu Komunale Kranj.

**** Mestna občina ima 6,46% delež v osnovnem kapitalu BSC Kranj.

*****Zaposlene v medobčinskem inšpektoratu Kranj deloma sofinancirajo tudi občine, ki jih inšpektorat pokriva.

Tabela 18 Pregled državnih ustanov in drugih regijsko organiziranih organizacij s sedežem v MOK (vir: internet)

Državne ustanove s sedežem v Kranju	Geografska pristojnost
Uprava in pravosodje	
1 Upravna enota Kranj	UE Kranj
2 RS Okrožno sodišče v Kranju	Gorenjska
3 RS Okrajno sodišče v Kranju	UE Kranj, Tržič
4 Okrožno državno tožilstvo	Gorenjska
5 Državno pravobranilstvo , Zunanji oddelek državnega pravobranilstva v Kranju	Gorenjska
Vojska in policija	
6 Ministrstvo za notranje zadeve, Policijska postaja Kranj	UE Kranj
7 MORS, Urad za obrambo, Uprava za obrambo Kranj	Gorenjska
8 MORS, Vojašnica Kranj	na Gorenjskem še mala vojašnica Bohinjska Bela
9 MORS, Urad RS za zaščito in reševanje, Izpostava Kranj, Regijski center za obveščanje	Gorenjska
Inšpekcije	
10 Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Prometni inšpektorat RS	niso geografsko vezani
11 Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Inšpektorat RS za okolje in prostor, OE Kranj	Gorenjska
12 Ministrstvo za gospodarstvo, razvoj in tehnologijo, Inšpektorat RS za energetiko in rudarstvo, Inšpekcijska pisarna Kranj	Gorenjska
13 Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Inšpektorat RS za delo, Enota Kranj	Gorenjska
14 Ministrstvo za zdravje, Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, OE Kranj	Gorenjska
15 Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano, Enota Kranj	Gorenjska

Upravljalci in soglasodajalci		
16	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direkcija RS za ceste, Območje sektorja za upravljanje cest - Območje Kranj	Gorenjska
17	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Geodetska uprava RS, Območna geodetska uprava Kranj	Gorenjska
18	Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Kranj	območje občin Kranjska Gora, Jesenice, Žirovnica, Gorje, Bled, Bohinj, Radovljica, Tržič, Jezersko, Preddvor, Šenčur, Cerklje na Gorenjskem, Kranj, Naklo, Kamnik, Komenda, Mengeš, Domžale, Lukovica, Moravče
19	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, Lokalna izpostava Kranj	ena izmed dveh lokalnih izpostav na Gorenjskem; sicer del širšega "Ljubljanskega upraviteljstva"
20	Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Kranj	območje občin Tržič, Jezersko, Preddvor, Šenčur, Cerklje na Gorenjskem, Kranj, Naklo, Železniki, Škofja Loka, Gorenja vas - Poljane, Žiri; v teh krajih ima krajevne enote
21	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Kranj	območje občin Kranjska Gora, Jesenice, Žirovnica, Gorje, Bled, Bohinj, Radovljica, Tržič, Jezersko, Preddvor, Šenčur, Cerklje na Gorenjskem, Kranj, Naklo, Kamnik, Komenda, Mengeš, Domžale, Lukovica, Moravče
Šolstvo		
22	Zavod RS za šolstvo, Območna enota Kranj	Gorenjska
23	Gimnazija Kranj	splošna gimnazija tudi v Škofji Loki in na Jesenicah.
24	Šolski center Kranj (leta 2012 je prišlo do združitve vseh strokovno tehničnih šol v Kranju v enoten šolski center)	Edini izvajalec programov elektrotehnike in računalništva na Gorenjskem; podobni ekonomski in administrativni programi se izvajajo deloma v Radovljici in v manjšem obsegu na Jesenicah.
25	Gimnazija Franceta Prešerna Kranj	splošna gimnazija tudi v Kranju, Škofji Loki in na Jesenicah; ekonomska gimnazija podobno v Radovljici, velik poudarek na športnem oddelku
25	Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede	edina javna fakulteta na Gorenjskem
Sociala, zaposlovanje in zdravstvo		
26	Dom upokojencev Kranj	Kranj z okolico
27	Zavod RS za zaposlovanje, Območna služba Kranj	Gorenjska
28	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije - ZPIZ območna enota Kranj	Gorenjska
29	Center za socialno delo Kranj	UE Kranj
30	Nacionalni inštitut za javno zdravje, Območna enota Kranj (OE NIJZ Kranj) in Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Lokacija Kranj (Lokacija Kranj NLZOH)	Gorenjska
31	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Območna enota Kranj	Gorenjska
32	Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj	75% pacientk je z območja UE Kranj, UE Tržič in UE Škofja Loka, 5% z ostale Gorenjske, 20% z ostalih območij v Sloveniji
33	Bolnišnica Golnik - Klinični oddelek za pljučne bolezni in alergijo	kot terciarna ustanova obravnava bolnike s pljučnimi in alergijskimi boleznimi iz celotne Slovenije
34	Varstveno delovni center	UE Kranj, Škofja Loka, Tržič (tam ima tudi svoje enote)
Kultura		
35	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, OI Kranj	UE Kranj
36	Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Gorenjsko Kranj	UE Jesenice, Kranj, Radovljica in Tržič; v Škofji Loki samostojna enota
Davki in carina		
37	Ministrstvo za finance, Carinska uprava RS, Carinski urad Ljubljana - Izpostava Kranj	pokriva Gorenjsko, razen letališča Brnik; sicer del Carinskega urada Ljubljana;
38	Ministrstvo za finance, Uprava RS za javna plačila, Območna enota UJP Kranj	vse občine Gorenjske
39	Ministrstvo za finance, Davčna uprava RS, Davčni urad Kranj	Gorenjska; ima urade po drugih občinah v regiji
40	AJPES Agencija RS za javnopravne evidence in storitve, Izpostava AJPES Kranj	Gorenjska
Drugo		
41	Javni gospodarski zavod Brdo Protokolarne storitve RS	Slovenija
Interesna združenja in zbornice ter ostale organizacije		
42	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj	Gorenjska, enote po nekaterih občinah

43	Gospodarska zbornica Slovenije, Območna gospodarska zbornica za Gorenjsko	Gorenjska
44	Obrotno-podjetniška zbornica Slovenije, Območna obrtno-podjetniška zbornica Kranj	UE Kranj
45	Radiotelevizija Slovenija, dopisništvo radia in televizije	Gorenjska

Priloga 3: Literatura in viri

1. mag. Alenka Burja, Priporočila ministra za pripravo občinskih programov varstva okolja (OPVO), MOP, marec 2007
2. Delovno poročilo o poteku raziskave »Zadovoljstvo občanov mestne občine Kranj«, CCS- I d . o . o . , KLINIC CENTER SLEPIH, Škofja Loka, 2007, december 2007
3. Demografska študija za izdelavo strategije trajnostnega razvoja mestne občine Kranj, september 2008, Aleksander Jakoš, Urbanistični inštitut RS, Ljubljana
4. Prenovljena Strategija trajnostnega razvoja EU
5. Visokošolsko središče Zlato polje – Univerzitetni kampus: Dokument identifikacije investicijskega projekta, Analiza stroškov in koristi projekta, Strokovne podlage za spremembo prostorskih aktov
6. Prispевki Krajevni skupnosti MOK
7. Proračun in NRP MOK 2006, 2007, 2008-2009
8. Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode na območju MO Kranj za obdobje od 2007–2017
9. Ureditev oskrbe s pitno vodo na območju MO Kranj, Dokument identifikacije investicijskega projekta, 28.11.2007, veljavnosti: do 2017
10. Poročilo o stanju okolja v Mestni občini Kranj, Oikos, marec 2007
11. Lokalni energetski koncept MO Kranj, El-tec Mulej, marec 2008
12. Strategija razvoja skrbi za starejše v MO Kranj do leta 2011
13. Poročilo o podeljenih koncesijah v MOK
14. Program kulture MO Kranj za obdobje 2005-2010
15. Strategija razvoja turizma v MO Kranj
16. Predlogi za oživiljanje mestnega jedra, Komisija za oživiljanje mestnega jedra
17. Informacija - Kmetijstvo v mestni občini Kranj, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, 26.1.2007
18. Zapis z delavnic z meščani, SEJEM BIL JE ŽIV
19. Razvojni program podeželja »Gorenjska košarica 2007-2013« - za območje občin osrednje Gorenjske (UE Kranj in UE Tržič)
20. Letni program športa v MOK za leto 2007
21. Program Zavoda za šport Kranj ; Brane Fartek
22. Analiza šolskih okolišev – izhodišča za razpravo
23. DIIP Kranjski vrtci - investicijska in investicijsko vzdrževalna dela v obdobju 2008 do 2012
24. DIIP Načrt investicij in investicijsko vzdrževalni del na področju osnovnošolskega izobraževanja v MO Kranj
25. Program razvoja Kranja kot elektronskega mesta v letih 2004-2008
26. Dostopnost oz. preskrbljenost do zdravstvenih storitev na primarnem nivoju na območju upravne enote Kranj oz. Izpostave ZZZS Kranj, OSNOVNO ZDRAVSTVO GORENJSKE, 5. marec 2008
27. Romana Rakovec, mag.farm.: Stanje lekarniške dejavnosti v MOK, Kranj, 6.3.2008
28. Gradivo Bolnišnice in porodnišnice Kranj
29. Pomen Bolnišnice Golnik za razvoj MOK, Vasja Rebec, april 2008
30. Nacionalni program socialnega varstva za obdobje 2006-2010, Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2006-2010, DZ RS, Ljubljana 2005
31. Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja, junij 2006
32. Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Ljubljana, 4.7.2006
33. Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Ljubljana, 4.7.2006
34. Operativni program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Ljubljana, 4.7.2006
35. Državni razvojni program Republike Slovenije za obdobje 2007–2013, delovno gradivo, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Ljubljana, maj 2006 – spremeniti v NSRO
36. Podatkovne baze Statističnega urada RS
37. Poročila in publikacije Agencije RS za okolje
38. Predlog razvojnega programa »Trajnostna energija«, predstavitev programa za obdobje 2007–2013, Ministrstvo za gospodarstvo, 2006
39. Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007–2013, Ministrstvo za gospodarstvo, junij 2006
40. Projekt dograditve in obnove na sistemu odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda Gorenjske, Predinvesticijska študija, delovna verzija, SL consult, d.o.o., Ljubljana, julij 2006
41. Publikacije in poročila o poslovanju gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov Agencije RS za javnopravne evidence in storitve
42. Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007-2011, MG, julij 2006
43. Razvojni program podeželja Gorenjska košarica za območje osrednje Gorenjske 2007-2013, BSC Kranj, 2008
44. Smernice o državni regionalni pomoči 2007–2013 (2006/C 54/08)
45. Spletne strani ministrstev
46. Strategija razvoja Slovenije 2007-2013, UMAR, junij 2005
47. Resolucija o nacionalnih strateški projektih

48. Strokovne podlage za upravljanje in prostorski razvoj poslovnih con na Gorenjskem, Urbanistični inštitut RS, dopolnjeno 1. vmesno poročilo, Andrej Gulič, Igor Bizjak, Ljubljana, junij 2006
49. Stane Vlaj, Pokrajinizacija Slovenije v spremenjenih razmerah, IFIMES, januar 2009
50. Občinski program varstva okolja za Mestno občino Kranj, Dopolnjen, Oikos d.o.o., 2010
51. Občinski program varnosti Mestne občine Kranj, september 2009, maj 2010, maj 2011 in junij 2012
52. Kakovost zraka v Republiki Sloveniji v letu 2012, ARSO, september 2013
53. Ocena stanja rek v Sloveniji v letu 2011, ARSO, oktober 2013
54. Industrijska degradirana urbana območja v ožjem območju mesta Kranj, Evidenca, Matevž Čelik, Jereb in Budjaarhitekti d.o.o., Ljubljana, Oktober 2008,
55. Strategija prostorskega razvoja Slovenije, Ur. List RS, št. 76/2004, velja od 20. julija 2004
56. Integrated Sustainable Urban Development, Cohesion Policy 2014 – 2020, European Commission
57. Okoljsko poročilo za občinski prostorski načrt Mestne občine Kranj, IPSUM, okoljske investicije d.o.o., 2011
58. Operativni program in program odvajanja in čiščenja komunalno odpadne in padavinske vode za obdobje od leta 2013 do leta 2016
59. Prometna študija in prometni model na območju MO KR, Analize ostalih vrst prometa, APPIA d.o.o. Ljubljana, CITY STUDIO d.o.o., predstavitev 31.3.2014
60. Študija kolesarskih povezav v okviru območja urbanističnega načrta Kranj z navezavami na ključna naselja Mestne občine Kranj, Planning d.o.o., Križe, marec 2012
61. Operativni program varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM₁₀, 3.11.2009, Vlada RS
62. Strategija prilagoditve svetilk javne razsvetljave zahtevam Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja v MOK, Adesco
63. Programom oskrbe s pitno vodo Komunale Kranj, oktober 2011
64. Letno poročilo Prešernovega Gledališča Kranj za leto 2013